

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-787
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ATLIEKŲ TVARKYMO
ĮSTATYMO NR. VIII-787 1, 2, 3, 3¹, 3², 4, 7, 11¹, 12¹, 18², 22, 30, 32, 33, 34, 34¹, 34², 34³, 34⁴,
34⁷, 34⁸, 34¹⁵, 34¹⁸, 34²³, 34²⁵, 34²⁶, 34²⁸, 34³¹ STRAIPSNIŲ, ŠEŠTOJO SKIRSNIO, 5 PRIEDO
PAKEITIMO, 34³³, 34³⁴, 34³⁶, 34³⁷ STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS
IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 32¹ STRAIPSNIU IR ANTRUOJU² SKIRSNIU ĮSTATYMO
NR. XIV-407 14 IR 33 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR.
IX-517 2, 6, 7, 7¹, 7², 10, 11² STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 10¹
STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIO UŽ APLINKOS
TERŠIMĄ ĮSTATYMO NR. VIII-1183 1, 2, 4, 6, 7, 9, 11 STRAIPSNIŲ IR 3, 7, 8 PRIEDŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIO UŽ APLINKOS
TERŠIMĄ ĮSTATYMO NR. VIII-1183 6, 9 STRAIPSNIŲ IR 4 PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XIV-2173 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS RINKLIAVŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1725 11 IR 13 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS
ĮSTATYMO NR. I-2223 47, 84, 85, 94, 95, 99, 102, 105 IR 107 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO 102² IR 102³ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 241, 248, 249, 250, 252,
255, 608 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 (toliau – ATĮ) pakeitimo įstatymo (toliau – ATĮ pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 1, 2, 3, 3¹, 3², 4, 7, 11¹, 12¹, 18², 22, 30, 32, 33, 34, 34¹, 34², 34³, 34⁴, 34⁷, 34⁸, 34¹⁵, 34¹⁸, 34²³, 34²⁵, 34²⁶, 34²⁸, 34³¹ straipsnių, šeštojo skirsnio, 5 priedo pakeitimo, 34³³, 34³⁴, 34³⁶, 34³⁷ straipsnių pripažinimo netekusiais galios ir įstatymo papildymo 32¹ straipsniu ir antruoju² skirsniu įstatymo Nr. XIV-407 (toliau – ATĮ Nr. XIV-407) 14 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – ATĮ Nr. XIV-407 pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo Nr. VIII-1725 (toliau – Rinkliavų įstatymas) 11 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Rinkliavų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 (toliau – PPATĮ) 2, 6, 7, 7¹, 7², 10, 11² straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 10¹ straipsniu įstatymo (toliau – PPATĮ pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 (toliau – MATĮ) 1, 2, 4, 6, 7, 9, 11 straipsnių ir 3, 7, 8 priedų pakeitimo įstatymo (toliau – MATĮ pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 6, 9 straipsnių ir 4 priedo pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2173 (toliau – MATĮ Nr. XIV-2173 pakeitimo įstatymas) 2 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – MATĮ Nr. XIV-2173 pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 (toliau – AAĮ) 47, 84, 85, 94, 95, 99, 102, 105 ir 107 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 102² ir 102³ straipsniais įstatymo (toliau – AAĮ pakeitimo įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 241, 248, 249, 250, 252, 255, 608 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo (toliau – ANK pakeitimo įstatymo projektas) projektai parengti, atsižvelgiant į:

1. 2023 m. liepos 12 d. patvirtintą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/1542 dėl baterijų ir baterijų atliekų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB bei Reglamentas (ES) 2019/1020 ir panaikinama Direktyva 2006/66/EB;

2. poreikį mažinti administracinę našą verslui vykdant atliekų tvarkymą, užtikrinant atliekų tvarkytojų kompetenciją;

3. į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos informaciją apie problemines praktikoje susiklostančias situacijas, su kuriomis susiduria taikydama MATĮ ir Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nuostatas, susijusias su mokesčio už aplinkos teršimą, kuris apskaičiuotas pritaikius didesnę tarifą, administravimu, taip pat apie šiais klausimais formuojamą teismų bei ikiteisminius ginčus nagrinėjančių institucijų praktiką;

4. į įmonių, organizacijų ir Aplinkos ministerijos specialistų identifikuotus šiuos teisinio reguliavimo, nustatančio reikalavimus komunalinių atliekų, gaminių (alyvos, transporto priemonių ir apmokestinamųjų gaminių (padangų, vidaus degimo variklių įsiurbiamo oro, tepalų ar degalų filtrų arba jų dalių ir komponentų, autotransporto priemonių amortizatorių, neįeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir akumuliatorių), elektros ir elektroninės įrangos, įeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir akumuliatorių) ir pakuočių atliekų tvarkymui, trūkumus ir (ar) netikslumus, sąlygojančius nepakankamai efektyviai veikiančią komunalinių atliekų, gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo sistemas:

1. ATĮ 1 straipsnio 1 dalyje, 2 straipsnio 29, 34, 35 ir 64 dalyse, ATĮ 30 straipsnio 15 dalyje, 34²² straipsnio 3 dalyje, 34²⁴ straipsnio 2 ir 3 punktuose, 34²⁵ straipsnio 1 dalies 2 punkto a papunktyje ir 3 dalyje minimi apmokestinamieji gaminiai, kurie apima tik baterijas ir akumuliatorius, neįeinančius į kito gaminio sudėtį, tačiau praktikoje ir pagal ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 2 punktą bei ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 2 punktą minėti ATĮ straipsniai taikomi ir į kito gaminio (prietaiso, transporto priemonės) sudėtį įeinančioms baterijoms ir akumuliatoriams, kurie nėra apmokestinamieji gaminiai.

2. Aplinkos apsaugos kontrolę vykdančios institucijos neturi galimybių užtikrinti (taikyti sankcijas), kad ekonominę veiklą vykdančios ir neįregistravę savo veiklos asmenys taip pat dalyvautų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavime.

3. ATĮ 2 straipsnio 64 punkte pateikta sąvoka „tiekinas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ nėra teisingai nurodyta kai kuriose ATĮ nuostatose, susijusiomis su alyva, t. y. ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalies 2 ir 4 punktuose, 34¹² straipsnio 2 dalyje, 34¹⁴ straipsnio 1 dalyje be žodžių „verslo tikslais“. Taip pat sąvoka „tiekinas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ neapima alyvos, o ATĮ nuostatose, susijusiomis su alyva, yra nurodyta sąvoka „tiekinas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai“, kuri neapibrėžta ATĮ.

4. ATĮ 7 straipsnio 1 dalyje nustatytas toks teisinis reguliavimas, kad reikalavimus dėl atliekų apskaitos vykdymo ir atliekų ataskaitų apie atliekų susidarymą ir tvarkymą teikimo nustato ne ataskaitas priimanti institucija ir Vieningos gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinės sistemos (toliau – GPAIS) tvarkytoja – Aplinkos apsaugos agentūra ar reikalavimų įgyvendinimą kontroliuojantis Aplinkos apsaugos departamentas, o Aplinkos ministerija, nesudaro sąlygų operatyviai reaguoti į praktikoje iškilusį poreikį keisti ar tobulinti atliekų apskaitos vykdymo ir atliekų ataskaitų teikimo tvarką, užtikrinant tinkamą ir efektyvų GPAIS funkcionalumą tobulinimą, siekiant verslui supaprastinti atliekų apskaitą ir ataskaitų teikimą, užtikrinti gavimą duomenų, reikalingų efektyviai kontrolei. Taip pat toks teisinis reguliavimas neleidžia Aplinkos apsaugos agentūrai operatyviai tobulinti apskaitos vykdymą, nustatant kokius duomenis turėtų teikti subjektai, kad būtų tinkamai atsiskaitoma Europos Komisijai pagal jos tvirtinamas duomenų apskaičiavimo ir pateikimo metodikas ir būtų sudaromos galimybės vykdyti efektyvią teikiamų duomenų teisingumo kontrolę.

5. PPATĮ 6 straipsnio 1 dalyje nustatytas toks teisinis reguliavimas, kad reikalavimus dėl pakuočių apskaitos vykdymo ir ataskaitų teikimo nustato ne ataskaitas priimanti institucija ir GPAIS tvarkytoja – Aplinkos apsaugos agentūra ar reikalavimų įgyvendinimą kontroliuojantis Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, o Aplinkos ministerija, nesudaro sąlygų operatyviai reaguoti į praktikoje iškilusį poreikį keisti ar tobulinti pakuočių apskaitos ir ataskaitų teikimo tvarką, užtikrinant tinkamą ir efektyvų GPAIS funkcionalumą tobulinimą, siekiant verslui supaprastinti pakuočių apskaitą ir ataskaitų teikimą, užtikrinti gavimą duomenų, reikalingų efektyviai kontrolei. Taip pat toks teisinis reguliavimas neleidžia Aplinkos apsaugos agentūrai operatyviai tobulinti apskaitos vykdymą, nustatant kokius duomenis turėtų teikti subjektai, kad būtų tinkamai

atsiskaitoma Europos Komisijai pagal jos tvirtinamas duomenų apskaičiavimo ir pateikimo metodikas ir būtų sudaromos galimybės vykdyti efektyvią teikiamų duomenų teisingumo kontrolę.

6. Nenustatyti minimalūs alyvos, padangų, vidaus degimo variklių degalų, įsiurbiamo oro arba tepalų filtrų, jų dalių ir komponentų bei autotransporto priemonių amortizatorių kiekiai, už kurių sunaudojimą savoms reikmėms nebūtų taikomos ATĮ nustatytos pareigos, kai tuo tarpu kitiems gaminiams nustatyti minimalūs kiekiai, t. y. sunaudojimas savoms reikmėms skirtų ne daugiau kaip 5 baterijų ar akumuliatorių, elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių vienetų įvežimas į Lietuvos Respublikos teritoriją, pagaminimas Lietuvos Respublikos teritorijoje per kalendorinius metus atleidžia nuo ATĮ nustatytų pareigų.

7. ATĮ aiškiai nereglamentuota, kaip alyvos gamintojai ir importuotojai turi finansuoti alyvos atliekų tvarkymą.

8. Nėra tikslinga alyvos gamintojams ir importuotojams bei transporto priemonių gamintojams registruotis GPAIS, jei jie šių gaminių netiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais, t. y. vykdo tik eksportą arba tranzitą.

9. ATĮ pateiktas transporto priemonių importuotojo apibrėžimas („iš kitos valstybės narės įveža ir verslo tikslais Lietuvos Respublikos rinkai tiekia transporto priemones“) nėra teisingas, nes neapima transporto priemones iš trečiųjų šalių į Lietuvos Respubliką įvežančių ūkio subjektų, kuriuos apima transporto priemonių gamintojo apibrėžimas („gamina transporto priemones ar verslo tikslais jas importuoja į valstybę narę“).

10. ATĮ pateiktoje gamintojo sąvokoje transporto priemonių gamintojo apibrėžimas („gamina transporto priemones ar verslo tikslais importuoja į valstybę narę“) iš dalies dubliuojasi su ATĮ nustatytu transporto priemonių importuotojo apibrėžimu („iš kitos valstybės narės įveža ir verslo tikslais Lietuvos Respublikos rinkai tiekia transporto priemones“). Taip pat pagal dabartinę sąvokos apibrėžimą galima suprasti, kad transporto priemonių gamintoju laikomas verslo subjektas, kuris gamina transporto priemones Lietuvos Respublikoje ir kuris gamina transporto priemones kitoje valstybėje.

11. ATĮ ir PPATĮ aiškiai nereglamentuota, kad mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių bei pakuočių atliekomis sumokėjimas, neįvykdžius apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduoties, neatleidžia apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių gamintojo ir importuotojo nuo ATĮ ir PPATĮ nustatytų pareigų organizuoti apmokestinamųjų gaminių bei pakuočių atliekų tvarkymą, šviesti ir informuoti visuomenę apmokestinamųjų gaminių bei pakuočių atliekų tvarkymo klausimais, tvarkyti apmokestinamųjų gaminių bei pakuočių apskaitą ir teikti apskaitos ataskaitas, sudaryti sutartis su regioniniais atliekų tvarkymo centrais (padangų atveju).

12. Pagal galiojantį teisinį reguliavimą apmokestinamųjų gaminių gamintojas ar importuotojas tuo pačiu laikotarpiu negali dalies apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymą pavesti vienai, dalies – kitai licencijuotai gamintojų ir importuotojų organizacijai (toliau – organizacija), t. y. visų apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo organizavimą galima pavesti tik vienai organizacijai, o tai riboja organizacijų konkurenciją ir apmokestinamųjų gaminių gamintojui ir importuotojui galimybę tuo pačiu metu pasirinkti ekonomiškai naudingiausią ir efektyviausią atitinkamų apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymą organizuojančią organizaciją. Taip pat dėl gamintojų ir importuotojų nuolatinio „migravimo“ tarp organizacijų sudėtinga Aplinkos apsaugos agentūrai apskaičiuoti teisingą rinkos dalį atliekų tvarkymo organizavimui, pagal esantį reglamentavimą susidaro galimybės dirbtinai sumažinti rinkos dalį.

13. Apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) gamintojams ir importuotojams, individualiai organizuojantiems apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymą, nėra nustatyta, kiek lėšų turi skirti visuomenės švietimui ir informavimui apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekų tvarkymo klausimais.

14. Ne visi individualiai padangų atliekų tvarkymą organizuojantys padangų gamintojai ir importuotojai vykdo pareigą sudaryti sutartis su visomis savivaldybėmis (arba komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi, kuriam pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą), t. y. regioniniais atliekų tvarkymo centrais, dėl padangų atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose didelių gabaritų atliekų surinkimo (toliau – DGAS) aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo

dalinio finansavimo. Todėl DGAS aikštelėse surinktų padangų atliekų tvarkymo finansavimo našta tenka tik atsakingiems padangų gamintojams ir importuotojams. Esant individualiam apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymo organizavimo būdai, kai apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymą organizuoja daug smulkių apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) gamintojų ir importuotojų, sudėtinga užtikrinti veiksmingą kontrolę, kontrolė reikalauja didelių kontroliuojančios institucijos administracinių resursų. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis¹ 2021 m. padangų atliekų tvarkymo organizavimą individualiai buvo pasirinkę 33 proc. (35 įmonės), 2022 m. – 27 proc. (22 įmonės), 2023 m. 26 proc. (21 įmonė) – visų padangų gamintojų ir importuotojų pagal užimamą padangų rinkos dalį, o 2021 m. visų apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymo organizavimą individualiai buvo pasirinkę 10 proc. (38 įmonės iš 389)² visų registruotų apmokestinamųjų gaminių gamintojų ir importuotojų, 2022 m. – 11 proc. (48 įmonės iš 459)³, 2023 m. – 47 proc. (197 įmonės iš 420)⁴. Dalis įmonių, individualiai organizuojančių padangų atliekų tvarkymą, nevykdo pareigos sudaryti sutartis su regionų atliekų tvarkymo centrais: 2022 m. 36 proc. (8 įmonės iš 22) padangų gamintojų ir (ar) importuotojų nebuvo sudariusių sutarčių su kai kuriais regionų atliekų tvarkymo centrais, 64 proc. (14 įmonių iš 22) padangų gamintojų ir (ar) importuotojų nebuvo sudarę sutarčių nei su vienu regionų atliekų tvarkymo centru⁵, 2023 m. 100 proc. (21 įmonė iš 21) padangų gamintojų ir (ar) importuotojų įmonių nebuvo sudarę sutarčių su Utenos, Telšių, Tauragės ir Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centrais, 95 proc. (20 įmonių iš 21) padangų gamintojų ir (ar) importuotojų nebuvo sudariusių sutarčių su Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centru, 71 proc. (15 įmonių iš 21) padangų gamintojų ir (ar) importuotojų įmonių nebuvo sudariusių sutarčių su Kauno, Klaipėdos, Marijampolės regiono atliekų tvarkymo centrais, 67 proc. (14 įmonių iš 21) padangų gamintojų ir (ar) importuotojų įmonių nebuvo sudariusių sutarčių su Alytaus regiono atliekų tvarkymo centru⁶.

15. ATĮ nustatyta prievolė padangų gamintojams ir importuotojams ar jų organizacijoms sudaryti sutartis su regioniniais atliekų tvarkymo centrais dėl padangų atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose DGAS aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo. Tačiau tokia pareiga nenumatyta regioniniams atliekų tvarkymo centrams. Todėl kyla rizika, kad padangų gamintojams ir importuotojams arba jų organizacijoms gali būti siūlomos galbūt neproporcingos sutarties sąlygos. Individualiai padangų atliekų tvarkymą organizuojančių padangų gamintojų ir importuotojų bei jų organizacijų teigimu, jie su regionų atliekų tvarkymo centrais nesudaro sutarčių dėl padangų atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose DGAS aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo dėl šių centrų pasiūlytų neproporcingų tokių sutarčių sąlygų: 2023 m. 100 proc. (21 įmonė iš 21) padangų gamintojų ir (ar) importuotojų įmonių nebuvo sudarę sutarčių su Utenos, Telšių, Tauragės ir Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centrais, 95 proc. (20 įmonių iš 21) padangų gamintojų ir (ar) importuotojų nebuvo sudarę sutarčių su Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centru, 71 proc. (15 įmonių iš 21) padangų gamintojų ir (ar) importuotojų įmonių nebuvo sudarę sutarčių su Kauno, Klaipėdos, Marijampolės regiono atliekų tvarkymo centrais, 67 proc. (14 įmonių iš 21) padangų gamintojų ir (ar) importuotojų įmonių nebuvo sudariusių sutarčių su Alytaus regiono atliekų tvarkymo centru; visos (4 iš 4) padangų gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijos nebuvo sudariusios sutarčių su Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centru, 3 iš 4 padangų gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijų nebuvo sudariusios sutarčių su Alytaus regiono atliekų tvarkymo centru, 2 iš 4 padangų gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijų nebuvo sudariusios sutarčių su Utenos regiono atliekų tvarkymo centru, 1 iš 4 padangų gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijų nebuvo sudariusi sutarties su Telšių regiono atliekų tvarkymo centru⁷.

¹<https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/atliekos/gamintoju-ir-importuotoju-uzimamos-rinkos-dalys/gamintoju-ir-importuotoju-bei-ju-organizaciju-uzimamos-padangu-rinkos-dalys>

² 2023 m. lapkričio 3 d. GPAIS duomenys.

³ 2023 m. lapkričio 3 d. GPAIS duomenys.

⁴ 2023 m. lapkričio 3 d. GPAIS duomenys.

⁵ Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacijos 2022 m. gruodžio 6 d. raštas Nr. IS-43.

⁶ Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacijos 2023 m. liepos 18 d. el. p. pateikti duomenys.

⁷ Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacijos 2023 m. liepos 18 d. el. p. pateikti duomenys.

16. ATĮ nenustatyta prievolė transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančios įmonės nemokamai iš įmonių (klientų) priimti transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto metu susidariusias apmokestinamųjų gaminių ir išimtų kitų naudotų dalių atliekas.

17. ATĮ nėra prievolės padangų platintojui, nereikalaujant papildomai sumokėti, priimti mažesni padangų atliekų vienetų skaičių lyginant su perkamų padangų vienetų skaičiumi, taip pat nėra prievolės priimti padangų atliekas vėliau nei įvyko naujų padangų pirkimas.

18. ATĮ neregamentuota kokių transporto priemonių padangų atliekas per kalendorinius metus gyventojai gali nemokamai priduoti DGAS aikštelėse ir nėra reglamentuota, kas nustato nemokamai priimamų padangų atliekų vienetų skaičių per kalendorinius metus DGAS aikštelėse, todėl regionų DGAS aikštelių valdytojai, įvertinus tai, kad jie turi teisę surinkti tik buityje susidarančias padangų atliekas, savarankiškai nustato skirtingus nemokamai priimamų motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų iš gyventojų kiekius (4-5 padangos vienam gyventojui per metus).

19. ATĮ nustatyta prievolė visų apmokestinamųjų padangų, o tai reiškia ir krovininių, autobusų, žemės ūkio, miško ūkio, pramonės, statybos paskirties, orlaivių padangų (toliau – stambios padangos) gamintojams ir importuotojams finansuoti DGAS aikštelėse surinktų lengvųjų automobilių, motociklų padangų atliekų tvarkymą ir aikštelių dalinį eksploatavimą, nors šiose aikštelėse stambių padangų atliekos surenkamos už atlygį, nes jos nesusidaro buityje.

20. ATĮ numatytų pareigų organizuoti, finansuoti padangų atliekų tvarkymą bei šviesti ir informuoti visuomenę padangų atliekų tvarkymo klausimais vykdyme nedalyvauja dalis įmonių, kurios tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai padangas, įeinančias į kito gaminio sudėtį, t. y. tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai transporto priemones, kurioms netaikomas gamintojo atsakomybės principas (gamintojo atsakomybės principas taikomas tik M₁ klasės (ne mažiau kaip keturis ratus turinti transporto priemonė, skirta keleiviams vežti, kurioje yra ne daugiau kaip 8 sėdimosios vietos keleiviams ir viena sėdimoji vieta vairuotojui), N₁ klasės (ne mažiau kaip keturis ratus turinti transporto priemonė, skirta kroviniams vežti, kurios bendroji masė yra ne didesnė kaip 3,5 t) ir triračių motorinių transporto priemonių, išskyrus motorines trirates transporto priemones su simetriškai išdėstytais ratais, gamintojams ir importuotojams), komplektinius ratus (padangas sumontuotas ant ratlankių).

21. Stambių padangų gamintojams ir importuotojams yra didelė rizika, kad bus priversti mokėti mokestį už aplinkos teršimą neįvykdžius nustatytų užduočių, nes lengvųjų automobilių padangų atliekų yra perteklius, o stambių padangų (ypač krovininių, žemės ūkio) atliekų yra trūkumas. Dideli aplinkoje (miškuose, laukuose, miestų kiemuose) išmėtytų lengvųjų automobilių padangų atliekų kiekiai. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis⁸, Lietuvoje 2011–2019, 2021 ir 2022 metais surinkta mažiau padangų atliekų nei patiekta vidaus rinkai. Daugumoje Europos Sąjungos šalių padangų atliekų surenkama daugiau nei patiekta rinkai. Lietuvoje tik 2020 m. surinktas padangų atliekų kiekis (31,4 tūkst. tonų) nedaug viršijo vidaus rinkai pateiktą kiekį (31,0 tūkst. tonų). Lietuvoje per 2011–2022 m. surinkta 29 520 t padangų atliekų mažiau nei pateikta padangų į rinką. Šiai problemai spręsti pagal Atliekų prevencijos ir tvarkymo programos lėšų naudojimo 2021 metais priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2021 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. D1-314 „Dėl Atliekų prevencijos ir tvarkymo programos lėšų naudojimo 2021 metais priemonių plano patvirtinimo“, priemonę „Dotacijos naudotų padangų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymui“ šiuo metu finansuojamas padangų atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja (toliau – bešeimininkių padangų atliekos) tvarkymas. Pagal minėtą priemonę 38 savivaldybių administracijos iki 2021 m. gruodžio 31 d. pateikė paraiškas visai priemonėje numatytai 440 000,00 Eur sumai (iki 2023 m. lapkričio 15 d. planuojama sutvarkyti 4 000 t bešeimininkių padangų atliekų). Atsižvelgiant į AB „Kelių priežiūra“, vykdančios kelių priežiūros darbus, VĮ Valstybinių miškų urėdijos ir savivaldybių administracijų prašymus sudaryti galimybę gauti finansinę paramą jų surinktų bešeimininkių padangų atliekoms sutvarkyti 2022 m. liepos 28 d. patvirtinta nauja priemonė „Subsidijos ir dotacijos naudotų padangų, kurių turėtojo nustatyti

⁸ <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/atliekos/atlieku-apskaita/atlieku-apskaitos-duomenys/naudoti-nebetinkamu-padangu-atliekos> ir https://aaa.lrv.lt/uploads/aaa/documents/files/Analyze_2021.pdf

neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymui“, kurioje numatyta 300 000,00 Eur bešeimininkų padangų atliekoms sutvarkyti (iki 2024 m. lapkričio 15 d. planuojama sutvarkyti 1 363 t bešeimininkų padangų atliekų).

22. Nesudaromos sąlygos naudotų padangų restauravimo verslo plėtrai Lietuvoje, nes naudotų padangų restauruotojai, kaip ir naujų padangų gamintojai ir importuotojai, turi finansuoti padangų atliekų tvarkymo organizavimą. Galiojantis teisinis reguliavimas sudaro prielaidas padangų gamintojo ir (ar) importuotojo pareigų dubliavimuisi, kuris atsiranda tuo atveju, kai naudotų padangų restauruotojas restauruotas padangas patiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais ir jam atsiranda prievolė vykdyti tokias pat ATĮ nustatytas pareigas kaip naudotų padangų importuotojui, t. y. pareiga organizuoti padangos atliekos sutvarkymą atsiranda ne tik naudotos padangos importuotojui, bet ir tos pačios padangos restauruotojui. Aplinkos ministerijos duomenimis, Lietuvoje veikia 5 naudotas padangas restauruojančios įmonės, kurios 2022 m. Lietuvos rinkai patiekė 1 233 t. restauruotų padangų⁹, t. y. 4 proc. nuo visų Lietuvos rinkai patiektų padangų kiekio.

23. Apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) importuotojai, kurie yra trečiųjų šalių įmonės, registruotos pridėtinės vertės mokesčio mokėtojomis per paskirtą Lietuvos Respublikoje fiskalinį agentą, neturi įgaliojimo atstovo apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) importuotojo atsakomybės įgyvendinimui Lietuvoje, todėl kontroliuojančios institucijos negali užtikrinti, kad tokios įmonės dalyvautų organizuojant apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymą.

24. Alyvos atliekų surenkama mažai, nes alyvos atliekos naudojamos kaip krosnių kuro pakaitalas patalpoms šildyti, kitoms reikmėms ir nelegaliai, teršiant aplinką, deginama įrenginiuose, nepritaikytuose pavojeingosioms atliekoms deginti. 2019 m. Lietuvos rinkai patiekta 21,9 tūkst. t alyvos, surinkta 6,3 tūkst. t alyvos atliekų, 2020 m. – patiekta 21,9 tūkst. t alyvos, surinkta 7,1 tūkst. t alyvos atliekų¹⁰. 2020 m. surinktų alyvos atliekų kiekis tesudaro apie 33 proc. viso rinkai patiekto alyvos kiekio. 27,5 proc. surinktos alyvos perdirbta, kita surinkta alyva išvežta į kitas šalis.

25. Nenustatyta prievolė eksploatuoti netinkamų transporto priemonių (toliau – ENTP) ardymo ir transporto priemonių gamintojams ir importuotojams įvykdyti kokybines ENTP tvarkymo užduotis, nustatytas 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių 7 straipsnio 2 dalies b punkte (95 proc. pakartotinis naudojimas ir naudojimas pagal transporto priemonės vidutinį svorį; 85 proc. pakartotinis naudojimas ir perdirbimas pagal transporto priemonės vidutinį svorį). Transporto priemonių gamintojai ir importuotojai, jų organizacijos teikia finansavimą ne visoms 335¹¹ ENTP ardymo įmonėms dėl neigiamą rinkos vertę turinčių ar neturinčių rinkos vertės transporto priemonių dalių tinkamo sutvarkymo, pavyzdžiui, 2022 m. Autogamintojų ir importuotojų asociacija sudarė sutartis su 7 ENTP ardymo įmonėmis, Gamintojų ir importuotojų asociacija sudarė sutartis su 86 ENTP ardymo įmonėmis¹². Dėl nevienodų sąlygų, kyla rizika, kad finansavimo negaunančios ENTP ardymo įmonės nuslėps faktinių transporto priemonių dalių atliekų, turinčių neigiamą rinkos vertę ar rinkos vertės neturinčių, kiekį ir šiomis atliekomis atsikratys išmesdami į aplinką arba komunalinių atliekų konteinerius. Nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2022 m. rugsėjo 5 d. buvo patikrintos 162 ENTP ardymo įmonės, 49 ENTP ardymo įmonėse buvo nustatyti pažeidimai (62 proc. pažeidimų susiję su susiję su klaidingų duomenų ataskaitose apie atliekų susidarymą ar tvarkymą pateikimu)¹³.

26. Prievolė surinkėjams ir vežėjams, kurie nereguliariai surenka ar veža atliekas ir tai nėra profesinė (įprastinė) jų veikla, registruotis Atliekų tvarkytojų valstybiniame registre (toliau – ATVR) sukuria nepagrįstą administracinę našą. Atkreiptinas dėmesys, kad 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas (toliau – Direktyva 2008/98) 26 straipsnio 1 dalies a) punkto nuostatos nurodo, kad „kompetentingos institucijos turėtų registrą, kuriame registruotų įstaigas ar įmones, kurių profesinė veikla yra atliekų

⁹ Trijų iš penkių įmonių pateikti duomenys.

¹⁰ <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/atliekos/atlieku-apskaita/atlieku-apskaitos-duomenys/alyvu-atliekos>

¹¹ Aplinkos apsaugos agentūros 2023 m. kovo 16 d. el. paštu pateikti 2022 m. duomenys.

¹² Aplinkos apsaugos agentūros 2022 m. rugsėjo 15 d. el. paštu pateikti 2022 m. duomenys.

surinkimas ar vežimas (angliškai *establishments or undertakings which collect or transport waste on a professional basis*)“. Atskirose valstybėse narėse yra apibrėžta kokie atliekų vežėjai ir surinkėjai turi registruotis, pavyzdžiui, Vokietijoje nustatyta, kad registruotis turi daugiau nei 20 t nepavojingųjų atliekų ir (arba) daugiau nei 2 t pavojingųjų atliekų šalies viduje per kalendorinius metus vežantys atliekų vežėjai.

27. Atliekų tvarkymo įstatymo 6¹ straipsnio 3 dalyje vartojamos Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme neapibrėžtos vadovaujančiosios tvarkymo įstaigos ir tvarkymo įstaigos sąvokos. Šis minėtuose įstatymuose naudojamų sąvokų nesuderinamumas gali sudaryti prielaidas nustatyti skirtingas institucijų funkcijas. Taip pat, 2024 m. sausio 1 d. įsigalioję Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo pakeitimai nustato kaip steigiami registrai ir kad jų nuostatus rengia ir tvirtina registro informacinės sistemos valdytojas, todėl Atliekų tvarkymo įstatymo 6¹ straipsnio 2 dalis tampa nebeaktuali.

28. Aiškiai nereglamentuoti reikalavimai dėl atliekų tvarkymo specialistų kompetencijų kitų ES valstybės narės piliečiams, kitiems fiziniams asmenims, kurie naudojami Europos Sąjungos teisės aktų jiems suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, nenustatoma atsakomybė už specialistų su tinkama kompetencija įdarbinimą, reikalavimas kas trejus metus tobulinti ATĮ 11² nurodytų specialistų kompetenciją ir dabar galiojanti Atliekų tvarkymo specialistų neformaliojo švietimo mokymo programų derinimo tvarka sukelia nepagrįstą administracinę naštą ūkio subjektams.

29. ATĮ 20 straipsnio 1 dalyje nėra nustatytos Aplinkos ministerijos funkcijos reglamentuoti ir administruoti laikinąjį atliekų laikymą. Pažymėtina, kad laikinasis atliekų laikymas, taip kaip jis apibrėžtas ATĮ 2 straipsnio 45 dalyje, nėra viena iš atliekų tvarkymo veiklų. Toks funkcijų išplėtimas sudarytų prielaidas Aplinkos ministerijai užtikrinti efektyvų laikinojo atliekų laikymo reglamentavimą ir kontrolę.

30. Direktyvos 2008/98 24 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės gali leisti įstaigoms ar įmonėms nesilaikyti 23 straipsnio 1 dalyje nustatyto reikalavimo gauti leidimą iš kompetentingos institucijos atliekant susidarantių nepavojingų atliekų šalinimą gamybos vietoje ar nepavojingųjų ir pavojingųjų atliekų naudojimą. Kai valstybė narė taiko numatytas išimtis, ji kiekvienai veiklos rūšiai nustato bendrąsias taisykles, kuriose nurodomos atliekų rūšys ir kiekiai, dėl kurių galima taikyti išimtis, ir naudotiną apdorojimo metodą. Šiuo metu ATĮ 6 straipsnio 2 dalyje yra numatyta, kad Aplinkos ministerija išimtis dėl taršos ar taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (toliau – TIPK) leidimo turėjimo gali nustatyti tik įmonėms, kurios apdoroja jos ūkinėje veikloje susidarantią atlieką. Manytina, kad toks siauresnis Direktyvos 2008/98 nuostatų perkėlimas nesudaro prielaidų vystyti žiedinę ekonomiką, neskatina pakartotino atliekų panaudojimo. Pavyzdžiui, pagal galiojančią reguliavimą įmonės planuojančios atliekų pakartotinį naudojimą (statybinių atliekų, pakuotės, naudotų drabužių pakartotinį naudojimą), ar atliekų (elektronikos, pakuočių, panaudotos alyvos ir pan.) pirmines atliekų apdorojimo operacijas prieš atiduodant jas galutiniam atliekų tvarkytojui (išmontavimas, rūšiavimas, smulkinimas, suspaudimas, granuliuojimas, perpakavimas, atskyrimas, perskirstymas ar maišymas) turi turėti taršos leidimą.

31. Neužtikrinamas kokybiškas EEĮ atliekų sutvarkymas, nes nemažai EEĮ atliekų surinkėjų dirba nelegaliai, neatitinka EEĮ surinkimo Europos standartų.

32. Nevykdomos Vyriausybės nustatytos EEĮ atliekų tvarkymo kiekybinės užduotys. Elektronikos platintojų asociacijos „EEPA“ 2022 m. pateiktoje lentelėje Vyriausybės nustatytų EEĮ atliekų tvarkymo užduočių vykdymo rezultatai:

	EEĮ kategorija					
	1. Temperatūros keitimo įranga	2. Ekranai, monitoriai ir įranga, kurioje	3. Lempas	4. Stambi įranga (bent vienas iš išorinių išmatavi	5. Smulki įranga (nė vienas iš išorinių išmatavi	6. Smulki IT ir telekomunikacijų įranga (nė vienas iš išorinių išmatavimų

		yra ekranų, kurių paviršia us plotas didesnis nei 100 cm ²		mū didesnis nei 50 cm)	mū neviršija 50 cm)	neviršija 50 cm)
2022 m. tiektas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai kiekis, pagal kurį skaičiuojamas EEĮ atliekų tvarkymo užduoties vykdymas, t	7605,00	2967,00	133,00	17869,00	5735,00	913,00
2022 m. sutvarkytas EEĮ atliekų kiekis, t (GPAIS + laikinieji įrodantys dokumentai)	2833,00	997,00	159,00	2462,00	652,00	502,00
Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta užduotis, %	65	65	65	65	65	65
Užduoties įvykdymas, %	37,00	33,00	120,00	14,00	11,00	55,00
Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytos užduoties įvykdymas/neįvykdymas	neįvykdyta	neįvykdyta	įvykdyta	neįvykdyta	neįvykdyta	neįvykdyta

33. Nelygios galimybės EEĮ gamintojams ir (ar) importuotojams ir jų organizacijoms įvykdyti EEĮ atliekų tvarkymo užduotis dėl nereguliuoto DGAS aikštelėse surinktų EEĮ atliekų paskirstymo EEĮ gamintojams ir (ar) importuotojams ir jų organizacijoms proceso: pvz., 2022 m. iš dviejų EEĮ gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijų viena organizacija, kurios nariai rinkai patiekė 66 proc. (35 223 t) EEĮ, iš DGASA gavo tik 44 proc. (1 083 t) DGASA priimtų EEĮ atliekų, o kita organizacija, kurios nariai rinkai patiekė 34 proc. (17 829 t) EEĮ, iš DGASA gavo 56 proc. (1 396 t) DGASA priimtų EEĮ atliekų¹⁴.

34. ATĮ nenustatyta, kad EEĮ gamintojai ir (ar) importuotojai negalėtų metų eigoje keisti organizacijos. Dėl nekontroliuojamo EEĮ gamintojų ir (ar) importuotojų perėjimo iš vienos

¹⁴ EEĮ gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijų 2023 m. gruodžio 12 d. el. p. pateikti duomenys apie 2022 m. iš DGASA gautas EEĮ atliekas.

organizacijos į kitą sudėtinga apskaičiuoti ataskaitinio laikotarpio banko garantijos ar laidavimo draudimo sutarties sumą, atitinkamai apsunkinamas kitų pareigų vykdymas.

35. EEĮ atliekų tvarkymo organizavimo licencijų pavadinimai neatitinka pasikeitusių EEĮ kategorijų.

36. Audito įmonės, atlikdamos Licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos veiklos patikrinimo techninėje užduotyje numatytą patikrinimą, vadovaujasi 4400-uuju tarptautiniu susijusių paslaugų standartu (toliau – 4400-asis TSP standartas). Pagal Tarptautinės buhalterijų federacijos (ang. *International Federation of Accountants*) persvarstytą 4400-asis TSP standartą, kuris taikomas visoms nuo 2022 m. sausio 1 d. pasirašomoms sutartims, auditoriai rengia ataskaitą apie faktinius sutartų procedūrų pastebėjimus. Atsižvelgiant į tai, reikia tikslinti ATĮ 34²⁶ straipsnio 1 dalies 4 dalyje nurodytą faktinių pastebėjimų ataskaitos pavadinimą.

37. ATĮ numatyta ribota licencijos keitimo galimybė, t. y. tik pasikeitus licencijoje nurodytiems licencijos turėtojo duomenims (licencijos turėtojo rekvizitams). Nenumatyta galimybė pakeisti licencijos duomenis, kad jie atitiktų naujai įsigaliojusių Europos Sąjungos ir (ar) Lietuvos Respublikos teisės aktus (pvz., pasikeitus EEĮ kategorijų klasifikavimui).

38. Neaišku, ar pagal ATĮ 34²⁸ straipsnio 2 dalies nuostatas įspėjimas apie galimą organizacijos licencijos galiojimo sustabdymą galėtų būti panaikintas organizacijai kaip dokumentus, įrodančius, kad išnyko įspėjime nurodytos aplinkybės ir (ar) panaikinti įspėjime nurodyti pažeidimai, pateikus dokumentus, kurie, pvz., patvirtina, kad organizacija kompensavo gamintojams ir importuotojams nuostolius dėl sumokėto mokesčio, arba pateikus dokumentus, įrodančius, kad negali panaikinti įspėjime nurodytų pažeidimų dėl aplinkybių, nepriklausančių nuo organizacijos valios ar pastangų (pvz., pateikia įrodymus, kad organizacija organizavo konkursus norėdama įsigyti iš atliekų tvarkytojų paslaugą sutvarkyti papildomą gaminių ar pakuočių atliekų kiekį, kurio trūksta nustatyta užduočiai įvykdyti, tačiau negavo nei vieno atliekų tvarkytojo pasiūlymo) ir pan.

39. Aiškiai neregamentuota, kad mokesčio už aplinkos teršimą baterijų ir akumuliatorių atliekomis sumokėjimas, neįvykdžius baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo užduočių, neatleidžia baterijų ir akumuliatorių gamintojo ir importuotojo nuo ATĮ jam nustatytų pareigų organizuoti baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymą, šviesti ir informuoti visuomenę baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo klausimais, tvarkyti baterijų ir akumuliatorių apskaitą ir teikti apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veikos ataskaitas.

40. Ilgesnis ir sudėtingesnis 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių nustatytų baterijų ir akumuliatorių atliekų perdirbimo efektyvumo užduočių perkėlimas į nacionalinius teisės aktus, jei užduotys perkeliama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu, o ne aplinkos ministro įsakymu. Užduočių nustatymas aplinkos ministro įsakymu leistų operatyviau perkelti minėtoje direktyvoje numatytas baterijų ir akumuliatorių atliekų perdirbimo efektyvumo užduotis.

41. Savivaldybėms, kitoms institucijoms, atliekų turėtojams nuolat kyla klausimų dėl to, kokios atliekos gali būti tvarkomos savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose (pvz., ar gali būti tvarkomos buityje susidaranti statybinės atliekos), dėl šių atliekų tvarkymo finansavimo (vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą (toliau – rinkliava ar įmoka) lėšomis ar gamintojų ir importuotojų lėšomis), reguliuojamosios kainos ir reguliuojamosios veiklos sąvokų, sąnaudų, trauktinų į rinkliavą ar įmoką, priskyrimo valstybės reguliuojamajai ir nereguliuojamajai veiklai, rinkliavos pavadinimo, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos apimtys, savivaldybių atliekamų funkcijų komunalinių atliekų tvarkymo srityje.

42. Pakeitus Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą, savivaldybės vykdomąja institucija vietoje savivaldybės administracijos direktoriaus (arba jo pavaduotojo) tapo savivaldybės meras. ATĮ savivaldybės vykdomajai institucijai priskirtos kelios funkcijos, kurių meras (kaip vykdomoji institucija) negali vykdyti vienas pats. ATĮ nuostatos nesuteikia merui teisės deleguoti kitiems asmenims ar įgalioti kitus asmenis pagal kompetenciją atlikti ATĮ jam numatytas funkcijas. Vietos savivaldos įstatymas taip pat nesuteikia merui minėtų teisių, išskyrus, kai tokios teisės numatytos atitinkamuose įstatymuose.

43. Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) atliko korupcijos rizikos analizę keliose savivaldybėse komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo veiklos srityje. STT išvadoje nurodyta:

„Vadovaujantis ATĮ 30 straipsnio 7 dalyje įtvirtinta imperatyvia norma, jog „<...> Už atliekų tvarkytojo teikiamos paslaugos kokybės priežiūrą ir kontrolę, už šios paslaugos nepertraukiamą teikimą atsakinga atitinkamos savivaldybės vykdomoji institucija.“, tačiau to paties straipsnio 3 dalies 2 punktas numato, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius gali „2) vykdyti sutartinių įsipareigojimų tarp komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus ir šio straipsnio 12 dalyje nurodyto atliekų tvarkytojo priežiūrą ir kontrolę;“. Be kita ko, nėra aišku, ar į aukščiau minimų sutartinių įsipareigojimų sąvokos turinį patenka ir paslaugos kokybės kontrolė. Be to, atkreiptinas dėmesys, jog minėto straipsnio 3 dalies 9 punktas numato, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius gali vykdyti ir „kitas su komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimu susijusias savivaldybių pavestas funkcijas.“ Esantis reglamentavimas, manytina laikytinas prieštaringu nes nėra aišku, kaip savivaldybių vykdomosios institucijos galėtų vykdyti teikiamos paslaugos priežiūrą ir kontrolę, šią funkciją, minėto įstatymo 30 straipsnio 3 dalies 9 punkte numatyta tvarka perdavus komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui bei kokia atsakomybė kiltų savivaldybės vykdomajai institucijai už kokybės kontrolės funkcijos nevykdymą. Be to, teisės aktuose nesant numatyto baigtinio funkcijų, priskirtinų komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriams, sąrašo, sukuriami itin plati veiksmų ir sprendimų priėmimo diskrecija, imperatyviai neužtikrinama, kad KA tvarkymo sistemų administratoriai nevykdys ATĮ savivaldybių kompetencijai priskirtinų funkcijų numatytų minėto įstatymo 25 straipsnyje, kuriame, be kita ko, įtvirtinta savivaldybių funkcija administruoti KA tvarkymo paslaugos teikimą, o tai, savo ruožtu, apima ir teisės aktų, susijusių su KA tvarkymu, reikalavimų vykdymo kontrolės funkcijas.

STT išvada. Esantis reglamentavimas, kuomet, tiek savivaldybės vykdomoji institucija, tiek KA tvarkymo sistemos administratorius gali vykdyti KA tvarkytojo priežiūrą ir kontrolę, laikytinas ydingu, nes nėra aišku, kuris subjektas konkrečiu atveju privalo vykdyti priežiūros ir kontrolės funkcijas, todėl, tam tikrais atvejais, nebūtų išvengiama funkcijų dubliavimo (arba priešingai – minėtos funkcijos nebūtų efektyviai įgyvendinamos), o tai, manytina gali įtakoti neracionalų ir neefektyvų resursų naudojimą ir padidėjusią administracinę naštą KA tvarkytojui.“

44. ATĮ nenustatyta, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui nepavestas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo funkcijas atlieka pati savivaldybė.

45. Savivaldybėse neužtikrinama atliekų turėtojų vykdomo komunalinių atliekų rūšiavimo kokybė. Savivaldybės, gamintojai ir importuotojai, jų organizacijos, atliekų tvarkytojai nesutaria, kokia turėtų būti teikiama informacija apie teisingą atliekų rūšiavimą.

46. Ne visos savivaldybės taiko efektyvias šiuolaikiškas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos administravimo priemones.

47. Pagal EK atlikto vertinimo parengtą ankstyvojo perspėjimo ataskaitą (Early warning report) Lietuvai kyla rizika nepasiekti 2025 m. komunalinių atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo tikslą ir 2025 m. visų pakuočių atliekų perdirbimo tikslą.

48. Pagal Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 131¹ straipsnio 1 dalį „viešojo administravimo subjektas ar tam tikrus viešojo administravimo įgaliojimus turintis asmuo (pareiškėjas) įstatymų numatytais atvejais ir šiame skirsnyje nustatyta tvarka gali kreiptis į apygardos administracinę teisumą su pareiškimu dėl teismo įsakymo dėl į valstybės, savivaldybių biudžetus ar valstybės pinigų fondus nesumokėtų (negrąžintų) sumų priteisimo (išieškojimo) iš fizinio ar juridinio asmens (skolininko)“, o pagal ABTĮ 131¹ straipsnio 2 dalies 2 punktą „pareiškimas dėl teismo įsakymo išdavimo nenagrinėjamas, jeigu“ „įstatymuose nenustatyta, kad pareiškime nurodytas reikalavimas gali būti nagrinėjamas šiame skirsnyje nustatyta tvarka“, t. y. savivaldybės turėtų teisę kreiptis į teisumą su pareiškimu dėl teismo įsakymo išdavimo tik tuo atveju, jeigu tokia galimybė būtų numatyta kituose įstatymuose. ATĮ pakeitimo įstatymu¹⁵ pakeitus ATĮ 30¹ straipsnio 6 dalies nuostatas, buvo panaikinta galimybė kreiptis į teisumą su

¹⁵ Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 2, 11², 12, 28, 30, 30¹, 30², 35¹ straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 25¹, 30³, 30⁴, 30⁵, 30⁶, 30⁷, 30⁸, 30⁹ straipsniais, septintuoju¹ ir septintuoju² skirsniais įstatymas Nr. XIV-875.

pareiškimu dėl teismo įsakymo išdavimo, t. y. nebeliko įstatymo, kuriame būtų nustatyta, jog dėl laiku nesumokėtos rinkliavos priteisimo gali būti kreipiamasi į teismą su pareiškimu dėl teismo įsakymo išdavimo. Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija) neįgaliota nagrinėti ginčų, susijusių su nesumokėtos vietinės rinkliavos priteisimu. Komisijos, kaip nepriklausomos kvaziteisminės institucijos, nagrinėjamų administracinių ginčų prigimtis – tai ginčai tarp pareiškėjo (fizinio ar juridinio asmens) bei atsakovo (išimtinai – viešojo administravimo subjekto), kuriuos išnagrinėjusi Komisija gali priimti tik vieną iš Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnyje numatytų sprendimų¹⁶, kurių sąrašas yra baigtinis. Komisija nėra įgaliota spręsti ginčų dėl laiku nesumokėtos rinkliavos priteisimo savivaldybių naudai bei priimti sprendimų, kuriais įpareigotų skolininkus sumokėti rinkliavą.

49. Savivaldybių vertinimu, per trumpas ATĮ nustatytas terminas, per kurį savivaldybės turi nustatyti rinkliavos ar įmokos dydį Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (toliau – Taryba) patvirtinus regioninę kainą. Atsižvelgiant į pakeistas ATĮ nuostatas, reglamentuojančias komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kainodaros procesą, ir atnaujintas Rinkliavos taisyklės¹⁷, kai kurios savivaldybės turės surinkti papildomus duomenis ir informaciją, kurios iki šiol savivaldybės nerinkdavo, pritaikyti ar keisti turimas informacines sistemas, skirtas rinkliavos ar įmokos apskaičiavimui, atitinkamai pakeisti savivaldybės tarybos sprendimais tvirtinamus teisės aktus, reglamentuojančius rinkliavos ar įmokos nustatymą.

50. ATĮ 30² straipsnio 4 dalies nuostatos iš dalies atkartoja to paties straipsnio 10 dalies nuostatas. ATĮ 30² straipsnio 4 dalies nuostata ta dalimi, kurioje nustatyta, kad savivaldybės taryba rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį nustato neviršydamą Tarybos nustatyto regioninės kainos dydžio, neatitinka ATĮ 30² straipsnio 10 dalies nuostatų.

51. ATĮ 30² straipsnio 6 dalyje numatyta nuostata: „Į būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas neįskaičiuojama komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudos bei komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo iš atliekų turėtojų paslaugų kaina.“ Nuostatoje tiksliai nenurodyta, kad minėtos sąnaudos neįskaičiuojamos būtent į regioninės kainos būtinąsias sąnaudas.

52. ATĮ 30² straipsnio 10 dalyje nurodytos ne visos su komunalinių atliekų tvarkymu susijusių sąnaudų, kurias savivaldybių tarybos turėtų įtraukti į rinkliavos ar įmokos dydį, grupės.

53. ATĮ nustatyta, kad nauji rinkliavos ar įmokos dydžiai taikomi nuo artimiausio mokestinio laikotarpio pradžios. Atsižvelgiant į tai, kad vietinė rinkliava nėra tapati valstybės nustatomiems mokesčiams, o sprendimą dėl rinkliavos dydžio, jo taikymo pradžios ir pabaigos priima savivaldybių tarybos, ATĮ netinkamai naudojama mokestinio laikotarpio sąvoka.

54. Pagal ATĮ 30² straipsnio 10 dalies nuostatas „Jeigu savivaldybės taryba per šioje dalyje nurodytą terminą nepatvirtina naujų arba nepatvirtina esamų rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydžių, taikomi rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydžiai, galioję iki naujų apskaičiuotų regioninių kainų dydžių. Patvirtinus naujus rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydžius, atliekų turėtojams (fiziniams asmenims) susidariusį skirtumą savivaldybės kompensuoja iš savivaldybių biudžetų lėšų.“ lieka neaišku kokią „susidariusį skirtumą“ turi kompensuoti savivaldybės.

55. Pagal ATĮ 30² straipsnio 10 dalies nuostatas neaišku, kas – „rinkliavos ar įmokos dydis“ ar „atliekų turėtojų (fizinių asmenų) už paslaugas mokama suma“ – neturėtų viršyti vieno procento vidutinių mėnesio statistinių savivaldybių namų ūkio pajamų (toliau – 1 procento taisyklė). Panašios nuostatos kartojamos ATĮ 30² straipsnio 11 dalyje. Be to, Valstybės duomenų agentūra neskaičiuoja ir neskelbia rodiklio „vidutinės mėnesio statistinės savivaldybių namų ūkio pajamos“. Taip pat ATĮ neįvertinta, kad vienas atliekų turėtojas gali nuosavybės teise valdyti ne vieną, o kelis nekilnojamojo

¹⁶ 1) Atmesti skundą (prašymą) kaip nepagrįstą; 2) panaikinti skundžiamą individualų administracinį aktą ar jo dalį; 3) įpareigoti viešojo administravimo subjektą pašalinti padarytą pažeidimą ar įvykdyti kitą administracinių ginčų nurodymą.

¹⁷ Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 „Dėl Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklių patvirtinimo“.

turto objektus. Todėl neaišku, kokiam nekilnojamojo turto objektų skaičiui turėtų būti taikoma 1 procento taisyklė.

56. ATĮ nenumatyta rinkliavos ar įmokos perskaičiavimo galimybė, kai nustatoma, kad pagal prognozuotą rinkliavos ar įmokos dydį iš atliekų turėtojų įmokų surinktos lėšų sumos neužteks norint kompensuoti regioniniam atliekų tvarkymo centrui ir atliekų tvarkytojams patiriamų komunalinių atliekų ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymo sąnaudų, apskaičiuotų pagal galiojančią regioninę kainą. Taip pat nenumatyta pareiga savivaldybei (arba komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui) apmokėti regioniniam atliekų tvarkymo centrui ir atliekų tvarkytojams faktiškai patirtas komunalinių atliekų ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymo ir atliekų prevencijos priemonių įgyvendinimo sąnaudas.

57. ATĮ nenumatyta galimybė leisti atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims), kompostuojantiems biologines atliekas jų susidarymo vietoje, mokėti mažesnes rinkliavos ar įmokos sumas.

58. ATĮ 30⁵ straipsnyje numatytos ne visos komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo funkcijos, taip pat nurodytame straipsnyje tikslintini komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudų grupių pavadinimai. ATĮ 30⁵ straipsnyje netiksliai nurodyta, kam gali būti naudojamos surinktos rinkliavos ar įmokos lėšos.

59. Rinkliavų įstatyme nurodytas vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą pavadinimas neatitinka dalyko už ką savivaldybių tarybos gali nustatyti vietinę rinkliavą.

60. Rinkliavų įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nurodytas netikslus indekso pavadinimas „vartojimo kainų indeksas“ ir jo skaitinė išraiška „1,1“. Oficialiosios statistikos portale skelbiamas „vartotojų kainų indeksas“ (toliau – VKI), kuris reikalingas infliacijos lygiui šalyje matuoti, šalies makroekonominiams rodikliams palyginamosiomis kainomis vertinti, analitiniais ir prognozavimo tikslams. Pagal Vartotojų kainų indekso sudarymo metodiką¹⁸ VKI neturi matavimo vieneto, t. y. prilyginamas 100 indekso punkty, todėl skaitinė VKI reikšmė, kuriai esant galima perskaičiuoti rinkliavą turėtų būti „110“, o ne „1,1“.

61. Direktyvos 2008/98 3 straipsnio 17 dalyje nustatyta, kad perdirbimas neapima atliekų naudojimo energijai gauti ir perdirbimo į medžiagas, kurios turi būti naudojamos kaip kuras ar užpildymo operacijoms. Ten pat, 3 straipsnio 17a dalyje nustatyta sąvoka „užpildymas“ (užpildymo operacijos), kuri yra perkelta į ATĮ (2 straipsnio 65¹ dalyje apibrėžiama kaip sąvoka „užpildymas atliekomis“). Įvertinus ATĮ nustatytos sąvokos „užpildymas atliekomis“ formuluotę, tikslinga atitinkamai patikslinti sąvokos „atliekų perdirbimas“ apibrėžimą.

62. Siekiant efektyvesnio transporto priemonių techninės priežiūros, remonto ir techninės pagalbos reglamentavimo ir kontrolės, vertėtų suteikti teisę aplinkos ir susisiekimo ministrams viename teisės akte (aplinkos ministro ir susisiekimo ministro įsakyme) nustatyti bendruosius ir aplinkos apsaugos reikalavimus transporto priemonių techninės priežiūros, remonto ir techninės pagalbos atlikimui.

63. STT 2020 m. gruodžio 28 d. išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės atliekų tvarkymo veiklos srityse¹⁹ (toliau – STT analizė) konstatuota, kad Organizacijoms privalu ne tik vykdyti ATĮ 34²⁶ straipsnio 1 dalyje nustatytas gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo veiklos licencijavimo sąlygas, bet ir laikytis kitų ATĮ 34²² straipsnyje nustatytų reikalavimų, pvz., gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo veiklą vykdyti tik gavus atitinkamą gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją (ATĮ 34²² straipsnio 4 dalis), priimti visus pageidaujancius į ją stoti ar su ja pasirašyti sutartį gamintojus ir (ar) importuotojus (ATĮ 34²² straipsnio 6 dalis), užtikrinti galimybę kiekvienam Organizacijos dalyviui tapti Organizacijos valdymo organo nariu (ATĮ 34²² straipsnio 9 dalis), ne mažiau kaip 3 proc. gautų pajamų skirti visuomenės švietimui ir informavimui atliekų tvarkymo klausimais (ATĮ 34²² straipsnio 10 dalis), trečiajam asmeniui ar kitam Organizacijos nariui ar pavedimo davėjui neatskleisti informacijos apie Organizacijos nario ir (ar)

¹⁸ Patvirtinta Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2022 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. DĮ-150 „Dėl Vartotojų kainų indekso sudarymo metodikos patvirtinimo“.

¹⁹ Prieiga per internetą: https://stt.lt/data/public/uploads/2021/01/kra_atlieku-tvarkymas-2020-12.pdf

pavedimo davėjo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekų gaminių, jiems pakuoti panaudotų pakuočių kiekį (ATĮ 34²² straipsnio 11 dalis), vykdyti organizacijos narių, pavedimo davėjų ir atliekų tvarkytojų, su kuriais sudarė gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo sutartis, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolę (ATĮ 34²² straipsnio 14 dalis). Dalis kontrolės ir priežiūros klausimų gali būti išspręsti civilinės teisės priemonėmis, pvz., teikiant ieškinius dėl pažeistų teisių gynimo. Vadinasi, valstybinė kontrolė ir priežiūra (o tai reiškia ir baudų ar ATĮ numatytų poveikio priemonių taikymas) būtina tik dėl tų reikalavimų, kurie susiję su viešuoju interesu.

64. Siekiant atliekas perdirbti ir grąžinti į žiedinės ekonomikos ciklą, svarbi surenkamų atliekų kokybė, kurią padeda užtikrinti atskiros surinkimo sistemos. Organizacijos *Croplife Europe* duomenimis, kai kurios ES valstybės narės taiko augalų apsaugos produktų (toliau – AAP) prekinių pakuočių atliekų atskiros surinkimo sistemas. Atskiros AAP prekių pakuočių atliekų surinkimo sistemos veikia 20 ES šalių. Dažniausia AAP prekių pakuočių atliekų atskiros surinkimo sistemos veikia organizuojant tokių pakuočių atliekų priėmimą AAP pardavimo vietose. 10 ES šalių pardavėjai savanoriškai dalyvauja AAP prekių pakuočių atliekų atskiros surinkimo sistemoje, 4 ES šalyse – privalomai. Lietuvos rinkai AAP tiekia 6 ar 7 įmonės, leidimus prekiauti AAP turi apie 600 pardavėjų. Vadovaujantis kitų šalių patirtimi, atskiros surinkimo sistemoje būtų galima surinkti nuo 66 iki 95 proc. AAP prekių plastikinių pakuočių.

Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, 65 punkte AAP naudotojams numatytas reikalavimas supylus augalų apsaugos produktą (-us) į apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangą, AAP pakuotę skalauti taikant trigubo skalavimo, slėginio plovimo suspausto vandens srove ar integruoto skalavimo metodą. Be to, Augalų apsaugos įstatymo 14 straipsnio 2 dalies 4 punkte AAP naudotojams nustatyta pareiga laikytis minėtų taisyklių reikalavimų.

Lietuvos augalų apsaugos asociacijos (Croplife Lietuva) vykdyto bandomojo projekto duomenimis, ūkininkams tinkamai išskalavus AAP pakuotes, kaip numatyta minėtose Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse, būtų galima surinkti apie 300 tonų tinkamų perdirbti aukšto tankumo polietileno (HDPE) pakuočių atliekų. Perdirbus šias pakuočių atliekas, jas būtų galima naudoti kaip žaliavą gaminant laidų išorinį apsauginį sluoksnį, požeminius interneto kabelius, plastikines tūtas, ant kurių vyniojama agroplėvelė, plastikinius kelių atitvarus ir panašius gaminius, išskyrus žaislus, baldus, farmacijos, veterinarijos, augintinių priežiūrai skirtus produktus, taip pat produktus, kurie skirti liestis su maistu, gėrimais.

65. Keičiantis visuomenės įpročiams, tvarkant viešas vietas vis mažiau randama tabako gaminių su filtrais (t. y., cigarečių, cigarilių, kaitinamojo tabako) ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, atliekų ir šiukšlių, drėgnųjų servetėlių ir oro balionėlių, kurių sudėtyje yra plastiko, šiukšlių, savivaldybių patiriamos ir pagal sutartis ir ATĮ nuostatas gamintojų ir importuotojų kompensuotinos išlaidos yra mažesnės, nei kompensavimo sutarčių sudarymo ir administravimo sąnaudos, be to, dėl tokio šiuo metu ATĮ įtvirtinto teisinio reguliavimo savivaldybėms kyla našta, kurios būtų galima išvengti taikant kitokį finansavimo valdymo modelį.

66. MATĮ 6 straipsnio 8 dalies 1 punkte nustatyta, kad nuo mokesčio už aplinkos teršimą sąvartyne šalinamomis atliekomis atleidžiami sąvartynų operatoriai už šalintas fosfogipso atliekas. Tokia mokesčio už aplinkos teršimą mokėjimo išimtis neskatina veiklos vykdytojo (AB „Lifosa“) ieškoti ir taikyti fosfogipso panaudojimo kaip antrinės žaliavos galimybių, kitų technologinių sprendimų sutvarkyti fosfogipso atliekas kitais būdais nei šalinimas. Šiuo metu AB „Lifosa“ gamybinių atliekų sąvartyne pašalinta virš 56 mln. tonų fosfogipso atliekų. Gaminant fosforo rūgštį per metus susidaro apie 1,7–2,5 mln. fosfogipso atliekų, kurios šalinamos gamybinių atliekų sąvartyne.

67. Mokesčio mokėjimas už nuslėptą taršą nėra tinkama poveikio priemonė įstatymo pažeidimo atveju, nes:

1) pagal nuosekliai formuojamą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktiką (pvz., LVAT 2015 m. spalio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-768-438/2015;

LVAT 2018 m. spalio 29 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1422-525/2018; LVAT 2019 m. gegužės 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-431-822/2019; LVAT 2020 m. birželio 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-2888-624/2020; LVAT 2022 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-409-602/2022) mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimas taikant didesnę tarifą yra ekonominė sankcija — už mokesčio įstatymo pažeidimus taikoma ekonominė poveikio priemonė;

2) tai, kad apmokestinimas didesniu tarifu laikytinas ne mokesčiu, o ekonomine sankcija (bauda), pabrėžiama ne tik LVAT (aukščiausios instancijos teismo) praktikoje, bet ir Lietuvos teisės mokslininkų darbuose¹;

3) skirtingas aptariamoms poveikio priemonės traktavimas įstatyme (kaip mokesčio) ir teismų praktikoje (kaip sankcijos) sukelia didelių problemų administruojant mokestį už aplinkos teršimą ir priimant administracinius sprendimus mokesčių mokėtojų atžvilgiu. Viena problemų, kylančių dėl tokio skirtingo traktavimo, yra didesniu tarifu priskaičiuotų sumų vertinimas delspinigių taikymo aspektu. Šiuo metu galiojantis teisinis reglamentavimas (Mokesčių administravimo įstatymo (MAĮ) 96 straipsnis) nustato, kad delspinigiai mokesčių mokėtojiui skaičiuojami už nesumokėtą arba pavėluotai į biudžetą sumokėtą mokestį, nenumatant jų skaičiavimo išimčių atvejams, kai mokestis priskaičiuotas taikant didesnę tarifą. Dėl šios priežasties Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos (toliau – VMI) neturi teisinio pagrindo neskaičiuoti delspinigių už nesumokėtą mokestį už aplinkos teršimą, įskaitant ir tą, kuris apskaičiuotas taikant didesnę tarifą;

4) kita su minėtu nevienareikšmišku didesnio tarifo vertinimu susijusi problema yra padidintu mokesčio už aplinkos teršimą tarifu sumokėtų sumų traktavimas įmonės pelno mokesčio apskaičiavimo požiūriu. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo (toliau — PMI) 17 straipsnio 2 dalies 6 punktu ir 24 straipsnio 1 dalimi, įmonė, apskaičiuodama pelno mokestį, iš pajamų gali atimti mokesčius, kurie priskiriami ribojamų dydžių leidžiamiems atskaitymams. Tačiau PMI 31 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyta, kad iš pajamų neatskaitomos ir priskiriamos neleidžiamiems atskaitymams į valstybės biudžetą ir valstybės fondus sumokėtos netesybos, baudos, delspinigiai ir kitos sankcijos už Lietuvos Respublikos teisės aktų pažeidimus. Taigi, nuo padidinto mokesčio už aplinkos teršimą tarifo kvalifikavimo tiesiogiai priklauso apmokestinamojo pelno mokesčio bazė ir apskaičiuotų mokestinių prievolių dydis;

5) ekonominiu požiūriu tiek mokestis, tiek ir bauda yra kaina (patiriamos išlaidos), kurią asmuo turi sumokėti už tai, kad pasirinko elgtis vienu ar kitu būdu. Todėl sprendžiant, ar atitinkamas teisės akte nustatytas privalomas mokėjimas, dėl kurio asmuo patiria išlaidas, laikytinas mokesčiu ar bauda (sankcija), esminiu kriterijumi turėtų būti laikomas asmens elgesys, už kurį toks privalomas mokėjimas nustatytas. Mokesčių teisės norma nustato privalomą mokėjimą į biudžetą, kurį susieja su tam tikru elgesiu, kurį asmuo gali pasirinkti, t. y. mokesčių teisės normomis asmeniui nenustatomi imperatyvūs draudimai elgtis vienu ar kitu būdu. Pavyzdžiui, prievolė mokėti loterijų ir lošimų mokestį atsiranda organizuojant loterijas ir (ar) azartinius lošimus, prievolė mokėti transporto priemonių registracijos mokestį — registruojant motorinę transporto priemonę registre, prievolė mokėti turto mokesčius — disponuojant turtu (pavyzdžiui, asmuo žemės mokestį moka už nuosavybės teise priklausančią privačią žemę). Atitinkamai, už teisei priešingą, teisės aktuose nustatytus reikalavimus pažeidžiantį asmens elgesį taikoma sankcija — poveikio priemonė už tokį elgesio modelį, kuris pažeidžia teisės aktuose nustatytus reikalavimus ir kurio asmuo pasirinkti negali. Pavyzdžiui, pagal MAĮ 139 straipsnį už neteisėtą mokėtino mokesčio sumažinimą priskaičiuojama trūkstama mokėtino mokesčio suma ir skiriama nuo 20 iki 100 procentų šios trūkstamos mokesčio sumos dydžio bauda, jei atitinkamo mokesčio įstatymas nenustato kitaip. Didesnis tarifas aplinkos teršimo srityje taikomas tik tiems mokesčių mokėtojams, kurie pažeidžia teisės aktų reikalavimus;

6) pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą, prievolė mokėti taršos mokestį padidintu tarifu kyla mokesčių mokėtojams, kurie nesilaiko teisės aktuose nustatytų reikalavimų, dėl ko jis laikytinas ne mokesčiu, o sankcija (bauda).

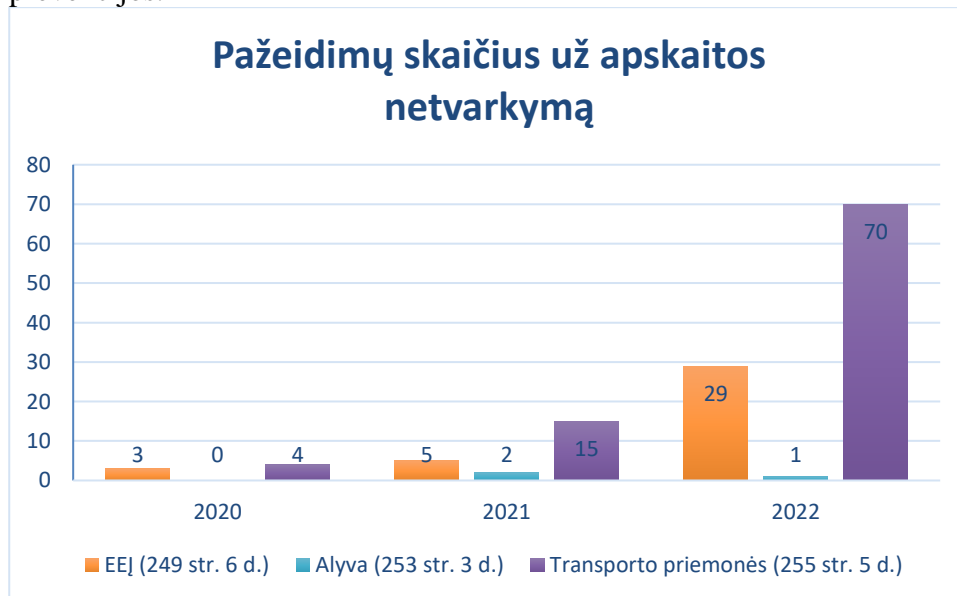
68. ANK 250 straipsnio 9 ir 11 dalys nustato baudas už alyvos atliekų tvarkymo užduočių, kurias nustato Vyriausybė, neįvykdymą, tačiau ATĮ pakeitimo įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad alyvos atliekų tvarkymo užduotis nustatytų aplinkos ministras.

69. ANK 255 straipsnio 6 ir 7 dalys nustato baudas už ENTP tvarkymo kiekybinių užduočių neįvykdymą, tačiau 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių 7 straipsnio 2 dalies b punktas nustato kokybines užduotis, t. y. šių baudų praktikoje nebus galima pritaikyti. Taip pat ANK 255 straipsnio 6 ir 7 dalys numato baudas už Vyriausybės nustatytas ENTP tvarkymo užduočių neįvykdymą, tačiau ATĮ pakeitimo įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad ENTP tvarkymo užduotis nustatytų aplinkos ministras.

70. ANK nustatyta administracinė atsakomybė už neteisingų duomenų pateikimą pakuočių, EEĮ, alyvos, apmokestinamųjų gaminių ar transporto priemonių apskaitoje yra mažesnė už sunkesnę pažeidimą – šių gaminių apskaitos nevykdymą.

71. ANK nenustatyta administracinė atsakomybė už į kito gaminio sudėtį įeinančių baterijų ir (ar) akumuliatorių gamintojams ir importuotojams ATĮ nustatytų pareigų, kaip registruotis Gamintojų ir importuotojų registravimosi sąvade, vykdyti šių gaminių ir jų atliekų apskaitą, nevykdymą, taip pat už šių gaminių atliekų perleidimą neturintiems teisės tvarkyti šias atliekas asmenims.

72. Nemažėjantis, o kai kuriose srityse ir didėjantis pažeidimų skaičius, net ir tais atvejais, kai numatyta atsakomybė (1 lentelė). Tai rodo, kad nustatyti baudų ir ekonominių sankcijų dydžiai už neteisingą tiekto Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais alyvos, EEĮ ir transporto priemonių apskaitos vykdymą nepasiekia pagrindinio tikslo – neatgraso nuo neteisėtų veiksmų, t. y. juridiniams asmenims, juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims taikytinos baudos ir ekonominės sankcijos dabar yra per mažos, todėl finansiškai jiems naudingiau sumokėti baudą ir ekonominę sankciją nei laikytis teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Baudų ir ekonominių sankcijų peržiūra reikalinga ir dėl pasikeitusių ekonominių sąlygų, finansinių galimybių, kurioms išaugus baudos ir ekonominės sankcijos nebeatlieka savo pagrindinio vaidmens – pažeidimų prevencijos.

1 lentelė

73. AAĮ nenustatytos ekonominės sankcijos už alyvos atliekų ir eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo užduoties neįvykdymą.

74. AAĮ nenustatyta ekonominė sankcija organizacijoms už ATĮ nustatytos pareigos visuomenės švietimui ir informavimui gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo klausimais skirti ne mažiau kaip 3 proc. organizacijos pajamų.

75. Nenustatytos ekonominės sankcijos juridiniams asmenims už netinkamą nepavojingųjų ir pavojingųjų atliekų rūšiavimą, kurio vykdymas laikantis tam nustatytų reikalavimų yra pirmasis

žingsnis siekiant efektyvaus ir ekonomiško atliekų tvarkymo (administracinė atsakomybė už šiuos pažeidimus fiziniams asmenims nustatyta ANK).

76. Nenustatyta ekonominė sankcija ir administracinė atsakomybė už Vyriausybės nustatytų EEĮ atliekų tvarkymo kiekybinių užduočių neįvykdymą, kurių įvykdymą šiuo metu garantuoja banko garantija ar draudimo laidavimo sutartis, kurios suma paprastai mažesnė už nesutvarkytų EEĮ atliekų tvarkymo kaštus.

77. AAĮ numatytas ekonominės sankcijos dydis už pakuočių apskaitos netvarkymą nepakankamai atgraso nuo pažeidimų, todėl vis dar nemaža dalis įmonių netvarko pakuočių apskaitos.

78. Teisingumo ministerijos 2023 m. liepos 25 d. raštu Nr. (1.39 E) 7R-2962 „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse įtvirtintos administracinės nuobaudos – įspėjimo“ pateiktas siūlymas keisti ANK normas su administracinės nuobaudos – įspėjimo teisiniu reguliavimu, siekiant užtikrinti administracinių nuobaudų proporcingumo principo įgyvendinimą, nuoseklumo, įtvirtinant sankcijas už administracinius nusižengimus, laikymąsi, taip pat siekiant sumažinti pernelyg dideles pareigūnų diskrecijos, skiriant administracines nuobaudas, ribas.

ATĮ pakeitimo įstatymo, ATĮ Nr. XIV-407 pakeitimo įstatymo, PPATĮ pakeitimo įstatymo ir MATĮ pakeitimo įstatymo projektais siekiama efektyvesnio, skaidresnio ir atsakingesnio atliekų, kurių tvarkymui taikomas gamintojo ir importuotojo atsakomybės principas (apmokestinamųjų gaminių (ypač padangų), baterijų, akumuliatorių, alyvos, elektros ir elektroninės įrangos, pakuočių atliekų, transporto priemonių panaudotų ir neigiamą rinkos vertę turinčių dalių), tvarkymo, užtikrinti proporcingumo principo taikymą ir teisinio reguliavimo aiškumą, mažinti finansinę naštą verslui, vykdant atliekų apdorojimą, užtikrinant atliekų tvarkytojų kompetenciją, sumažinti savivaldybių (arba savivaldybių įsteigtų juridinių asmenų, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą) naštą, kuri atsiranda dėl šiuo metu įtvirtinto teisinio reguliavimo, susijusio su tabako gaminių su filtrais (t. y. cigarečių, cigarilių, kaitinamojo tabako) ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, viešose vietose randamų atliekų ir šiukšlių, drėgnųjų servetėlių bei oro balionėlių, kurių sudėtyje yra plastiko, viešose vietose randamų šiukšlių tvarkymo finansavimu. MATĮ pakeitimo įstatymo projektu taip pat siekiama žiedinės ekonomikos tikslų, užtikrinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimą, kad atliekų šalinimas sąvartyne taptų brangiausia atliekų tvarkymo alternatyva. Taip pat MATĮ pakeitimo įstatymo projektu siekiama patikslinti mokesčio indeksavimo tvarką ir mokesčio už nuslėptą taršą apskaičiavimo taikant didesnę tarifą tvarką, kad mokesčio mokėtojams, kurie nesilaiko teisės aktuose nustatytų reikalavimų, be prievolės mokėti mokesť už taršą, būtų skiriama ir ekonominė sankcija.

ATĮ pakeitimo įstatymo projekto uždaviniai:

1. Sudaryti teises prielaidas aplinkos apsaugos kontrolę vykdančioms institucijoms taikyti sankcijas už gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo nevykdymą ir ekonominę veiklą vykdantiems asmenims, kurie teisės aktų nustatyta tvarka nėra įregistravę savo veiklos.

2. Suteikti įgaliojimus Aplinkos apsaugos agentūrai ir Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos vykdyti atliekų apskaitos ir atliekų ataskaitų teikimo tvarkos teisinį reglamentavimą.

3. Nustatyti minimalų savoms reikmėms skirtos alyvos kiekį, už kurio įvežimą į Lietuvos Respublikos teritoriją ar pagaminimą Lietuvos Respublikos teritorijoje per kalendorinius metus nebūtų taikomos ATĮ nustatytos pareigos alyvos gamintojams ir importuotojams.

4. Aiškiau reglamentuoti atliekų perdirbimo, apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius), transporto priemonių gamintojo, transporto priemonių importuotojo, alyvos gamintojo ir alyvos importuotojo sąvokas.

5. Aiškiai reglamentuoti, kad registruotis ir vykdyti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius), alyvos, transporto priemonių apskaitą, organizuoti šių gaminių atliekų tvarkymą bei šviesti ir informuoti visuomenę šių gaminių atliekų tvarkymo klausimais turi tik tie gamintojai ir importuotojai, kurie juos tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais.

6. Praplėsti sąvoką „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“, įtraukiant alyvą, patikslinant, kad sąvoka apima tik baterijas ir akumulatorius, kurie įeina į kito gaminio sudėtį, ir šią sąvoką vienodai naudoti visose susijusiose ATĮ nuostatose.

7. Apibrėžti sąvokas „atliekos, turinčios teigiamą rinkos vertę“, „atliekos, turinčios neigiamą rinkos vertę“, „atliekos, neturinčios rinkos vertės“, „transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikianti įmonė“.

8. Nustatyti atsakomybės už tinkamą ENTP sutvarkymą pasidalijimą tarp ENTP ardytojų bei transporto priemonių gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijų, numatant prievolę ENTP ardytojams bei transporto priemonių gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijoms įvykdyti kokybines ENTP tvarkymo užduotis, nustatytas 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių 7 straipsnio 2 dalies b punkte (95 proc. pakartotinis naudojimas ir naudojimas pagal transporto priemonės vidutinį svorį; 85 proc. pakartotinis naudojimas ir perdirbimas pagal transporto priemonės vidutinį svorį).

9. Nustatyti, kad transporto priemonių gamintojų ir importuotojų organizacijos turi sudaryti sutartis dėl ENTP tvarkymo tik su tais ENTP tvarkytojais, kurie turi teisę išrašyti ENTP sutvarkymą įrodančius dokumentus.

10. Atsisakyti ENTP tvarkymo organizavimo individualiai, paliekant tik kolektyvų ENTP tvarkymo organizavimą.

11. Atleisti alyvos gamintojus ir importuotojus bei transporto priemonių gamintojus, kurie šių gaminių netiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais (vykdo tik eksportą ar tranzitą), nuo pareigos registruotis GPAIS.

12. Aiškiau reglamentuoti alyvos gamintojų ir (ar) importuotojų pareigą finansuoti neigiamą rinkos vertę turinčių ar neturinčių vertės alyvos atliekų surinkimą, vežimą ir apdorojimą.

13. Atleisti alyvos gamintojus ir (ar) importuotojus, kurie Lietuvos Respublikos teritorijoje pagamina ar įveža į Lietuvos Respublikos teritoriją alyvą ir ją sunaudoja savo reikmėms, nuo prievolės šviesti ir informuoti visuomenę alyvos atliekų tvarkymo klausimais, kompensuoti transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančioms įmonėms ar atliekų tvarkytojams alyvos atliekų surinkimo ir vežimo tvarkyti Lietuvos Respublikos teritorijoje išlaidas arba neatlygintinai surinkti alyvos atliekas iš transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių, šias atliekas pervežti ir perduoti alyvos atliekų tvarkytojams.

14. Nustatyti, kad alyvos gamintojų ir importuotojų organizacijos bei alyvos gamintojai ir (ar) importuotojai turi sudaryti sutartis dėl alyvos atliekų surinkimo iš transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių tik su tais alyvos atliekų tvarkytojais, kurie turi teisę išrašyti alyvos atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus.

15. Nustatyti prievolę alyvos gamintojams ir (ar) importuotojams vykdyti alyvos atliekų tvarkymo kiekybines užduotis, už kurių neįvykdymą būtų taikoma ir ekonominė sankcija.

16. Atleisti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) gamintojus ir (ar) importuotojus, kurie Lietuvos Respublikos teritorijoje pagamina ar įveža į Lietuvos Respublikos teritoriją apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumulatorius) ir juos sunaudoja savo reikmėms, nuo prievolės šviesti ir informuoti visuomenę apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo klausimais.

17. Atleisti valstybės institucijas nuo ATĮ gamintojams ir importuotojams nustatytų pareigų, jei gamina ar iš kitos šalies atsiveža apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumulatorius), alyvą, transporto priemones, kurie skirti krašto apsaugos tikslams.

18. Nustatyti, kad apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) gamintojų ir importuotojų organizacijos turi sudaryti sutartis dėl apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymo tik su tais apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkytojais, kurie turi teisę išrašyti apmokestinamųjų gaminių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus.

19. Aiškiai reglamentuoti, kad mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių atliekomis sumokėjimas, neįvykdžius apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo užduočių, neatleidžia apmokestinamųjų gaminių gamintojo ir importuotojo nuo ATĮ jam nustatytų pareigų organizuoti apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymą, šviesti ir informuoti visuomenę

apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo klausimais, tvarkyti apmokestinamųjų gaminių apskaitą ir teikti apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veikos ataskaitas.

20. Sudaryti galimybes apmokestinamųjų gaminių gamintojui ir importuotojui tuo pačiu laikotarpiu ATĮ nustatytas pareigas apmokestinamųjų gaminių gamintojui ir importuotojui pagal skirtingus apmokestinamus gaminius pavesti vykdyti skirtingoms organizacijoms.

21. Atsisakyti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymo organizavimo individualiai.

22. Griežčiau reglamentuoti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) organizacijų steigimąsi.

23. Nustatyti, kad transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančios įmonės privalo nemokamai ne tik iš fizinių asmenų, bet ir juridinių asmenų (klientų) priimti techninės priežiūros ir remonto metu susidariusias apmokestinamųjų gaminių atliekas ir iš transporto priemonių (ne tik iš lengvųjų automobilių, bet ir lengvųjų krovininių automobilių bei triračių motorinių transporto priemonių, išskyrus trirates motorines transporto priemones su simetriškai išdėstytais ratais) išimtas naudotas dalis.

24. Aiškiai apibrėžti, kiek padangų atliekų vienetų ir kada turi priimti nemokamai padangų platintojai, nustatyti baudą už šios pareigos nevykdymą.

25. Atsisakyti DGAS aikštelių eksploatacinių išlaidų, susijusių su nemokamu iš gyventojų motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų surinkimu ir laikymu, finansavimo padangų gamintojų ir (ar) importuotojų lėšomis, nustatant, kad minėtos išlaidos bus finansuojamos iš rinkliavos ar įmokos, o šių padangų atliekų sutvarkymą toliau organizuos ir finansuos padangų gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijos.

26. Aiškiai reglamentuoti, kad gyventojams užtikrinta galimybė nemokamai DGAS aikštelėse atiduoti buityje susidarančias neapmokestinamų padangų atliekas (pvz., dviračių, neįgaliųjų vežimėlių, riedučių, riedlenčių, paspirtukų, vaikiškų ar kitokių vežimėlių padangų ir padangų, sveriančių mažiau kaip 3 kg, atliekas), kurių surinkimo ir tvarkymo išlaidos, kaip ir šiuo metu, bus finansuojamos iš rinkliavos ar įmokos. Taip pat, nustatyti, kad savivaldybės organizuotų minėtų neapmokestinamųjų padangų atliekų surinkimą apvažiuojant;

27. Netaikyti ūkio subjektams, kurie Lietuvos Respublikoje restauruoja Lietuvos Respublikoje įsigytas padangas ir jas tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais, nuo ATĮ nustatytų pareigų padangų gamintojams ir (ar) importuotojams. Šios nuostatos nebūtų taikomos atliekų tvarkytojams, restauruojantiems padangų atliekas, nes padangų atliekų restauravimas priskiriamas atliekų naudojimo veiklai – perdirbimui, kurį finansuoja padangų gamintojai ir (ar) importuotojai. Laikytina, kad padangų atliekų tvarkytojui gamintojų ir (ar) importuotojų lėšomis restauravus padangos atlieką, baigiasi ankščiau į rinką patiekto padangos kaip gaminio „gyvavimo“ ciklas. Restauruota padanga, kuri buvo atlieka, laikoma nauju gaminiu, kuriam taikomas gamintojo ir importuotojo atsakomybės principas, ir šios atliekos sutvarkymo finansavimą turi užtikrinti atliekų tvarkytojas (gamintojas), restauravęs padangos atlieką.

28. Nustatyti, kad savivaldybės neturės prievolės organizuoti motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų surinkimo apvažiavimo būdu.

29. Užtikrinti, kad apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkyme dalyvautų ir trečiosiose šalyse registruoti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) importuotojai, kurie Lietuvoje yra registruoti PVM mokesčio mokėtojais.

30. Nustatyti registracijos ATVR išimtis, siekiant sumažinti administracinę naštą ne profesinę atliekų surinkimo ir (ar) vežimo veiklą (vežant atliekas nereguliariai) vykdančioms įmonėms.

31. Supaprastinti atliekų tvarkymo specialistų kompetencijos įgijimo ir tobulinimo tvarką.

32. Suteikti įgaliojimus Aplinkos ministerijai reglamentuoti laikinąjį atliekų laikymą.

33. Didesne apimtimi taikyti Direktyvos 2008/98 24 straipsnį dėl išimties taikymo leidimų atliekų apdorojimui turėjimui.

34. Užtikrinti kokybišką ir skaidrų EEĮ atliekų tvarkymą ir padidinti EEĮ atliekų tvarkymo apimtį, nustatant prievolę visiems EEĮ atliekų tvarkytojams turėti Europos standartą dėl EEĮ atliekų surinkimo, gabenimo, tvarkymo ir pakartotinio naudojimo; nustatant, kad DGAS aikštelėse surinktos

EEĮ atliekos būtų perduodamos EEĮ gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijoms pagal užimamą rinkos dalį ir DGAS aikštelių eksploatacinės išlaidos, susijusios su EEĮ atliekų surinkimu ir laikymu, būtų finansuojamos iš rinkliavos ar įmokos.

35. Nustatyti, kad EEĮ, alyvos, transporto priemonių, baterijų, akumuliatorių gamintojai ir importuotojai negalėtų metų eigoje keisti organizacijos, kadangi tokiu atveju problematišku tampa banko garantijos ar laidavimo draudimo sutarties sumos paskaičiavimo klausimas, atitinkamai apsunkinamas ir kitų pareigų vykdymas.

36. Nustatyti, kad savivaldybės neturės prievolės organizuoti EEĮ atliekų surinkimo apvažiavimo būdu.

37. Nustatyti, kad organizacijos licencija gali būti keičiama ir pasikeitus Europos Sąjungos ir (ar) Lietuvos Respublikos teisės aktams, t. y. licencijos turinys turi atitikti galiojančius teisės aktus.

38. Nustatyti, kad licencijos galiojimas nestabdomas, jeigu organizacija per išpėjime nustatytą terminą pateikė įrodymus, kad nutraukė veiksmus, kuriais lėmė išpėjime nurodytų aplinkybių ir (ar) pažeidimų atsiradimą, pašalino veiksmų padarinius, atlygino žalą ir nuostolius (jei tokių buvo), arba įrodymus, kad nustatytų pažeidimų negalėjo panaikinti dėl aplinkybių, nepriklausančių nuo organizacijos valios ar pastangų.

39. Nustatyti, kad, perdirbant surinktas baterijų ir akumuliatorių atliekas, būtų pasiektas aplinkos ministro tvarka nustatytas baterijų ir akumuliatorių perdirbimo efektyvumas.

40. Aiškiai reglamentuoti, kad mokesčio už aplinkos teršimą baterijų ir akumuliatorių atliekomis sumokėjimas, neįvykdžius baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo užduočių, neatleidžia baterijų ir akumuliatorių gamintojo ir importuotojo nuo ATĮ jam nustatytų pareigų organizuoti baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymą, šviesti ir informuoti visuomenę baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo klausimais, tvarkyti baterijų ir akumuliatorių apskaitą ir teikti apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veikos ataskaitas

41. Patikslinti licencijų pavadinimus, kad atitiktų šiuo metu galiojančias EEĮ kategorijas.

42. Įvesti sąvoką „kitos buityje susidarančios atliekos“.

43. Atlikti sąvokų „komunalinės atliekos“, „komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimas“, „komunalinių atliekų tvarkymo paslauga“, „komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo administravimas“, „komunalinių atliekų tvarkymo regionas“, „komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius“, „regioninis atliekų tvarkymo centras“, „regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai“, „reguliuojamoji kaina“, „reguliuojamoji veikla“ apibrėžčių patikslinimus, susijusius su komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tobulinimu, komunalinių atliekų ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymo sąnaudų įtraukimu į rinkliavą ar įmoką ir kainodaros procese atliekamų skaičiavimų supaprastinimu.

44. Numatyti, kad savivaldybės vykdomoji institucija (meras) Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nustatyta tvarka gali įgalioti kitus asmenis pagal kompetenciją atlikti ATĮ savivaldybės vykdomajai institucijai (merui) numatytas funkcijas.

45. Patikslinti savivaldybių funkcijas.

46. Priskirti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos priežiūros ir kontrolės (įskaitant administratoriaus ir atliekų tvarkytojų pasirašytų sutarčių įsipareigojimų vykdymo priežiūrą ir kontrolę) funkciją išskirtinai savivaldybių kompetencijai.

47. Nustatyti aiškiai apibrėžtą komunalinių atliekų tvarkymo sistemų administratoriams priskiriamų funkcijų sąrašą kartu numatant, kad savivaldybės turi užtikrinti pavedamų atlikti funkcijų finansavimą.

48. Numatyti, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui nepavestas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo funkcijas atlieka pati savivaldybė.

49. Nustatyti, kad Aplinkos ministerija nustato komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos administravimo reikalavimus, patvirtina rūšiuojamuoju surinkimo būdu surenkamų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų sąrašą.

50. Nustatyti, iš kokių šaltinių finansuojamos komunalinių atliekų ir kitų buityje susidarančių atliekų surinkimo ir (ar) sutvarkymo priemonės ir galimybių atiduoti nurodytas atliekas užtikrinimas.

51. Patikslinti komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymo organizavimo reikalavimus, kuriuos privalo užtikrinti savivaldybės dėl mišrių komunalinių atliekų tvarkymo, antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas), biologinių, tekstilės atliekų rūšiavimo galimybės ir priemonių, atliekų, susidariusių gyventojui atliekant darbus statybos ūkio būdu, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, padangų (išskyrus padangų, priskiriamų apmokestinamiesiems gaminiams, atliekas) ir kitų atliekų rūšiavimo galimybės, jų surinkimo apvažiuojant atliekų turėtojus ir DGAS aikštelių įrengimo šioms atliekoms surinkti, pavojingų atliekų atskiro surinkimo, jų surinkimo apvažiuojant atliekų turėtojus ir (ar) DGAS aikštelėse, biologinių atliekų apdorojimo, daiktų, dar netapusių atliekomis, surinkimo, atnaujinimo ir remonto ir (ar) atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, surinkimo ir paruošimo pakartotinai naudoti stotelių įrengimo.

52. Gražinti ATĮ nuostatą, kad dėl laiku nesumokėtos rinkliavos priteisimo gali būti kreipiamasi į apygardos administracinę teisimą su pareiškimu dėl teismo įsakymo išdavimo.

53. Suteikti galimybę savivaldybėms, kai Taryba patvirtins pirmąsias regionines kainas, naujus rinkliavos ar įmokos dydžius patvirtinti per 5 mėnesius (vietoje 3 mėn.).

54. Patikslinti rinkliavos pavadinimą, t. y. už ką nustatoma komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara.

55. Pripažinti netekusiomis galios ATĮ 30² straipsnio 4 dalies nuostatas, kurios iš dalies atkartoja ATĮ 30² straipsnio 10 dalies nuostatas. Pašalinti ATĮ 30² straipsnio 4 dalies nuostatos prieštaravimą ATĮ 30² straipsnio 10 dalies nuostatoms.

56. Patikslinti, kad Vyriausybė tvirtina rinkliavos ar įmokos dydžio nustatymo taisykles.

57. Įvesti sutrumpinimą „regioninės kainos būtiniosios sąnaudos“ ir patikslinti, kokios sąnaudos įskaičiuojamos ir neįskaičiuojamos į regioninės kainos būtinąsias sąnaudas.

58. Reglamentuoti, kokiais atvejais gali būti koreguojamos VERT nustatytos regioninės kainos.

59. Nustatyti, kokių sąlygų dėl Tarybos nustatyto regioninės kainos dydžio, vieno procento vidutinių mėnesio disponuojamų namų ūkio pajamų neviršijimo (taikant 1 proc. taisyklę nekilnojamojo turto objektui, kuriame atliekų turėtojas (fizinis asmuo – rinkliavos ar įmokos mokėtojas) yra deklaravęs gyvenamąją vietą) turi laikytis savivaldybių tarybos nustatydamos rinkliavos ar įmokos dydžius, kokias sąnaudas įtraukti į rinkliavos ar įmokos dydį. Įvesti sutrumpinimą „savivaldybių skaičiuojamos rinkliavos ar įmokos dalies būtiniosios sąnaudos“. Nustatyti, kad sprendimą dėl patvirtintų naujų rinkliavos ar įmokos dydžių taikymo pradžios ir trukmės priima savivaldybės taryba.

60. Aiškiai reglamentuoti pasekmes savivaldybėms, joms delsiant laiku pasitvirtinti naujus rinkliavos ar įmokos dydžius.

61. Patikslinti, kad savivaldybės turi apmokėti (o ne kompensuoti) regioniniam atliekų tvarkymo centrui ir atliekų tvarkytojams (ne tik surinkėjams) jų faktiškai patirtas su komunalinių atliekų ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas, kurios pagal ATĮ turi būti įskaičiuotos į rinkliavos ar įmokos dydį.

62. Papildyti rinkliavos ar įmokos perskaičiavimo pagrindų sąrašą.

63. Numatyti galimybę savivaldybėms leisti atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims), kompostuojantiems komunalinėms atliekoms priskiriamas biologines atliekas jų susidarymo vietoje, mokėti mažesnes rinkliavos ar įmokos sumas.

64. Patikslinti komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo funkcijas.

65. Patikslinti nuostatą, reglamentuojančią, kam gali būti naudojamos surinktos rinkliavos ar įmokos lėšos.

66. Nustatyti, kad savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklės rengiamos vadovaujantis aplinkos ministro tvirtinamais minimaliais komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimais, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo administravimo reikalavimais, rūšiuojamuoju surinkimo būdu surenkamų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų sąrašu, minėtos taisyklės turi būti paskelbtos Teisės aktų registre ir savivaldybių interneto svetainėse.

67. Patikslinti, kokie skundai nagrinėjami ir ginčai sprendžiami administracine tvarka, o kokie – civiline.

68. Įtvirtinti savivaldybių atsakomybę už Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo plane savivaldybėms nustatytų kiekybinių užduočių, susijusių su komunalinių atliekų, už kurių tvarkymą neatsakingi gamintojai ir (ar) importuotojai, rūšiuojamuoju surinkimu ir perdirbimu, neįgyvendinimą nustatant joms pareigą prisidėti prie finansinės sankcijos, kuri būtų skirta Europos Komisijos Lietuvos Respublikai už Direktyvos 2008/98/EB 11 straipsnio 2 dalies c, d, e punktuose ir (ar) 5 dalyje nustatytų tikslų nepasiekimą, apmokėjimo.

69. Sudaryti galimybę pareigų vykdymą organizacijai pavedusiems gamintojams ir importuotojams, kurie nemokėjo dalininko įnašo, stebėtojų teisėmis dalyvauti (jei jie to pageidauja) visuotiniame organizacijos dalininkų (narių) susirinkime, svarstant sprendimus, tiesiogiai susijusius su jų pareigų vykdymu.

70. Sudaryti teisinį pagrindą aplinkos ministrui ir susisiekimo ministrui bendru teisės aktu nustatyti registravimosi į transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių sąrašą tvarką.

71. Nustatyti, kad ūkio subjektai tvarko atliekų apskaitą ir teikia ataskaitas apie atliekų susidarymą ir tvarkymą aplinkos ministro įgaliotų institucijų nustatyta tvarka.

72. Atlikti techninio redakcinio pobūdžio pakeitimus.

ATĮ Nr. XIV-407 pakeitimo įstatymo projekto uždavinys – atsisakyti ATĮ 30 straipsnio 10 dalies keitimo, įsigaliosiančio 2025 m. sausio 1 d.

Rinkliavų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto uždaviniai:

1. Patikslinti savivaldybių tarybų nustatomos vietinės rinkliavos pavadinimą.
2. Nurodyti teisingą indekso „vartotojų kainų indeksas“ pavadinimą ir skaitinę išraišką „110“.

PPATĮ pakeitimo įstatymo projekto uždaviniai:

1. suteikti įgaliojimus Aplinkos apsaugos agentūrai ir Aplinkos apsaugos departamentui vykdyti pakuočių atliekų apskaitos ir ataskaitų teikimo tvarkos teisinį reglamentavimą;

2. aiškiau apibrėžti sąvoką „pakuočių sunaudojimas savoms reikmėms“, atsisakyti sąvokų „importuotojas“ ir „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai“ apibrėžčių numatant, kad šios sąvokos, kaip ir kitos PPATĮ vartojamos sąvokos, suprantamos, kaip jos apibrėžtos ATĮ ir MATĮ;

3. numatyti teisę (o ne pareigą) pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinčioms organizacijoms (toliau – Pakuočių organizacija) sudaryti kontrolės tarybą;

4. atsisakyti nuostatų, kad į Pakuočių organizacijos inicijuojamą kontrolės tarybą skiriamas ir Aplinkos ministerijos atstovas;

5. numatyti pareigą, kad kontrolės tarybaturė pranešti Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos ir Aplinkos apsaugos agentūrai apie kontrolės metu nustatytus galimus teisės aktų reikalavimų nesilaikymo atvejus, kasmet pateikti Pakuočių organizacijai apibendrintą informaciją apie sutartinių įsipareigojimų kontrolės rezultatus, o Pakuočių organizacijai – šią informaciją paskelbti savo interneto svetainėje ;

6. numatyti, kad naujos Pakuočių organizacijos garanto suma apskaičiuojama remiantis esamų Pakuočių organizacijų pateiktų garantų duomenų vidurkiu ir naujai licenciją gavusios organizacijos planuojama užimti rinkos dalimi;

7. numatyti teisę AAP Lietuvos rinkai tiekiantiems gamintojams, importuotojams ir jų organizacijai diegti AAP prekinų pakuočių atliekų atskiuro surinkimo sistemą;

8. numatyti teisę Pakuočių organizacijoms atlikti atliekų tvarkytojų, su kuriais turi sutartis dėl pakuočių atliekų tvarkymo, patikrinimus siekiant įsitikinti, kad teisinga jų pateikiama informacija apie sutvarkomą pakuočių atliekų kieki;

9. detalizuoti, kad į gamintojų ir importuotojų privalomas apmokėti vienkartinį plastikinių gaminių atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, ir šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo, apdorojimo išlaidas įskaičiuojamos išlaidos, patiriamos nustatant susijusius referencinius skaičius;

10. nustatyti terminą, per kurį sustabdžius ar panaikinus esamos organizacijos licencijos galiojimą, gamintojai ir importuotojai gali kitai organizacijai pavesti vykdyti pareigas einamaisiais metais;

11. nustatyti, kad gamintojai ir importuotojai turi apmokėti ne tik pakuočių atliekų, bet ir kitų antrinių žaliavų, kurios savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose Atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnio 10 dalies 3 punkte nurodytomis priemonėmis surenkamos kartu su pakuočių atliekomis, rūšiuojamojo surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti, įskaitant pradinį apdorojimą, ir naudojimo išlaidas;

12. nustatyti, kad ūkio subjektai tvarko pakuočių apskaitą ir teikia pakuočių ataskaitas aplinkos ministro įgaliotų institucijų nustatyta tvarka, atsisakant PPATĮ nuostatos dėl pakuočių atliekų apskaitos ir ataskaitų teikimo, nes ši prievolė ūkio subjektams nustatyta ATĮ 7 straipsnio 1 dalyje.

MATĮ pakeitimo įstatymo projekto uždaviniai:

1. Nustatyti minimalų savoms reikmėms skirtų padangų, vidaus degimo variklių degalų, įsiurbiamo oro arba tepalų filtrų, jų dalių ir komponentų bei autotransporto priemonių amortizatorių kiekį, už kurio įvežimą į Lietuvos Respublikos teritoriją ar pagaminimą Lietuvos Respublikos teritorijoje per kalendorinius metus nebūtų taikomos ATĮ nustatytos apmokestinamųjų gaminių gamintojų ir importuotojų pareigos.

2. Išplėsti padangų atliekų tvarkyme dalyvaujančių subjektų skaičių, įtraukiant komplektinių ratų bei transporto priemonių, kurioms netaikomas gamintojo atsakomybės principas, gamintojus ir importuotojus.

3. Nustatyti vieningą mokesčio už aplinkos teršimą tarifą abiemis padangų kategorijoms.

4. Patikslinti mokesčio už aplinkos teršimą indeksavimo tvarką.

5. Nustatyti ekonominių sankcijų už nuslėptą taršą skyrimo tvarką.

6. Patikslinti, kad norint pasinaudoti mokesčio už aplinkos teršimą gaminių ar pakuočių atliekomis lengvata, būtina turėti galiojančius dokumentus, patvirtinančius nustatytos tvarkymo užduoties įvykdymą, nuo 2025 m. plastikinių, polietileno tereftalato (toliau – PET) ir kombinuotųjų pakuočių atveju – galiojančius dokumentus, patvirtinančius perdirbtą tokių pakuočių atliekų kiekį.

7. Reglamentuoti, kaip skaičiuojamas mokestis už neperdirbamas vienkartinės pakuotes.

8. Mažinti fosfogipso atliekų šalinimo apimtis ir paskatinti ieškoti bei taikyti mažiau taršius fosfogipso atliekų panaudojimo būdus.

9. Mažinti administracinę naštą, atsisakant reikalavimo pildyti mokesčio už aplinkos teršimą gaminių ir pakuočių deklaracijas, mokėtiną mokesčio sumą automatiškai apskaičiuojant pagal GPAIS suvestus ir į informacinę sistemą perduotus duomenis.

10. Patikslinti ir nustatyti mokesčio už aplinkos teršimą iš mobiliųjų taršos šaltinių tarifo koregavimo koeficientus.

11. Patikslinti nustatytą mokesčio už aplinkos teršimą, kai eksploatuojami žemės ūkio veiklai naudojami ne keliais judantys mechanizmai, objektą.

12. Atlikti techninio redakcinio pobūdžio pakeitimus sąvokoje „tiekinimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai“ pagal ATĮ sąvoką „tiekinimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ dėl teisinio aiškumo baterijų ir akumuliatorių atžvilgiu.

MATĮ Nr. XIV-2173 pakeitimo įstatymo projekto tikslas – analogiškai, kaip ir MATĮ pakeitimo įstatymo projekte, patikslinti, kad nuo 2025 m. tiekiant Lietuvos rinkai vienkartinės perdirbamąsias pakuotes ir norint pasinaudoti mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis lengvata, būtina turėti galiojančius dokumentus, patvirtinančius nustatytos perdirbimo užduoties įvykdymą, o plastikinių, PET ir kombinuotųjų pakuočių atveju – galiojančius dokumentus, patvirtinančius perdirbtą tokių pakuočių atliekų kiekį.

AAĮ pakeitimo įstatymo projekto tikslas – teisės akto atitiktis sistemiškumo ir aiškumo teisėkūros principams ir sumažinti fizinių ir juridinių asmenų nusižengimų skaičių, ir taip prisidėti prie alyvos atliekų, EEĮ atliekų ir ENTP tvarkymo.

AAĮ pakeitimo įstatymo projekto uždaviniai:

1. Aiškiau nustatyti, kad ekonominės sankcijos taikomos juridiniams asmenims ir už pažeidimus, susijusius su ATĮ numatytos pareigos sudaryti sutartis dėl atliekų tvarkymo organizavimo nevykdymu.
2. Nustatyti griežtesnę ekonominę sankciją už alyvos tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais apskaitos nevykdymą ir neteisimą vykdymą.
3. Nustatyti ekonominę sankciją už neteisingų duomenų alyvos atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitoje pateikimą.
4. Nustatyti ekonomines sankcijas už alyvos atliekų tvarkymo užduočių neįvykdymą.
5. Nustatyti griežtesnes ekonomines sankcijas už transporto priemonių tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais apskaitos nevykdymą ir neteisimą vykdymą.
6. Nustatyti ekonominę sankciją už neteisingų duomenų ENTP tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitoje pateikimą.
7. Nustatyti ekonominę sankciją už ENTP tvarkymo kokybinių užduočių neįvykdymą.
8. Nustatyti ekonominę sankciją ENTP ardančioms įmonėms už reikalavimo sudaryti sutartis su transporto priemonių gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijoms nevykdymą.
9. Nustatyti ekonominę sankciją gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijoms, jei jos nevykdo pareigos visuomenei šviesti ir informuoti atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais skirti ne mažiau kaip 3 procentus organizacijos gautų pajamų.
10. Suderinti AAĮ nuostatas su ATĮ pakeitimo projektu keičiamomis nuostatomis.
11. Nustatyti ekonomines sankcijas juridiniams asmenims už netinkamą atliekų rūšiavimą.
12. Nustatyti griežtesnę ekonominę sankciją už EEĮ tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais apskaitos nevykdymą ir neteisimą vykdymą.
13. Nustatyti ekonomines sankcijas už EEĮ užduočių neįvykdymą.
14. Padidinti ekonominę sankciją už pakuočių apskaitos netvarkymą nustatant tokią pačią atsakomybę kaip ir už gaminių apskaitos netvarkymą.
15. Atsisakyti ekonominės sankcijos už apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių apskaitos nevykdymą, kad mokestinio patikrinimo metu finansinė sankcija du kartus už tą patį pažeidimą nebūtų pritaikyta, t. y. pagal MATĮ už nuslėptą taršą ir pagal AAĮ už apskaitos nevykdymą ar neteisimą apskaitos vykdymą.

ANK pakeitimo įstatymo projekto tikslas – teisės akto atitiktis sistemiškumo ir aiškumo teisėkūros principams, užtikrinti administracinių nuobaudų proporcingumo principo įgyvendinimą, sumažinti fizinių ir juridinių asmenų nusižengimų skaičių ir taip prisidėti prie alyvos atliekų, EEĮ atliekų ir ENTP tvarkymo.

ANK pakeitimo įstatymo projekto uždaviniai:

1. Suderinti ANK 250 straipsnio 9 ir 11 dalių (naujos redakcijos ANK 250 straipsnio 11 ir 12 dalys) bei 255 straipsnio 6 ir 7 dalių (naujos redakcijos ANK 255 straipsnio 8 ir 9 dalys) nuostatas su ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 24 straipsnio 2 dalimi (ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 7 punktu) ir 28 straipsnio 3 dalimi (ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalies 5 punktu).
2. Nustatyti baudą už atsisakymą priimti padangų atliekas.
3. Nustatyti griežtesnę atsakomybę už alyvos tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais apskaitos nevykdymą ir neteisimą vykdymą.
4. Nustatyti griežtesnę atsakomybę už alyvos atliekų tvarkymo užduoties neįvykdymą.
5. Nustatyti griežtesnę atsakomybę už transporto priemonių tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais apskaitos nevykdymą ir neteisimą vykdymą.
6. Nustatyti atsakomybę už ENTP tvarkymo kokybinių užduočių neįvykdymą.
7. Suderinti ANK ir ATĮ nuostatų formuluotes.
8. Nustatyti griežtesnę atsakomybę už EEĮ tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais apskaitos nevykdymą ir neteisimą vykdymą.

9. Nustatyti baudą už EEĮ atliekų tvarkymo užduočių neįvykdymą.

10. Padidinti baudą už pakuočių, EEĮ, alyvos, apmokestinamųjų gaminių ar transporto priemonių apskaitos nevykdymą.

11. Nustatyti baudą už įeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir (ar) akumuliatorių gamintojams ir importuotojams ATĮ nustatytų pareigų kaip registruotis Gamintojų ir importuotojų registravimosi sąvade, vykdyti šių gaminių ir jų atliekų apskaitą nevykdymą, taip pat už šių gaminių atliekų perleidimą neturintiems teisės tvarkyti šias atliekas asmenims.

12. Įgyvendinti 2023 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/1542 dėl baterijų ir baterijų atliekų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB bei Reglamentas (ES) 2019/1020 ir panaikinama Direktyva 2006/66/EB, 93 straipsnį „Sankcijos“.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

ATĮ pakeitimo įstatymo projektą parengė Aplinkos ministerijos Atliekų politikos grupės (vadovė Vilma Slavinskienė, mob. +370 698 75 027, el. p. vilma.slavinskiene@am.lt) vyriausioji patarėja Jovita Surdokienė (mob. +370 696 54 712, el. p. jovita.surdokiene@am.lt), vyriausiasis patarėjas Mindaugas Kauzonas (mob. +370 695 26 717, el. p. mindaugas.kauzonas@am.lt), vyresnioji patarėja Neringa Paškauskaitė (mob. +370 696 63 217, el. p. neringa.paskauskaite@am.lt), vyriausiasis specialistas Aurimas Jančiauskas (mob. +370 682 39 134, el. p. aurimas.janciauskas@am.lt), vyresnioji patarėja Saulė Deveikytė (mob. +370 616 43 435, el. p. saule.deveikyte@am.lt), patarėja Jelena Podymova (mob. +370 687 27 458, el. p. jelena.podymova@am.lt), vyriausioji specialistė Eglė Ginčienė (mob. +370 616 04 980, el. p. egle.ginciene@am.lt), patarėja Aistė Rakauskienė (mob. +370 696 80 518, el. p. aiste.rakauskiene@am.lt), patarėja Kristina Sabaliauskienė (mob. +370 696 26 577, el. p. kristina.sabaliauskiene@am.lt). ATĮ Nr. XIV-407 pakeitimo įstatymo projektą parengė vyriausiasis patarėjas Mindaugas Kauzonas. Rinkliavų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą parengė patarėja Jelena Podymova. PPATĮ pakeitimo įstatymo projektą parengė vyresniosios patarėjos Neringa Paškauskaitė ir Saulė Deveikytė, vyriausioji patarėja Jovita Surdokienė. MATĮ pakeitimo įstatymo projektą parengė vyriausiasis patarėjas Mindaugas Kauzonas, vyresnioji patarėja Neringa Paškauskaitė, patarėja Kristina Sabaliauskienė ir Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos politikos grupės (vadovas Vitalijus Auglys, mob. +370 686 46 087, el. p. vitalijus.auglys@am.lt) patarėja Kristina Nesteckienė (mob. +370 69 33 257, el. p. kristina.nesteckiene@am.lt) ir vyresnioji patarėja Elena Auglienė (mob. +370 645 22 458, el. p. elena.augliene@am.lt). MATĮ Nr. XIV-2173 pakeitimo įstatymo projektą parengė Aplinkos ministerijos Atliekų politikos grupės vyresnioji patarėja Neringa Paškauskaitė. AAĮ pakeitimo įstatymų projektą parengė Aplinkos ministerijos Atliekų politikos grupės vyriausiasis patarėjas Mindaugas Kauzonas, vyresnioji patarėja Neringa Paškauskaitė ir vyriausiasis specialistas Aurimas Jančiauskas. ANK pakeitimo įstatymo projektą parengė Aplinkos ministerijos Atliekų politikos grupės vyriausiasis patarėjas Mindaugas Kauzonas, vyresnioji patarėja Neringa Paškauskaitė ir vyriausiasis specialistas Aurimas Jančiauskas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

1. ATĮ 2 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad *apmokestinamieji gaminiai – pagal MATĮ apmokestinami gaminiai*. Pagal MATĮ 4 straipsnio 2 dalį ir 3 priedą apmokestinami gaminiai – *tai padangos, akumuliatoriai, baterijos, vidaus degimo variklių degalų, įsiurbiamo oro arba tepalų filtrai, jų dalys ir komponentai, autotransporto priemonių amortizatoriai, kurie buvo tiekti Lietuvos Respublikos vidaus rinkai* (t. y. Lietuvos Respublikos teritorijoje pagaminti arba importuoti ir (ar) įvežti į Lietuvos Respublikos teritoriją, įskaitant muitinės sandėlius, laikinojo saugojimo sandėlius ir laisvasias zonas, ir perleisti atlygintinai arba neatlygintinai bet kuriam kitam asmeniui Lietuvos Respublikos teritorijoje ar sunaudoti gamintojo ar importuotojo reikmėms) *kaip atskiri gaminiai, neįeinantys į kito gaminio sudėtį*. Tačiau ATĮ taikomas baterijoms bei akumuliatoriams, įeinantiems į kito gaminio sudėtį, dėl to būtina patikslinti sąvoką „apmokestinamieji gaminiai“ ir ATĮ 1 straipsnio

1 dalį, 2 straipsnio 29, 34, 35 ir 64 dalis, ATĮ 30 straipsnio 15 dalį, 34²² straipsnio 3 dalį, 34²⁴ straipsnio 2 ir 3 punktus, 34²⁵ straipsnio 1 dalies 2 punkto a papunktį ir 3 dalį.

2. ATĮ 2 straipsnio 12 dalyje apibrėžta sąvoka „atliekų perdirbimas“ nustato, kad atliekų perdirbimui nepriskiriamas atliekų naudojimas gaminant užpildą. Pagal ATĮ 2 straipsnio 6 ir 65¹ dalis, užpildymo atliekomis veiklos metu naudojamos atliekos, kuriomis laikomos atliekų naudojimo veiklos metu iš panaudotų atliekų gautos medžiagos. Toks atliekų panaudojimas, kaip numatyta Direktyvoje 2008/98/ES, priskiriamas ne perdirbimui, o medžiagų atgavimui.

3. ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 1 punkte nustatyta, kad alyvos, apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) ir gaminių pripildytų pakuočių importuoju laikomas *teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris importuoja ir (ar) iš kitos valstybės įveža alyvas, apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) ir gaminių pripildytas pakuotes į Lietuvos Respublikos teritoriją*, t. y. žodis „importuoja“ dubliuojasi su žodžių junginiu „iš kitos valstybės įveža“.

4. Savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose faktiškai tvarkomos ne tik komunalinių atliekų sąvoką atitinkančios atliekos, bet ir kitos buityje susidarančios atliekos, pvz., buityje susidarančios statybinės, neapmokestinamų padangų (pvz., dviračių, neįgaliųjų vežimėlių, riedučių, riedlenčių, paspirtukų, vaikiškų ar kitokių vežimėlių padangų ir padangų, sveriančių mažiau kaip 3 kg) atliekos, tačiau ATĮ 2 straipsnyje nepateikta sąvokos „komunalinėms atliekoms nepriskiriamos buityje susidarančios atliekos“ apibrėžtis.

Galiojančios redakcijos ATĮ nėra galimybės įtraukti į rinkliavą ar įmoką kitų buityje susidarančių atliekų, nepriskiriamų komunalinėms atliekoms, tačiau surenkamų savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, tvarkymo sąnaudų.

5. ATĮ 2 straipsnio 39¹ dalyje komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąvokos apibrėžtyje nustatyta, kad minėtas administravimas – tai savivaldybės ar savivaldybės pavedimu juridinio asmens atliekamas vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir jų tvarkymą surinkimas iš atliekų turėtojų ir kitos funkcijos, nurodytos šio Įstatymo 30⁵ straipsnio 1 dalyje. ATĮ 2 straipsnio 39¹ dalyje nenurodyta, kokia tvarka ir koks juridinis asmuo vykdo komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimą.

Pagal ATĮ 2 straipsnio 6 dalį atliekos – medžiaga ar daiktas, kurių turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti. Pagal ATĮ 2 straipsnio 39 dalį komunalinės atliekos – mišrios ir atskirai surinktos buitinės (buityje susidarančios) atliekos. Taigi, atliekų sąvoka apima komunalines atliekas. Pagal ATĮ 2 straipsnio 18 dalį atliekų tvarkymas apima ir atliekų surinkimą, todėl nėra aišku, kodėl vietinės rinkliavos pavadinime išskirtas „komunalinių atliekų surinkimas iš atliekų turėtojų“ ir „atliekų tvarkymas“.

6. Rinkliavų įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 8 punkte nustatyta, kad savivaldybės taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą. Kaip buvo minėta, nėra aišku, kodėl vietinės rinkliavos pavadinime išskirtas „komunalinių atliekų surinkimas iš atliekų turėtojų“ ir „atliekų tvarkymas“.

7. Rinkliavų įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad savivaldybės taryba atskiru sprendimu gali vietinės rinkliavos dydį kartą per metus indeksuoti, taikydamą metinį vartojimo kainų indeksą, jeigu jis didesnis negu 1,1. Oficialiosios statistikos portale skelbiamas „vartotojų kainų indeksas“ (toliau – VKI), kuris reikalingas infliacijos lygiui šalyje matuoti, šalies makroekonominiais rodikliais palyginamosiomis kainomis vertinti, analitiniais ir prognozavimo tikslams. Pagal Vartotojų kainų indekso sudarymo metodiką²⁰ VKI neturi matavimo vieneto ir prilyginamas 100 indekso punktu, infliacijai augant VKI reikšmės tampa didesnės už 100 indekso punktų, todėl skaitinė VKI reikšmė, kuriai esant galima perskaiciuoti rinkliavą turėtų būti „110“, o ne „1,1“.

8. ATĮ 2 straipsnio 40 dalyje sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo paslauga“ apibrėžtyje nustatyta, kad minėta paslauga – tai viešoji paslauga, apimanti tik komunalinių atliekų surinkimą, vežimą, naudojimą, šalinimą, šių veiklų organizavimą, stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą.

²⁰ Patvirtinta Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2022 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. DĮ-150 „Dėl Vartotojų kainų indekso sudarymo metodikos patvirtinimo“.

9. ATĮ 2 straipsnio 41 dalyje sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo administravimas“ apibrėžtyje nustatyta, kad minėtas administravimas – tai savivaldybės veikla nustatant tik komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo taisykles, priimant kitus teisės aktus, reglamentuojančius tik komunalinių atliekų tvarkymą.

10. ATĮ 2 straipsnio 42 dalyje sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo regionas“ apibrėžtyje nustatyta, kad šio regiono teritorijoje savivaldybės bendradarbiauja siekdamos užtikrinti efektyvų „atliekų tvarkymo sistemos“ funkcionavimą. ATĮ įtvirtinta „komunalinių atliekų tvarkymo sistemos“ sąvoka.

11. ATĮ 2 straipsnio 44 dalyje komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus sąvokos apibrėžtyje nustatyta, kad minėtas administratorius savivaldybės (savivaldybių) pavedimu atlieka tik komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas.

12. Pakuotės sąvoka apibrėžta 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų (toliau – Direktyva 94/62/EB) 3 straipsnio 1 dalyje ir perkelta PPATĮ 2 straipsnio 21 dalimi.

13. ATĮ 2 straipsnio 58² dalyje sąvokos „regioninis atliekų tvarkymo centras“ apibrėžtyje vietoje sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo paslauga“ nurodyta „komunalinių ir kitų atliekų tvarkymo paslauga“.

14. ATĮ 2 straipsnio 58³ dalyje sąvokos „regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai“ apibrėžtyje nurodyta, kad minėti įrenginiai naudojami tik komunalinių atliekų tvarkymui.

15. ATĮ 2 straipsnio 58⁴ dalyje sąvokos „reguliuojamoji kaina“ apibrėžtyje nurodyta, kad į reguliuojamąją kainą neįskaičiuojamos komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudos ir komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo iš atliekų turėtojų paslaugų kaina.

16. ATĮ 2 straipsnio 58⁵ dalyje reguliuojamosios veiklos sąvokos apibrėžtyje regioninių atliekų tvarkymo centrų valdomų DGAS aikštelių ir (ar) kompostavimo aikštelių veikla nepriskirta valstybės reguliuojamajai veiklai, nenurodyta, kokios veiklos neturėtų būti priskiriamos reguliuojamajai veiklai.

17. ATĮ 2 straipsnio 60 dalyje pateiktoje sąvokos „sąvartynas“ apibrėžtyje netiksliai perkeltos 1999 m. balandžio 26 d. Europos Tarybos direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų (toliau – Direktyva 1999/31/EB) nurodytos sąvartyno sąvokos nuostatos. Pagal minėtą apibrėžtį neaišku, kokie įrenginiai nepriskiriami sąvartynams.

18. ATĮ 2 straipsnio 64 dalyje nurodyta sąvoka „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais – į Lietuvos Respublikos teritoriją įvežtų, Lietuvos Respublikos teritorijoje pagamintų baterijų ar akumuliatorių, elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių perleidimas už atlygį ar nemokamai kitam asmeniui Lietuvos Respublikos teritorijoje arba sunaudojimui savoms reikmėms skirtų daugiau kaip 5 baterijų ar akumuliatorių, elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių vienetų įvežimas į Lietuvos Respublikos teritoriją, pagaminimas Lietuvos Respublikos teritorijoje per kalendorinius metus“ neapima alyvos, nors ATĮ nuostatose, susijusiomis su alyva, yra vartojama sąvoka „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai“. Taip pat sąvoka „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ nėra tiksliai įvardyta šiose ATĮ nuostatose: ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalies 2 punktas, ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalies 4 punktas, ATĮ 34¹² straipsnio 2 dalis, ATĮ 34¹⁴ straipsnio 1 dalis. Alyvos, padangų, vidaus degimo variklių degalų, įsiurbiamo oro arba tepalų filtrų, jų dalių ir komponentų bei autotransporto priemonių amortizatorių gamintojai ir (ar) importuotojai privalo vykdyti ATĮ nustatytas alyvos, apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) pareigas nepriklausomai nuo savo reikmėms skirtų šių gaminių kiekio įvežimo į Lietuvos Respublikos teritoriją ar pagaminimo Lietuvos Respublikos teritorijoje.

19. ATĮ 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka tvarkomos tik komunalinės atliekos.

20. ATĮ 6 straipsnio 2 dalyje yra numatyta, kad Aplinkos ministerija išimtis dėl taršos ar TIPK turėjimo gali nustatyti tik įmonėms, kurios apdoroja jos ūkinėje veikloje susidarancias nepavojingąsias atliekas.

21. Vadovaujantis ATĮ 4 straipsnio 10 dalyje ir 6¹ straipsnio 1 dalies 1 punktu visi atliekų vežėjai ir surinkėjai turi registruotis ATVR ir tik įsiregistravę ATVR gali vykdyti atliekų vežimo ir surinkimo veiklą.

22. ATĮ 6¹ straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Aplinkos ministerija yra ATVR vadovaujančioji tvarkymo įstaiga, valstybės įgaliota institucija – ATVR tvarkymo įstaiga.

23. ATĮ 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad įmonės, kurios turi prievolę tvarkyti atliekų apskaitą, tvarko apskaitą ir teikia ataskaitas apie atliekų susidarymą ir tvarkymą, naudodamosi GPAIS, aplinkos ministro įgaliotai institucijai (Aplinkos apsaugos agentūrai) Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Vyriausybė yra pavedusi šią tvarką nustatyti Aplinkos ministerijai.

24. Vadovaujantis ATĮ 11² straipsnio nuostatomis, asmenys, turintys Pažymėjimą, privalo ne rečiau kaip kas treji metai tobulinti kompetenciją specialistų mokymo kursuose, Atliekų tvarkymo specialistų mokymo programas tvirtina aplinkos ministras.

25. Vadovaujantis ATĮ 20 straipsnio 1 dalimi, Aplinkos ministerija reglamentuoja ir administruoja visų atliekų tvarkymą, kontroliuoja nustatytų reikalavimų ir užduočių įgyvendinimą.

26. Vadovaujantis ATĮ 25 straipsniu, savivaldybės organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas tik jų teritorijose susidarantioms komunalinėms atliekoms tvarkyti.

27. Pagal ATĮ 28 straipsnį savivaldybės vykdomoji institucija (meras) atsakingas už patvirtintų savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų priemonių įgyvendinimą, už savivaldybės teritorijoje esančių komunalinių atliekų, šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymo organizavimą ir negalėtų priskirti šios atsakomybės kitam asmeniui pagal kompetenciją.

28. Vadovaujantis ATĮ 30 straipsnio 3 dalies 3 punktu savivaldybei pavedus komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius gali „3) *atlikti sutartinių įsipareigojimų tarp komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus ir šio straipsnio 12 dalyje nurodyto atliekų tvarkytojo priežiūrą ir kontrolę*“;“. Vadovaujantis ATĮ 30 straipsnio 3 dalies 11 punktu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius gali vykdyti ir „*kitas su komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimu susijusias savivaldybių pavestas funkcijas*“. Ši nuostata sudaro galimybę savivaldybei pavesti visos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos priežiūrą ir kontrolę komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui.

29. ATĮ 30 straipsnio 3 dalyje nustatytas nebaigtinis komunalinių atliekų tvarkymo sistemų administratoriams priskiriamų funkcijų sąrašas.

30. Pagal ATĮ 30 straipsnio 4 dalį savivaldybė pati atlieka tik komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui nepavestas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas.

31. ATĮ nenumatyta, kad Aplinkos ministerija parengs rūšiuojamuoju surinkimo būdu surenkamų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų sąrašą.

32. ATĮ nenustatyta, kad Aplinkos ministerija nustato komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos administravimo reikalavimus.

33. ATĮ 30 straipsnio 10 dalyje nustatyta pareiga savivaldybėms, neimant papildomo mokesčio, išskyrus nustatytą rinkliavą ar įmoką, užtikrinti: aprūpinimą mišrių komunalinių atliekų surinkimo, biologiškai skaidžių atliekų sutvarkymo, antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas), tekstilės atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietose priemonėmis, galimybę atiduoti buityje susidarantiąs statybines atliekas ir naudotų padangų atliekas, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių ir kitas komunalines atliekas, buityje susidarantiąs pavojingąsias atliekas, tačiau nedetalizuota iš kokių šaltinių gali būti finansuojamos minėtos priemonės ir galimybių užtikrinimas.

34. ATĮ 30 straipsnio 15 dalyje nustatyta, kad ATĮ gamintojams ir importuotojams nustatytai pareigai organizuoti atliekų, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiektus Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais gaminius (elektros ir elektroninę įrangą, baterijas ir akumuliatorius, apmokestinamuosius gaminius, išskyrus baterijas ir akumuliatorius, supakuotus gaminius), tvarkymą ir Vyriausybės nustatytoms elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotims įvykdyti

sudarydami sutartis su savivaldybėmis gamintojai ir importuotojai ar licencijuotos organizacijos gali diegti papildančias atliekų surinkimo sistemas, prioritetą teikdami savivaldybių organizuojamoms komunalinių atliekų tvarkymo sistemoms. Šiuo atveju atliekų surinkimo sistemos diegimo sąlygos turi būti suderintos su savivaldybe Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

35. ATĮ 30 straipsnio 16 dalyje nurodytos ne visos sutartys, kurias privalo pasirašyti savivaldybė (arba jos pavedimu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius, arba regioninis atliekų tvarkymo centras) su gamintojais ir (ar) importuotojais, jų organizacijomis.

36. ATĮ 30 straipsnio 17 dalyje nustatytos sąlygos, kurias privalo užtikrinti savivaldybės užtikrinamos Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo plane numatytus minimalius reikalavimus.

37. ATĮ nenumatyta, kad dėl laiku nesumokėtos rinkliavos priteisimo gali būti kreipiamasi į apygardos administracinę teisimą su pareiškimu dėl teismo įsakymo išdavimo.

38. ATĮ 30² straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara nustatoma už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą.

39. ATĮ 30² straipsnio 2 dalyje nustatant, kas turi būti užtikrinta komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainos, minimos tik komunalinės atliekos.

40. ATĮ 30² straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Vyriausybė tvirtina vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisykles. Taisyklių pavadinime po žodžio „tvarkymą“ praleisti žodžiai „dydžio nustatymo“.

41. ATĮ 30² straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį nustato savivaldybės taryba. Ši nuostata dalinai atkartoja ATĮ 30² straipsnio 10 dalies nuostatą, kad savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į Tarybos nustatytas regionines kainas ir vadovaudamosi Vyriausybės patvirtintomis vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklėmis ir savivaldybių vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo teisės aktais, pridėdamos savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir vežimo paslaugų kainą, ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo regioninių kainų patvirtinimo patvirtina naujus arba patvirtina esamus rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius. Kuo turi vadovautis savivaldybės taryba nustatydamą ir tvirtindama rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį nurodyta ATĮ 30² straipsnio 4 dalyje (*vadovaudamasi šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais principais*) ir ATĮ 30² straipsnio 10 dalyje (*atsižvelgdamos į Tarybos nustatytas regionines kainas ir vadovaudamosi Vyriausybės patvirtintomis vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklėmis ir savivaldybių vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo teisės aktais*).

42. ATĮ 30² straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad savivaldybės tarybos nustatomas rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydis neturi viršyti Tarybos nustatyto regioninės kainos dydžio. Ši nuostata prieštarauja ATĮ 30² straipsnio 10 dalyje nustatytoms rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio sudedamosioms dalims: savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į Tarybos nustatytas regionines kainas ir vadovaudamosi Vyriausybės patvirtintomis vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklėmis ir savivaldybių vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo teisės aktais, pridėdamos savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir vežimo paslaugų kainą, ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo regioninių kainų patvirtinimo patvirtina naujus arba patvirtina esamus rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius.

43. ATĮ 30² straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad į būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas neįskaičiuojamos komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių

atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudos bei komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo iš atliekų turėtojų paslaugų kaina. Nuostatoje tiksliai nenurodyta, kad minėtos sąnaudos neįskaičiuojamos būtent į regioninės kainos būtinąsias sąnaudas.

44. Vadovaujantis ATĮ 30² straipsnio 10 dalimi savivaldybės į rinkliavos ar įmokos dydį įtraukia komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir vežimo paslaugų kainą.

Galiojančios redakcijos ATĮ nėra aiškiai reglamentuota, kad į savivaldybių skaičiuojamą rinkliavos ar įmokos dalį gali būti įtrauktos komunalinių atliekų ir kitų buityje susidarančių atliekų surinkimo infrastruktūros (išskyrus RATC valdomų DGAS aikštelių ir (ar) kompostavimo aikštelių, pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiavimo priemonių) įrengimo, priežiūros, atnaujinimo ir plėtros sąnaudos, taip pat savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose surinktų komunalinių atliekų ir kitų buityje susidarančių atliekų apdorojimo sąnaudų, patiriamų vykdant veiklą, nepriskiriamą reguliuojamajai veiklai, įtraukimą.

45. Galiojančios redakcijos ATĮ nenumatyta galimybė įtraukti į rinkliavą ar įmoką prevencijos priemonių, numatytų Vyriausybės tvirtinamame valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo plane, regioniniuose atliekų prevencijos ir tvarkymo planuose, savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planuose, įgyvendinimo sąnaudas.

46. ATĮ 30² straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad savivaldybių tarybų patvirtinti nauji rinkliavos ar įmokos dydžiai taikomi nuo artimiausio mokestinio laikotarpio pradžios. Atsižvelgiant į tai, kad vietinė rinkliava nėra tapati valstybės nustatomiems mokesčiams, o sprendimą dėl rinkliavos dydžio, jo taikymo pradžios ir pabaigos priima savivaldybių tarybos, ATĮ netinkamai naudojama mokestinio laikotarpio sąvoka.

47. ATĮ 30² straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad, jeigu savivaldybės taryba per šioje dalyje nurodytą terminą nepatvirtina naujų arba nepatvirtina esamų rinkliavos ar įmokos dydžių (taikoma, kai atliekų turėtojai yra fiziniai asmenys), taikomi rinkliavos ar įmokos dydžiai, galioję iki naujų apskaičiuotų regioninių kainų dydžių. Patvirtinus naujus rinkliavos ar įmokos dydžius, atliekų turėtojams (fiziniams asmenims) susidariusį skirtumą savivaldybės kompensuoja iš savivaldybių biudžetų lėšų.

48. ATĮ 30² straipsnio 10 ir 11 dalyse nustatyta, kad savivaldybių tarybos, patvirtindamos naujus arba patvirtindamos esamus rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydžius, turi įvertinti, ar jų mokama suma už paslaugas neviršys vieno procento vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų. Savivaldybės, įgyvendindamos šią nuostatą, turi atsižvelgti į Lietuvos statistikos departamento naujausių kalendorinių metų duomenis apie tos apskrities vidutines disponuojamąsias pajamas per mėnesį. Jeigu apskaičiuotas rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydis už atliekų tvarkymo paslaugas viršija vieną procentą vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų, savivaldybės iš naujo turi įvertinti komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir perskaičiuoti rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydį, kad jis neviršytų vieno procento vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų.

49. ATĮ 30² straipsnio 12 dalyje numatyta, kad taikant rinkliavą ar įmoką savivaldybėje, turi būti užtikrinamas savivaldybėje surenkamų komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudų, apskaičiuojamų pagal galiojančią regioninę kainą, kompensavimas (o ne apmokėjimas) regioniniam atliekų tvarkymo centrui ir atliekų surinkėjams (o ne visiems atliekų tvarkytojams).

50. ATĮ 30² straipsnio 13 dalyje klaidingai nustatyta, kad jeigu savivaldybės teritorijoje taikoma rinkliava, atliekų turėtojai atsiskaito su savivaldybe, vadovaudamiesi sudarytomis sutartimis. Praktikoje sutartys su atliekų turėtojais pasirašomos tik tose savivaldybėse, kuriose taikoma įmoka.

51. ATĮ nenumatyta rinkliavos ar įmokos perskaičiavimo galimybė nustačius, kad prognozuoti rinkliavos ar įmokos dydžiai neleis surinkti iš atliekų turėtojų tokią lėšų sumą, kurios pakaktų užtikrinti savivaldybėje patiriamų komunalinių atliekų ir kitų buityje susidarančių atliekų

tvarkymo sąnaudų, apskaičiuotų pagal galiojančią regioninę kainą, apmokėjimą regioniniam atliekų tvarkymo centrui ir atliekų tvarkytojams.

52. ATĮ nenumatyta pareiga savivaldybėms ar komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui viešai skelbti informaciją apie rinkliavos ar įmokos dydžio skaičiavimui naudojamas prognozuojamas būtinašias komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sąnaudas ir faktines komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sąnaudas.

53. ATĮ nenumatyta galimybė savivaldybėms leisti atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims), kompostuojantiems komunalinėms atliekoms priskiriamas biologines atliekas jų susidarymo vietoje, mokėti mažesnes rinkliavos ar įmokos sumas.

54. ATĮ 30⁵ straipsnio 1 dalyje nurodytos ne visos komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo funkcijos.

55. ATĮ 30⁵ straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad rinkliavos ar įmokos lėšos gali būti naudojamos tik komunalinių atliekų tvarkymo būtinosioms sąnaudoms, susijusioms su naudojimu, šalinimu, šių veiklų organizavimu, stebėsena, šalinimo vietų vėlesne priežiūra, finansuoti ir komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudoms padengti.

56. ATĮ 31 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad savivaldybių tarybų tvirtinamose taisyklėse turi būti nustatomi tik komunalinių atliekų tvarkymo sąlygos, ir nenustatytos kitų buityje susidarantių atliekų tvarkymo sąlygos. ATĮ 31 straipsnio 1 dalyje nenustatyta, kad savivaldybių tarybos, tvirtindamos atliekų tvarkymo taisyklės, turi vadovautis aplinkos ministro tvirtinamais komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimais, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo administravimo reikalavimais, rūšiuojamuoju surinkimo būdu surenkamų pakuočių atliekų sąrašu.

57. ATĮ 31 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklės turi būti paskelbtos vietinėje spaudoje, o tai neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatų dėl teisės aktų skelbimo..

58. ATĮ 31² ir 31³ straipsnių reguliavimo dalykas sutampa, tačiau neaiškiai nustatyta, kokie skundai nagrinėjami ir ginčai sprendžiami administracine tvarka, o kokie – civiline.

59. ATĮ nenustatyta, kad jeigu EK skirtų Lietuvai sankcijas už Direktyvos 2008/98/EB 11 straipsnio 2 dalies c, d, e punktuose ir (ar) 5 dalyje nustatytų tikslų nepasiekimą, savivaldybės turės prisidėti prie sankcijų sumos apmokėjimo, nors minėtų tikslų įgyvendinimas tiesiogiai priklauso nuo savivaldybių pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą²¹ vykdomų savarankiškųjų funkcijų – komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimas, sąvartynų įrengimas ir eksploatavimas.

60. ATĮ 30 straipsnio 10 dalies 4 punkte nustatyta, kad visiems komunalinių atliekų turėtojams, neimant papildomo mokesčio, išskyrus nustatytą vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą ar kitą įmoką už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir komunalinių atliekų tvarkymą, turi būti užtikrinta galimybė atiduoti buityje susidarantiąs statybines atliekas ir naudotų padangų atliekas. ATĮ 30 straipsnio 17 dalies 4 punkte nustatyta, kad savivaldybės privalo įrengti didelių gabaritų atliekų (baldų, statybinių, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingųjų buitinių atliekų ir kt.) surinkimo aikšteles ir organizuoti didelių gabaritų atliekų surinkimą kitais būdais. ATĮ 34¹⁸ straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad atliekų turėtojas apmokestinamųjų padangų atliekas gali (pasirinktinai) pristatyti į bet kurią tokių atliekų priėmimo vietą (padangų platinimo vietą, transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančią įmonę ar savivaldybės įrengtą DGAS aikštelę). Vadovaujantis šiuo teisiniu reglamentavimu, gyventojas gali priduoti nemokamai DGAS aikštelei neribotą kiekį ir įvairių rūšių padangų, t. y. ne tik lengvųjų automobilių, motociklų, dviračių padangų atliekas, bet ir krovininių, autobusų, žemės ūkio, miško ūkio, pramonės, statybos paskirties, orlaivių padangų atliekas, kurios nesusidaro buityje. Atsižvelgiant į tai, kad DGAS aikštelės yra skirtos tik buityje susidarantių padangų atliekų surinkimui, tai regioniniai atliekų tvarkymo centrai savo vidaus dokumentuose dažniausiai nustato, kad gyventojai nemokamai gali priduoti į DGAS aikšteles iki 5 motociklų ar lengvųjų automobilių padangų atliekų vienetų per kalendorinius metus.

²¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 31 punktą.

61. ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 4 punkte nustatyta, kad transporto priemonių gamintoju laikomas *teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris gamina transporto priemones ar verslo tikslais importuoja į valstybę narę*, t. y. transporto priemonės gamintoju yra laikomas ūkio subjektas, kuris transporto priemones įveža į Lietuvos Respubliką ir tiekia Lietuvos Respublikos rinkai verslo tikslais arba kuris gamina transporto priemones Lietuvos Respublikoje, t. y. gamintojo apibrėžimas dubliuojasi su ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 5 punkte pateiktu importuotojo apibrėžimu. ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 5 punkte nustatyta, kad transporto priemonių importuotoju laikomas *teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris iš kitos valstybės narės įveža ir verslo tikslais Lietuvos Respublikos rinkai tiekia transporto priemones*, t. y. transporto priemonių importuotojo sąvoka neapima transporto priemones iš trečiųjų šalių į Lietuvos Respubliką įvežančių ūkio subjektų.

62. Atsižvelgiant į ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 4 punkte pateiktą transporto priemonių gamintojo apibrėžimą (teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris gamina transporto priemones ar verslo tikslais jas importuoja į valstybę narę) ir ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 5 punkte pateiktą transporto priemonių importuotojo apibrėžimą (teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris iš kitos valstybės narės įveža ir verslo tikslais Lietuvos Respublikos rinkai tiekia transporto priemones), pagal ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 1 punktą įmonė, Lietuvos Respublikos teritorijoje gaminanti transporto priemones (transporto priemonių gamintojas), nepriklausomai nuo to, ar ji jas tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais ar tik išveža iš Lietuvos Respublikos (eksportas), turi registruotis GPAIS, o importuotojas turi registruotis GPAIS tik tuo atveju, kai tik transporto priemones tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais, t. y. nėra vienodos pareigos transporto priemonių gamintojams ir importuotojams, nes transporto priemonių importuotojui, kuris vykdo tik transporto priemonių išvežimą (tranzitą), nėra pareigos registruotis GPAIS. Pagal ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 3 punktą transporto priemonių gamintojas, nepriklausomai nuo to, ar jis jas tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais ar tik išveža iš Lietuvos Respublikos, turi užtikrinti, kad būtų sudarytos sąlygos asmeniui, kuriam priklausanči ENTP neturi rinkos vertės ar ši vertė yra neigiama, nemokamai atiduoti tvarkyti šią ENTP, o transporto priemonių importuotojas turi šią pareigą vykdyti tik tuo atveju, kai tik transporto priemones tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais, t. y. šios pareigos nėra transporto priemonių importuotojui, kuris vykdo tik transporto priemonių tranzitą. Pagal ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 6 punktą transporto priemonių gamintojas, nepriklausomai nuo to, ar jis jas tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais ar tik išveža iš Lietuvos Respublikos, turi tvarkyti transporto priemonių apskaitą ir teikti apskaitos ataskaitas, o transporto priemonių importuotojas turi šią pareigą vykdyti tik tuo atveju, kai tik transporto priemones tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais, t. y. šios pareigos nėra transporto priemonių importuotojui, kuris vykdo tik transporto priemonių tranzitą. Siekiant lygiateisiškumo, tikslinga suvienodinti transporto priemonių gamintojų ir importuotojų pareigas.

63. ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyta, kad transporto priemonių gamintojas ir importuotojas turi šviesti ir informuoti visuomenę ENTP tvarkymo klausimais: apie transporto priemonėse esančias pavojingas medžiagas; ENTP netinkamo tvarkymo poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai; transporto priemonių dalių pakartotinio naudojimo galimybes, ENTP ir jų dalių tvarkymo galimybes. Tokia informacija gali būti pateikiama reklaminėje literatūroje, kuri naudojama parduodant transporto priemones. Siekiant teisinio aiškumo, tikslinga aiškiai reglamentuoti, kad šią pareigą turi vykdyti tik tie transporto priemonių gamintojai ir (ar) importuotojai, kurie jas tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais.

64. ATĮ 34⁴ straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad ATĮ 34⁴ straipsnio 1 ir 3 dalyse nurodytas pareigas transporto priemonių gamintojai ir (ar) importuotojai turi teisę vykdyti individualiai arba kolektyviai, steigdami organizaciją ir (ar) tapdami organizacijos dalyviais, ar organizacijai sutartiniais pagrindais pavesdami vykdyti jiems ATĮ nustatytas pareigas (*1. organizuoti surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą ENTP, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiekias Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais transporto priemones; 2. užtikrinti, kad būtų sudarytos sąlygos asmeniui, kuriam priklausanči ENTP neturi rinkos vertės ar ši vertė yra neigiama,*

nemokamai atiduoti tvarkyti šią ENTP; 3. aplinkos ministro nustatyta tvarka šviesti ir informuoti visuomenę ENTP tvarkymo klausimais; 4. apmokėti ENTP surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti ir naudojimo išlaidas, taip pat visuomenės informavimo organizavimo ir vykdymo išlaidas; 5. užtikrinti ne mažiau kaip vienos eksploatuoti netinkamų transporto priemonių priėmimo vietos kiekvienoje apskrityje buvimą ir organizuoti tokiose vietose priimtų ENTP perdavimą tokias atliekas turinčiam teisę tvarkyti atliekų tvarkytojui) netapdami organizacijos dalyviais. Pagal ATĮ 34⁵ straipsnį organizacija turi turėti banko garantiją ar laidavimo draudimo sutartį, įrodančią, kad visų ENTP, kurios gali susidaryti per 3 mėnesius naudojant jos dalyvių ir jai organizuoti ENTP tvarkymą pavedusių gamintojų ir importuotojų tiekta Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais transporto priemonės, tvarkymas bus finansuojamas, taip pat privalo sudaryti sutartis su pagal aplinkos ministro nustatytą tvarką organizacijos išrinktais ENTP surinkėjais dėl ENTP surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti ir su ENTP naudotojais (perdirbėjais) ir (ar) eksportuotojais dėl surinktų ENTP panaudojimo. ATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūloma palikti tik kolektyvinį ENTP tvarkymo organizavimą.

65. ATĮ 34⁴ straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančios įmonės privalo nemokamai iš keleivinių transporto priemonių naudotojų (fizinį asmenų – gyventojų) priimti remontuojant jų transporto priemones išimtas, kiek tai techniškai įmanoma, naudotas dalis. Esamu teisiniu reglamentavimu diskriminuojami juridiniai asmenys, nes jie neturi teisės nemokamai palikti autoservisui po transporto priemonės remonto likusias dalis. Taip pat nėra visapusiškai realizuojamas transporto priemonės gamintojo ir importuotojo atsakomybės principas, kuris apibrėžtas ATĮ 2 straipsnio 36¹ punkte, nes gamintojo ir importuotojo atsakomybės principas taikomas ne tik lengviesiems automobiliams, bet ir lengviesiems krovininiams automobiliams ir triratėms motorinėms transporto priemonėms, išskyrus trirates motorines transporto priemones su simetriškai išdėstytais ratais (ATĮ 2 straipsnio 65 dalyje pateiktas transporto priemonės apibrėžimas).

66. ATĮ 34⁴ straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad ENTP tvarkytojai privalo tvarkyti ENTP pagal atliekų tvarkymo prioritetus aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu, taikydami ENTP tvarkymo geriausiai prieinamus gamybos būdus, t. y. nėra nustatytos konkrečios ENTP tvarkymo kokybinės užduotys.

67. ATĮ 34⁵ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad siekdami kolektyviai organizuoti ENTP tvarkymą, transporto priemonių gamintojai ir (ar) importuotojai gali steigti ATĮ 34²² straipsnyje nurodytą organizaciją ir (ar) tapti įsteigtos organizacijos dalyviais ir jai pavesti organizuoti ENTP tvarkymą ir vykdyti ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 2, 3, 4, 5 punktuose ir 3 dalyje nustatytas pareigas arba organizacijai sutartiniais pagrindais pavesti organizuoti ENTP tvarkymą ir vykdyti šio ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 2, 3, 4, 5 punktuose ir 3 dalyje nustatytas pareigas netapdami organizacijos dalyviais. Dėl esamo teisinio reguliavimo, kai nėra nustatyta, konkreti data iki kada galima pavesti ENTP tvarkymo organizavimą organizacijai, transporto priemonių gamintojams ir (ar) importuotojams sudaromos sąlygos dažnai keisti organizacijas kalendorinių metų eigoje, ko pasekoje, organizacijoms tampa sudėtinga planuoti ENTP tvarkymo organizavimą.

68. ATĮ 34⁵ straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad siekdama gauti ENTP tvarkymo organizavimo licenciją ir vykdydama veiklą išduotos licencijos pagrindu, organizacija, be ATĮ 34²⁶ straipsnyje ir 34²⁵ straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų, turi turėti banko garantiją ar laidavimo draudimo sutartį, įrodančią, kad visų ENTP, kurios gali susidaryti per 3 mėnesius naudojant jos dalyvių ir jai organizuoti ENTP tvarkymą pavedusių gamintojų ir (ar) importuotojų tiekta Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais transporto priemonės, tvarkymas bus finansuojamas. Tokio dokumento sudarymo, pateikimo ir jo reikalavimų vykdymo tvarką, lėšų, gautų pagal šiuos dokumentus, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Banko garantijos ar laidavimo draudimo sutarties sumos nustatymo principai nėra nustatyti įstatyme.

69. ATĮ 34⁵ straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad siekdama įvykdyti ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose transporto priemonių gamintojams ir (ar) importuotojams nustatytas pareigas, organizacija privalo sudaryti sutartis su pagal aplinkos ministro nustatytą tvarką organizacijos išrinktais ENTP surinkėjais dėl ENTP surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti ir su ENTP naudotojais

(perdirbėjais) ir (ar) eksportuotojais dėl surinktų ENTP panaudojimo. Šiose sutartyse turi būti numatyta apmokėjimo už ENTP surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą (perdirbimą) tvarka ir sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolės tvarka. Dėl esamo teisinio reguliavimo transporto priemonių gamintojai ir (ar) importuotojai bei jų organizacijos neturi prievolės sudaryti sutartis su visais ENTP ardytojais, kad būtų užtikrintas visose ENTP ardymo įmonėse susidarančių neigiamą rinkos vertę turinčių ar neturinčių rinkos vertės transporto priemonių dalių atliekų tinkamas sutvarkymas.

70. ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 1 punkte nustatyta, kad alyvos gamintoju laikomas *teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris gamina alyvas*, t. y. alyvos gamintoju laikoma ir ta įmonė, kuri jos netiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais. ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 1 punkte nustatyta, kad alyvos importuotoju laikomas *teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris importuoja ir (ar) iš kitos valstybės įveža alyvas į Lietuvos Respublikos teritoriją*, t. y. alyvos importuotoju laikoma ir ta įmonė, kuri jos netiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais. ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyta, kad alyvos gamintojai ir importuotojai turi registruotis aplinkos ministro nustatyta tvarka ir tvarkyti tiekto Lietuvos Respublikos vidaus rinkai alyvos apskaitą ir teikti apskaitos ataskaitas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Vadovaujantis ATĮ esamu teisiniu reglamentavimu alyvos gamintojai ir importuotojai, kurie tik alyvą išveža iš Lietuvos Respublikos (eksportas ar tranzitas) ir (ar) tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais, turi registruotis GPAIS, tačiau alyvos apskaitos neturi vykdyti alyvos gamintojai ir importuotojai, kurie tik alyvą išveža iš Lietuvos Respublikos (gamintojas eksportuoja, importuotojas vykdo tranzitą). Siekiant proporcingumo principo ir administracinės naštos mažinimo, alyvos gamintojai ir (ar) importuotojai, kurie tik alyvą išveža iš Lietuvos Respublikos, neturėtų registruotis GPAIS. ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyta, kad alyvos gamintojai ir importuotojai turi aplinkos ministro nustatyta tvarka šviesti ir informuoti visuomenę apie alyvos atliekų keliamą pavojų aplinkai ir šių atliekų tvarkymo galimybes ir kad tokia informacija gali būti pateikiama įmonės pardavimo, perdavimo dokumentuose, reklaminėje alyvos ar jos produkto medžiagoje, taip pat elektroninėse informavimo priemonėse. Siekiant teisinio aiškumo, tikslinga aiškiai reglamentuoti, kad šią pareigą turi vykdyti tik tie alyvos gamintojai ir (ar) importuotojai, kurie ją tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais.

71. ATĮ 34¹² straipsnio 3 dalyje ir ATĮ 34¹³ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad alyvos gamintojai ir (ar) importuotojai arba jų organizacija, vykdydama ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalies 4 punkte alyvos gamintojams ir (ar) importuotojams nustatytą pareigą (kompensuoti transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančioms įmonėms ar atliekų tvarkytojams alyvos atliekų surinkimo ir vežimo tvarkyti Lietuvos Respublikos teritorijoje išlaidas arba neatlygintinai surinkti alyvos atliekas iš transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių bei šias atliekas pervežti ir perduoti alyvos atliekų tvarkytojams), privalo sudaryti sutartį (sutartis) dėl alyvos atliekų surinkimo iš transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių ir vežimo išlaidų kompensavimo su alyvos atliekų surinkėju (surinkėjais), kuris (kurie) į ją dėl to kreipėsi (jeigu alyvos atliekos neturi vertės rinkoje arba jų vertė yra neigiama ir minėtas išlaidas patiria ir dėl jų kompensavimo kreipėsi alyvos atliekų surinkėjas). Šioje sutartyje turi būti numatyta tokių išlaidų kompensavimo tvarka ir sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolės tvarka. Esamas teisinis reglamentavimas aiškiai įtvirtina tik alyvos atliekų surinkimo ir vežimo finansavimą, tačiau aiškiai nenustatytos prievolės dėl alyvos atliekų apdorojimo finansavimo.

72. ATĮ 34⁸ straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad aplinkos ministras nustato registravimosi į GPAIS (transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių sąrašą) tvarką.

73. ATĮ 34¹⁸ straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) gamintojai ir (ar) importuotojai ATĮ nustatytas pareigas (registruotis GPAIS; organizuoti surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą atliekų, kurios susidarė naudojant apmokestinamuosius gaminius; šviesti ir informuoti visuomenę apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo klausimais; apmokėti apmokestinamųjų gaminių atliekų surinkimo, vežimo, paruošimo

naudoti ir naudojimo išlaidas, visuomenės informavimo organizavimo ir vykdymo išlaidas; tvarkyti apmokestinamųjų gaminių apskaitą ir teikti apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veikos ataskaitas) turi teisę vykdyti individualiai arba kolektyviai, steigdami organizaciją ir (ar) tapdami organizacijos dalyviais, ar organizacijai sutartiniais pagrindais pavėsdami vykdyti jiems ATĮ nustatytas pareigas netapdami organizacijos dalyviais.

74. ATĮ įstatymo 34¹⁸ straipsnio 1 dalyje viena iš apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) gamintojams ir (ar) importuotojams, tiekiantiems Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumuliatorius), nustatytų pareigų yra organizuoti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekų surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą bei apmokėti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekų surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti ir naudojimo išlaidas. ATĮ 34¹⁹ straipsnio 3 dalies 1 punkte ir 34²⁰ straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyta, kad MATĮ 3 priede nurodytų padangų (motociklų, lengvųjų automobilių, autobusų, krovininių automobilių, žemės ūkio, miško ūkio, orlaivių, statybos ir pramonės paskirties transporto priemonių padangų ir kitų padangų, sveriančių daugiau kaip 3 kg) gamintojai ir (ar) importuotojai ar jų organizacijos privalo sudaryti sutartis su visomis savivaldybėmis (arba komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi, kuriam pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą), t. y. regioniniais atliekų tvarkymo centrais, dėl padangų atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose DGAS aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo proporcingai jų užimamai rinkos daliai. Gamintojų ir importuotojų, kurie Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekia elektros ir elektroninę įrangą, pakuotes, padangas, užimamos rinkos dalies nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. D1-589 „Dėl Gamintojų ir importuotojų, kurie Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekia elektros ir elektroninę įrangą, pakuotes, padangas, užimamos rinkos dalies nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 9 ir 10 punktuose nustatyta, kad užimama rinkos dalis apskaičiuojama gamintojo ir (ar) importuotojo, ar padangų atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinčios organizacijos praėjusiais kalendoriniais metais Lietuvos Respublikos vidaus rinkai patiektą padangų kiekį padalinus iš bendro visų gamintojų ir importuotojų ar padangų atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinčiai organizacijai ATĮ padangų gamintojams ir importuotojams nustatytų pareigų vykdymą pavedusių gamintojų ir importuotojų praėjusiais kalendoriniais metais Lietuvos Respublikos vidaus rinkai patiekto padangų kiekio ir padaiginus iš 100 (vieno šimto), t. y. skaičiuojant rinkos dalis yra įtraukiamos visos Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekto padangų rūšys. Vadovaujantis esamu teisiniu reguliavimu krovininių, autobusų, žemės ūkio, miško ūkio, pramonės, statybos paskirties, orlaivių padangų gamintojai ir (ar) importuotojai nepagrįstai finansuoja DGAS aikštelėse surinktų lengvųjų automobilių, motociklų padangų atliekų tvarkymą ir DGAS aikštelių dalinį eksploatavimą.

75. ATĮ 34¹⁸ straipsnio 4 dalies 1 punkte nustatyta, kad padangų platintojai privalo nereikalaudami papildomai sumokėti priimti vartotojo atiduodamas padangų atliekas tuo atveju, jeigu atiduodamos padangų atliekos skirtos tam pačiam transporto priemonės tipui ir padangų atliekų skaičius (skaičiuojant vienetais) atitinka jo perkamų padangų skaičių. ATĮ 2 straipsnio 65 dalyje pateiktas transporto priemonės apibrėžimas apima bet kokią transporto priemonę, priskiriamą M₁ klasei (ne mažiau kaip keturis ratus turinti transporto priemonė, skirta keleiviams vežti, kurioje yra ne daugiau kaip 8 sėdimosios vietos keleiviams ir viena sėdimoji vieta vairuotojui) arba N₁ klasei (ne mažiau kaip keturis ratus turinti transporto priemonė, skirta kroviniams vežti, kurios bendroji masė yra ne didesnė kaip 3,5 t), ir triratę motorinę transporto priemonę, išskyrus motorines trirates transporto priemones su simetriškai išdėstytais ratais. Civilinio kodekso 6.228¹ straipsnyje įtvirtinta vartotojo sąvoką – fizinis asmuo, su savo verslu, prekyba, amatu ar profesija nesusijusiais tikslais (vartojimo tikslais) siekiantis sudaryti ar sudarantis sutartis. Vadovaujantis šiuo teisiniu reglamentavimu, galima interpretacija, kad tik fizinis asmuo gali nemokamai priduoti padangų platintojui tik šių įvardytų transporto priemonių padangų atliekas ir tik tiek vienetų, kiek perka padangų.

76. ATĮ 34¹⁸ straipsnio 8 dalies 1 punkte nustatyta, kad transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančios įmonės privalo nemokamai iš transporto priemonių

naudotojų (fizinį asmenų – gyventojų) priimti transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto veiklos metu susidariusias apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekas. ATĮ 2 straipsnio 65 dalyje pateiktas transporto priemonės apibrėžimas apima bet kokią transporto priemonę, priskiriamą M₁ klasei (ne mažiau kaip keturis ratus turinti transporto priemonė, skirta keleiviams vežti, kurioje yra ne daugiau kaip 8 sėdimosios vietos keleiviams ir viena sėdimoji vieta vairuotojui) arba N₁ klasei (ne mažiau kaip keturis ratus turinti transporto priemonė, skirta kroviniams vežti, kurios bendroji masė yra ne didesnė kaip 3,5 t), ir triratę motorinę transporto priemonę, išskyrus motorines trirates transporto priemones su simetriškai išdėstytais ratais. Vadovaujantis šiuo teisiniu reglamentavimu tik fiziniai asmenys ir tik tam tikrų transporto priemonių naudotojai gali nemokamai palikti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekas.

77. ATĮ 34¹⁸ straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad apmokestinamųjų gaminių, išskyrus baterijas, akumulatorius, padangas, gamintojai ir (ar) importuotojai privalo organizuoti apmokestinamųjų gaminių atliekų paėmimą iš transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių ir šių atliekų perdavimą tokias atliekas turinčiam teisę tvarkyti atliekų tvarkytojui. Vartojama sąvoka „paėmimas“ nėra apibrėžta ATĮ, o ATĮ 2 straipsnio 14 dalyje pateikta sąvoka „atliekų surinkimas“ (atliekų paėmimas iš atliekų turėtojų, įskaitant rūšiuojamąjį atliekų surinkimą ir (ar) parengiamąjį laikymą iki atliekų surinkimo įrenginiuose, kuriuose atliekos iškraunamos, kad jas galima būtų paruošti pervežti į atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius) apima paėmimą.

78. ATĮ 34¹⁸ straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) gamintojai ir (ar) importuotojai privalo Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo nustatyta tvarka mokėti mokesį už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekomis, jeigu apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) gamintojai ir (ar) importuotojai nevykdo Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytą apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymo užduočių. Siekiant teisinio aiškumo, tikslinga aiškiai įvardyti, kad mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekomis sumokėjimas neatleidžia apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) gamintojo ir (ar) importuotojo nuo ATĮ nustatytų pareigų.

79. ATĮ 34¹⁹ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad siekdami kolektyviai organizuoti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymą, gamintojai ir (ar) importuotojai gali steigti ATĮ 34²² straipsnyje nurodytą organizaciją ir (ar) tapti įsteigtos organizacijos dalyviais ir jai pavesti organizuoti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymą ir vykdyti ATĮ 34¹⁸ straipsnio 1 dalies 2, 3, 4 punktuose ir 5, 6 dalyse nustatytas pareigas arba organizacijai sutartiniais pagrindais pavesti organizuoti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymą ir vykdyti ATĮ 34¹⁸ straipsnio 1 dalies 2, 3, 4 punktuose ir 5, 6 dalyse nustatytas pareigas netapdami organizacijos dalyviais. ATĮ 34²² straipsnio 2 ir 4 dalyje nustatyta, kad organizacija yra pelno nesiekiantis viešasis juridinis asmuo, steigiamas vadovaujantis Asociacijų įstatymo ar Viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka, savo veiklą gali vykdyti tik gavusi ATĮ 34²⁴ straipsnyje nurodytą gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją ir privalo vykdyti ATĮ 34²⁶ straipsnyje nurodytas gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijuojamos veiklos sąlygas. ATĮ 34²² straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad organizacija steigiama, kad būtų įvykdyta ATĮ ir PPATĮ gamintojams ir (ar) importuotojams nustatyta pareiga organizuoti tvarkymą atliekų, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiektus Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais atitinkamus gaminius (elektros ir elektroninę įrangą, transporto priemones, alyvas, apmokestinamuosius gaminius, supakuotus gaminius), ir (ar) dalyvauti organizuojant tokių atliekų tvarkymą savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose ir gali verstis tik šiais pareigais ir kitoms ATĮ gamintojams ir importuotojams nustatytoms pareigoms vykdyti (išskyrus pareigą registruotis, tvarkyti apskaitą ir teikti apskaitos ataskaitas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka) skirta veikla, t. y. Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekiami atitinkami gaminiai suprantami kaip atskiri srautai: elektros ir elektroninė įranga, transporto priemonės, alyvos, apmokestinamieji gaminiai, supakuoti gaminiai. ATĮ 34²² straipsnio 8 dalyje nurodyta, kad

„gamintojas ir (ar) importuotojas tuo pačiu metu negali tų pačių gaminių, įskaitant pakuotes, atliekų tvarkymo organizavimo pavesti daugiau negu vienai organizacijai“. Taigi, gamintojui ar importuotojui pasirinkus pareigas vykdyti kolektyviai, visos pareigos dėl visų apmokestinamųjų gaminių to paties gamintojo ar importuotojo tuo pačiu metu turi būti pavestos vienai organizacijai, t. y. gamintojas ar importuotojas tuo pačiu laikotarpiu negali dalies apmokestinamųjų gaminių pareigų pavesti vienai, dalies kitai organizacijai.

80. ATĮ 34²⁸ straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta, kad gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencija organizacijai gali būti panaikinta ne tik už licencijuojamos veiklos sąlygų pažeidimą, bet ir už bet kurios kitos organizacijos nustatytos pareigos nevykdymą ar netinkamą vykdymą. STT analizėje konstatuota, kad licencijos galiojimo panaikinimas turėtų būti išskirtinė poveikio priemonė ūkio subjektams, rekomenduota eliminuoti galimybę gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos galiojimą panaikinti ir už nelicencijuojamos veiklos reikalavimų pažeidimus, o už pastaruosius pažeidimus nustatyti adekvačias ir proporcingas sankcijas.

81. ATĮ 34²⁸ straipsnio 6 dalyje numatyta, kad reikalavimas įspėti licencijos turėtoją apie ketinamas taikyti šiame straipsnyje nurodytas poveikio priemones (įspėjimą ir licencijos galiojimo sustabdymą) nustatant terminą trūkumams pašalinti netaikomas, kai termino trūkumams pašalinti nustatyti negalima, nes tai pažeistų visuomenės interesą, ir dėl to licencijos galiojimas turi būti sustabdomas nedelsiant. Tačiau įspėjimas apie galimą licencijos galiojimo sustabdymą nelaikytinas sankcija ar poveikio priemone licencijos turėtojui.

82. ATĮ 34²⁹ straipsnio 1 dalyje reglamentuota organizacijoms išduotų licencijų galiojimo panaikinimo pagrindai ir tvarka. Pavyzdžiui, licencija panaikinama, jeigu sustabdžius licencijos galiojimą per licencijas išduodančios institucijos nustatytą terminą neišnyko sprendime sustabdyti licencijos galiojimą nurodytos aplinkybės ir (ar) nepanaikinti tokiam sprendime nurodyti pažeidimai ir nepateikti dokumentai, įrodantys, kad išnyko šios aplinkybės ir (ar) panaikinti šie pažeidimai, ir nustatytas pažeidimų pašalinimo terminas yra pasibaigęs arba paaiškėjus, kad Organizacija pateikė suklaidotus dokumentus. STT pažymėjo, kad nei ATĮ, nei Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 18 „Dėl Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Licencijavimo taisyklės), nenumatyta, ar, panaikinus licencijos galiojimą, organizacija gali ateityje – jei taip, po kurio laiko, kokiomis sąlygomis ir (ar) kokiems papildomiems reikalavimams esant vėl kreiptis išduoti licenciją. Todėl siekdama teisinio reguliavimo nuoseklumo, vienareikšmiškumo ir skaidrumo, STT pasiūlė pašalinti minėtus teisinius neaiškumus. Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 11¹ straipsnio 14 dalyje nustatyta, kad asmenys, kuriems šio straipsnio 10 dalies 2 ir (ar) 3 punktuose nurodytais pagrindais panaikintas jų turėtų kremavimo veiklos licencijų galiojimas, dėl naujos kremavimo veiklos licencijos išdavimo gali kreiptis ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo licencijos galiojimo panaikinimo dienos. To paties straipsnio 4 dalies 3 punktas numato, kad kremavimo veiklos licenciją atsisakoma išduoti, jeigu pareiškėjui buvo panaikintas kremavimo veiklos licencijos galiojimas ir nuo licencijos galiojimo panaikinimo nepraėjo 6 mėnesiai (ši nuostata netaikoma, kai kremavimo veiklos licencijos galiojimas panaikintas šio straipsnio 8 dalies 1 punkte nurodytu atveju). Analogiškas apribojimas, kad naujas prašymas leidimui gauti gali būti pateiktas ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo leidimo panaikinimo dienos, numatytas ir Kelių transporto kodekso 18² straipsnio 16 dalyje: vežėjas, kuriam panaikintas leidimas, teikti pranešimą dėl leidimo vežti keleivius tuo pačiu tolimojo susisiekimo maršrutu išdavimo turi teisę ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo leidimo panaikinimo dienos.

83. ATĮ 2 straipsnio 5 dalyje apibrėžta, kad apmokestinamieji gaminiai yra pagal Lietuvos MATĮ apmokestinami gaminiai. MATĮ 4 straipsnio 2 punkte numatyta, kad mokesčio objektas yra Lietuvos Respublikos vidaus rinkai (toliau – rinkai) tiekti gaminiai, nurodyti MATĮ 3 priede, kurie buvo tiekti rinkai kaip atskiri gaminiai, neįeinantys į kito gaminių sudėtį. MATĮ 3 priede „Gaminių sąrašas ir mokesčio už aplinkos teršimą tarifai“ gaminiams įvardytos motociklų ir lengvųjų automobilių naujos, restauruotos ir naudotos padangos; autobusų, krovininių automobilių, žemės ūkio, miško ūkio, orlaivių, statybos ir pramonės paskirties transporto priemonių naujos, restauruotos ir naudotos padangos ir kitos naujos, restauruotos ir naudotos padangos, sveriančios daugiau kaip

3 kg. Atsižvelgiant į tai, restauruotos padangos, kurios prieš restauravimą buvo įsigytos Lietuvos Respublikoje, taip pat priskiriamos prie apmokestinamųjų gaminių. Vadovaujantis ATĮ 2 straipsnio 36 dalimi, gamintojui priskiriamas teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris Lietuvos Respublikos teritorijoje gamina alyvas, apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumulatorius) ir (ar) gaminius pakuoja, t. y. ATĮ 34¹⁸ straipsnio 1 dalyje nustatytas padangų gamintojui pareigas turi vykdyti ir Lietuvos Respublikoje įsigytų naudotų padangų restauravimą atlikusi įmonė.

84. ATĮ nustatyta, kad gamintojo atsakomybės principas taikomas ir tabako gaminiams su filtrais (t. y., cigaretėms, cigarilėms, kaitinamajam tabakui) ir (ar) filtrams, parduodamiems naudoti kartu su tabako gaminiais, taip pat drėgnosioms servetėlėms bei oro balionėliams, kurių sudėtyje yra plastiko. Šių vienkartinių plastikinių gaminių gamintojai ir (ar) importuotojai pagal nustatytą reguliavimą privalo organizuoti šiukšlių ir atliekų, kurios susidarė naudojant jų gaminius, išrinkimo, surinkimo, vežimo, apdorojimo finansavimą; nustatyta tvarka šviesti ir informuoti visuomenę atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais, apmokėti šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo, apdorojimo, taip pat visuomenės švietimo ir informavimo organizavimo ir vykdymo išlaidas, neviršijant šioms paslaugoms ekonomiškai efektyviai teikti būtinų išlaidų; tvarkyti tokių vienkartinių plastikinių gaminių apskaitą ir teikti apskaitos ataskaitas aplinkos ministro nustatyta tvarka. Taip pat ATĮ nustatyta, kad atliekų ir (ar) šiukšlių tvarkymo išlaidos finansuojamos proporcingai gamintojų ir importuotojų užimamai rinkos daliai, kuri apskaičiuojama Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Šiuo metu ATĮ numatyta, kad vykdydami ATĮ nustatytas finansavimo pareigas, gamintojai ir (ar) importuotojai turės sudaryti sutartis su visomis savivaldybėmis (arba savivaldybių įsteigtais juridiniais asmenimis, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą) ir tokiu būdu finansuoti savivaldybės vykdomą atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, ir šiukšlių, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų pateiktus Lietuvos Respublikos rinkai gaminius, išrinkimą, surinkimą, vežimą, apdorojimą. Pažymėtina, kad gamintojai ir importuotojai su savivaldybėmis dar nėra sudarę nei vienos tokios sutarties.

Šiuo metu ATĮ numatyta, kad aplinkos ministras tvirtina rekomendacijas dėl šių atliekų ir šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo kriterijų ir tokio finansavimo sutarčių sudarymo su savivaldybėmis pagrindinių sąlygų.

Šiuo metu ATĮ taip pat įtvirtinta, kad pareigą finansuoti šiukšlių ir (ar) atliekų tvarkymą bei visuomenės švietimą ir informavimą vienkartinių plastikinių gaminių gamintojai ir (ar) importuotojai galės vykdyti individualiai arba kolektyviai (per Organizacijas), tam įstatyme nustatytos papildomos gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijų rūšys:

1) tabako gaminių su filtrais ir filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, atliekų ir šiukšlių išrinkimo ir tvarkymo finansavimo organizavimo licencija;

2) drėgnųjų servetėlių ir oro balionėlių šiukšlių išrinkimo ir tvarkymo finansavimo organizavimo licencija.

85. MATĮ 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad mokesčio objektas yra Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekti (t. y. Lietuvos Respublikos teritorijoje pagaminti arba importuoti ir (ar) įvežti į Lietuvos Respublikos teritoriją, įskaitant muitinės sandėlius, laikinojo saugojimo sandėlius ir laisvasias zonas, ir perleisti atlygintinai arba neatlygintinai bet kuriam kitam asmeniui Lietuvos Respublikos teritorijoje ar sunaudoti gamintojo ar importuotojo reikmėms) gaminiai, nurodyti MATĮ 3 priede, kurie buvo tiekti Lietuvos Respublikos vidaus rinkai kaip atskiri gaminiai, neįeinantys į kito gaminio sudėtį. ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 1 punkte nustatyta, kad apmokestinamųjų gaminių gamintoju laikomas *teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris Lietuvos Respublikos teritorijoje gamina alyvas, apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumulatorius) ir (ar) gaminius pakuoja*. ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 1 punkte nustatyta, kad apmokestinamųjų gaminių importuotoju laikomas *teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris importuoja ir (ar) iš kitos valstybės įveža alyvas, apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumulatorius) ir gaminių pripildytas pakuotes į Lietuvos Respublikos teritoriją*. Vadovaujantis esamu teisiniu reglamentavimu apmokestinamųjų gaminių (*motociklų,*

lengvųjų automobilių, autobusų, krovininių automobilių, žemės ūkio, miško ūkio, orlaivių, statybos ir pramonės paskirties transporto priemonių padangos, kito padangos, sveriančių daugiau kaip 3 kg, vidaus degimo variklių degalų, įsiurbiamo oro arba tepalų filtrai, jų dalys ir komponentai, autotransporto priemonių amortizatoriai), kurie įeina į kito gaminio sudėtį (pvz., komplektinis ratas, transporto priemonė), gamintojai ir importuotojai neturi prievolės vykdyti ATĮ apmokestinamųjų gaminių gamintojams ir (ar) importuotojams nustatytų pareigų.

86. MATĮ 7 straipsnio 8 dalyje numatyta, kad mokesčio už aplinkos teršimą tarifai indeksuojami kiekvienais metais, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, taikant indeksavimo koeficientą, kuris nustatomas Valstybės duomenų agentūros apskaičiuotą ir Oficialiosios statistikos portale paskelbtą mokestinių metų vartotojų kainų indeksą dalijant iš šimto. Mokestinių metų vartotojų kainų indeksas nustatomas kiekvienų mokestinių metų gruodžio mėnesio kainas palyginus su 2018 metų gruodžio mėnesio kainomis. Indeksavimo koeficientas paskelbiamas sausio mėnesį. Skaiciuodamos ateinančių metų įmoką už komunalinių atliekų tvarkymą, savivaldybės turi iki einamųjų metų pabaigos apskaičiuoti būtinąsias sąnaudas, į kurias turėtų būti įskaičiuojamos ir sumokamo mokesčio už aplinkos teršimą sąvartyne šalinamomis atliekomis (toliau – sąvartyno mokestis) išlaidos. Metų pabaigoje, nežinant mokesčio indeksavimo koeficiento, sudėtinga tiksliai planuoti tikrąsias išlaidas, nežinant, kokia bus sąvartyno mokesčio suma už sąvartyne pašalintas atliekas. Be to, nuo 2023 m. įsigaliojo naujas sąvartyno mokesčio tarifas – 50 Eur/t.

87. MATĮ 3 priede naujos, restauruotos ir naudotos padangos klasifikuojamos į dvi kategorijas su skirtingais mokesčio tarifais: motociklų ir lengvųjų automobilių padangoms taikomas 300 Eur/t tarifas, o autobusų, krovininių automobilių, žemės ūkio, miško ūkio, orlaivių, statybos ir pramonės paskirties transporto priemonių padangoms ir kitoms padangoms, sveriančioms daugiau kaip 3 kg, taikomas 600 Eur/t tarifas. Padangų skirstymas į kategorijas su skirtingais mokesčio tarifais kelia didelę riziką stambių padangų (krovininių, žemės ūkio ir kitų) gamintojams ir importuotojams neįvykdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 24 d. nutarime Nr. 1168 „Dėl Apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių atliekų naudojimo ir (ar) perdirbimo užduočių patvirtinimo“ nustatytą šių padangų atliekų tvarkymo užduotį dėl šių padangų atliekų trūkumo.

88. Atitiktis Europos standartui EN 50625-1:2014 „Elektrinės ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo, gabenimo ir apdorojimo reikalavimai. 1 dalis. Bendrieji apdorojimo reikalavimai“ yra numatyta Turinčių teisę išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus atliekų tvarkytojų sąrašo sudarymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 184 „Dėl Turinčių teisę išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus atliekų tvarkytojų sąrašo sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Jis privalomas atliekų tvarkytojams, kurie tvarko EEĮ atliekas ir nori išrašyti atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus.

89. ATĮ 34² straipsnio 4 dalies 1 punkte ir 34³ straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad EEĮ gamintojai ir (ar) importuotojai arba jų organizacijos privalo sudaryti sutartis su visomis savivaldybėmis (arba savivaldybių įsteigtais juridiniais asmenimis, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą), t. y. regioniniais atliekų tvarkymo centrais, dėl buitinių EEĮ atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse finansavimo ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo.

90. ATĮ 34¹ straipsnio 1 dalies 6 punkte numatyta, kad įvykdyti Vyriausybės nustatytas EEĮ atliekų tvarkymo užduotis EEĮ gamintojai ir importuotojai turi atsižvelgdami į per praėjusius kalendorinius metus Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekto EEĮ kiekį.

91. ATĮ nustatyta, kad EEĮ gamintojai ir importuotojai gali keisti organizaciją metų eigoje.

92. Pagal ATĮ 34²⁷ straipsnio 1 dalį gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencija gali būti keičiama tik pasikeitus licencijoje nurodytiems licencijos turėtojo duomenims (licencijos turėtojo rekvizitams).

93. ATĮ 34¹⁵ straipsnio 17 dalyje nustatyta, kad baterijų ir akumuliatorių gamintojai ir (ar) importuotojai privalo Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo nustatyta tvarka mokėti mokestį už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių atliekomis, jeigu apmokestinamųjų gaminių gamintojai

ir (ar) importuotojai nevykdo Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo užduočių.

94. ATĮ 34²² straipsnio 12 dalyje numatyta, kad organizacijos nariai ir pavedimo davėjai negali veikti atliekų tvarkytojų ar su jais susijusių subjektų naudai ar interesams. Tačiau nėra priemonių įvertinti, įsitikinti, ar gamintojai ir importuotojai veikia atliekų tvarkytojų ar su jais susijusių subjektų naudai ar interesams.

95. Vadovaujantis ATĮ 34²² straipsnio 14 dalimi, organizacija privalo vykdyti organizacijos narių, pavedimo davėjų ir atliekų tvarkytojų (atliekų surinkėjų ir atliekų naudotojų ar eksportuotojų), su kuriais sudarė sutartis dėl gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolę. PPATĮ 10 straipsnio 6 dalimi Pakuočių organizacijos įpareigotos, siekdamos vykdyti PPATĮ 10 straipsnio 4 dalyje nurodytų sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolę, inicijuoti sudaryti kontrolės tarybą, kurioje turi dalyvauti vienodas Pakuočių organizacijos, pakuočių atliekų surinkėjų ir pakuočių atliekų naudotojų (ir eksportuotojų) asociacijų atstovų skaičius. Be to, į kontrolės tarybos sudėtį turi būti įtrauktas vienas Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovas ir vienas Aplinkos ministerijos atstovas. Aplinkos ministerijai pavaldžios institucijos vykdo organizacijų veiklos priežiūrą ir valstybinę atliekų tvarkymo kontrolę. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad netikslinga dubliuoti minėtos valstybinės kontrolės ir priežiūros funkcijas skiriant į kontrolės tarybą ir Aplinkos ministerijos atstovą. Jei atliekų tvarkytojų asociacijos nesutiktų dalyvauti Pakuočių organizacijos kontrolės taryboje ir neskirtų savo atstovų, ši taryba negalėtų veikti. Be to, nenumatyta, ar organizacija, vykdydama sutartinių įsipareigojimų kontrolę, turi teisę atlikti atliekų tvarkytojų, su kuriais sudariusi sutartis, patikrinimus siekiant įsitikinti, ar teisinga jų pateikiama informacija apie sutvarkytą pakuočių atliekų kiekį.

96. ATĮ 34²⁴ straipsnio 6, 7, 8 dalyse nurodytos EEĮ atliekų tvarkymo organizavimo licencijų pavadinimai neatspindi naujo EEĮ kategorijų klasifikavimo.

97. ATĮ 34¹⁵ straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyta, kad nuo 2011 m. rugsėjo 26 d. perdirbant surinktas baterijų ir akumuliatorių atliekas būtų pasiektas Vyriausybės nustatytas baterijų ir akumuliatorių perdirbimo efektyvumas.

98. ATĮ 34²⁶ straipsnio 1 dalies 4 punkte numatyta, kad organizacija kartu su šios ATĮ dalies 3 punkte nurodyta ataskaita licencijuojamos veiklos priežiūrą atliekančiai institucijai turi pateikti pagal veiklos patikrinimo techninę užduotį auditoriaus parengtą faktinių pastebėjimų ataskaitą ir šią ataskaitą paskelbti licencijos turėtojo interneto svetainėje. Pagal persvarstytą 4400-asis TSP standartą auditoriai teikia sutartų procedūrų ataskaitą, o ne faktinių pastebėjimų ataskaitą. Todėl būtina tikslinti ATĮ 34²⁶ straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatas.

99. ATĮ 34²⁸ straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyta, kad organizacija įspėjama apie galimą licencijos galiojimo sustabdymą, jeigu nustatoma, kad ji nesilaikė licencijuojamos veiklos sąlygų. Įspėjimas apie galimą licencijos galiojimo sustabdymą panaikinamas, jei per licencijas išduodančios institucijos nustatytą terminą organizacija pateikia dokumentus, įrodančius, kad išnyko įspėjime nurodytos aplinkybės ir (ar) panaikinti įspėjime nurodyti pažeidimai. Viena iš ATĮ 34²⁶ straipsnio 1 dalyje nustatytų licencijuojamos veiklos sąlygų – įvykdyti gamintojams ir importuotojams Vyriausybės nustatytas gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo užduotis. organizacijai neįvykdžius apmokestinamųjų gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo užduočių, jai pareigas pavedę gamintojai ir importuotojai MATĮ nustatyta tvarka turi mokėti mokestį už aplinkos teršimą. Neįvykdžius EEĮ atliekų tvarkymo užduočių, licencijas išduodanti institucija kreipiasi į kredito įstaigą prašydama pervesti organizacijai išduotos finansinės garantijos lėšas. Neaišku, ar įspėjimas galėtų būti panaikintas organizacijai kaip dokumentus, įrodančius, kad išnyko įspėjime nurodytos aplinkybės ir (ar) panaikinti įspėjime nurodyti pažeidimai, pateikus dokumentus, kurie, pvz., patvirtina, kad organizacija kompensavo gamintojams ir importuotojams nuostolius dėl sumokėto mokesčio, arba kad organizacija organizavo konkursus norėdama įsigyti iš atliekų tvarkytojų paslaugą sutvarkyti papildomą gaminių ar pakuočių atliekų kiekį, kurio trūksta nustatytai užduočiai įvykdyti, tačiau negavo nei vieno atliekų tvarkytojo pasiūlymo, ir pan.

100. EEĮ gamintojai ir importuotojai privalo įvykdyti Vyriausybės nustatytas EEĮ atliekų tvarkymo užduotis²² – sutvarkyti pagal minimalius EEĮ atliekų naudojimo reikalavimus²³ atitinkamą EEĮ atliekų kiekį. Valstybinio atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo 2021–2027 metų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519 „Dėl Valstybinio atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo 2021–2027 metų plano patvirtinimo“ (toliau – Valstybinis atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo planas), 283.4 papunktyje numatyta, koks turėtų būti užtikrinamas ENTP ir jų dalių pakartotinio naudojimo, naudojimo ir perdirbimo efektyvumas. Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. rugsėjo 6 d. direktyvos 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų 12 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad baterijų ir akumuliatorių perdirbimo proceso metu turi būti pasiekiamas nustatytas perdirbimo veiksmingumas, nurodytas šios direktyvos III priedo B dalyje. Vadovaujantis ATĮ 34¹⁵ straipsnio 1 dalies 2 punktu, baterijų ir akumuliatorių gamintojai ir importuotojai privalo organizuoti surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą atliekų, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiekias Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais baterijas ir akumuliatorius, užtikrinti, kad perdirbant surinktas baterijų ir akumuliatorių atliekas būtų pasiektas Vyriausybės nustatytas baterijų ir akumuliatorių perdirbimo efektyvumas.

101. Vykdydami pareigą organizuoti gaminių atliekų tvarkymą ir įvykdyti Vyriausybės nustatytas gaminių atliekų tvarkymo užduotis, gamintojai ir (ar) importuotojai, jų organizacijos sudaro sutartis su tokias gaminių atliekas tvarkančiais atliekų tvarkytojais, turinčiais teisę išrašyti gaminių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus. ATĮ 34³¹ straipsnio 4 dalyje nurodyta, kokius papildomus reikalavimus (be kitų ATĮ atliekų naudojimo (perdirbimo) veiklai nustatytų reikalavimų) turi atitikti gaminių ir pakuočių atliekų naudotojai, kuriems suteikiama teisė išrašyti gaminių ir pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus.

102. Vadovaujantis ATĮ 34²⁵ straipsnio 1 dalies 2 punktu, organizacija turi parengti pagal aplinkos ministro nustatytus reikalavimus atliekų tvarkymo finansavimo schemą, garantuojančią, kad gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymas bus finansuojamas. Pagal Gamintojų ir importuotojų organizacijos veiklos organizavimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos rengimo, derinimo ir ataskaitų bei informacijos apie jų vykdymą teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. D1-57 „Dėl Gamintojų ir importuotojų organizacijos veiklos organizavimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos rengimo, derinimo ir ataskaitų bei informacijos apie jų vykdymą teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 10.4 papunktį organizacijos atliekų tvarkymo finansavimo scheme turi būti numatyta nuostolių kompensavimo organizacijos steigėjams, dalyviams ir pavedimo davėjams tvarka organizacijai neįvykdžius Vyriausybės nustatytos gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo užduoties. Tačiau ATĮ aiškiai nereglamentuota, kad organizacija privalo pavedimo sutartyse, sudarytose su gamintojais ir (ar) importuotojais, numatyti išpareigojimą padengti jiems nuostolius organizacijai neįvykdžius Vyriausybės nustatytos gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo užduoties.

103. Vadovaujantis PPATĮ 10 straipsnio 4 dalies 2 ir 3 punktais, Pakuočių organizacijos pateiktų banko garantijų ar laidavimo draudimo sutarčių (toliau – garantai) lėšos turėtų būti skirtos apmokėti pakuočių atliekų tvarkymo, komunalinių atliekų sraute susidarantių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros, administravimo išlaidas, kurių neapmokėjo pakuočių organizacijos. ATĮ numatyta, kad Atlieku prevencijos ir tvarkymo programos lėšos naudojamos finansuoti investicinius projektus, dotacijas savivaldybėms ir subsidijas ūkio subjektams. Programos priemonių vykdytojai programos lėšomis prekes, paslaugas ir darbus perka vadovaudamiesi Viešųjų pirkimų įstatymu arba Pirkimų, atliekamų varentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymu. Atsižvelgus į minėtas ATĮ nuostatas, turėtų būti skelbiami kvietimai teikti paraiškas gauti subsidijas ir dotacijas ar finansuoti investicinius projektus, o ne

²²Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. 61 „Dėl Dokumentų, įrodančių, kad elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas bus finansuojamas, sudarymo ir jų reikalavimų vykdymo, lėšų, gautų pagal šiuos dokumentus, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo ir elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo užduočių nustatymo“.

²³ Ten pat, Elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo užduočių aprašo II skyrius „Minimalūs elektros ir elektroninės įrangos atliekų naudojimo reikalavimai, taikomi nuo 2018 m. sausio 1 d.“.

atliekami tiksliniai apmokėjimai atliekų tvarkytojams ir savivaldybėms apmokant komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkymo išlaidas, kurių neapmokėjo pakuočių organizacijos.

104. ATĮ ir PPATĮ numatyta, kad vykdydami pareigą organizuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą, individualiai pareigas vykdančys gamintojai, importuotojai ir kolektyviai gamintojų, importuotojų pareigas vykdančios organizacijos turi sudaryti sutartis dėl gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo su atitinkamas gaminių ir pakuočių atliekas tvarkančiais atliekų tvarkytojais. Tačiau ATĮ ir PPATĮ nenumatyta aiški pareiga gamintojams, importuotojams ir licencijuotoms organizacijoms, kad tokios sutartys turėtų būti sudaromos su atliekų tvarkytojais, kurie pagal ATĮ 34³¹ straipsnį turi teisę išrašyti gaminių ar pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus. Tai sudaro prielaidas subjektams piktnaudžiauti ir, pvz., sudaryti sutartis dėl gaminių atliekų tvarkymo su asociacija, kuri vienija atliekų tvarkytojus, kurie neturi teisės išrašyti gaminių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus.

105. PPATĮ 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad pakuočių medžiagų tiekėjai, pakuočių gamintojai, supakuotų (sufasuotų) produktų gamintojai (pakuočių naudotojai), importuotojai, pardavėjai, platintojai, pakuočių atliekų tvarkytojai, kitos šiame ir kituose įstatymuose numatytos organizacijos pakuočių ir pakuočių atliekų apskaitą tvarko ir pagal šios apskaitos duomenis atsiskaito Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Vyriausybė yra pavedusi šią tvarką nustatyti Aplinkos ministerijai.

106. PPATĮ 10 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad gamintojai ir importuotojai, pavedę savo pareigas vykdyti vienai organizacijai, negali pavesti savo pareigų vykdymo kitai organizacijai einamųjų kalendorinių metų laikotarpiu, išskyrus atvejus, kai organizacijai išduotos licencijos galiojimas yra sustabdytas arba panaikintas. Tačiau nenumatytas terminas, per kurį gamintojai ir importuotojai, pasinaudoję šia išimtimi, gali pavesti kitai organizacijai vykdyti jų pareigas tuo pačiu kalendorinių metų laikotarpiu. Dėl tokio neapibrėžtumo neaišku iki kada vėliausiai gamintojai ir importuotojai gali kitai organizacijai pavesti pareigas vykdyti einamaisiais metais, pvz., ar gali pavesti paskutiniais metų mėnesiais, ar organizacija besąlygiškai privalo net ir metų pabaigoje priimti naujus narius prisiimdama naujus įsipareigojimus, neįmanoma teisingai apskaičiuoti organizacijų užimamos rinkos dalies, pvz., kokia dalimi kiekviena iš veikiančių organizacijų turėtų finansuoti pakuočių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą komunalinių atliekų tvarkymo sistemose ir surinktų pakuočių atliekų sutvarkymą.

107. PPATĮ 7 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad gamintojai ir importuotojai privalo Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo nustatyta tvarka mokėti mokesť už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis, jeigu nevykdo Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų pakuočių atliekų tvarkymo užduočių. Mokesčio už aplinkos teršimą taikymą ir apskaičiavimą apibrėžia MATĮ. Todėl susijusiuose įstatymuose (šiuo atveju – PPATĮ) pakanka nuorodos į Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymą, nedubliuojant MATĮ nuostatų.

108. PPATĮ 7 straipsnio 1 dalies 4 punkte ir 10 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad gamintojai ir importuotojai finansuoja komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemos infrastruktūrą, jos įrengimą, priežiūrą, atnaujinimą, plėtrą ir komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugų teikimą, šių paslaugų ir veiklų administravimą turi finansuoti proporcingai jos dalyvių ir organizuoti pakuočių atliekų tvarkymą sutartiniais pagrindais pavedusių gamintojų ir importuotojų užimamai rinkos daliai.

109. AAP Lietuvos rinkai tiekiantiems gamintojams ir importuotojams PPATĮ 7 straipsnio 1 dalyje numatyta pareiga organizuoti po jų tiekų Lietuvos rinkai produktų (šiuo atveju – AAP) naudojimo susidariusias pakuočių atliekas. Tačiau nenumatyta teisė steigti atskirą, tik AAP pakuočių atliekų tvarkymą organizuojančią organizaciją, diegti AAP pakuočių atliekų atskiro surinkimo sistemą.

110. PPATĮ 7² straipsnio 1 dalies 4 punkte nėra detalizuota, kad į gamintojų ir importuotojų privalomas apmokėti vienkartinį plastikinių gaminių atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, ir šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo, apdorojimo išlaidas įskaičiuojamos išlaidos, patiriamos nustatant susijusius referencinius skaičius.

111. MATĮ 6 straipsnio 8 dalies 1 punkte nustatyta, kad nuo mokesčio už aplinkos teršimą sąvartyne šalinamomis atliekomis atleidžiami sąvartynų operatoriai už šalintas fosfogipso atliekas.

112. MATĮ 9 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad mokestis už aplinkos teršimą, išskyrus mokestį už aplinkos teršimą iš žemės ūkio veiklai naudojamų ne keliais judančių mechanizmų, sumokamas ne vėliau kaip iki kalendorinių metų, einančių po to mokestinio laikotarpio, vasario 15 dienos VMI pateikus mokesčio už aplinkos teršimą deklaracijas. Nenorėdami turėti mokestinių įsiskolinimų, gamintojai ir importuotojai įvykdo pareigą pateikti mokesčio už aplinkos teršimą gaminių ar pakuočių atliekomis deklaracijas. Tačiau ne visi tokias mokesčio deklaracijas pateikę gamintojai ir importuotojai pildė duomenis GPAIS. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, už 2022 m. mokestinį laikotarpį VMI mokesčio už aplinkos teršimą gaminių atliekomis deklaracijas pateikė 899 mokesčio mokėtojai, iš jų – 44 neužsiregistravę GPAIS ir GPAIS nepildė gaminių apskaitos duomenų, neteikia gaminių apskaitos ataskaitų, 246 – nors ir užsiregistravę GPAIS, tačiau neteikia gaminių apskaitos ataskaitų; mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis deklaracijas pateikė 7992 mokesčio mokėtojai, iš jų – 1263 neužsiregistravę GPAIS ir GPAIS nepildė pakuočių apskaitos duomenų, neteikia pakuočių apskaitos ataskaitų, 246 – nors užsiregistravę GPAIS, tačiau neteikia pakuočių apskaitos ataskaitų. Todėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos pareigūnams, vykdančioms mokesčio administratoriaus funkcijas, nėra galimybių patikrinti, ar gamintojai ir importuotojai deklaravo teisingą patiektą Lietuvos rinkai apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių kiekį, už kurį sumokėtas mokestis.

113. MATĮ 9 straipsnio 8 dalyje numatyta, kad mokesčio mokėtojo nuslėptas taršos, gaminių ir (ar) pripildytų pakuočių kiekis apmokestinamas didesniu mokesčio už aplinkos teršimą tarifu. Pagal teismų praktiką mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimas taikant didesnę tarifą prilyginamas ekonominei sankcijai; nagrinėjamu atveju taršos, gaminių ir (ar) pakuočių kiekio nuslėpimo fakto konstatavimui, būtina nustatyti, kad mokesčių mokėtojas sąmoningai, tyčia siekė konkretaus neteisėto rezultato – taršos, gaminių ir (ar) pakuočių kiekio nuslėpimo. Tokias aplinkybes, be laiku neatliktos pareigos deklaruoti taršos, gaminių ir (ar) pakuočių kiekį, patvirtintų *inter alia* (be kita ko) apgaulingas apskaitos tvarkymas, apskaitos dokumentų klastojimas, trukdymas mokesčių administratoriui atlikti įstatyme nustatytas pareigas ir pan. Teismų praktikoje pasitaiko atvejų, kai teismas, įvertinęs konkrečiu atveju susiklosčiusias aplinkybes (ar mokesčio mokėtojas siekė sąmoningai nuslėpti taršos, Lietuvos rinkai patiektą gaminių (ar) pripildytų pakuočių kiekį ir išvengti mokesčio mokėjimo, bendradarbiavo su patikrinimą atliekančiais pareigūnais ir kt.), mažina ar net visiškai panaikina padidintu tarifu apskaičiuoto mokesčio už aplinkos teršimą sumos dydį (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. spalio 29 d. nutarimas administracinėje byloje Nr. A-1422-525/2018, 2020 m. birželio 3 d. nutarimas administracinėje byloje Nr. eA-2888-624/2020; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. gegužės 15 d. nutarimas administracinėje byloje Nr. A-431-822/2019; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. lapkričio 3 d. nutarimas administracinėje byloje Nr. eA-409-602/2022).

114. MATĮ 7 priedo 1 punkte geležinkelių, vidaus vandenų transporto priemonėms ir ne keliais judantiems mechanizmom, kuriuose įrengtas vidaus degimo variklis (toliau – ne keliais judantys mechanizmai), atitinkantis V etapo išmetamų teršalų ribines vertes, nustatytas 2016 m. rugsėjo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/1628 dėl reikalavimų, susijusių su ne keliais judančių mechanizmų vidaus degimo variklių dujinių ir kietųjų dalelių išmetamųjų teršalų ribinėmis vertėmis ir tipo patvirtinimu, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1024/2012 ir (ES) Nr. 167/2013 ir iš dalies keičiama bei panaikinama Direktyva 97/68/EB (toliau – Reglamentas (ES) 2016/1628), nustatytas mokesčio už aplinkos teršimą iš mobiliųjų taršos šaltinių tarifo koregavimo koeficientas 0,5. Kitiems, neatitinkantiems MATĮ 7 priedo 1 punkte nurodyto apibūdinimo, ne keliais judantiems mechanizmom, pagamintiems ne mažiau kaip prieš 5 metus, mokesčio už aplinkos teršimą iš mobiliųjų taršos šaltinių tarifo koregavimo koeficientas nustatytas 0,4. Toks reglamentavimas nėra sąžiningas ir logiškas, nes mokesčio mokėtojas, kuris įsigyja ar eksploatuoja ne keliais judančius mechanizmus, turinčius patvirtinančius dokumentus, kad jie atitinka Reglamento (ES) 2016/1628, kuriuo nustatytos išmetamųjų dujinių ir kietųjų dalelių teršalų ribinės vertės, reikalavimus sumoka didesnius mokesčius, nei mokesčio mokėtojas, kuris įsigyja ar

ekspluatuoja, ne keliais judančius mechanizmus, neturinčius dokumentų, patvirtinančių, kad atitinka Reglamento (ES) 2016/1628 reikalavimus.

115. MATĮ 4 straipsnio 8 dalyje numatyta, kad mokesčio už aplinkos teršimą objektas yra žemės ūkio veiklai naudojami ne keliais judantys mechanizmai, registruojami pirmą kartą Lietuvoje ar keičiantis žemės ūkio veiklai naudojamu ne keliais judančio mechanizmo valdytojui Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų bei jų priekabų registre. 2022 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo pakeitimas, pagal kurio nuostatas automobilių paveldėtojai atleidžiami nuo registracijos mokesčio, kai į registracijos liudijimą įrašomas naujas valdytojas, prieš tai buvusio valdytojo mirties atveju. Galiojantis reglamentavimas, kai, valdytojo mirties atveju keičiantis žemės ūkio veiklai naudojamu ne keliais judančio mechanizmo valdytojui Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų bei jų priekabų registre, paveldėtojas privalo mokėti mokesť už aplinkos teršimą už žemės ūkio veiklai naudojamų ne keliais judančių mechanizmų registraciją, neužtikrina teisės sistemos darnumo ir kelia žemės ūkio technikos paveldėtojų nepasitenkinimą.

116. ANK 241 straipsnio 2 dalyje numatyta atsakomybė už klaidingų duomenų pateikimą mokesčio už aplinkos teršimą iš mobiliųjų taršos šaltinių deklaracijoje ar mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionariųjų taršos šaltinių deklaracijoje, ar mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių atliekomis deklaracijoje, ar mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis deklaracijoje, ar mokesčio už aplinkos teršimą sąvartynuose šalinamomis atliekomis deklaracijoje, ar mokesčio už naudingąsias iškasenas, vandenį ir gruntą deklaracijoje, ar mokesčio už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą deklaracijoje, ar angliavandenilių išteklių mokesčio deklaracijoje, jei dėl to buvo sumokėtas mažesnis, negu nustatyta, mokesťis. Dėl šioje nuostatoje vartojamų žodžių „klaidingi duomenys“ teisės aktas nėra nuoseklus, tikslus ir aiškus, nes daugumoje kitų ANK nuostatų vartojami žodžiai „neteisingi duomenys“. Pagal Lietuvių kalbos žodyną žodis „neteisingas“ yra sinonimas žodžiui „klaidingas“. Be to, numatant atsakomybę už klaidingų duomenų pateikimą kyla papildoma našta įrodinėti, kad ar pažeidėjas tyčia, ar netyčia pateikė klaidingus (neteisingus) duomenis.

117. ANK 248 straipsnio 3 dalyje numatytas įspėjimas arba bauda už pakuočių ir (ar) pakuočių atliekų apskaitos netvarkymą arba netinkamą tvarkymą. Baudos dydis mažesnis už numatytą už lengvesnį nusižengimą – neteisingų duomenų pateikimą pakuočių apskaitoje.

118. ANK 249 straipsnio 1 dalyje numatytos baudos už EEĮ atliekų netvarkymą ir nedalyvavimą EEĮ atliekų tvarkymo sistemoje, bet nėra numatyta bauda už EEĮ atliekų tvarkymo kiekybinių užduočių, kurias nustato Vyriausybė, neįvykdymą. Užduočių įvykdymas yra užtikrinamas banko garantijos ar laidavimo draudimo sutarties suma, kuri gali būti mažesnė už nesutvarkytų EEĮ atliekų tvarkymo kaštus.

119. ANK 249 straipsnio 2 dalyje numatyta bauda už EEĮ apskaitos netvarkymą mažesnė už baudą, numatytą už lengvesnį nusižengimą – neteisingų duomenų pateikimą apskaitoje.

120. ANK 250 straipsnio 1 dalyje nustatyta atsakomybė už alyvos tiekimo rinkai apskaitos ir alyvos atliekų tvarkymo ataskaitos nepateikimą iki nustatytų terminų. Atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo projektu tikslinamą sąvoką „tiekinas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ būtina atlikti techninio redakcinio pobūdžio pakeitimus.

121. ANK 250 straipsnio 3 dalyje nustatyta atsakomybė už alyvos tiekimo rinkai apskaitos netvarkymą ar netinkamą tvarkymą. Atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo projektu tikslinamą sąvoką „tiekinas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ bei siekiant suvienodinti su AAĮ 94 straipsnio 1 dalies formuluote ir nustatyti (naujos redakcijos ANK 250 straipsnio 4 dalis), kad atsakomybė už neteisingą alyvos apskaitos tvarkymą būtų proporcinga pažeidimo dydžiui, siūloma patikslinti šią nuostatą.

122. ANK 250 straipsnio 4 dalyje nustatyta atsakomybė už klaidingų duomenų pateikimą alyvos atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitoje. Dėl šioje nuostatoje vartojamų žodžių „klaidingi duomenys“ teisės aktas nėra nuoseklus, tikslus ir aiškus, nes daugumoje kitų ANK nuostatų vartojami žodžiai „neteisingi duomenys“ (pagal Lietuvių kalbos žodyną žodis „neteisingas“ yra sinonimas žodžiui „klaidingas“), atsižvelgiant į siūlymą papildyti ANK 250 straipsnį naujomis

dalimis (naujos redakcijos ANK 250 straipsnio 4 ir 6 dalys), nustatant atsakomybę už neteisingą alyvos apskaitos tvarkymą arba jos netvarkymą proporcingai pažeidimo dydžiui, siūloma pakeisti šią nuostatą.

123. ANK 250 straipsnio 6 dalyje nustatyta atsakomybė (ispėjimas arba bauda juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo 150 iki 1 450 eurų) už alyvos tiekimą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai neįsiregistravus Gamintojų ir importuotojų registravimo sąvade. Atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo projektu tikslinamą sąvoką „tiekinimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“, siūloma patikslinti šią nuostatą. Įvertinus administracinės nuobaudos – ispėjimo tikslumą, kai šiuo metu nustatyta baudos minimali riba yra pakankamai aukšta, palyginus su ANK 25 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta minimalia baudos riba (10 eurų), siūloma atsisakyti ispėjimo.

124. ANK 250 straipsnio 9 ir 11 dalyse nustatyta, kad bauda skiriama už Vyriausybės nustatytų, kurios šiuo metu dar nėra nustatytos, alyvos atliekų tvarkymo užduočių neįvykdymą. Nustatytas baudos dydis (iki penkiasdešimt procentų mažesnio alyvos atliekų kiekio sutvarkymas užtraukia baudą nuo 1 400 iki 3 000 Eur, daugiau kaip penkiasdešimt procentų mažesnio alyvos atliekų kiekio sutvarkymas užtraukia baudą nuo 2 700 iki 6 000 Eur) nėra proporcingas pažeidimo mastui. Siekiant nustatyti baudos dydį priklausomą nuo pažeidimo masto ir atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo projekto siūlymą, kad alyvos atliekų tvarkymo užduotis nustatytų aplinkos ministras, tikslinga keisti ANK 250 straipsnio 9 ir 11 dalis.

125. ANK 250 straipsnio 10 dalyje nustatyta atsakomybė už alyvos atliekų netvarkymą ir nedalyvavimą alyvos atliekų tvarkymo sistemoje. Siekiant suvienodinti su AAĮ 102 straipsnio 1 dalies formuluote, siūloma patikslinti šią nuostatą.

126. ANK 252 straipsnio 1 dalyje nustatyta atsakomybė (ispėjimas arba bauda juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo 150 iki 850 eurų) už apmokestinamųjų gaminių tiekimą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai neįsiregistravus Gamintojų ir importuotojų registravimo sąvade. Įvertinus administracinės nuobaudos – ispėjimo tikslumą, kai šiuo metu nustatyta baudos minimali riba yra pakankamai aukšta, palyginus su ANK 25 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta minimalia baudos riba (10 eurų), siūloma atsisakyti ispėjimo. Atsakomybė nustatyta tik apmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams (neįeinančioms į kito gaminio sudėtį baterijoms ir akumuliatoriams), o atsakomybė nenustatyta neapmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams (įeinančioms į kito gaminio sudėtį baterijoms ir akumuliatoriams).

127. ANK 252 straipsnio 2 dalyje nustatyta atsakomybė už apmokestinamųjų gaminių tiekimo rinkai apskaitos ir apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo ataskaitų nepateikimą iki nustatytų terminų. Atsižvelgiant į MATĮ sąvoką „tiekinimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai“ būtina atlikti redakcinio pobūdžio pakeitimus. Atsakomybė nustatyta tik apmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams (neįeinančioms į kito gaminio sudėtį baterijoms ir akumuliatoriams), o atsakomybė nenustatyta neapmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams (įeinančioms į kito gaminio sudėtį baterijoms ir akumuliatoriams).

128. ANK 252 straipsnio 3 dalyje nustatyta atsakomybė už apmokestinamųjų gaminių tiekimo rinkai apskaitos netvarkymą arba netinkamą tvarkymą. Atsižvelgiant į MATĮ sąvoką „tiekinimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai“, būtina atlikti redakcinio pobūdžio pakeitimus. Atsakomybė nustatyta tik apmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams (neįeinančioms į kito gaminio sudėtį baterijoms ir akumuliatoriams), o atsakomybė nenustatyta neapmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams (įeinančioms į kito gaminio sudėtį baterijoms ir akumuliatoriams).

129. ANK 252 straipsnio 7 dalyje numatyta atsakomybė už klaidingų duomenų pateikimą duomenų pateikimą apmokestinamųjų gaminių tiekimo rinkai apskaitos ir apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo ataskaitose. Dėl šioje nuostatoje vartojamų žodžių „klaidingi duomenys“ teisės aktas nėra nuoseklus, tikslus ir aiškus, nes daugumoje kitų ANK nuostatų vartojami žodžiai „neteisingi duomenys“ (pagal Lietuvių kalbos žodyną žodis „neteisingas“ yra sinonimas žodžiui „klaidingas“), be to, taip pat bus aišku, kad atsakomybė bus taikoma nepriklausomai nuo to, ar tyčia, ar netyčia pateikti neteisingi duomenys. Atsakomybė nustatyta tik apmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams (neįeinančioms į kito gaminio sudėtį baterijoms ir akumuliatoriams), o

atsakomybė nenustatyta neapmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams (įeinančioms į kito gaminio sudėtį baterijoms ir akumuliatoriams).

130. ANK 252 straipsnio 8 dalyje numatyta atsakomybė už surinktų apmokestinamųjų gaminių atliekų perleidimą neturintiems teisės tvarkyti šias atliekas asmenims. Atsakomybė nustatyta tik apmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams (neįeinančioms į kito gaminio sudėtį baterijoms ir akumuliatoriams), o atsakomybė nenustatyta neapmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams (įeinančioms į kito gaminio sudėtį baterijoms ir akumuliatoriams).

131. ANK 252 straipsnio 10 dalyje numatyta atsakomybė už baterijų ir akumuliatorių atliekų netvarkymą ir (ar) nedalyvavimą organizuojant baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo sistemas.

132. ANK 255 straipsnio 1 dalyje nustatyta atsakomybė (ispėjimas arba bauda juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo 150 iki 1 450 eurų už transporto priemonių tiekimą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai neįsiregistravus Gamintojų ir importuotojų registravimo sąvade. Atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo projektu tikslinamą sąvoką „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“, būtina atlikti redakcinio pobūdžio pakeitimus. Įvertinus administracinės nuobaudos – ispėjimo tikslingumą, kai šiuo metu nustatyta baudos minimali riba yra pakankamai aukšta, palyginus su ANK 25 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta minimalia baudos riba (10 eurų), siūloma atsisakyti ispėjimo.

133. ANK 255 straipsnio 2 dalyje nustatyta atsakomybė už transporto priemonių tiekimo rinkai apskaitos ir atliekų tvarkymo ataskaitos nepateikimą iki nustatytų terminų. Atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo projektu tikslinamą sąvoką „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ būtina atlikti redakcinio pobūdžio pakeitimus.

134. ANK 255 straipsnio 3 dalyje numatyta atsakomybė už klaidingų duomenų pateikimą transporto priemonių tiekimo rinkai apskaitos ir atliekų tvarkymo ataskaitose. Dėl šioje nuostatoje vartojamų žodžių „klaidingi duomenys“ teisės aktas nėra nuoseklus, tikslus ir aiškus, nes daugumoje kitų ANK nuostatų vartojami žodžiai „neteisingi duomenys“ (pagal Lietuvių kalbos žodyną žodis „neteisingas“ yra sinonimas žodžiui „klaidingas“), be to, taip pat bus aišku, kad atsakomybė bus taikoma nepriklausomai nuo to, ar tyčia, ar netyčia pateikti neteisingi duomenys.

135. ANK 255 straipsnio 5 dalyje numatyta atsakomybė už transporto priemonių tiekimo rinkai apskaitos netvarkymą ar netinkamą tvarkymą. Atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo projektu tikslinamą sąvoką „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ ir AAĮ 94 straipsnio 1 dalį, būtina atlikti redakcinio pobūdžio pakeitimus.

136. ANK 255 straipsnio 6 ir 7 dalyse nustatyta, kad bauda skiriama už Vyriausybės nustatytų, kurios šiuo metu dar nėra nustatytos, ENTP tvarkymo užduočių neįvykdymą. Atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo projekto siūlymą, kad ENTP tvarkymo užduotis nustatytų aplinkos ministras, būtina patikslinti ANK 255 straipsnio 6 ir 7 dalis.

137. AAĮ 94 straipsnio 3 dalyje numatyta ekonominė sankcija nėra pakankama už neteisingų duomenų pateikimą apie tiektą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais EEĮ apskaitoje ir (ar) apskaitos ataskaitose

138. AAĮ 99 straipsnyje nustatyta atsakomybė už ATĮ nustatytos pareigos šviesti ir (ar) informuoti visuomenę gaminių atliekų tvarkymo klausimais nustatyta tvarka nevykdymą arba netinkamą vykdymą gaminių platintojui, gamintojui ir importuotojui, tačiau nenustatyta atsakomybė gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijai, kuriai gamintojai ir (ar) importuotojai pavedę šią pareigą vykdyti.

139. AAĮ 102 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „įstatymuose numatytos pareigos organizuoti surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą atliekų, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiektus Lietuvos Respublikos vidaus rinkai elektros ir elektroninę įrangą, baterijas ir akumuliatorius, transporto priemones ir (ar) apmokestinamuosius gaminius nevykdymas užtraukia baudą nuo šešių tūkstančių iki keturiolikos tūkstančių eurų“, t. y. aiškiai neįtvirtina, kad ekonominės sankcijos taikomos juridiniams asmenims ir už pažeidimus, susijusius su ATĮ numatytos pareigos sudaryti sutartis, susijusias su atliekų tvarkymu.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų

laukiama

1. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu, kuriuo pakeičiama ATĮ 1 straipsnio 1 dalis, įvedamas trumpinys „šis Įstatymas“, atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, 116 punktą, kuriame nurodyta, kad teisės akte trumpinys paprastai įvedamas pirmą kartą tekste paminėjus visą pasakymą, pavadinimą ar pan. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu dėl teisinio aiškumo siūloma nurodyti, kad ATĮ 1 straipsnis pagal naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 1 ir 3 punktuose bei naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 1 ir 3 punktuose apibrėžtas gamintojo ir importuotojo sąvokas taikomas ne tik į kito gaminio sudėtį neįeinančioms baterijoms ir akumuliatoriams (apmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams), bet ir į kito gaminio (pvz., prietaiso, transporto priemonės) sudėtį įeinančioms baterijoms ir akumuliatoriams, kurie nėra priskirti apmokestinamiesiems gaminiams. Šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d., nes ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 42 straipsnio 1 ir 2 dalimis, kuriomis pakeičiami 34²⁴ straipsnio 2 ir 3 punktai, keičiami atliekų tvarkymo organizavimo licencijų pavadinimai, kurių pakeitimams reikalingas pereinamasis laikotarpis.

2. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu, kuriuo pakeičiama ATĮ 1 straipsnio 1 dalis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 4 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 29 dalis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 5 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 34 dalis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 6 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 35 dalis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 7 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 36 dalis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 8 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 38 dalis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 24 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 64 dalis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 26 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30 straipsnio 15 dalis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 40 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 34²² straipsnio 3 dalis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 42 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiamas 34²⁴ straipsnio 2 punktas, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 42 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas 34²⁴ straipsnio 3 punktas, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 43 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiamas 34²⁵ straipsnio 1 dalies 2 punkto a papunktis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 43 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiama 34²⁵ straipsnio 3 dalis, dėl teisinio aiškumo siūloma nurodyti, kad minėti ATĮ straipsniai pagal naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 1 ir 3 punktuose bei naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 1 ir 3 punktuose apibrėžtas gamintojo ir importuotojo sąvokas taikomi ne tik į kito gaminio sudėtį neįeinančioms baterijoms ir akumuliatoriams (apmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams), bet ir į kito gaminio (pvz., prietaiso, transporto priemonės) sudėtį įeinančioms baterijoms ir akumuliatoriams, kurie nėra priskirti apmokestinamiesiems gaminiams. Šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d., nes ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 42 straipsnio 1 ir 2 dalimis, kuriomis pakeičiami 34²⁴ straipsnio 2 ir 3 punktai, keičiami atliekų tvarkymo organizavimo licencijų pavadinimai, kurių pakeitimams reikalingas pereinamasis laikotarpis.

3. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 5 dalis, siūloma aiškiau apibrėžti, kad apmokestinamieji gaminiai yra MATĮ 3 priede nurodyti gaminiai (*padangos, akumuliatoriai, baterijos, vidaus degimo variklių degalų arba tepalų filtrai, jų dalys ir komponentai, vidaus degimo variklių įsiurbiamo oro filtrai, jų dalys ir komponentai, autotransporto priemonių amortizatoriai*), kurie pagal MATĮ 4 straipsnio 3 punktą buvo tiekti Lietuvos Respublikos vidaus rinkai kaip atskiri gaminiai, neįeinantys į kito gaminio sudėtį (išskyrus padangas).

4. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 2 dalimi, patikslinus ATĮ 2 straipsnio 12 dalyje apibrėžtą sąvoką „atliekų perdirbimas“, bus nustatyta, kad atliekų perdirbimui nepriskiriamas atliekų naudojimas perdirbant į medžiagas, kurios turi būti naudojamos užpildymui atliekomis, ne užpildui, kaip nustatyta galiojančiame ATĮ. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 3 dalimi, kuria ATĮ 2 straipsnis papildomas 28¹ dalimi, siūloma apibrėžti sąvoką „Europos standartas“, minimą ATĮ pakeitimo įstatymo projektu keičiamoje 34¹ straipsnio 27 dalyje, 34³¹ straipsnio 1 dalyje bei papildomame 34³¹ straipsnio 2 dalies 9 punkte. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

5. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 7 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 36 dalies pastraipa, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 8 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 38 dalies pastraipa, ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 24 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 64 dalis, siūloma nustatyti, kad gamintoju ir importuotoju būtų laikomas vykdančias ekonominę veiklą asmuo nepriklausomai nuo veiklos registravimo fakto. Dėl to bus įgyvendintas principas „formalaus reikalavimo neišpildymas neatleidžia nuo teisės aktuose nustatytų pareigų vykdymo“, t. y. veiklos neįregistravimo faktas neatleis gamintojų ir importuotojų nuo ATĮ nustatytų pareigų vykdymo. Aplinkos apsaugos kontrolę vykdančios institucijos turės galimybę bausti (taikyti sankcijas) ekonominę veiklą vykdančius, tačiau neįregistravusius savo veiklos, asmenis dėl prievolės organizuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą nevykdymo.

6. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 8 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 1 punktą, siūloma atsisakyti žodžio „importuoja“, kuris dubliuojasi su tame pačiame punkte vartojamu žodžiu junginiu „iš kitos valstybės įveža“. Taip pat dėl teisinio aiškumo detalizuojama, kad įvežimas „iš kitos valstybės“, tai įvežimas iš valstybės narės ar trečiosios šalies.

7. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 7 ir 8 dalimis, kuria pakeičiami ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 1 ir 2 punktai (naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 1 ir 3 punktai) ir ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 1 ir 2 punktai (naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 1 ir 3 punktai), dėl teisinio aiškumo ir atsižvelgiant į naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 5 dalyje pateiktą apmokestinamųjų gaminių apibrėžimą, siūloma nustatyti, kad naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 3 punkte ir ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 3 punkte gamintoju ir importuotoju būtų laikomas tik neapmokestinamųjų baterijų ir (ar) akumuliatorių, t. y. įeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir (ar) akumuliatorių, gamintojas ir importuotojas, nes apmokestinamųjų baterijų ir (ar) akumuliatorių, t. y. neįeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir (ar) akumuliatorių, gamintojus ir importuotojus apima naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 1 punktą ir ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 1 punktą.

8. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 9 dalyje, kuria ATĮ 2 straipsnis papildomas 38¹ dalimi, apibrėžiama nauja sąvoka „komunalinėms atliekoms nepriskiriamos buityje susidarantios atliekos“. Pakeitimas atliekamas siekiant sudaryti galimybę savivaldybėms įtraukti į rinkliavą ar įmoką buityje susidarantių statybinių ir kitų komunalinėms nepriskiriamų atliekų, tvarkomų savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, tvarkymo sąnaudas. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalios 2024 m. spalio 1 d.

„Komunalinėms atliekoms nepriskiriamos buityje susidarantios atliekos“ (toliau – kitos buityje susidarantios atliekos) – visos ATĮ 2 str. 39 d. nurodytos komunalinių atliekų sąvokos apibrėžtyje nepaminėtos, išskyrus statybines atliekas, fizinių asmenų kasdienėje veikloje susidarantios atliekos, kurias savivaldybė, atsižvelgdama į ATĮ 30 straipsnio 9 dalies²⁴ nuostatas ir turimą atliekų tvarkymo infrastruktūrą ir pajėgumus, tvarko jos organizuojamoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, „kitoms buityje susidarantioms atliekoms“ nepriskiriamos atliekos, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas. „Kitų buityje susidarantių atliekų“ pavyzdžiai: statybinės atliekos, susidariusios gyventojui atliekant darbus statybos ūkio būdu, padangų, nepriskiriamų apmokestinamiesiems gaminiams, atliekos (pvz., dviračių, neįgalųjų vežimėlių, riedučių, riedlenčių, paspirtukų, vaikiškų ar kitokių vežimėlių padangų ir padangų, sveriančių mažiau kaip 3 kg) atliekos.

2021 m. gruodžio 23 d. buvo priimtas Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymas Nr. XIV-875²⁵ (toliau – ATĮ pakeitimo įstatymas). ATĮ pakeitimo įstatymu Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (toliau – VERT) pavesta reguliuoti RATC, bendro atliekų deginimo įrenginių, atliekų deginimo įrenginių valdytojų vykdomą komunalinių atliekų tvarkymo veiklą, nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo regionines (reguliuojamąsias) kainas ir komunalinių atliekų deginimo vienos tonos įkainio viršutinę ribą (toliau – reforma dėl VERT reguliavimo).

²⁴ „9. Savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemose gali būti tvarkomos visos atliekos, išskyrus atliekas įmonių, kurių leidimuose nustatyti atliekų tvarkymo reikalavimai negali būti įvykdyti šiose sistemose.“

²⁵ Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 2, 11², 12, 28, 30, 30¹, 30², 35¹ straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 25¹, 30³, 30⁴, 30⁵, 30⁶, 30⁷, 30⁸, 30⁹ straipsniais, septintuoju¹ ir septintuoju² skirsniais įstatymą Nr. XIV-875 (toliau – ATĮ pakeitimo įstatymas).

Igyvendinant reformą dėl VERT reguliavimo, tame tarpe rengiant ATĮ pakeitimo įstatymo nuostatas atliepiančius poįstatyminius teisės aktus, taip pat buvo pastebėta, kad atitinkamos ATĮ pakeitimo įstatymo nuostatos ir jų įgyvendinimas sąlygoja nepakankamą teisinį apibrėžtumą ir (ar) teises spragas. Todėl iškilo poreikis tikslinti RATC vykdomos komunalinių atliekų tvarkymo veiklos reguliavimo apimtį ir į rinkliavą ar įmoką trauktinų sąnaudų apimtį.

Pagal ATĮ pakeitimo įstatymo įsigaliojusias nuostatas į rinkliavą ar įmoką nebegalės kaip anksčiau būti įtrauktos kitų buityje susidarančių atliekų (pvz., statybinių atliekų) tvarkymo sąnaudos.

Neužtikrinus galimybės įtraukti kitų buityje susidarančių atliekų (pvz., statybinių atliekų) tvarkymo sąnaudų į rinkliavą ar įmoką, galėtų kilti grėsmė, kad savivaldybės ir RATC iš gyventojų buityje susidariusias kitas nei komunalines atliekas DGAS aikštelėse priims apmokestinant nuo pirmo kilogramo, kas galėtų sąlygoti nelegalų šių atliekų šalinimą gamtinėje aplinkoje.

Pažymėtina, kad ATĮ pakeitimai, susiję su kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymo sąnaudų įtraukimu į rinkliavą ar įmoką, nukreipti į šiuo metu galiojančios (t. y. iki pirmų regioninių kainų patvirtinimo) tvarkos (*status quo*), išlaikymą, todėl atitinkamas ATĮ pakeitimas neturi įtakos atliekų turėtojų mokamų rinkliavos ar įmokos sumų dydžiui.

Neįstačius teisinių spragų ir neišplėtus teisinio reguliavimo apimtį, VERT pagal galiojančias ATĮ nuostatas²⁶ patvirtinus regionines kainas, o savivaldybėms, atsižvelgusioms į VERT nustatytą regioninę kainą, nustačius naujus rinkliavos ar įmokos dydžius, nebūtų visa apimtimi užtikrintas atliekų tvarkymo srityje taikomo principo „teršėjas moka“ įgyvendinamas, t. y. šis principas nebūtų taikomas visų savivaldybės sąnaudų, patiriamų užtikrinant komunalinių atliekų ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymą savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, atžvilgiu.

Siekiant ateityje išvengti situacijos, kai savivaldybės pradės tvarkyti ATĮ nepamintą kitoms buityje susidarančioms atliekoms priskirtiną atliekų srautą ir dėl to, kad srautas nepamintas ATĮ, negalės įtraukti minėto atliekų srauto tvarkymo sąnaudų į rinkliavą ar įmoką, ir neriboti savivaldybių apsisprendimo laisvės dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje tvarkomų atliekų, baigtinis kitų buityje susidarančių atliekų sąrašas nebus nustatomas.

Siekiant ištaisyti ATĮ užprogramuotą spragą ir užtikrinti, kad savivaldybėms išliktų galimybė įtraukti kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymo sąnaudas į rinkliavą ar įmoką, sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo paslauga“ apibrėžtyje (ATĮ 2 str. 40 d.) siūloma nurodyti, kad minėta paslauga apima ne tik komunalinių, bet ir kitų buityje susidarančių atliekų, tvarkomų savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, surinkimą, vežimą, naudojimą, šalinimą, šių veiklų organizavimą, stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą.

Priskyrus RATC valdomų DGAS aikštelių veiklą reguliuojamajai veiklai (ATĮ 2 str. 58⁵ d.), kitų buityje susidarančių atliekų (įskaitant statybinių atliekų) surinkimo, kuris vykdomas RATC valdomose DGAS aikštelėse, ir RATC vykdomo tolimesnio kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymo sąnaudos galės būti įtrauktos į rinkliavą ar įmoką per regioninę kainą. Kitų buityje susidarančių atliekų surinkimo savivaldybių valdomose DGAS aikštelėse ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymo, pasitelkiant atitinkamų tvarkytojų (ne RATC) pagalbą, sąnaudos būtų traukiamos į savivaldybių skaičiuojamą rinkliavos ar įmokos dalį pagal naujos redakcijos ATĮ 30² str. 9 d.

9. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 10 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 39¹ dalis, siūloma sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimas“ apibrėžtyje patikslinti rinkliavos ar įmokos pavadinimus nurodant „vietinė rinkliava už komunalinių atliekų ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymą savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose“ ir „įmoka už komunalinių atliekų ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymą“. Naujas rinkliavos ar įmokos pavadinimas aiškiai nusako, kad rinkliava ar įmoka atliekų turėtojų mokama ne tik už komunalinių, bet ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymą, kai jos tvarkomos savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose. Kitų buityje susidarančių atliekų apibrėžimas nustatytas ATĮ 2 straipsnio 38¹ dalyje. Priėmus ATĮ pakeitimą, bus ištaisyta spraga ir kitų buityje susidarančių atliekų (įskaitant statybinių atliekų) tvarkymo sąnaudos galės būti

²⁶ ATĮ 30² straipsnio 6, 7 dalys.

traukiamos į rinkliavą ar įmoką, savivaldybėms nereikės ieškoti papildomų kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymo finansavimo šaltinių. Pakeitimas prisidės prie nelegalaus kitų buityje susidarančių atliekų atsikratymo gamtinėje aplinkoje rizikos mažinimo. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliotų 2024 m. spalio 1 d.

10. Rinkliavų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu, kuriuo pakeičiamas Rinkliavų įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 8 punktą, siūloma nustatyti, kad savivaldybės taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietinę rinkliavą už komunalinių ir komunalinėms atliekoms nepriskiriamų buityje susidarančių atliekų tvarkymą savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose. Šis pakeitimas atliekamas siekiant suvienodinti rinkliavos ar įmokos pavadinimus ATĮ ir Rinkliavų įstatyme. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliotų 2024 m. spalio 1 d.

11. Rinkliavų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsniu, kuriuo pakeičiama Rinkliavų įstatymo 13 straipsnio 3 dalis, siūloma ištaisyti techninio pobūdžio netikslumus ir nustatyti, kad savivaldybės taryba atskiru sprendimu gali vietinės rinkliavos dydį kartą per metus indeksuoti, taikydama metinį vartotojų (ne „vartojimo“) kainų indeksą (VKI), jeigu jis didesnis negu 110 (galiojančios redakcijos Rinkliavų įstatyme nurodytas skaičius „1,1“). Pagal Vartotojų kainų indekso sudarymo metodiką²⁷ VKI neturi matavimo vieneto ir prilyginamas 100 indekso punktu, infliacijai augant VKI reikšmės tampa didesnės už 100 indekso punktų, todėl skaitinė VKI reikšmė, kuriai esant galima perskaičiuoti rinkliavą turėtų būti „110“, o ne „1,1“. Indekso pavadinimas atitiks Valstybės duomenų agentūros Oficialiajame statistikos portale skelbiamą indeksą. Šis pakeitimas įsigaliotų kartu su Rinkliavų įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimu.

12. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 11 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 40 dalis, siūloma sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo paslauga“ apibrėžtyje nurodyti, kad minėta paslauga apima ne tik komunalinių, bet ir kitų buityje susidarančių atliekų, tvarkomų savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, surinkimą, vežimą, naudojimą, šalinimą, šių veiklų organizavimą, stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą. Savivaldybėms, regioniniams atliekų tvarkymo centrams ir atliekų turėtojams nebekiltų klausimų dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos apimties. ATĮ 2 straipsnio 38¹ dalyje pateikiama kitų buityje susidarančių atliekų sąvokos apibrėžtis. Šiais ATĮ pakeitimais siekiama ištaisyti spragą, kad kitų buityje susidarančių atliekų (įskaitant statybines) tvarkymo sąnaudos galėtų būti traukiamos į rinkliavą ar įmoką. Taip pat atsižvelgiant į ATĮ 34² straipsnio 4 dalies 1 punkto, 34³ straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 34¹⁹ straipsnio (naujos redakcijos ATĮ 34¹⁹ straipsnio 3 dalies 2 punktą) pakeitimus, kuriais siūloma atsisakyti DGAS aikštelių eksploatacinių išlaidų, susijusių su EEĮ, motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų nemokamu priėmimu, finansavimo gamintojų ir (ar) importuotojų lėšomis, praplečiama „komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos“ sąvoka į nurodytos paslaugos apimtį įtraukiant gaminių, pakuočių, kurių gamintojams ir (ar) importuotojams taikomas gamintojo atsakomybės principas, atliekų tvarkymą tokia apimtimi, kiek jį organizuoja savivaldybės ar komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriai, o ne gamintojai ir (ar) importuotojai ir (ar) jų organizacijos pagal Atliekų tvarkymo įstatymo aštuntąjį¹ – aštuntąjį⁶ ir aštuntąjį¹¹ skirsnius ir (ar) Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymą. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliotų 2024 m. spalio 1 d.

13. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 12 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 41 dalis, siūloma sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo administravimas“ apibrėžtyje nurodyti, kad minėtas administravimas vykdomas ne tik komunalinių, bet ir kitų buityje susidarančių atliekų, tvarkomų savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, srityje. Pakeitimas susijęs su sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo paslauga“ apibrėžties pakeitimu. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliotų 2024 m. spalio 1 d.

14. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 13 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 42 dalis, siūloma sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo regionas“ apibrėžtyje nurodyti, kad

²⁷ Patvirtinta Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2022 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. DĮ-150 „Dėl Vartotojų kainų indekso sudarymo metodikos patvirtinimo“.

minėtame regione savivaldybės siekia užtikrinti savivaldybių organizuojamų komunalinių atliekų tvarkymo sistemų funkcionavimą. Šiuo pakeitimu suvienodinamos ATĮ naudojamos sąvokos. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalioję kartu su ATĮ pakeitimo įstatymo įsigaliojimu.

15. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 14 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 44 dalis, siūloma sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius“ apibrėžtyje nustatyti, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius savivaldybės (-ių) pavedimu gali vykdyti ne tik komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo, bet ir (ar) jos administravimo funkcijas, kadangi pagal ATĮ 30 straipsnio 3 dalį minėtas administravimo funkcijas savivaldybės gali pavesti atlikti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalioję kartu su ATĮ pakeitimo įstatymo įsigaliojimu.

16. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 15, 21 ir 23 dalimis, kuriomis ATĮ 2 straipsnis papildomas 47³, 58¹⁰, 63² dalimis, siūloma dėl teisinio aiškumo apibrėžti atliekas, turinčias teigiamą ar neigiamą rinkos vertę, ir atliekas neturinčias rinkos vertės, kurios minimos ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 3 punkte, 34⁷ straipsnio 1 dalies 4 punkte, 34¹² straipsnio 3 dalyje, 34¹³ straipsnio 1 dalyje.

17. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 16, 27 ir 28 dalimis, siūloma atsisakyti sąvokų „pakuotė“, „gamintojų ir importuotojų organizacijų ar užstato už vienkartinės pakuotes sistemos administratorių veiklos patikrinimo techninė užduotis“, „statybinės atliekos“ apibrėžimų, kurie yra Aplinkos ministerijos reguliavimo objektas, duodant nuorodą į ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 29 dalyje nurodomus įstatymus. Pakeitimas siūlomas atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, 35 punktą, kuriame nurodyta, kad „<...> jei įstatyme vartojamos kitame (-uose) įstatyme (-uose) apibrėžtos sąvokos, paskutinėje šio straipsnio dalyje nurodoma, kad kitos įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos kitame (-uose) nurodytame (-uose) įstatyme (-uose) arba tiesioginio taikymo Europos Sąjungos teisės akte (-uose)“.

18. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 17 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 58² dalis, siūloma pakeisti sąvokos „regioninis atliekų tvarkymo centras“ apibrėžtyje naudojamą žodžių junginį „komunalinių ir kitų atliekų tvarkymo paslauga“ į ATĮ patvirtintą sąvoką „komunalinių atliekų tvarkymo paslauga“. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 10 dalimi keičiama komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sąvoka jau apima „kitų atliekų“ tvarkymą. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalioję kartu su ATĮ pakeitimo įstatymo įsigaliojimu.

19. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 18 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 58³ dalis, siūloma sąvokos „regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai“ apibrėžtyje nurodyti trūkstamą atliekų apdorojimo įrenginių pavadinimą „mechaninio apdorojimo įrenginiai“. Taip pat siūloma nurodyti, kad minėti įrenginiai skirti ne tik komunalinių atliekų, bet ir kitų buityje susidarančių atliekų apdorojimui. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalioję 2024 m. spalio 1 d.

20. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 19 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 58⁴ dalis, siūloma patikslinti sąvokos „reguliuojamoji kaina“ apibrėžtį, nurodant, kad į reguliuojamąją kainą neįskaičiuojamos sąnaudos, patiriamos veikloje nepriskiriamoje reguliuojamajai veiklai. Šiuo pakeitimu siekiama atsisakyti ilgo savivaldybių nustatomų ir į rinkliavą ar įmoką traukiamų sąnaudų, nepriklausančių valstybės reguliuojamosios veiklos sąnaudoms, sąrašo minėjimo reguliuojamosios kainos sąvokoje. Savivaldybių nustatomos sąnaudos bus nurodytos ATĮ 30² straipsnio 10 dalyje. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalioję 2024 m. spalio 1 d.

21. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 20 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 58⁵ dalis, siūloma patikslinti reguliuojamosios veiklos sąvoką priskiriant valstybės reguliuojamajai veiklai regioninių atliekų tvarkymo centrų valdomų DGAS aikštelių ir (ar) kompostavimo aikštelių veiklą. Priskyrus DGAS aikštelių ir (ar) kompostavimo aikštelių veiklą reguliuojamajai veiklai, bus

išspręsta savivaldybių ir regioninių atliekų keliama problema dėl regioninių atliekų tvarkymo centrų valdomų DGAS aikštelių ir (ar) kompostavimo aikštelių sąnaudų priskyrimo reguliuojamajai ir nereguliuojamajai veiklai, t. y. kaip teisingai padalinti sąnaudas ir priskirti jas Tarybos nustatomi regioninei kainai ar savivaldybių skaičiuojamai rinkliavos ar įmokos daliai. Taip pat siekiant tiksliai, nuosekliai ir teisingai taikyti sąvoką, išvengti rizikos, kad reguliuojamajai veiklai nepriskiriamos veiklos sąnaudos būtų įtrauktos į regioninę kainą, o ne į savivaldybių skaičiuojamą rinkliavos dalį, arba rizikos, kad tos pačios nereguliuojamosios veiklos sąnaudos bus įtrauktos ir į regioninę kainą, ir į savivaldybių skaičiuojamą rinkliavos dalį (t. y. siekiant išvengti dvigubo tų pačių sąnaudų apmokėjimo rizikos), nurodytos sąvokos apibrėžtyje nustatoma, kokia veikla nepriskiriama reguliuojamajai veiklai. Be to nurodytos sąvokos apibrėžtyje patikslinama, kad regioniniai atliekų tvarkymo centrai vykdo ne tik komunalinių, bet ir kitų buityje susidarantių atliekų tvarkymą. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliotų 2024 m. spalio 1 d.

Priskyrus RATC valdomų DGAS aikštelių veiklą reguliuojamajai veiklai (naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 58⁵ dalis), kitų buityje susidarantių atliekų surinkimo, kuris vykdomas RATC valdomose DGAS aikštelėse, ir RATC vykdomo tolimesnio kitų buityje susidarantių atliekų tvarkymo sąnaudos galės būti įtrauktos į rinkliavą ar įmoką per regioninę kainą. Kitų buityje susidarantių atliekų surinkimo DGAS aikštelėse, valdomose savivaldybių ar savivaldybių pavedimu kitų juridinių asmenų (ne RATC), ir šių atliekų tvarkymo, pasitelkiant atitinkamų tvarkytojų (ne RATC) pagalbą, sąnaudos būtų traukiamos į savivaldybių skaičiuojamą rinkliavos ar įmokos dalį (pagal naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 9 dalį).

Taip pat atsižvelgiant į ATĮ 34² straipsnio 4 dalies 1 punkto, 34³ straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 34¹⁹ straipsnio (naujos redakcijos ATĮ 34¹⁹ straipsnio 3 dalies 2 punktas) pakeitimus, kuriais siūloma atsisakyti DGAS aikštelių eksploatacinių išlaidų, susijusių su EEĮ, motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų nemokamu priėmimu, finansavimo gamintojų ir (ar) importuotojų lėšomis, praplečiama „reguliuojamosios veiklos“ sąvoka į jos apimtį įtraukiant gaminių, pakuočių, kurių gamintojams ir (ar) importuotojams taikomas gamintojo atsakomybės principas, atliekų tvarkymą savivaldybės pavedimu regioninių atliekų tvarkymo centrų valdomose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir (ar) kompostavimo aikštelėse tokia apimtimi, kiek jo neįpareigoti organizuoti gamintojai ir (ar) importuotojai ir (ar) jų organizacijos pagal Atliekų tvarkymo įstatymo aštuntąjį¹ – aštuntąjį⁶ ir aštuntąjį¹¹ skirsnius ir (ar) Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymą.

22. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 22 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 60 dalis, siūloma tikslinti sąvartyno sąvoką, apibrėžiant ją taip, kaip ji apibrėžta Direktyvoje 1999/31/EB.

23. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 24 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 64 dalis, siūloma įtraukti į sąvoką „tiekinimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ alyvą. Siūloma atitinkamai patikslinti šias ATĮ nuostatas: ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalies 2 punktą, ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalies 4 punktą, ATĮ 34¹² straipsnio 2 dalį ir ATĮ 34¹⁴ straipsnio 1 dalį nurodant sąvoką „tiekinimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ vietoj vartojamos sąvokos „tiekinimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai“. Todėl ATĮ taps nuosekliu ir aiškiu teisės aktu. Siūloma nustatyti, kad gamintoju ir importuotoju būtų laikomas vykdančis ekonominę veiklą asmuo nepriklausomai nuo veiklos registravimo fakto. Dėl to bus įgyvendintas principas „formalaus reikalavimo neišpildymas neatleidžia nuo teisės aktuose nustatytų pareigų vykdymo“, t. y. veiklos neįregistravimo faktas neatleis gamintojų ir importuotojų nuo ATĮ nustatytų pareigų vykdymo. Aplinkos apsaugos kontrolę vykdančios institucijos turės galimybę bausti (taikyti sankcijas) ekonominę veiklą vykdančius, tačiau neįregistravusius savo veiklos, asmenis dėl prievolės organizuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą nevykdymo. Dėl teisinio aiškumo siūloma nurodyti, kad sąvoka „tiekinimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ apima tik į kito gaminio (priedais, transporto priemonės) sudėtį įeinančias baterijas ir akumuliatorius, kurie nėra priskirti apmokestinamiesiems gaminiams.

24. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 24 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 2 straipsnio 64 dalis, ir MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 4 dalimi, kuria pakeičiama MATĮ 2

straipsnio 18 dalis (naujos redakcijos MATĮ 2 straipsnio 18 dalies 3 ir punktai), siūloma nustatyti, kad įmonės, įvežančios į Lietuvos Respublikos teritoriją ar pagaminančios Lietuvos Respublikos teritorijoje savo reikmėms ne daugiau kaip 25 litrus alyvos, ne daugiau kaip 5 vidaus degimo variklių degalų, įsiurbiamo oro arba tepalų filtrų, jų dalių ar komponentų vienetų ir ne daugiau kaip 20 autotransporto priemonių amortizatorių ar tos pačios rūšies padangų vienetų per kalendorinius metus, būtų atleidžiami nuo ATĮ nustatytų pareigų alyvos ir apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) gamintojams ir importuotojams. Minėti kiekiai nustatyti, atsižvelgiant į ATĮ 2 straipsnio 64 dalyje nustatytą 5 vienetų kiekį baterijoms, akumuliatoriams ir transporto priemonėms, t. y. 5 litrai alyvos x 5 transporto priemonės, 1 vidaus degimo variklio degalų, oro arba tepalo filtras x 5 transporto priemonės, 4 padangos x 5 transporto priemonės, 4 amortizatoriai x 5 transporto priemonės. Dėl to sumažės administracinė našta tik savo reikmėms nedidelius kiekius alyvos, vidaus degimo variklių degalų, įsiurbiamo oro arba tepalų filtrus, jų dalis ar komponentus, autotransporto priemonių amortizatorius ir padangas įvežančioms į Lietuvos Respublikos teritoriją ar pagaminančioms Lietuvos Respublikos teritorijoje įmonėms. 2022 m. 3 įmonės, kurios kiekvienos sunaudotas savo reikmėms alyvos kiekis per kalendorinius metus neviršijo 25 litrų, savo reikmėms bendrai importavo 11 litrų alyvos (9,44 kg t), 1 įmonė, kurios sunaudotas savo reikmėms lengvųjų automobilių ir motociklų padangų kiekis per kalendorinius metus neviršijo 20 padangų, savo reikmėms bendrai importavo 4 padangas (50 kg), 3 įmonės, kurių sunaudotas savo reikmėms stambių padangų kiekis per kalendorinius metus neviršijo 20 padangų, savo reikmėms bendrai importavo 14 padangų (36,71 t), 4 įmonės, kurios kiekvienos sunaudotas savo reikmėms amortizatorių kiekis per kalendorinius metus neviršijo 20 amortizatorių, savo reikmėms bendrai importavo 22 amortizatorius (89,91 kg), 4 įmonės, kurios kiekvienos sunaudotas savo reikmėms degalų filtrų kiekis per kalendorinius metus neviršijo 5 degalų filtrų, savo reikmėms bendrai importavo 13 degalų filtrų (10,40 kg), nėra įmonės, kurios sunaudotas savo reikmėms tepalų filtrų kiekis per kalendorinius metus neviršijo 5 tepalų filtrų, 4 įmonės, kurios kiekvienos sunaudotas savo reikmėms oro filtrų kiekis per kalendorinius metus neviršijo 5 oro filtrų, savo reikmėms bendrai importavo 12 oro filtrų (9,14 kg)²⁸. Siekiant teisinio aiškumo ir atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo įstatymo projektu keičiamą ATĮ 2 straipsnio 64 dalyje numatytą sąvoką „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“, kurioje patikslinama, kad ši sąvoka taikoma ne visoms baterijoms ir akumuliatoriams, o tik į gaminio sudėtį įeinančioms baterijoms ir akumuliatoriams, t. y. neapmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams, siūloma patikslinti MATĮ 2 straipsnio 18 dalyje nurodytą sąvoką „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“, nurodant, kad nedaugiau kaip 5 neįeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ar akumuliatorių, kurie yra apmokestinamieji gamininiai, pagaminimas ar importas savo reikmėms nėra mokesčio objektas. Šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d., kad nebūtų išbalansuotas apskaitos vykdymas.

25. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 25 dalimi, kuria papildomas ATĮ 2 straipsnis 66¹ dalimi, siūloma apibrėžti ATĮ vartojamą sąvoką „transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikianti įmonė“ taip, kad tai įmonė, kuri:

1) atlieka procedūras ir technologinius procesus transporto priemonių (šios dalies 1–3 punktuose transporto priemonė suprantama taip, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatyme) techninei būklei išlaikyti ir (ar) atkurti, kad transporto priemonės atitiktų techninius motorinių transporto priemonių ir jų priekabų reikalavimus, tvirtinamus susisiekimo ministro arba jo įgaliotos institucijos, ar transporto priemonių dalys, įranga, komponentai, sistemos atitiktų gamintojo patvirtintus veikimo parametrus;

2) pagal transporto priemonės valdytojo iškvietimą šios transporto priemonės buvimo vietoje atlieka šios transporto priemonės diagnostiką, padangų remontą ir (ar) keitimą, ratų keitimą, stiklų taisymą jų nekeičiant, žibintų šviesos šaltinių keitimą, įrangos, komponentų ar sistemos papildymą eksploataciniais skysčiais;

3) atlieka transporto priemonės sudėtinių dalių, konstrukcijos, rėmo, kėbulo, paskirties, techninių savybių keitimą, kėbulo, rėmo ar laikančiųjų transporto priemonės konstrukcijų keitimą ar modifikavimą panaudojant kitų transporto priemonių dalis, ir (arba) papildomų įtaisų įrengimą, dėl

²⁸ 2023 m. sausio 5 d. GPAIS duomenys.

kurių keičiasi ar gali keistis transporto priemonės konstrukcija ir (arba) techninės ir eksploatacinės savybės, techniniai duomenys.

Sąvoka „transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikianti įmonė“ apibrėžta, atsižvelgiant į Transporto priemonių techninės priežiūros, remonto, techninės pagalbos ir perdirbimo paslaugų teikimo tvarkos, reikalavimų šiuos darbus atliekantiems asmenims ir šiems darbams keliamų aplinkos apsaugos reikalavimų apraše, patvirtintame susisiekimo ministro ir aplinkos ministro 2023 m. balandžio 13 d. įsakyme Nr. 3-183/D1-110 „Dėl Transporto priemonių techninės priežiūros, remonto, techninės pagalbos ir perdirbimo paslaugų teikimo tvarkos, reikalavimų šiuos darbus atliekantiems asmenims ir šiems darbams keliamų aplinkos apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“, pateiktus transporto priemonės remonto, techninės priežiūros, techninės pagalbos ir transporto priemonės perdirbimo apibrėžimus.

26. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 4 straipsnio 1 dalis, atsižvelgiant į sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo paslauga“ (naujos redakcijos ATĮ 2 str. 40 d.) pakeitimą numatant, kad minėta paslauga apima ne tik komunalinių, bet ir kitų buityje susidarantių atliekų tvarkymą, siūloma nustatyti, kad ne tik komunalinės atliekos, bet ir kitos buityje susidarančios atliekos, kurios tvarkomos savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, tvarkomos savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka. Taip pat siūloma įvesti sutrumpinimą „kitos buityje susidarančios atliekos“, kurį nurodyti ATĮ 4 straipsnio 1 dalyje, 25, 28 straipsniuose, 30 straipsnio 3, 5, 10, 10¹, 12, 17, 18 dalyse, 30¹ straipsnio 1 dalyje, 30² straipsnio 1, 2, 5, 9, 11 dalyse, 30⁵ straipsnio 2 dalyje, 31 straipsnio 1 dalyje. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2024 m. spalio 1 d.

27. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 4 straipsnio 10 dalis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 5 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 6¹ straipsnio 1 dalies 1 punktas, siūloma nustatyti, kad ATVR registruotis reikia tik profesinę atliekų surinkimo ir vežimo veiklą (vežant atliekas reguliariai) vykdančioms įmonėms, kurioms kriterijus nustatys aplinkos ministras. Siūloma tai leisiančius pripažinti kriterijus nustatyti įgyvendinamajame teisės akte, šiuo atveju – Atliekų tvarkymo taisyklėse²⁹. Atsižvelgiant į galimą ATĮ pakeitimo įstatymo priėmimo datą, minėto teisės akto pakeitimą numatoma patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d. Derinant ATĮ pakeitimo įstatymo projektą buvo aptarta, kad jei įmonė teikia nepavojingųjų atliekų surinkimo ir (ar) vežimo paslaugą Lietuvos Respublikos teritorijoje nereguliariai – ne daugiau kaip tris kartus per kalendorinius metus, priimdama nepavojingąsias atliekas iš kitų įmonių, ir viešai neskelbia apie teikiamas tokių atliekų surinkimo ir (ar) vežimo paslaugas, jai gali būti netaikoma prievolė dėl registracijos ATVR, nes tokia veikla nelaikytina kaip profesinė atliekų vežimo veikla. Pažymėtina, kad siūlomi kriterijai bus lengvai patikrinami naudojantis esamu GPAIS funkcionalumu, pavyzdžiui, per kalendorinius metus atliekų vežimams Lietuvos Respublikos teritorijoje suformuotų ir užbaigtų lydraščių, kuriuose pažymėta, kad tikrinama įmonė vežė kitos įmonės atliekas, skaičius. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 5 straipsniu pakeičiamos ATĮ 6¹ straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos taip, kad atitiktų 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojusios Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo redakcijos nuostatas ir būtų naudojamos tame įstatyme apibrėžtos sąvokos – registro informacinės sistemos valdytojas, duomenų valdytojas. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 4 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 6 straipsnio 2 dalis, siūloma nustatyti, kad aplinkos ministras, konkrečioms ekonominėms veikloms nustato apdorojamų atliekų rūšis ir kiekius, kuriuos įmonė turi teisę apdoroti be leidimo. Išimtis gali būti nustatyta šioms įmonių ketinamoms atlikti atliekų apdorojimo veikloms: atliekų pradiniam apdorojimui (pavyzdžiui atliekų išmontavimui, rūšiavimui, smulkinimui, supjaustymui, atskyrimui) ir šių atliekų laikymui; atliekų paruošimui naudoti pakartotinai (pavyzdžiui, tekstilės ar buitinių prietaisų atliekų remontas, paruošiant juos naudoti pakartotinai; akumuliatoriai, kuriems nebeužtenka startinio galingumo užvesti galingesnius variklius, gali būti naudojami mažesnio galingumo variklių užvedimui (pvz. valtės varikliui), autonominiam apšvietimui (LED lempoms); televizoriai, monitoriai, nešiojamieji kompiuteriai, paruošiant juos naudoti pakartotinai) ir šių atliekų laikymui; nepavojingųjų atliekų perdirbimui ir (arba) atnaujinimui,

²⁹ Atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.

įskaitant kompostavimą ir kitus biologinio pakeitimo procesus (pavyzdžiui, padangų atliekų restauravimas; įvairių medžių šakų, kitų miškininkystės atliekų kompostavimas; įvairių vaisių ir daržovių plovimo, lupimo atliekų kompostavimas; perteklinis miesto buitinių nuotekų valymo dumblo apdorojimas aerobiniu būdu stabilizuojant nuotekų valyklose po nuotekų valymo, prieš išvežant jį į dumblo laikymo aikšteles) ir šių atliekų laikymui; įmonės ūkinės veiklos metu susidariusių nepavojingųjų atliekų apdorojimui žemėje, naudingam žemės ūkiui ar gerinančiam aplinkos būklei (pavyzdžiui, grūdinius ar kitus augalus auginantys ūkio subjektai kompostuoja ar anaerobiniu būdu apdoroja gamybos metu susidaranti augalinės kilmės (pavyzdžiui, grūdų) atliekas ir gautu kompostu ar anaerobiniu raugu tręšia savo laukus; ūkininkai kompostuoja augalinės kilmės atliekas ir kompostu tręšia savo laukus; karjerų eksploatacijos metu susidaranti atliekos naudojamos karjerų rekultivacijai); įmonės ūkinės veiklos metu susidariusių nepavojingųjų atliekų naudojimui kurui arba kitiems būdams energijai gauti (pavyzdžiui medienos apdirbimo įmonės neapdorotas medienos atliekas naudoja kurui savo katilinėse); apdorotų nepavojingųjų atliekų panaudojimui statinių statyboje ar statybos produktų gamyboje (pavyzdžiui, jei numatyta statinio statybos projekte, griovimo projekte ar apraše, statybinės ir griovimo atliekos statybvietėje ar statinio griovimo vietoje paruoštos naudoti atliekos sunaudojamos statybvietėje ar statinio griovimo vietoje) ir šių atliekų laikymui. Įmonės apdorojančios atliekas be leidimo, turės laikytis aplinkos ministro nustatytų reikalavimų išimtyje nurodytoms atliekų apdorojimo veikloms, įskaitant reikalavimus dėl pavojingų medžiagų kiekio atliekose ir išmetamųjų teršalų ribinių verčių.

28. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 6 straipsniu, kuriuo pakeičiama ATĮ 7 straipsnio 1 dalis, PPATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsniu, kuriuo pakeičiama PPATĮ 6 straipsnio 1 dalis, siūloma nustatyti, kad atliekų apskaitos tvarkymo ir ataskaitų apie atliekų susidarymą ir tvarkymą teikimo tvarką bei pakuočių atliekų apskaitos ir ataskaitų teikimo tvarką nustatytų ne Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, o aplinkos ministro įgaliotos institucijos, kurioms pavesta priimti atliekų ataskaitas ir vykdyti valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę, t. y. šie įgaliojimai būtų suteikti Aplinkos apsaugos agentūrai ir Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos. Siūlomas teisinis reguliavimas sudarys sąlygas operatyviai reaguoti į praktikoje iškilusį poreikį tobulinti atliekų apskaitos ir atliekų ataskaitų teikimo tvarką bei pakuočių atliekų apskaitos ir ataskaitų teikimo tvarką, užtikrinant patogesnę ir efektyvesnę atliekų apskaitos sistemą, duomenų informatyvumą.

29. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 11² straipsnis, siūloma nustatyti, kad valstybės narės piliečiai, kiti fiziniai asmenys, kurie naudojami Europos Sąjungos teisės aktų jiems suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, neturintys valstybės narės išduoto dokumento, suteikiančio teisę vykdyti ATĮ 11² straipsnio 2 dalyje nurodytą atliekų tvarkymo veiklą, turi turėti atitinkamoje atliekų tvarkymo srityje įgautas žinias patvirtinantis pažymėjimą; už specialistų su tinkama kompetencija įdarbinimą sąvartynus eksploatuojančiose, pavojingąsias atliekas surenkančiose, vežančiose, laikančiose, apdorojančiose ir (ar) atliekas deginančiose įmonėse atsakingos juos įdarbinančios įmonės. Atsižvelgiant į tai, kad atliekų tvarkymo specialistų mokymo programų tvirtinimas yra valstybės politikos, kurią formuoja Aplinkos ministerija, įgyvendinimo funkcija, ją įgyvendinti siūloma perduoti aplinkos ministro įgaliotai institucijai nustatant, kad programos derinamos Aplinkos ministro nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į Danijos praktiką ir į atliekų tvarkymą reglamentuojančių pagrindinių teisės aktų keitimų dažnį (vidutiniškai kas 4-5 metus), darytina išvada, kad atliekų tvarkytojų kompetencijos tobulinimas kas 5 metus leis užtikrinti ir išlaikyti tokį patį žinių apie atliekų tvarkymo reglamentavimą lygį, kaip ir kompetencijos tobulinimas kas 3 metus.

30. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 8 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 20 straipsnis, siūloma nustatyti, kad Aplinkos ministerija galėtų reglamentuoti ir laikinąjį atliekų laikymą, kuris nepriskiriamas atliekų tvarkymo veikloms.

31. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 9 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 25 straipsnis, atsižvelgiant į sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo paslauga“ (naujos redakcijos ATĮ 2 str. 40 d.) pakeitimą numatant, kad minėta paslauga apima ne tik komunalinių, bet ir kitų buityje susidarantių atliekų tvarkymą, siūloma patikslinti, kad savivaldybės organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas ne tik jų teritorijose susidarantioms komunalinėms atliekoms, bet ir kitoms buityje

susidarančioms atliekomis tvarkyti. Pakeitimas atliktas atsižvelgiant į siūlomą sąvokos „komunalinių atliekų tvarkymo paslauga“ pakeitimą. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliojotų 2024 m. spalio 1 d.

32. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 10 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 28 straipsnis, atsižvelgiant į savivaldybių prašymus, nustatoma, kad savivaldybės vykdomoji institucija (meras) gali priskirti atsakomybę už patvirtintų savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų priemonių įgyvendinimą, už savivaldybės teritorijoje esančių komunalinių atliekų, šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymo organizavimą kitam asmeniui pagal kompetenciją Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nustatyta tvarka. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliojotų 2024 m. spalio 1 d.

33. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 1–9 dalimis, kuriomis atitinkamai pripažįstami netekusiais galios ATĮ 30 straipsnio 3 dalies 3, 9 ir 11 punktai, pakeičiami ATĮ 30 straipsnio 3 dalies pastraipa ir 4, 6, 8, 10 punktai ir ATĮ 30 straipsnio 3 dalis papildoma 12–20 punktais, įgyvendinamas STT siūlymas nustatyti griežtai apibrėžtą komunalinių atliekų tvarkymo sistemų administratoriams priskiriamų funkcijų sąrašą. Minėtas funkcijų sąrašas papildomas funkcijomis dėl sutarčių su gamintojais ir (ar) importuotojais ar jų organizacijomis pasirašymo, komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymo paslaugų organizavimo Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų įstatymų nustatyta tvarka, komunalinių atliekų turėtojų vykdomo komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietoje priežiūros ir kontrolės, komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų (įskaitant antrines žaliavas) susidarymo savivaldybės teritorijoje ir tvarkymo apskaitos, ataskaitų savivaldybėms teikimo, metinių finansinių ataskaitų viešo skelbimo, informacijos, reikalingos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytoms pareigoms atlikti, teikimo valstybės ir savivaldybių institucijoms. Funkcijų sąrašas sudarytas atsižvelgiant į 2023 m. kovo pabaigoje vykdytos savivaldybių apklausos rezultatus. Taip pat atsisakyta dvigubo komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus sutarčių pasirašymo su komunalinių atliekų turėtojos funkcijos minėjimo atitinkamų funkcijų sąrašė (ATĮ 30 straipsnio 3 dalies 9 ir 10 punktuose), kadangi pagal ATĮ 30⁵ straipsnio 1 dalies 1 punktą sutarčių pasirašymo su komunalinių atliekų turėtojais funkcija priskiriama komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo funkcijoms. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 3, 4, 5, 8, 9 dalys įsigaliojotų 2024 m. spalio 1 d. Pereinamojo laikotarpio nereikalauja ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 1, 2, 6, 7 dalys, todėl jos įsigaliojotų kartu su ATĮ pakeitimo įstatymo įsigaliojimu.

34. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30 straipsnio 3 dalies pastraipa iki dvitaškio, siūloma nustatyti, kad turi būti užtikrintas savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui pavedamų atlikti funkcijų finansavimas rinkliavos ar įmokos lėšomis.

35. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 2 dalimi, kuria pripažįstamas netekusiu galios ATĮ 30 straipsnio 3 dalies 3 punktas, ir 12 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30 straipsnio 7 dalis, įgyvendinamas STT siūlymas priskirti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos priežiūros ir kontrolės funkciją išskirtinai savivaldybių kompetencijai, įskaitant komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus ir atliekų tvarkytojų pasirašytų sutarčių įsipareigojimų vykdymo priežiūrą ir kontrolę. Šiuo pakeitimu siekiama aiškiai nustatyti, kad visais atvejais savivaldybės, o atliekų tvarkymo sistemos administratorius, privalo vykdyti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos priežiūros ir kontrolės funkcijas, kad būtų išvengiama funkcijų dubliavimo arba atvejų, kai minėtos funkcijos nebūtų efektyviai įgyvendinamos. Kadangi nebūtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigaliojotų kartu su ATĮ pakeitimo įstatymo įsigaliojimu.

36. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 3 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30 straipsnio 3 dalies 4 punktas, siūloma įpareigoti savivaldybę ar komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorių (savivaldybės pavedimu) viešai skelbti informaciją apie prognozuotas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sąnaudas, naudotą skaičiuojant rinkliavos ar įmokos dydžius, ir iki kiekvienų kalendorinių metų birželio 1 d. apie praėjusių kalendorinių metų faktines komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sąnaudas. Tokiu būdu būtų užtikrintas viešasis

interesas ir teisė žinoti, kaip apskaičiuota paslaugos kaina, užtikrintas kainodaros skaidrumas. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalioję 2024 m. spalio 1 d. Taip pat siūloma įvesti sutrumpinimus „rinkliava“ ir „įmoka“, kurie nurodyti naujos redakcijos ATĮ 30 straipsnio 3, 10, 10¹ dalyse, 30¹ straipsnio pavadinime ir 1, 6 dalyse, 30² straipsnio 1, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13 dalyse, 30⁵ straipsnio 1, 2, 4, 5 dalyse, 31¹ straipsnio 1, 3 dalyse, 31² straipsnio 1 dalyje, 34² straipsnio 4 dalyje, 34³ straipsnio 1 dalyje, 34¹⁸ straipsnio 12 dalyje, 34¹⁹ straipsnio 3 dalyje.

37. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 7 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30 straipsnio 3 dalies 10 punktas, siūloma nurodytą punktą papildyti nuoroda į ATĮ 30⁵ straipsnio 1 dalį, kurioje nurodytos komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo funkcijos (viena iš kurių yra sutarčių su komunalinių atliekų turėtojais sudarymas). Kadangi nebūtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalioję kartu su ATĮ pakeitimo įstatymo įsigaliojimu.

38. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 12 dalimi, kuria ATĮ 30 straipsnio 3 dalis papildoma 15 punktu, siūloma savivaldybėms priskirti komunalinių atliekų turėtojų vykdomo komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietoje kokybės priežiūros ir kontrolės funkciją. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalioję 2024 m. spalio 1 d. Savivaldybių užtikrinama atliekų turėtojų vykdomo komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietoje kokybės priežiūra ir kontrolė leis pagerinti atliekų surinkimo ir perdirbimo kokybę, dėl ko padidėtų atliekų perdirbimo lygis ir sumažėtų į sąvartyną ar deginti vežamų atliekų kiekis. Atliekų turėtojams teisingai rūšiuojant atliekas, sumažėtų papildomo atliekų apdorojimo ar tvarkymo išlaidos, o tai gali būti ekonomiškai naudinga savivaldybėms. Tinkamas atliekų rūšiavimas padeda mažinti aplinkos taršą. Pavyzdžiui, atskirai renkant pavojingas chemines medžiagas, jos nepatenka į dirvožemį ir vandens išteklius, todėl sumažėja galimas pavojus žmonių sveikatai ir ekosistemoms. Geresnis atliekų rūšiavimas padeda kurti mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančią ekonomiką. Perdirbant ir pakartotinai panaudojant medžiagas, galima sumažinti naujų išteklių vartojimą ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą, taip prisidedant prie darnaus vystymosi ir mažinant neigiamą poveikį klimatui. Savivaldybių vykdoma priežiūra ir kontrolė prisidėtų prie atliekų neteisėto išmetimo ir aplinkos taršos mažinimo: stebėseną ir priežiūrą padeda nustatyti ir užkirsti kelią atliekų rūšiavimo pažeidimams, pavyzdžiui, neteisėtam tam tikrų medžiagų išmetimui ar netinkamam šalinimui. Taip būtų prisidėta prie švaros ir tvarkos gyvenvietėse palaikymo, išvengiama neigiamo poveikio aplinkai.

ATĮ 30 straipsnio 3 dalis papildymas 15 punktu susijęs su:

1) ATĮ 30 straipsnio 8 dalies pakeitimu, kuriuo siūloma įpareigoti Aplinkos ministeriją parengti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos administravimo reikalavimus ir rūšiuojamuoju surinkimo būdu surenkamų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų sąrašą,

2) PPATĮ 7 straipsnio 1 dalies 4 punkto ir 10 straipsnio 5 dalies pakeitimu, kuriuo siūloma nustatyti, kad gamintojai ir importuotojai finansuoja komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų, kurios savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose Atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnio 10 dalies 3 punkte nurodytomis priemonėmis surenkamos kartu su pakuočių atliekomis, rūšiuojamojo surinkimo sistemos infrastruktūrą, jos įrengimą, priežiūrą, atnaujinimą, plėtrą ir komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir minėtų kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugų teikimą, šių paslaugų ir veiklų administravimą turi finansuoti proporcingai jos dalyvių ir organizuoti pakuočių atliekų tvarkymą sutartiniais pagrindais pavedusių gamintojų ir importuotojų užimamai rinkos daliai.

Savivaldybių įpareigojimas užtikrinti atliekų turėtojų atliekamo atliekų rūšiavimo kokybę vykdant priežiūrą ir kontrolę kartu su nurodytais susijusiais ATĮ ir PPATĮ pakeitimais padės sukurti veiksmingesnę ir atsakingesnę atliekų tvarkymo sistemą, mažins išteklių praradimą, mažins taršą ir prisidės prie ekologiškai sąmoningos visuomenės kūrimo.

39. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 18 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30 straipsnio 4 dalis, siūloma numatyti, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui nepavestas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo funkcijas atlieka pati savivaldybė. Taip būtų išvengiama situacijų, kai tam tikros funkcijos nevykdomos nei savivaldybių,

nei komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliojotų kartu su ATĮ pakeitimo įstatymo įsigaliojimu.

40. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 21 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30 straipsnio 8 dalis, siūloma nustatyti, kad Aplinkos ministerija nustato komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos administravimo reikalavimus. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d. Minėti reikalavimai bus rengiami siekiant užtikrinti atliekų turėtojų vykdomo komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų rūšiavimo kokybę, sumažinti riziką nepasiekti 2025 m. komunalinių atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo tikslą ir 2025 m. visų pakuočių atliekų perdirbimo tikslą. Taip pat siūloma įpareigoti Aplinkos ministeriją bendradarbiaujant su savivaldybėmis, RATC, gamintojų ir importuotojų organizacijomis, atliekų tvarkytojais parengti rūšiuojamuoju surinkimo būdu surenkamų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų sąrašą (toliau – atliekų rūšiavimo sąrašas). Atliekų rūšiavimo sąrašas prisidėtų prie savivaldybių ir gamintojų ir importuotojų organizacijų įgyvendinamų visuomenės švietimo ir informavimo priemonių suderinamumo, kuris leis užtikrinti didesnę šių priemonių poveikio efektyvumą, padės didinti visuomenės informuotumą apie įvairius atliekų tvarkymo būdus, įskaitant rūšiuojamąjį surinkimą, perdirbimą ir pakartotinį naudojimą, prisidės prie atliekų kiekio mažinimo. Visuomenės švietimo ir informavimo priemonės ir atliekų rūšiavimo sąrašas turėtų padėti ugdyti atsakingą gyventojų elgesį, užtikrinti veiksmingesnę ir tvaresnę atliekų tvarkymo praktiką, taisyklingą atliekų rūšiavimą, geresnę aplinkosauginį sąmoningumą ir mažesnę neigiamą poveikį aplinkai. Atliekų rūšiavimo sąrašas būtų privalomas atliekų turėtojams, savivaldybėms, atliekų tvarkytojams, gamintojams ir importuotojams ir jų organizacijoms.

ATĮ 30 straipsnio 8 dalies pakeitimas susijęs su:

1) ATĮ 30 straipsnio 3 dalies 15 punkto pakeitimu, kuriuo siūloma savivaldybėms priskirti komunalinių atliekų turėtojų vykdomo komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietoje kokybės priežiūros ir kontrolės funkciją,

2) PPATĮ 7 straipsnio 1 dalies 4 punkto ir 10 straipsnio 5 dalies pakeitimu, kuriuo siūloma nustatyti, kad gamintojai ir importuotojai finansuoja komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų, kurios savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose Atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnio 10 dalies 3 punkte nurodytomis priemonėmis surenkamos kartu su pakuočių atliekomis, rūšiuojamojo surinkimo sistemos infrastruktūrą, jos įrengimą, priežiūrą, atnaujinimą, plėtrą ir komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir minėtų kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugų teikimą, šių paslaugų ir veiklų administravimą turi finansuoti proporcingai jos dalyvių ir organizuoti pakuočių atliekų tvarkymą sutartiniais pagrindais pavedusių gamintojų ir importuotojų užimamai rinkos daliai.

Visi šie pakeitimai kartu padės sukurti veiksmingesnę ir atsakingesnę atliekų tvarkymo sistemą, mažins išteklių praradimą, mažins taršą ir prisidės prie ekologiškai sąmoningos visuomenės kūrimo.

41. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 22 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30 straipsnio 10 dalis, siūloma patikslinti, kad būtent komunalinių atliekų tvarkymo sistemose vykdomas komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymas turi būti organizuojamas taip, kad skatintų atliekas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti. Taip pat siūloma patikslinti, kad atliekų turėtojams turi būti užtikrinamas aprūpinimas biologinių (o ne biologiškai skaidžių) atliekų surinkimo ir (ar) sutvarkymo priemonėmis, galimybė atiduoti kitas buityje susidarančias atliekas t. y. atliekas, susidarančias gyventojui atliekant darbus statybos ūkio būdu, padangų, nepriskiriamų apmokestinamiesiems gaminiams atliekas. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliojotų 2024 m. spalio 1 d.

42. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 23 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30 straipsnio 10 dalis, ir ATĮ Nr. XIV-407 pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalimi ir 2 straipsniu siūloma nuo 2025 m. sausio 1 d. nustatyti, kad turi būti užtikrinama galimybė gyventojui atiduoti buityje susidarančias tekstilės atliekas.

43. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 22 ir 23 dalimis siūloma atsisakyti ATĮ 30 straipsnio 10 dalies 5 punkto antrojo sakinio („Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos

komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų;“) kaip perteklinio, nes jis numatytas ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 28 dalimi keičiamo ATĮ 30 straipsnio 17 dalies 7 punkte, ir 6 punkto antrojo sakinio („Pavojingosios atliekos turi būti tvarkomos pagal šio Įstatymo 3 ir 4¹ straipsnių reikalavimus, siekiant, kad pavojingosiomis atliekomis nebūtų užterštos kitos komunalinės atliekos.“) kaip perteklinio, nes pavojingųjų atliekų tvarkymą reglamentuoja ATĮ ketvirtasis skirsnis „Pavojingų atliekų tvarkymo ypatumai“.

44. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 24 dalimi, kuria ATĮ 30 straipsnis papildomas 10¹ dalimi, siūloma nustatyti, kad savivaldybė turi aprūpinti atliekų turėtojus ATĮ 30 straipsnio 10 dalyje nurodytų atliekų surinkimo ir (ar) sutvarkymo (pvz., kompostinėmis) priemonėmis ir užtikrinti toje pačioje dalyje nurodytas galimybes atiduoti atliekas. Taip pat 30 straipsnio 10¹ dalyje siūloma nustatyti, kad minėtos priemonės ir galimybės finansuojamos rinkliavos ar įmokos lėšomis, ar gamintojų ir (ar) importuotojų ir (ar) jų organizacijų lėšomis, ar kitų finansavimo šaltinių lėšomis.

45. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 26 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30 straipsnio 15 dalis, dėl teisinio aiškumo siūloma nurodyti, kad ATĮ 30 straipsnio 15 dalis pagal ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 2 punkte bei ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 2 punkte apibrėžtas gamintojo ir importuotojo sąvokas taikomas ne tik į kito gaminio sudėtį neįeinančioms baterijoms ir akumuliatoriams (apmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams), bet ir į kito gaminio (pvz., prietaiso, transporto priemonės) sudėtį įeinančioms baterijoms ir akumuliatoriams, kurie nėra priskirti apmokestinamiesiems gaminiams. Taip pat siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus, atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo įstatymo projektu keičiamą ATĮ 34¹⁵ straipsnio 17 dalį ir ATĮ 34¹⁸ straipsnio 7 dalį, kuriose nustatyta, kad visų baterijų ir akumuliatorių bei apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekų tvarkymo užduotis gali nustatyti ne tik Vyriausybė, bet ir jos įgaliota institucija. Šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d., nes ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 42 straipsnio 1 ir 2 dalimis, kuriomis pakeičiami 34²⁴ straipsnio 2 ir 3 punktai, keičiami atliekų tvarkymo organizavimo licencijų pavadinimai, kurių pakeitimams reikalingas pereinamasis laikotarpis.

46. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 27 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30 straipsnio 16 dalis, siekiant teisinio aiškumo siūloma nurodyti visas sutartis, kurias privalo pasirašyti savivaldybės (arba savivaldybių pavedimu – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriai, arba savivaldybių įsteigtas juridinis asmuo, kuriam savivaldybės pavedusios valdyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemai priklausančias didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštes) su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis. Šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d., nes jie susiję su ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 38 straipsniu (naujos redakcijos ATĮ 34¹⁹ straipsnio 3 dalies 2 punktu), kuris įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

47. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 28 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30 straipsnio 17 dalis, siūloma patikslinti, kad savivaldybės privalo užtikrinti reikalavimus dėl mišrių komunalinių atliekų tvarkymo, antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas), biologinių atliekų, atliekų, susidariusių gyventojui atliekant darbus statybos ūkio būdu, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, padangų atliekų ir kitų atliekų rūšiavimo galimybes, šių atliekų (išskyrus padangų, priskiriamų apmokestinamiesiems gaminiams, elektros ir elektroninės įrangos atliekas) surinkimą apvažiuojant atliekų turėtojus ir DGAS aikštelių įrengimą šioms atliekoms surinkti, pavojingų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) atskirą surinkimą, jų surinkimą apvažiuojant atliekų turėtojus ir (ar) DGAS aikštelėse, daiktų, dar netapusių atliekomis, surinkimo, atnaujinimo ir remonto ir (ar) atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, surinkimo ir paruošimo pakartotinai naudoti (atnaujinimo, remonto) vietų įrengimo. Šių reikalavimų pagrindu turėtų būti organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos, rengiami regioniniai ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planai. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliotų 2024 m. spalio 1 d.

48. ATĮ Nr. XIV-407 pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsnio 2 dalimi, kuria keičiama ATĮ Nr. XIV-407 įstatymo 14 straipsnio 9 dalis, siūloma keisti ATĮ Nr. XIV-407 įstatymo 14 straipsnio 9 dalimi papildomo ATĮ 30 straipsnio 17 dalies punkto numeraciją, atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 28 dalimi keičiamą ATĮ 30 straipsnio 17 dalį.

49. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 12 straipsnio 3 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30¹ straipsnio 6 dalis į ATĮ grąžinama nuostata, kad dėl laiku nesumokėtos rinkliavos priteisimo gali būti kreipiamasi į apygardos administracinę teisumą su pareiškimu dėl teismo įsakymo išdavimo. Šiuo pakeitimu siekiama nustatyti, kad pareiškėjų reikalavimus dėl rinkliavos priteisimo teismas galėtų nagrinėti supaprastinta tvarka, jeigu pareiškėjai nuspręstų kreiptis į apygardos administracinę teisumą su pareiškimu išduoti teismo įsakymą. Kadangi nebūtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigaliojotų kartu su ATĮ pakeitimo įstatymo įsigaliojimu.

50. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30² straipsnio 10 dalis, siūloma, atsižvelgiant į pasikeitusį komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kainodaros procesą, suteikti galimybę savivaldybėms per ilgesnį terminą (t. y. per 5 mėn. vietoje 3 mėn.) nustatyti pirmuosius rinkliavos ar įmokos dydžius pagal pirmą kartą Tarybos nustatytą regioninę kainą. Kadangi nebūtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigaliojotų kartu su ATĮ pakeitimo įstatymo įsigaliojimu.

51. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30² straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 1 dalis), siūloma patikslinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara nustatoma už komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymą savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose. Pakeitimas atliekamas siekiant atliepti rinkliavos ar įmokos pavadinimo pakeitimą. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliojotų 2024 m. spalio 1 d.

52. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30² straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 3 dalis), siūloma patikslinti, kad Vyriausybė tvirtina rinkliavos ar įmokos dydžio nustatymo taisykles. Ankstesniame ATĮ pakeitime buvo praleisti žodžiai „dydžio nustatymo“. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliojotų 2024 m. spalio 1 d.

53. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30² straipsnis, siūloma pripažinti netekusia galios ATĮ 30² straipsnio 4 dalį, taip pat siūloma apjungiant šiuo metu galiojančios redakcijos ATĮ 30² straipsnio 4 ir 10 dalių atitinkamas nuostatas naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 9 dalyje atsisakyti pasikartojančių nuostatų dėl rinkliavos ar dydžio nustatymo. Be to, siūloma atsisakyti nuostatų, kad savivaldybių tarybos nustato rinkliavos ar įmokos dydį, neviršydamos Tarybos nustatyto regioninės kainos dydžio, kadangi savivaldybių tarybos, nustatydamos rinkliavos ar įmokos dydį, prie su regionine kaina susijusių sąnaudų turi pridėti savivaldybės skaičiuojamas (reguliuojamajai veiklai nepriskiriamas) sąnaudas. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliojotų 2024 m. spalio 1 d.

54. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30² straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 4 dalis), siūloma nustatyti pareigą savivaldybėms viešai skelbti informaciją apie prognozuotas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sąnaudas, naudotą skaičiuojant rinkliavos ar įmokos dydžius, ir iki kiekvienų kalendorinių metų birželio 1 d. apie faktines komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sąnaudas. Tokiu būdu būtų užtikrintas viešasis interesas ir teisė žinoti, kaip apskaičiuota paslaugos kaina, užtikrintas kainodaros skaidrumas. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliojotų 2024 m. spalio 1 d.

55. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30² straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 5 dalis), siūloma patikslinti, kad į regioninės kainos būtinąsias sąnaudas įskaičiuojamos ne tik su komunalinių, bet ir su kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymu susijusios sąnaudos. Tokiu būdu bus sudaryta galimybė į regioninę kainą įtraukti visų savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje tvarkomų atliekų (pvz., statybinių) tvarkymo sąnaudas, priskiriamas reguliuojamosios veiklos sąnaudoms. Taip pat naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 5 dalyje siūloma įvesti sutrumpinimą „regioninės kainos būtinųjų sąnaudų“ ir

patikslinti, kad į regioninės kainos būtinąsias sąnaudas neįskaičiuojamos sąnaudos, patiriamos veikloje, nepriskiriamose reguliuojamajai veiklai. Šiuo pakeitimu siekiama atsisakyti ilgo savivaldybių nustatomų ir į rinkliavą ar įmoką traukiamų sąnaudų, nepriklausančių valstybės reguliuojamosios veiklos sąnaudoms, sąrašo minėjimo reguliuojamosios kainos sąvokoje. Savivaldybių nustatomos sąnaudos bus nurodytos naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 9 dalyje. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliojotų 2024 m. spalio 1 d.

56. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30² straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 7 dalis), siekiant teisinio aiškumo siūloma nustatyti atvejus, kai Tarybos nustatyta regioninė kaina gali būti koreguojama: jeigu pasikeičia reguliuojamosios veiklos apimtis ir (ar) jeigu vadovaujantis šio Įstatymo 30⁶ straipsnyje numatyta reguliuojamos veiklos ataskaita yra nustatoma, kad reguliuojamoje veikloje patirtos faktinės sąnaudos 5 ar daugiau procentų skiriasi nuo į regioninę kainą įskaičiuotų regioninės kainos būtinųjų sąnaudų, ir (ar) Tarybos sprendimu po šio Įstatymo 30⁸ straipsnyje nustatyta tvarka Tarybos atlikto regioninio atliekų tvarkymo centro vykdomos reguliuojamosios veiklos patikrinimo, ir (ar) savivaldybės iniciatyva, jeigu savivaldybėje faktiškai patiriamos regioninės kainos būtiniosios sąnaudos viršija arba yra mažesnės už visų tos savivaldybės atliekų turėtojų per kalendorinius metus sumokėtą dalį rinkliavos ar įmokos sumos, kuria apmokamos regioninės kainos būtiniosios sąnaudos.

57. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30² straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 9 dalis), siūloma nustatyti, kad savivaldybių tarybos nustatydamos rinkliavos ar įmokos dydžius turi taikyti Tarybos nustatytą regioninės kainos dydį. Į rinkliavos ar įmokos dydį savivaldybės turi įtraukti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas, komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų surinkimo ir vežimo iš atliekų turėtojų paslaugų sąnaudas, komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų surinkimo infrastruktūros (išskyrus didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių ir (ar) kompostavimo aikštelių, kurias savivaldybių pavedimu valdo regioninis atliekų tvarkymo centras, ATĮ 30 straipsnio 10 dalies 3 punkte nurodytų priemonių) įrengimo, priežiūros, atnaujinimo ir plėtros sąnaudas, savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose surinktų komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų apdorojimo sąnaudas, patiriamas veikloje, nepriskiriamose reguliuojamajai veiklai, ir atliekų prevencijai skirtų priemonių, numatytų Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo plane, regioniniuose atliekų prevencijos ir tvarkymo planuose, savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planuose, įgyvendinimo sąnaudas. Šiuo pakeitimu nurodomos visos savivaldybių skaičiuojamos ir prie su regionine kaina susijusių sąnaudų pridedamos sąnaudos, būtinos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugai suteikti, todėl trauktinos į rinkliavą ar įmoką. Taip pat siūloma įvesti sutrumpinimą „savivaldybių skaičiuojamos rinkliavos ar įmokos dalies būtiniosios sąnaudos“.

Siūloma atsižvelgiant į pasikeitusį komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kainodaros procesą, suteikti galimybę savivaldybėms per ilgesnį terminą (t. y. per 5 mėn. vietoje 3 mėn.) nustatinėti rinkliavos ar įmokos dydžius pagal pirmą kartą Tarybos nustatytą regioninę kainą.

Siūloma nustatyti, kad sprendimą dėl patvirtintų naujų rinkliavos ar įmokos dydžių taikymo pradžios ir trukmės priima savivaldybės taryba, atsižvelgdama į Tarybos patvirtintos regioninės kainos galiojimo laikotarpį, į naujo rinkliavos ar įmokos dydžio, perskaičiuoto dėl šio straipsnio 7 ir 10 dalyse ir (ar) Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nurodytų priežasčių, patvirtinimo datą. Atsižvelgiant į tai, kad skirtingose savivaldybėse dėl skirtingų priežasčių rinkliavos ar įmokos dydžių tvirtinimo ar perskaičiavimo datos nesutaps, savivaldybių taryboms paliekama diskrecijos teisė nustatyti, kada įsigaliojotų nauji rinkliavos ar įmokos dydžiai.

Siūloma aiškiai reglamentuoti, kad savivaldybėms delsiant laikų pasitvirtinti naujus rinkliavos ar įmokos dydžius, už pradelsimo metu galimai susidariusius ir atliekų turėtojų mokėtinus rinkliavos ar įmokos sumų skirtumus savivaldybės privalėtų sumokėti iš savivaldybių biudžeto, o jeigu rinkliavos ar įmokos sumos turėjo sumažėti, grąžinti atliekų turėtojams permokėtas sumas arba užskaityti šias sumas į būsimus mokėjimus už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą. Šis pakeitimas turėtų užtikrinti, kad savivaldybių tarybos laiku tvirtintų naujus rinkliavos ar įmokos dydžius.

Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, minėti pakeitimai įsigalioję 2024 m. spalio 1 d.

58. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30² straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 10 dalis), siūloma reglamentuoti, kad savivaldybių tarybos, nustatydamos ir patvirtindamos naujus arba patvirtindamos esamus rinkliavos ar įmokos dydžius, turi įvertinti, ar vidutinė atliekų turėtojų (fizinį asmenų) per mėnesį mokėtina rinkliavos ar įmokos suma neviršys 1 procento vidutinių mėnesio disponuojamų namų ūkio pajamų. „1 procento“ taisyklės apribojimas (saugiklis) nustatomas siekiant užtikrinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudos nebus dirbtinai padidintos ir nepagrįstos, o savivaldybės įtrauks į šių sąnaudų grupes tik būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimu susijusias sąnaudas. Taip pat siūloma nustatyti, kad „1 procento“ taisyklė būtų taikoma nuosavybės teise valdomam gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto objektui, kuriame atliekų turėtojas (fizinis asmuo – rinkliavos ar įmokos mokėtojas) yra deklaravęs gyvenamąją vietą. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalioję 2024 m. spalio 1 d.

59. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30² straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 11 dalis), siūloma numatyti rinkliavos ar įmokos perskaičiavimo galimybę, kai nustatoma, kad prognozuoti rinkliavos ar įmokos dydžiai neleis surinkti iš atliekų turėtojų tokią lėšų sumą, kurios pakaktų užtikrinti savivaldybėje patiriamų komunalinių ir kitų buityje susidarantių atliekų tvarkymo ir atliekų prevencijos priemonių įgyvendinimo sąnaudų, apmokėjimą regioniniam atliekų tvarkymo centrui ir atliekų tvarkytojams. Rinkliavos ar įmokos dydžio perskaičiavimas leis užtikrinti, kad už regioninio atliekų tvarkymo centro ir atliekų tvarkytojų teikiamas paslaugas bus atsiskaityta rinkliavos ar įmokos lėšomis, o savivaldybėms nereikės ieškoti galimybių atsiskaityti už paslaugas iš savivaldybių biudžeto. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalioję 2024 m. spalio 1 d.

60. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30² straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 12 dalis), siūloma numatyti galimybę savivaldybėms leisti atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims), kompostuojantiems komunalinėms atliekoms priskiriamas biologines atliekas jų susidarymo vietoje, mokėti mažesnes rinkliavos ar įmokos sumas. Namudinio kompostavimo skatinimas leistų sumažinti biologinių atliekų kiekį mišriame komunalinių atliekų sraute ir tuo pačiu atliekų turėtojų už komunalinių atliekų tvarkymą mokėtinas sumas. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalioję 2024 m. spalio 1 d.

61. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30² straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 13 dalies 2 punktą), ištaisyta techninė klaida įrašant žodį „įmoka“ vietoje žodžio „rinkliava“, kadangi sutartys su atliekų turėtojais sudaromos tik tose savivaldybėse, kuriose taikoma įmoka.

62. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 14 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 30⁵ straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 30⁵ straipsnio 1 dalis papildoma 7 ir 8 punktais), siūloma papildyti komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo funkcijas rinkliavos ar įmokos permokų grąžinimo ir nepriemokų išieškojimo administravimo ir sprendimų dėl lengvatų suteikimo atliekų turėtojams, mokantiems rinkliavą ar įmoką, projektų parengimo funkcijomis. Pakeitimas atliepia savivaldybių taikomą praktiką. Savivaldybės apklausos metu nurodė, kad paveda šias komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo funkcijas komunalinių atliekų tvarkymo sistemų administratoriams. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalioję 2024 m. spalio 1 d.

63. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 14 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 30⁵ straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 30⁵ straipsnio 2 dalis), siūloma patikslinti, kad sąskaitos atliekų turėtojams išrašomos už komunalinių ir kitų buityje susidarantių atliekų tvarkymą savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose. Pakeitimas atliekamas siekiant atliepti rinkliavos ar įmokos pavadinimo pakeitimą. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalioję 2024 m. spalio 1 d.

64. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 14 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 30⁵ straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 30⁵ straipsnio 5 dalis), siūloma patikslinti nuostatą, reglamentuojančią, kam gali būti naudojamos surinktos rinkliavos ar įmokos lėšos. Numatyti, kad minėtos lėšos gali būti naudojamos tik regioninio atliekų tvarkymo centro komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos (reguliuojamosios veiklos) būtinosioms sąnaudoms finansuoti ir naujos redakcijos ATĮ 30² straipsnio 9 dalyje nurodytoms sąnaudoms padengti. Šiuo pakeitimu aiškiai apibrėžiama, kad rinkliavos ar įmokos lėšos gali būti naudojamos tik būtinosioms komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sąnaudoms padengti. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalios 2024 m. spalio 1 d.

65. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 15 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 31 straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 31 straipsnio 1 dalis), siūloma nustatyti, kad savivaldybių tarybų tvirtinamos atliekų tvarkymo taisyklės turės atitikti aplinkos ministro nustatomus minimalius komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimus, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo administravimo reikalavimus, taip pat jo patvirtintą rūšiuojamuoju surinkimo būdu surenkamų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų sąrašą. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

66. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 15 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 31 straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 31 straipsnio 3 dalis), įgyvendinant Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatas dėl teisės aktų skelbimo, siūloma patikslinti, kad savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklės turi būti paskelbtos Teisės aktų registre. Taip pat siūloma nustatyti, kad savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklės turi būti skelbiamos savivaldybių interneto svetainėse. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios kartu su ATĮ pakeitimo įstatymo įsigaliojimu.

67. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 17 straipsniu, kuriuo atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos rekomendacijas pakeičiamas ATĮ 31² straipsnis apjungiant jo nuostatas su ATĮ 31³ straipsnio nuostatomis. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 18 straipsniu ATĮ 31³ straipsnis pripažįstamas netekusiu galios. Šiais pakeitimais siūloma aiškiai nustatyti, kas, kokia tvarka ir kokius ginčus sprendžia ar skundus nagrinėja, reglamentuoti atitinkamų institucijų sprendimų dėl ginčų ar skundų apskundimo tvarką, taip pat pašalinti ATĮ 31² ir 31³ straipsniuose besikartojančias nuostatas. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 17 straipsniu (naujos redakcijos ATĮ 31² straipsnio 4 dalis) siūloma nustatyti, kad savivaldybės vykdomoji institucija (meras) gali Vietos savivaldos įstatymo nustatyta tvarka gali įgalioti kitą asmenį spręsti ir nagrinėti ATĮ 31² straipsnyje nurodytus ginčus ir skundus bei priimti atitinkamą sprendimą. Tokiu būdu būtų užtikrintas funkcijų, kurių meras (kaip vykdomoji institucija) negali vykdyti vienas pats, atlikimas. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2024 m. spalio 1 d.

Konsultacijų su savivaldybių atstovais metu paaiškėjo, kad atliekų tvarkytojai ir juridiniai asmenys, atliekantys komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo funkciją, niekada nesikreipė ir, manytina, nesikreips į savivaldybes su skundais dėl rinkliavos ar įmokos dydžio ir nustatymo, kadangi šių subjektų veikla nesusijusi ir nepriklauso nuo rinkliavos ar įmokos dydžio ir nustatymo. Sunku įsivaizduoti, kokių aspektu minėti subjektai galėtų skusti rinkliavos ar įmokos dydį ir nustatymą. Todėl ATĮ 31² straipsnio 1 dalies 2 punktas panaikinamas.

Atsižvelgiant į Lietuvos administracinių ginčų komisijos siūlymą ir Teisingumo ministerijos rekomendaciją, ATĮ 31² straipsnio 1 dalyje nustatoma, kad atliekų turėtojų skundus dėl jiems apskaičiuotos rinkliavos ar įmokos Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka nagrinėja Lietuvos administracinių ginčų komisija.

Sujungiant ATĮ 31² straipsnio 2, 4 dalių ir 31³ straipsnio 3–5 dalių nuostatas ir panaikinant besidubliuojančias nuostatas ATĮ 31² straipsnio 2 dalyje nustatoma, kad VERT ne teismo tvarka sprendžia ginčus tarp bendro atliekų deginimo įrenginio ir (ar) atliekų deginimo įrenginio valdytojo (toliau – degintojai) ir RATC dėl bendro atliekų deginimo įrenginio ir (ar) atliekų deginimo įrenginio valdytojo taikomų komunalinių atliekų deginimo vienos tonos įkainių (toliau – ginčai) VERT patvirtintų ginčų sprendimo taisyklėse nustatyta tvarka. VERT sprendimas privalomas vykdyti. Jeigu VERT sprendimas netenkina degintojų ar RATC, šalys (juridiniai asmenys) nebeskundžia VERT

sprendimo, o kreipiasi į bendrosios kompetencijos teismą dėl ginčo nagrinėjimo iš esmės Civilinio proceso kodekse nustatyta tvarka.

Atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos pastabas patikslinta (naujos redakcijos ATĮ 31² straipsnio 3 dalis), kad tik VERT procedūriniai sprendimai gali būti skundžiami bendrosios kompetencijos teismui.

Atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos pastabas atsisakyta savivaldybės vykdomosios institucijos sprendimų priskyrimo vykdomiesiems dokumentams.

Atsižvelgiant į LRVK siūlymą atsisakyta ATĮ 31³ straipsnio 2 dalies nuostatos, kad ginčus, kylančių iš sutartinių santykių nagrinėja savivaldybės vykdomoji institucija, nes šiuos ginčus turėtų nagrinėti teismas.

Perkeliant 31³ straipsnio 1 ir 2 dalių ir 31² straipsnio 5 dalies nuostatas į 31² straipsnio 4 dalį, nuosekliai išdėstant veiksmų eiliškumą ATĮ 31² straipsnio 4 dalyje nustatoma atliekų turėtojų skundų ir ginčų su RATC, juridiniu asmeniu, savivaldybės pavedimu atliekančiu komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo funkcijas, arba komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi dėl teikiamos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės nagrinėjimo ir sprendimo ikiteisminiu būdu tvarka, taip pat savivaldybės vykdomosios institucijos ar jos Vietos savivaldos įstatymo nustatyta tvarka įgalioto asmens sprendimų arba neveikimo apskundimo tvarka.

68. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 19 straipsniu, kuriuo pakeičiama ATĮ 34 straipsnio 2 dalis, siūloma atsisakyti nuostatos, kad Atliekų prevencijos ir tvarkymo programos lėšas sudaro ir pakuočių organizacijų pateiktų garantų lėšos. Pažymėtina, kad šios lėšos būtų pervedamos licencijas išduodančios institucijos funkcijas vykdančiai Aplinkos apsaugos agentūrai ir naudojamos kaip kitos lėšos pagal Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“, 55 punktą, t. y. konkrečioms išlaidoms pagal PPATĮ apmokėti. Kadangi reikės patikslinti įgyvendinamąjį teisės aktą, šie pakeitimai įsigaliotų 2024 m. lapkričio 1 d.

69. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 20 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 34¹ straipsnio 27 dalis, ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 49 straipsniu, kuriuo pakeičiama 34³¹ straipsnio 1 dalis, siūloma įtvirtinti reikalavimą visiems EEĮ rinkos dalyviams atsižvelgiant į vykdomą EEĮ atliekų tvarkymo veiklą ir tvarkomų EEĮ rūšis turėti atitinkamą (-us) Europos standartą (-us). Turint standartą ir norint išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus, įmonėms neberekės atskirai įsirašyti į Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti atliekų tvarkytojų sąrašą (toliau – Tvarkytojų sąrašas), įmonės į Tvarkytojų sąrašą bus įtraukiamos į ATVR, pateikusios dokumentus, kad įmonės turi įsidiegusios Europos standartą, ir ATVR patvirtinę sutikimą būti įtrauktiems į Tvarkytojų sąrašą. Dėl to sumažės administracinė našta 31³⁰ įmonei.

70. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 21 straipsnio 3 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 34² straipsnio 4 dalies 1 punktas, ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 22 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 34³ straipsnio 1 dalies 1 punktas, siūloma nustatyti, kad EEĮ gamintojų ir importuotojų ir jų organizacijų sutartyse su visomis savivaldybėmis (arba savivaldybių įsteigtais juridiniais asmenimis, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą ir (arba) didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštes) dėl buitinių EEĮ atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose DGASA aikštelėse būtų aiškiai apibrėžta šiose aikštelėse surinktų EEĮ atliekų perdavimo EEĮ gamintojams ir (ar) importuotojams ir jų organizacijoms pagal užimamą rinkos dalį tvarka. Dėl to EEĮ gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijoms bus lengviau pasiekti Vyriausybės nustatytas EEĮ atliekų tvarkymo užduotis. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

71. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 21 straipsnio 3 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 34² straipsnio 4 dalies 1 punktas, ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 22 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 34³ straipsnio 1 dalies 1 punktas, siūloma nustatyti, kad EEĮ atliekų surinkimo

³⁰ Aplinkos apsaugos agentūros 2023 m. birželio 19 d. pateikti duomenys apie atliekų tvarkytojus, 2022 m. vykdžiusius EEĮ atliekų surinkimą ir neturinčius Europos standarto.

DGAS aikštelėse ir laikymo išlaidos bus finansuojamos iš rinkliavos ar įmokos, o jų sutvarkymą organizuos ir finansuos EEĮ gamintojai ir (ar) importuotojai ir jų organizacijos. Dėl to nebus rizikos kilti ginčams dėl DGAS aikštelių eksploatacinių išlaidų įkainio dydžio nustatymo, jo pagrįstumo ir dėl sutarčių nepasirašymo tarp regioninių atliekų tvarkymo centrų ir EEĮ gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijų. Gyventojai nebus skatinami EEĮ atliekų atsikratymu DGAS aikštelėse ir jose bus daugiau vietos kitų buityje susidarančių gaminių, kuriems netaikomas gamintojo ir importuotojo atsakomybės principas, atliekų surinkimui. Motyvuos EEĮ gamintojų ir importuotojų organizacijas ieškoti efektyvesnių EEĮ atliekų surinkimo būdų, patogesnių gyventojams ir sumažės EEĮ atliekų pateikimas į mišrias komunalines atliekas. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d. Siūlomas nemokamai priimamų EEĮ atliekų surinkimo ir laikymo išlaidų finansavimo atsisakymas gamintojų ir importuotojų lėšomis nežymiai paveiks rinkliavos padidėjimą, t. y. priklausomai nuo regiono rinkliava gali padidėti nuo 0,21 iki 2,05 proc.:

Regiono atliekų tvarkymo centras	Bendri atliekų tvarkymo kaštai tenkantys gyventojams³¹, 2021 m.	Gamintojų ir (ar) importuotojų patirtos išlaidos, susijusios su elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimu DGASA³², 2021 m.	Galimas vietos rinkliavos padidėjimo procentas
	Eur	Eur	Proc.
Alytaus	4 478 767	91 784	2,05
Kauno	13 703 444	42 702	0,31
Klaipėdos	8 624 742	18 000	0,21
Marijampolės	2 838 564	18 932	0,67
Panevėžio	5 286 399	26 764	0,51
Šiaulių	7 502 380	24 749	0,33
Tauragės	2 248 487	8 026	0,36
Telšių	3 600 428	18 382	0,51
Utenos	3 599 561	21 814	0,61
Vilniaus	24 051 918	56 999	0,24

72. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 21 straipsnio 1 dalimi, kuria papildoma ATĮ 34¹ straipsnis 1 dalis, siūloma apriboti EEĮ gamintojų ir importuotojų galimybes metų eigoje keisti organizaciją, kadangi tokiu atveju problematišku tampa banko garanto sumos suformavimo klausimas, atitinkamai ir apsunkinamas kitų pareigų vykdymas (pvz., biudžeto švietimo vykdymui apskaičiavimo, atliekų sutvarkymą patvirtinančių dokumentų išdavimo ir kiti klausimai). Pakeitimu siekiama eliminuoti problemas kylančias dėl banko garanto sumos nustatymo, taip pat stabilizuoti kitų pareigų vykdymą.

ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 22 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30 straipsnio 10 dalies pastraipa, pakeičiamas ATĮ 30 straipsnio 10 dalies 4 punktas, papildoma ATĮ 30 straipsnio 10 dalis 7 punktu, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 27 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 30 straipsnio 16 dalis (naujos redakcijos ATĮ 30 straipsnio 16 dalies 3 punktas), ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 28 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 30 straipsnio 17 dalies 4 punktas (naujos redakcijos ATĮ 30 straipsnio 17 dalies 6 punktas), ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 36 straipsnio 4 dalimi, kuria pakeičiama 34¹⁸ straipsnis 6 dalis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 36 straipsnio 7 dalimi, kuria pakeičiama 34¹⁸ straipsnis 10 dalis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 36 straipsnio 8 dalimi, kuria papildomas 34¹⁸ straipsnis 12 dalimi, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 38 straipsniu,

³¹ Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacijos 2021 m. pranešimas

<https://drive.google.com/file/d/1Fz8PGMTQhjNnW-xD7BQ5YmtBPH5NBe4T/view>

³² EEĮ gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijų 2024 m. sausio 5 d. el. p. pateikti duomenys.

kuriuo pakeičiamas ATĮ 34¹⁹ straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 34¹⁹ straipsnio 3 dalis), siūloma nustatyti, kad gyventojams būtų užtikrinta galimybė nemokamai DGAS aikštelėse atiduoti buityje susidarančias neapmokestinamųjų padangų atliekas (pvz., dviračių, neįgaliųjų vežimėlių, riedučių, riedlenčių, paspirtukų, vaikiškų ar kitokių vežimėlių padangų atliekas ir padangų, sveriančių mažiau kaip 3 kg, atliekas), motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekas, taip pat, kad savivaldybės organizuotų neapmokestinamųjų padangų atliekų surinkimą apvažiuojant ir jų sutvarkymą. Motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekas į DGAS aikšteles galės pristatyti tik tos savivaldybės gyventojai, turintys vairuotojo pažymėjimą. DGAS aikštelėse nemokamai iš gyventojų, turinčių vairuotojo pažymėjimą, galimų per vienerius kalendorinius metus priimti motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų vienetų kiekį nustatys savivaldybės taryba arba komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius. Nemokamai priimamų motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų surinkimo ir laikymo išlaidos, kaip ir neapmokestinamųjų padangų atliekų, bus finansuojamos iš rinkliavos ar įmokos, o jų sutvarkymą organizuos ir finansuos šių padangų gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijos. Siūloma nustatyti, kad DGAS aikštelės vykdytų pagal aplinkos ministro nustatytą tvarką motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų priėmimo detales apskaitą, kad būtų galima identifikuoti surinktų nemokamai motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų kiekį (vienetais ir svoriu). Siūlomu teisiniu reguliavimu siūloma nustatyti prievolę ne tik padangų gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijai, bet ir savivaldybei ar DGAS aikštelių administratoriui sudaryti tarpusavio sutartis dėl DGAS aikštelėse nemokamai surinktų motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų vežimo iš DGAS aikštelių ir jų panaudojimo organizavimo proporcingai organizacijos užimamai rinkos daliai, kuri aplinkos ministro nustatyta tvarka apskaičiuojama pagal padangų gamintojų ir importuotojų bei dalyvių deklaruotą ataskaitiniu laikotarpiu tiekiamą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais padangų kiekį. Už prievolės sudaryti sutartį nevykdymą tiek vienai, tiek kitai sutarties šaliai AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsnio 1 dalimi, kuria keičiama AAĮ 102 straipsnio 3 dalis, siūloma taikyti ekonominę sankciją nuo 6 000 ir 14 000 Eur bei ANK pakeitimo įstatymo projekto 5 straipsniu, kuriuo keičiamas ANK 252 straipsnis (naujos redakcijos ANK 252 straipsnio 12 dalis), siūloma taikyti baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo 2 700 iki 6 000 Eur. Neapmokestinamųjų padangų atliekų surinkimo ir tvarkymo išlaidos, kaip ir šiuo metu, bus finansuojamos iš rinkliavos ar įmokos. Dėl to gyventojams bus aišku, kokias padangų atliekas bus galima nemokamai pristatyti į DGAS aikšteles. Taip pat bus užtikrintas DGAS aikštelėse nemokamai surinktų motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų savalaikis sutvarkymas, nes nebus rizikos kilti ginčams tarp atitinkamų regioninių atliekų tvarkymo centrų ir atitinkamų padangų gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijų dėl DGAS aikštelių eksploatacinių išlaidų, susijusių su motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų surinkimu ir laikymu, pagrįstumo ir finansavimo. Padidės motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų surinkimas autoservisuose ir pas padangų platintojus, nes paskatins gyventojus įsigyti padangas pas legalius padangų platintojus ir jas keisti legaliuose autoservisuose, o DGAS aikštelės turės daugiau fizinės vietos kitų buityje susidarančių atliekų priėmimui. Sumažins administracinę naštą regioniniams atliekų tvarkymo centrams, nes nereikės atskirai išskaičiuoti sąnaudų, patiriamų priimant nemokamai motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekas. Bus išlaikoma pusiausvyra tarp principų **„teršėjas moka“** (principas „teršėjas moka“ reiškia, kad **atliekų tvarkymo išlaidas, įskaitant išlaidas, patirtas reikiamai atliekų tvarkymo infrastruktūrai įrengti ir jai eksploatuoti, turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ir (ar) importuotojas**) ir **„gamintojo atsakomybė“** (principas „gamintojo atsakomybė“ reiškia, kad **gamintojai ir importuotojai atsakingi už jų vidaus rinkai tiekiamų gaminių ir pakuočių, rinkai pateikiamų drėgnųjų servetėlių, oro balionėlių, tabako gaminių su filtrais, filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, ir žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, poveikį aplinkai per visą jų gyvavimo ciklą nuo gamybos iki saugaus atliekų sutvarkymo**), t. y. bus išlaikomas atsakomybės pasidalijimas atliekų tvarkyme tarp gaminių atliekų turėtojų ir gaminių gamintojų (pvz., jei gyventojas nesinaudoja gamintojo sukurta nemokama gaminių atliekų surinkimo sistema, tai jis tokiu atveju turi susimokėti už gaminių atliekų atidavimą ne gamintojo sukurtoje atliekų surinkimo

infrastruktūroje). Šių principų tarpusavio derinimas yra viena iš priemonių, skatinančių gyventojus įsigyti paslaugas ir gaminius iš legalių įmonių, turinčių prievolę nemokamai priimti gaminių atliekas, ir užtikrinančių, kad gaminių atliekomis nebūtų atsikratoma aplinkoje. Be to, 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų 8a straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje nustatyta, kad valstybė narė gali nuspręsti kokia apimti turi būti įgyvendintas gamintojo atsakomybės principas, jei gamintojai padengia bent 80 % būtinų atliekų tvarkymo išlaidų siekiant Europos Sąjungos nustatytų atliekų tvarkymo tikslų ir uždavinių arba bent 50 % būtinų atliekų tvarkymo išlaidų siekiant tik valstybės narės nustatytų atliekų tvarkymo kiekybinių ir kokybinių tikslų. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d. Siūlomas nemokamai priimamų motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų surinkimo ir laikymo išlaidų finansavimo atsisakymas gamintojų ir importuotojų lėšomis nežymiai paveiks rinkliavos padidėjimą, t. y. priklausomai nuo regiono rinkliava gali padidėti nuo 0,05 iki 0,13 proc.:

Regiono atliekų tvarkymo centras	Bendri atliekų tvarkymo kaštai tenkantys gyventojams ³³ , 2021 m.	Gamintojų ir (ar) importuotojų finansuotos DGASA eksploatacinės išlaidos, susijusios su padangų atliekų surinkimu DGASA ³⁴ , 2021 m.	Galimas vietos rinkliavos padidėjimas, procentas
	Eur	Eur	Proc.
Alytaus	4 478 767,00	3 613,20	0,08
Kauno	13 703 444,00	11 356,84	0,08
Klaipėdos	8 624 742,00	7 576,72	0,09
Marijampolės	2 838 564,00	1 986,08	0,07
Panevėžio	5 286 399,00	6 707,52	0,13
Šiaulių	7 502 380,00	4 071,12	0,05
Tauragės	2 248 487,00	1 898,24	0,08
Telšių	3 600 428,00	2 194,64	0,06
Utenos	3 599 561,00	2 749,97	0,08
Vilniaus	24 051 918,00	12 017,32	0,05

73. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 7 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 4 punktą (naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 5 punktą), siūloma nustatyti, kad transporto priemonių gamintoju laikomas *teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris Lietuvos Respublikos teritorijoje gamina ir tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais transporto priemones*. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 8 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 5 punktą (naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 6 punktą) ir siūloma nustatyti, kad transporto priemonių importuotoju laikomas *teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris iš kitos valstybės narės ar trečiosios šalies įveža ir tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais transporto priemones*. Patikslinus transporto priemonių gamintojo ir importuotojo sąvokas: 1. bus aiškiau, kas laikoma transporto priemonių gamintoju, o kas importuotoju; 2. gamintojo sąvoka nesidubliuos su importuotojo sąvoka, nes šiuo metu transporto priemonių iš trečiųjų šalių importuotojus apima gamintojo sąvoka; 3. transporto priemonių gamintojams, kurie tik eksportuoja transporto priemones, kaip ir transporto priemonių importuotojams, kurie tik tranzitu veža transporto priemones, nereikės registruotis GPAIS, tvarkyti transporto priemonių apskaitą, teikti apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veikos ataskaitas, užtikrinti, kad būtų sudarytos sąlygos asmeniui, kuriam priklausanti ENTP neturi rinkos vertės ar ši vertė yra neigiama, nemokamai atiduoti tvarkyti šią ENTP, nes dėl jų veiklos nesusidaro ENTP Lietuvoje. Šie pakeitimai suvienodins transporto priemonių gamintojų ir importuotojų pareigas,

³³ Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacijos 2021 m. pranešimas

<https://drive.google.com/file/d/1Fz8PGMTQhjNnW-xD7BQ5YmtBPH5NBe4T/view>

³⁴ Padangų gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijų 2024 m. sausio 5 d. el. p. pateikti duomenys.

įtakos administracinei naštai neturės, nes nėra transporto priemonių gamintojų, kurių veikla tik transporto priemonių eksportas.

74. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 24 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalies 6 punktą, siūloma aiškiau apibrėžti, kad transporto priemonių gamintojai ir importuotojai turi pareigą tvarkyti tik *tiesių Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais* transporto priemonių apskaitą ir teikti apskaitos ataskaitas aplinkos ministro įgaliotai institucijai aplinkos ministro nustatyta tvarka. Gaminių apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitų teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. D1-290, 11 punktą numato, kad ataskaitos teikiamos Aplinkos apsaugos agentūrai. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

75. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 24 straipsnio 2 dalimi, kuria papildoma ATĮ 34⁴ straipsnio 1 dalis 7 punktu, siūloma įtvirtinti prievolę transporto priemonių gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijoms įvykdyti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytas ENTP tvarkymo kokybines užduotis (*95 proc. pakartotinis naudojimas ir naudojimas eksploatuoti netinkamų transporto priemonių svorio; 85 proc. pakartotinis naudojimas ir perdirbimas eksploatuoti netinkamų transporto priemonių svorio*) tiek, kiek susiję su išmontuotų iš ENTP neigiamą rinkos vertę turinčių atliekų ir (ar) neturinčių rinkos vertės atliekų tvarkymo organizavimu ir finansavimu, o ENTP eksporto atveju įvykdyti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytas ENTP tvarkymo kokybines užduotis. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 24 straipsnio 5 dalimi, kuria papildomas ATĮ 34⁴ straipsnis 9 dalimi, siūloma įtvirtinti prievolę ENTP ardytojams įvykdyti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytas ENTP tvarkymo kokybines užduotis tiek, kiek susiję su išmontuotų iš ENTP teigiamą rinkos vertę turinčių atliekų tvarkymo organizavimu ir dalių ir (ar) medžiagų pakartotiniu naudojimu. Šiuo metu ENTP tvarkymo kokybinės užduotys nustatytos 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių 7 straipsnio 2 dalies b punkte ir Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo plano 283.4 papunktyje. Tam, kad transporto priemonių gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijos bei ENTP ardytojai užtikrintų ENTP tvarkymo kokybinių užduočių vykdymą, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 24 straipsnio 5 dalimi, kuria papildomas ATĮ 34⁴ straipsnis 9 dalimi, ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 26 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 34⁵ straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 34⁵ straipsnio 4 dalis) siūloma:

- nustatyti prievolę, kaip ir dabartinis teisinis reguliavimas numato, tačiau labiau detalizuojant, sudaryti tarpusavio sutartis tarp ENTP ardytojų, turinčių teisę išrašyti atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus, ir organizacijos, kuriose turi būti numatyta išmontuotų iš ENTP neigiamą rinkos vertę turinčių ir (ar) neturinčių rinkos vertės atliekų tvarkymo organizavimo tvarka, šalių teisės, pareigos ir atsakomybė už įsipareigojimų (organizacijai proporcingai jos užimamai rinkos daliai organizuoti išmontuotų iš ENTP neigiamą rinkos vertę turinčių ir (ar) neturinčių rinkos vertės atliekų tvarkymą ir ENTP ardytojui sudaryti sąlygas išmontuotų iš ENTP neigiamą rinkos vertę turinčių ir (ar) neturinčių rinkos vertės atliekų vežimui bei teikti organizacijai informaciją apie išmontuotų iš ENTP teigiamą rinkos vertę turinčių, neigiamą rinkos vertę turinčių ir neturinčių rinkos vertės atliekų sutvarkymą ir paruoštas pakartotinai naudoti dalis ir (ar) medžiagas) nevykdymą, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolės tvarka, pretenzijų pateikimo, nagrinėjimo ir ginčų sprendimo tvarka, sutarties galiojimo terminas, jos keitimo ar nutraukimo sąlygos ir tvarka;

- nustatyti prievolę ENTP ardytojams sudaryti sutartis su atliekų tvarkytojais dėl išmontuotų iš ENTP teigiamą rinkos vertę turinčių atliekų naudojimo;

- nustatyti prievolę, kaip ir dabartinis teisinis reguliavimas numato, tačiau labiau detalizuojant, organizacijai sudaryti sutartis su pagal aplinkos ministro nustatytą tvarką organizacijos išrinktais ENTP surinkėjais dėl ENTP surinkimo, vežimo, kuriose turi būti numatyta apmokėjimo už ENTP surinkimą, vežimą tvarka, šalių teisės, pareigos ir atsakomybė už įsipareigojimų nevykdymą, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolės tvarka, pretenzijų pateikimo, nagrinėjimo ir ginčų sprendimo tvarka, sutarties galiojimo terminas, jos keitimo ar nutraukimo sąlygos ir tvarka;

- nustatyti prievolę, kaip ir dabartinis teisinis reguliavimas numato, tačiau labiau detalizuojant, organizacijai sudaryti sutartis su pagal aplinkos ministro nustatytą tvarką organizacijos

išrinktais išmontuotų iš ENTP neigiamą rinkos vertę turinčių ir (ar) neturinčių rinkos vertės atliekų tvarkytojais ir (ar) eksportuotojais dėl išmontuotų iš ENTP neigiamą rinkos vertę turinčių ir (ar) neturinčių rinkos vertės atliekų vežimo ir apdorojimo. Sutartyse turi būti numatyta apmokėjimo už išmontuotų iš ENTP neigiamą rinkos vertę turinčių ir (ar) neturinčių rinkos vertės atliekų vežimą ir apdorojimą tvarka, šių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų teikimo ENTP ardytojams tvarka, šalių teisės, pareigos ir atsakomybė už įsipareigojimų nevykdymą, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolės tvarka, pretenzijų pateikimo, nagrinėjimo ir ginčų sprendimo tvarka, sutarties galiojimo terminas, jos keitimo ar nutraukimo sąlygos ir tvarka;

- nustatyti galimybę, kaip ir dabartinis teisinis reguliavimas numato, tačiau labiau detalizuojant, organizacijai sudaryti sutartis su pagal aplinkos ministro nustatytą tvarką organizacijos išrinktais ENTP eksportuotojais dėl surinktų ENTP tvarkymo. Sutartyse turi būti numatyta apmokėjimo už ENTP surinkimą, vežimą, apdorojimą tvarka, šalių teisės, pareigos ir atsakomybė už įsipareigojimų nevykdymą, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolės tvarka, pretenzijų pateikimo, nagrinėjimo ir ginčų sprendimo tvarka, sutarties galiojimo terminas, jos keitimo ar nutraukimo sąlygos ir tvarka.

Šie pakeitimai užtikrins visose ENTP ardymo įmonėse susidarančių neigiamą rinkos vertę turinčių ar neturinčių rinkos vertės ENTP dalių atliekų tinkamą sutvarkymą, tačiau prievolė sudaryti tarpusavio sutartis tarp ENTP ardytojų, turinčių teisę išrašyti atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus, ir organizacijų padidins administracinę naštą organizacijoms bei ENTP ardytojams. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

Siekiant sumažinti atsirandančią administracinę naštą dėl prievolės sudaryti sutartis, siekiant paprastesnės ir efektyvesnės kontrolės dėl transporto priemonių gamintojų ir importuotojų pareigų vykdymo bei siekiant, kad būtų daugiau investuojama į visuomenės švietimą ir informavimą ENTP atliekų tvarkymo klausimais, nes ATĮ 34²² straipsnio 10 dalyje nustatyta pareiga skirti ne mažiau kaip 3 procentus gautų pajamų visuomenės švietimui ir informavimui atliekų tvarkymo klausimais numatyta tik organizacijoms, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 24 straipsnio 3 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 34⁴ straipsnio 2 dalis, ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 27 straipsnio 2 dalimi, kuria panaikinamas ATĮ 34⁶ straipsnis, siūloma nustatyti, kad ENTP tvarkymas turi būti organizuojamas tik kolektyviai. Tikėtina, kad, atsisakius individualaus ENTP tvarkymo organizavimo, sumažės ENTP tvarkymo kaštai transporto priemonių gamintojams ir importuotojams, individualiai organizuojantiems ENTP tvarkymą, nes bus didesnės galimybės sutarti su atliekų tvarkytojais dėl mažesnių ENTP tvarkymo kainų. Bus paprastesnė ir efektyvesnė kontrolė dėl transporto priemonių gamintojų ir importuotojų pareigų vykdymo. Bus daugiau investuojama į visuomenės švietimą ir informavimą ENTP tvarkymo klausimais. ATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūlomas reikalavimas transporto priemonių gamintojams ir importuotojams ENTP tvarkymą organizuoti tik kolektyviai (steigdami organizaciją ir (ar) tapdami tokios organizacijos dalyviais, jai pavesdami vykdyti jiems ATĮ nustatytas pareigas (organizuoti surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą atliekų, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiektas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais transporto priemones, aplinkos ministro nustatyta tvarka šviesti ir informuoti visuomenę šių gaminių atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais, apmokėti šių gaminių atliekų surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti ir naudojimo išlaidas, taip pat visuomenės informavimo organizavimo ir vykdymo išlaidas) arba organizacijai sutartiniais pagrindais pavesdami vykdyti ATĮ nustatytas pareigas netapdami organizacijos dalyviais) neturės poveikio ūkio subjektų (gamintojų ir importuotojų) konkurencijai, nes:

1. reikalavimas yra proporcingas siekiamiems atliekų tvarkymo priežiūros tikslams, nepagrįstai neriboja ūkio subjektų veiklos, dėl to nesumažės jų skaičius ir tarpusavio konkurencija;
2. reikalavimas neturės įtakos gamintojų ir importuotojų vykdomai komercinei veiklai (gaminių pardavimui);
3. reikalavimas taikomas visiems gamintojams ir importuotojams;
4. gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijos negali riboti gamintojų ir importuotojų įstojimo į organizaciją;

5. reikalavimas sumažins finansinę naštą gamintojams ir importuotojams, nes, daroma prielaida, kad organizacija turi didesnes galimybes susitarti su atliekų tvarkytojais dėl mažesnių atliekų sutvarkymo kainų, ko pasekoje, tikėtina, kad gali teigiamai įtakoti gaminio kainą (kažkiek mažėtų gaminio kainą);

6. didžioji dalis šių gaminių gamintojų ir importuotojų organizuoja gaminių atliekų tvarkymą kolektyviai (pvz., 2021 m. 188 transporto priemonių gamintojai ir importuotojai (21,20 proc.) iš 887 įmonių buvo pasirinkę šių gaminių atliekų tvarkymą individualiai, 2022 m. 202 transporto priemonių gamintojai ir importuotojai (20,89 proc.) iš 967 įmonių buvo pasirinkę šių gaminių atliekų tvarkymą individualiai³⁵).

Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

76. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 25 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 34⁵ straipsnio 1 dalis, ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 26 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 34⁵ straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 34⁵ straipsnio 1 dalis), siūloma nustatyti, kad transporto priemonių gamintojai ir (ar) importuotojai pirmą kartą pavesti organizacijai organizuoti ENTP tvarkymą ir kitų pareigų vykdymą ar pakeisti organizaciją, kuri ateinančiais kalendoriniais metais jų pavedimu vykdys pareigas, galės ne vėliau kaip iki einamųjų metų gruodžio 1 dienos. Transporto priemonių gamintojai ir (ar) importuotojai, pavedę savo pareigas vykdyti vienai organizacijai, negalės pavesti savo pareigų vykdymo kitai organizacijai einamųjų kalendorinių metų laikotarpiu, išskyrus atvejus, kai organizacijai išduotos licencijos galiojimas yra sustabdytas arba panaikintas. Šiuo atveju gamintojai ir (ar) importuotojai savo pareigas vykdyti kitai organizacijai galės pavesti per vieną mėnesį po ankstesnei organizacijai išduotos licencijos galiojimo sustabdymo, bet pavesti pareigas vykdyti paskutinįjį einamųjų metų ketvirtį, t. y. po rugsėjo 30 dienos galės, jei organizacija sutiks įsipareigoti likusiais einamųjų metų mėnesiais įvykdyti gamintojams ir (ar) importuotojams nustatytas pareigas. Taip bus užtikrinta, kad metų pabaigoje nauji pavedimai sudaromi organizacijoms įsivertinus, ar liks pakankamai laiko spėti per likusius einamųjų metų mėnesius įvykdyti įsipareigojimus naujai prisijungusiems gamintojams ir importuotojams. Kadangi nebūtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

77. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 26 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 34⁵ straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 34⁵ straipsnio 2 dalis), ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 45 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas 34²⁸ straipsnio 1 dalies 3 punktas, ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 27 straipsnio 2 dalimi, kuria panaikinamas ATĮ 34⁶ straipsnis, siūloma atsisakyti individualaus ENTP tvarkymo organizavimo ir nustatyti, kad ENTP tvarkymui organizuoti transporto priemonių gamintojų ir importuotojų organizacija galės būti steigiama, jei ENTP tvarkymo organizavimą jai paves Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekiantys transporto priemones gamintojai ir (ar) importuotojai, kurių bendra užimama rinkos dalis, kuri Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka bus apskaičiuojama pagal šių gamintojų ir importuotojų bei dalyvių deklaruotą ataskaitiniu laikotarpiu Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekų transporto priemonių skaičių, bus ne mažesnė kaip 10 procentų. Dėl to organizacijų kontrolė bus paprastesnė ir efektyvesnė, nes nebus sąlygų nekontroliuojamam organizacijų steigimuisi. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 26 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 34⁵ straipsnis (naujos redakcijos 34⁵ straipsnio 3 dalis), siūloma nustatyti transporto priemonių gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijos banko garantijos ir (ar) laidavimo draudimo sutarties apskaičiavimo principus (banko garantijos ar laidavimo draudimo sutarties suma turės būti apskaičiuojama, atsižvelgiant į ENTP kiekį (vienetais) ir aplinkos ministro nustatyta tvarka apskaičiuotas ENTP neigiamą rinkos vertę turinčių atliekų ir (ar) neturinčių rinkos vertės atliekų paruošimo naudoti ir (ar) šalinti, vežimo ir naudojimo vidutines sąnaudas), nes principai turi būti nustatyti įstatyme, o ne

³⁵ 2023 m. kovo 15 d. GPAIS duomenys.

gyvendinamajame teisės akte³⁶, kaip nustatyta dabar. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

78. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 21 straipsnio 6 dalimi, kuria ATĮ 34² straipsnis papildomas 6 dalimi, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 23 straipsniu, kuriuo ATĮ 34³ straipsnis papildomas 5 dalimi, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 25 straipsnio 2 dalimi, kuria ATĮ 34⁵ straipsnis papildomas 4 dalimi, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 26 straipsniui, kuriuo keičiamas ATĮ 34⁵ straipsnis (2025 m. sausio 1 d. įsigaliosiančios redakcijos ATĮ 34⁵ straipsnio 5 dalis), ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 27 straipsnio 1 dalimi, kuria ATĮ 34⁶ straipsnis papildomas 3 dalimi, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 30 straipsnio 5 dalimi, kuria ATĮ 34¹² straipsnis papildomas 4 dalimi, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 31 straipsnio 2 dalimi, kuria ATĮ 34¹³ straipsnis papildomas 4 dalimi, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 34 straipsnio 3 dalimi, kuria ATĮ 34¹⁶ straipsnis papildomas 4 dalimi, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 35 straipsniu, kuriuo ATĮ 34¹⁷ straipsnis papildomas 3 dalimi, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 35 straipsniu, kuriuo ATĮ 34¹⁹ straipsnis papildomas 4 dalimi, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 37 straipsnio 2 dalimi, kuria keičiama ATĮ 34¹⁹ straipsnio 4 dalis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 38 straipsniu, kuriuo keičiamas ATĮ 34¹⁹ straipsnis (2025 m. sausio 1 d. įsigaliosiančios redakcijos ATĮ 34¹⁹ straipsnio 4 dalis), ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 39 straipsnio 1 dalimi, kuria ATĮ 34²⁰ straipsnis papildomas 4 dalimi, PPATĮ pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 3 dalimi, kuriuo keičiama PPATĮ 7 straipsnio 7 dalis, siūloma aiškiai reglamentuoti, kad individualiai pareigas vykdantys gamintojai, importuotojai ir kolektyviai gamintojų bei importuotojų pareigas vykdančios organizacijos turi sudaryti sutartis dėl gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo su šių gaminių ir pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčiais teisę išrašyti atliekų tvarkytojais. Taip būtų išvengta galimo piktnaudžiavimo sudarant sutartis dėl gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo su asociacija, kuri vienija atliekų tvarkytojus, kurie neturi teisės išrašyti gaminių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus. Kadangi vienai iš gamintojų ir importuotojų organizacijų gali tekti atnaujinti sutartis su atliekų tvarkytojais, šie pakeitimai įsigalios 2024 m. lapkričio 1 d.

79. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 7 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 1 punktą ir ATĮ 2 straipsnio 36 dalis papildoma 2 punktu, siūloma nustatyti, kad alyvos gamintoju laikomas *teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris Lietuvos Respublikos teritorijoje gamina ir tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais alyvą*. Sąvokos patikslinimas leis aiškiau suprasti, kas laikoma alyvos gamintoju, o kas importuotoju, t. y. gamintojo sąvoka nesidubliuos su importuotojo sąvoka. AT pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 8 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 1 punktą ir papildoma ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 2 punktu, siūloma nustatyti, kad alyvos importuotoju laikomas *teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris iš kitos valstybės narės ar trečiosios šalies įveža ir tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais alyvą*. Patikslinus sąvokas bus aiškiau, kad ATĮ nustatytos pareigos, susijusios su alyvos atliekų tvarkymo organizavimu, yra privalomos tik toms įmonėms, kurios alyvą tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais. Taip pat alyvos gamintojams ir (ar) importuotojams, kurie tik alyvą išveža iš Lietuvos Respublikos (eksportas arba tranzitas) neturės registruotis aplinkos ministro nustatyta tvarka, nes dėl jų veiklos nesusidaro alyvos atliekos Lietuvoje. Siūlomas teisinis reguliavimas sumažins administracinę naštą 5 alyvos gamintojams ir (ar) importuotojams³⁷.

80. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 28 straipsnio 3 dalimi, kuria ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalis papildoma 5 punktu, ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 28 straipsnio 4 dalimi, kuria pakeičiama 34⁷ straipsnio 2 dalies pastraipa, siūloma nustatyti, kad alyvos gamintojai ir (ar) importuotojai turės įvykdyti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytas alyvos atliekų tvarkymo kiekybines užduotis, kurios šiuo metu nustatytos Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo plano 285 punkte.

³⁶ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. birželio 7 d. įsakymas Nr. D1-168 „Dėl Gamintojų ir importuotojų organizacijų banko garantijų ar laidavimo draudimo sutarčių, įrodančių, kad bus finansuojamas komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkymas, sudarymo, pateikimo ir jų reikalavimų vykdymo, lėšų, gautų pagal šiuos dokumentus, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

³⁷ 2023 m. kovo 16 d. GPAIS duomenys už 2022 m.

Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d. Užduoties alyvos tvarkymui nustatymas, už kurios neįvykdymą būtų taikoma ANK pakeitimo įstatymo projekto 4 straipsniu siūlomame keisti ANK 250 straipsnyje (naujos redakcijos ANK 250 straipsnio 11 ir 12 dalys) numatyta, kaip ir šiuo metu, bauda ir AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 9 straipsniu papildomo 102³ straipsnio 1–4 dalyse numatyta ekonominė sankcija, skatins alyvos gamintojus ir importuotojus organizuoti alyvos atliekų surinkimą ir tvarkymą. Užduoties alyvos atliekų tvarkymui nustatymas įgyvendins 2018 m. rugsėjo 16 d. atlikto vertinimo „Alyvos atliekų tvarkymo užduočių alyvų gamintojams ir importuotojams nustatymo ir (ar) mokestinės prievolės alyvų gamintojams ir importuotojams, kuri skatintų finansuoti alyvos atliekų surinkimą ir tolimesnį tvarkymą, įvedimo įvertinimas“ ataskaitoje³⁸ pateiktą vieną iš priemonių, didinančių surenkamų ir tinkamai sutvarkomų alyvos atliekų kiekį. Jei būtų nustatyta 80 proc. kiekybinė alyvos atliekų surinkimo užduotis, tai būtų papildomai surinkta 5 500 t. alyvos atliekų (2021 m. buvo patiekta rinkai 21 500 t. alyvos, o surinkta 11 763 t. (55 proc.) alyvos atliekų). Atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 28 straipsnio 3 dalį, kuria papildoma ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalis 5 punktu, ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 30 straipsnio 2 dalį, kuria pakeičiama ATĮ 34¹² straipsnio 1 dalis, siūloma nustatyti, kad už alyvos atliekų tvarkymo užduočių įvykdymą alyvos gamintojų ir importuotojų, pasirinkusių kolektyvinį alyvos atliekų tvarkymo organizavimo būdą, atžvilgiu bus atsakinga organizacija. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

81. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 28 straipsnio 5 dalimi, kuria ATĮ 34⁷ straipsnis papildomas 4 dalimi, siūloma nustatyti, kad alyvą Lietuvos Respublikos teritorijoje pagaminantiems ir (ar) įvežantiems į Lietuvos Respublikos teritoriją ir savoms reikmėms sunaudojantiems alyvos gamintojams ir (ar) importuotojams nereikės aplinkos ministro nustatyta tvarka šviesti ir informuoti visuomenę apie alyvos atliekų keliamą pavojų aplinkai ir šių atliekų tvarkymo galimybes bei kompensuoti transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančioms įmonėms ar atliekų tvarkytojams alyvos atliekų, neturinčių rinkos vertės arba turinčių neigiamą rinkos vertę, surinkimo ir vežimo tvarkyti Lietuvos Respublikos teritorijoje išlaidas arba neatlygintinai surinkti šias alyvos atliekas iš transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių, jas pervežti ir perduoti alyvos atliekų tvarkytojams. Dėl to 23 alyvos įmonėms sumažės finansinė ir administracinė našta³⁹. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

82. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 29 straipsniu, kuriuo pakeičiama ATĮ 34⁸ straipsnio 2 dalis, siūloma nustatyti, kad aplinkos ministras ir susisiekimo ministras turėtų teisinį pagrindą bendrame teisės akte nustatyti registravimosi į GPAIS (transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių sąrašą), išsiregistravimo iš sąrašo ir registracijos tikslinimo sąrašą tvarką. Taip pat siūloma nustatyti, kad transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančios įmonės turės tikslinti registraciją ne vėliau kaip per 5 darbo dienas pasikeitus duomenims aplinkos ministro ir susisiekimo ministro tvirtinamoje deklaracijoje ir išsiregistruoti, jei registruotoje veiklos vietoje nebeteiks transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų.

83. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 30 straipsnio 1 dalimi (ir 2 dalimi, kuri įsigalios 2025 m. sausio 1 d., kai ATĮ 34⁷ straipsnis pasipildys 5 dalimi), kuria pakeičiama ATĮ 34¹² straipsnio 1 dalis, siūloma nustatyti, kad alyvos gamintojai ir (ar) importuotojai pirmą kartą pavesti organizacijai organizuoti alyvos atliekų tvarkymą ir kitų pareigų vykdymą ar pakeisti organizaciją, kuri ateinančiais kalendoriniais metais jų pavedimu vykdys pareigas, galės ne vėliau kaip iki einamųjų metų gruodžio 1 dienos. Alyvos gamintojai ir (ar) importuotojai, pavedę savo pareigas vykdyti vienai organizacijai, negalės pavesti savo pareigų vykdymo kitai organizacijai einamųjų kalendorinių metų laikotarpiu, išskyrus atvejus, kai organizacijai išduotos licencijos galiojimas yra sustabdytas arba panaikintas. Šiuo atveju gamintojai ir (ar) importuotojai savo pareigas vykdyti kitai organizacijai galės pavesti per

³⁸ https://am.lrv.lt/uploads/am/documents/files/atliekos/studijos-ataskaitos/Alyvos_galutine%20ataskaita%2009_26_g.pdf

³⁹ 2023 m. kovo 16 d. GPAIS duomenys už 2022 m.

vieną mėnesį po ankstesnei organizacijai išduotos licencijos galiojimo sustabdymo, bet pavesti pareigas vykdyti paskutinįjį einamųjų metų ketvirtį, t. y. po rugsėjo 30 dienos galės, jei organizacija sutiks įsipareigoti likusiais einamųjų metų mėnesiais įvykdyti gamintojams ir (ar) importuotojams nustatytas pareigas. Taip bus užtikrinta, kad metų pabaigoje nauji pavedimai sudaromi organizacijoms įsivertinus, ar liks pakankamai laiko spėti per likusius einamųjų metų mėnesius įvykdyti įsipareigojimus naujai prisijungusiems gamintojams ir importuotojams, kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigaliotų iš karto po paskelbimo.

84. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 30 straipsnio 3 dalimi, kuriuo pakeičiama ATĮ 34¹² straipsnio 2 dalis, siūloma prie žodžių „tiektas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai“ įrašyti žodžius „verslo tikslais“, kad atitiktų ATĮ 2 straipsnio 64 dalyje nurodytą sąvoką „tiekinimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“. Taip pat siūloma nustatyti alyvos gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijos banko garantijos ir (ar) laidavimo draudimo sutarties apskaičiavimo principus (banko garantijos ar laidavimo draudimo sutarties suma turės būti apskaičiuojama, atsižvelgiant į alyvos atliekų, kurios neturi vertės rinkoje arba jų vertė yra neigiama, kiekį (tonomis) ir aplinkos ministro nustatyta tvarka apskaičiuotas alyvos atliekų, kurios neturi vertės rinkoje arba jų vertė yra neigiama, surinkimo, vežimo ir naudojimo vidutinės sąnaudas), nes principai turi būti nustatyti įstatyme, o ne įgyvendinamajame teisės akte⁴⁰, kaip nustatyta dabar.

85. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 30 straipsnio 4 dalimi, kuriuo pakeičiama ATĮ 34¹² straipsnio 3 dalis, siūloma nustatyti, kad alyvos gamintojų ir (ar) importuotojų organizacija, vykdydama ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalies 4 ir 5 punktuose alyvos gamintojams ir (ar) importuotojams nustatytas pareigas (kompensuoti transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančioms įmonėms ar atliekų tvarkytojams alyvos atliekų surinkimo ir vežimo tvarkyti Lietuvos Respublikos teritorijoje išlaidas arba neatlygintinai surinkti alyvos atliekas iš transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių bei šias atliekas pervežti ir perduoti alyvos atliekų tvarkytojams, taip pat įvykdyti aplinkos ministro nustatytas alyvos atliekų tvarkymo užduotis):

1) privalės sudaryti sutartį dėl alyvos atliekų, kurios neturi vertės rinkoje ar jų vertė yra neigiama, surinkimo ir (ar) vežimo Lietuvos Respublikos teritorijoje išlaidų kompensavimo su transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančia įmone, kuri į ją dėl patirtų išlaidų kompensavimo kreipėsi. Šioje sutartyje turės būti numatyta tokių išlaidų kompensavimo tvarka, alyvos atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų teikimo tvarka, šalių teisės, pareigos ir atsakomybė už įsipareigojimų nevykdymą, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolės tvarka, pretenzijų pateikimo, nagrinėjimo ir ginčų sprendimo tvarka, sutarties galiojimo terminas, jos keitimo ar nutraukimo sąlygos ir tvarka; ir

2) privalės, kaip ir dabartinis teisinis reguliavimas numato, sudaryti sutartį dėl alyvos atliekų surinkimo iš transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių ir vežimo Lietuvos Respublikos teritorijoje išlaidų kompensavimo su alyvos atliekų tvarkytoju, kuris į ją dėl to kreipėsi (jeigu alyvos atliekos neturi vertės rinkoje arba jų vertė yra neigiama ir minėtas išlaidas patiria ir dėl jų kompensavimo į organizaciją kreipėsi alyvos atliekų tvarkytojas). Šioje sutartyje turės būti numatyta tokių išlaidų kompensavimo tvarka, alyvos atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų teikimo tvarka, šalių teisės, pareigos ir atsakomybė už įsipareigojimų nevykdymą, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolės tvarka, pretenzijų pateikimo, nagrinėjimo ir ginčų sprendimo tvarka, sutarties galiojimo terminas, jos keitimo ar nutraukimo sąlygos ir tvarka; ir privalės sudaryti sutartis su pagal aplinkos ministro nustatytą tvarką organizacijos išrinktais alyvos atliekų naudotojais ir (ar) eksportuotojais dėl alyvos atliekų, kurios neturi vertės rinkoje ar jų vertė yra neigiama, vežimo ir apdorojimo. Sutartyse turės būti numatyta apmokėjimo už alyvos atliekų vežimą ir apdorojimą tvarka, šių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų teikimo tvarka, šalių teisės, pareigos ir atsakomybė už įsipareigojimų nevykdymą, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolės

⁴⁰ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. birželio 7 d. įsakymas Nr. D1-168 „Dėl Gamintojų ir importuotojų organizacijų banko garantijų ar laidavimo draudimo sutarčių, įrodančių, kad bus finansuojamas komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkymas, sudarymo, pateikimo ir jų reikalavimų vykdymo, lėšų, gautų pagal šiuos dokumentus, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

tvarka, pretenzijų pateikimo, nagrinėjimo ir ginčų sprendimo tvarka, sutarties galiojimo terminas, jos keitimo ar nutraukimo sąlygos ir tvarka. Dėl siūlomo teisinio reguliavimo ūkio subjektams ir valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę vykdančia institucijai bus aiškiau suprasti, kaip turi būti vykdomos alyvos gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijai ATĮ nustatytos pareigos. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

86. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 31 straipsnio 1 dalimi, kuriuo pakeičiama ATĮ 34¹³ straipsnio 1 dalis, siūloma nustatyti, kad individualiai alyvos atliekų tvarkymą organizuojantys alyvos gamintojai ir (ar) importuotojai, vykdydami ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalies 4 ir 5 punktuose jiems nustatytas pareigas (kompensuoti transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančioms įmonėms ar atliekų tvarkytojams alyvos atliekų surinkimo ir vežimo tvarkyti Lietuvos Respublikos teritorijoje išlaidas arba neatlygintinai surinkti alyvos atliekas iš transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių bei šias atliekas pervežti ir perduoti alyvos atliekų tvarkytojams, taip pat įvykdyti aplinkos ministro nustatytas alyvos atliekų tvarkymo užduotis):

1) privalės sudaryti sutartį dėl alyvos atliekų, kurios neturi vertės rinkoje ar jų vertė yra neigiama, surinkimo ir (ar) vežimo tvarkyti Lietuvos Respublikos teritorijoje išlaidų kompensavimo su transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančia įmone, kuri į ją dėl patirtų išlaidų kompensavimo kreipėsi. Šioje sutartyje turės būti numatyta tokių išlaidų kompensavimo tvarka, šalių teisės, pareigos ir atsakomybė už įsipareigojimų nevykdymą, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolės tvarka, pretenzijų pateikimo, nagrinėjimo ir ginčų sprendimo tvarka, sutarties galiojimo terminas, jos keitimo ar nutraukimo sąlygos ir tvarka; ir

2) privalės sudaryti sutartį dėl alyvos atliekų surinkimo iš transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių ir vežimo tvarkyti Lietuvos Respublikos teritorijoje išlaidų kompensavimo su alyvos atliekų tvarkytoju, kuris į ją dėl to kreipėsi (jeigu alyvos atliekos neturi vertės rinkoje arba jų vertė yra neigiama ir minėtas išlaidas patiria ir dėl jų kompensavimo į alyvos gamintoją ir (ar) importuotoją kreipėsi alyvos atliekų tvarkytojas). Šioje sutartyje turės būti numatyta tokių išlaidų kompensavimo tvarka, alyvos atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų teikimo tvarka, šalių teisės, pareigos ir atsakomybė už įsipareigojimų nevykdymą, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolės tvarka, pretenzijų pateikimo, nagrinėjimo ir ginčų sprendimo tvarka, sutarties galiojimo terminas, jos keitimo ar nutraukimo sąlygos ir tvarka; ir

3) privalės sudaryti sutartis su pasirinktais alyvos atliekų naudotojais ir (ar) eksportuotojais dėl alyvos atliekų, kurios neturi vertės rinkoje ar jų vertė yra neigiama, vežimo ir apdorojimo. Sutartyse turės būti numatyta apmokėjimo už alyvos atliekų vežimą ir apdorojimą tvarka, šių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų teikimo tvarka, šalių teisės, pareigos ir atsakomybė už įsipareigojimų nevykdymą, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolės tvarka, pretenzijų pateikimo, nagrinėjimo ir ginčų sprendimo tvarka, sutarties galiojimo terminas, jos keitimo ar nutraukimo sąlygos ir tvarka.

Dėl siūlomo teisinio reguliavimo ūkio subjektams ir valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę vykdančia institucijai bus aiškiau suprasti, kaip turi būti vykdomos alyvos gamintojams ir (ar) importuotojams ATĮ nustatytos pareigos. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

87. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 32 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 34¹⁴ straipsnis (2025 m. sausio 1 d. įsigaliosiančios redakcijos ATĮ 34¹⁴ straipsnio 1 dalis), siūloma prie žodžių „tiekiantiems Lietuvos Respublikos vidaus rinkai“ įrašyti žodžius „verslo tikslais“, kad atitiktų ATĮ 2 straipsnio 64 dalyje nurodytą sąvoką „tiekinimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ bei nustatyti, kad naudojimo procese sudegančią alyvą (dvitakčių variklių alyvą) arba savaime suyrančią alyvą (biologiškai suyrančią alyvą, pagamintą augalinio aliejaus pagrindu) tiekiantiems Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais alyvos gamintojams ir (ar) importuotojams nereikėtų vykdyti ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 28 straipsnio 3 dalimi, kuria ATĮ 34⁷ straipsnio 1 dalis papildoma 5 punktu, nustatomos prievolės įvykdyti alyvos atliekų tvarkymo užduotis. Kaip ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 28 straipsnio 3 dalis, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

88. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 33 straipsnio 1 dalimi, kuria keičiamas ATĮ 34¹⁵ straipsnio 1 dalies 4 punktas, nustatoma, kad baterijų ir akumuliatorių atliekų perdirbimo efektyvumas galės būti nustatomas Vyriausybės įgaliotos institucijos (planuojama – aplinkos ministro) tvarka, kad pasikeitus rodikliams, būtų užtikrintas spartesnis ir efektyvesnis jų perkėlimas iš Europos Sąjungos teisės aktų į nacionalinius teisės aktus.

89. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 33 straipsnio 2 dalimi, kuria keičiama ATĮ 34¹⁵ straipsnio 17 dalis, nustatoma, kad mokesčio už aplinkos teršimą baterijų ir akumuliatorių atliekomis sumokėjimas neatleidžia baterijų ir akumuliatorių gamintojo ir importuotojo nuo ATĮ nustatytų pareigų. Pakeitimu įvedamas aiškus gamintojams ir importuotojams dėl ATĮ nustatytų pareigų vykdymo, t. y. mokesčio už aplinkos teršimą sumokėjimas nebus interpretuojamas kaip vienas iš atliekų tvarkymo organizavimo būdų. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

90. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 36 straipsnio 3 dalimi, kuriuo pakeičiama ATĮ 34¹⁸ straipsnio 5 dalis, siūloma naudoti terminą „surinkimas“ vietoj „paėmimas“, nes surinkimo terminas apibrėžtas ATĮ 2 straipsnio 14 dalyje ir apima terminą „paėmimas“.

91. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 36 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 34¹⁸ straipsnio 2 dalis, ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 39 straipsnio 2 dalimi, kuria panaikinamas ATĮ 34²⁰ straipsnis, siūloma nustatyti, kad apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekų tvarkymas turi būti organizuojamas tik kolektyviai. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d. Tikėtina, kad sumažės apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekų tvarkymo kaštai apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) gamintojams ir (ar) importuotojams, individualiai organizuojantiems apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekų tvarkymą, nes bus didesnės galimybės sutarti dėl mažesnių atliekų tvarkymo kainų. Tikėtina, kad sumažės finansinė našta kolektyviai padangų atliekų tvarkymo organizavimą vykdančioms gamintojams ir importuotojams, nes bus užtikrintas visų padangų gamintojų ir importuotojų dalyvavimas sutvarkant padangų atliekas, surinktas autoservisuose, pas padangų platintojus ir DGAS aikštelėse. Bus paprastesnė ir efektyvesnė apmokestinamųjų gaminių gamintojų ir importuotojų pareigų vykdymo kontrolė. Bus daugiau investuojama į visuomenės švietimą ir informavimą apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo klausimais, nes ATĮ 34²² straipsnio 10 dalyje nustatyta pareiga skirti ne mažiau kaip 3 procentus gautų pajamų visuomenės švietimui ir informavimui atliekų tvarkymo klausimais numatyta tik organizacijoms. ATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūlomas reikalavimas apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) gamintojams ir (ar) importuotojams apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekų tvarkymą organizuoti tik kolektyviai (steigdami organizaciją ir (ar) tapdami tokios organizacijos dalyviais, jai pavesdami vykdyti jiems ATĮ nustatytas pareigas (organizuoti surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą atliekų, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiektus Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais apmokestinamuosius gaminius, aplinkos ministro nustatyta tvarka šviesti ir informuoti visuomenę šių gaminių atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais, apmokėti šių gaminių atliekų surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti ir naudojimo išlaidas, taip pat visuomenės informavimo organizavimo ir vykdymo išlaidas) arba organizacijai sutartiniais pagrindais pavesdami vykdyti ATĮ nustatytas pareigas netapdami organizacijos dalyviais) neturės poveikio ūkio subjektų (gamintojų ir importuotojų) konkurencijai, nes:

1) reikalavimas proporcingas siekiamiems atliekų tvarkymo priežiūros tikslams, nepagrįstai neriboja ūkio subjektų veiklos, dėl to nesumažės jų skaičius ir tarpusavio konkurencija;

2) reikalavimas neturės įtakos gamintojų ir importuotojų vykdomai komercinei veiklai (gaminių pardavimui);

3) reikalavimas taikomas visiems gamintojams ir importuotojams;

4) gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijos negali riboti gamintojų ir importuotojų įstojimo į organizaciją;

5) reikalavimas sumažins finansinę naštą gamintojams ir importuotojams, nes, daroma prielaida, kad organizacija turi didesnes galimybes susitarti su atliekų tvarkytojais dėl mažesnių

atliekų sutvarkymo kainų, ko pasekoje, tikėtina, kad gali teigiamai įtakoti gaminio kainą (kažkiek mažėtų gaminio kainą);

6) didžioji dalis šių gaminių gamintojų ir importuotojų organizuoja gaminių atliekų tvarkymą kolektyviai (pvz., 2021 m. apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymo organizavimą individualiai buvo pasirinkę 9,77 proc. (38 įmonės iš 389) visų registruotų apmokestinamųjų gaminių gamintojų ir importuotojų, 2022 m. – 10,46 proc. (48 įmonės iš 459), 2023 m. – 47 proc. (197 įmonės iš 420)⁴¹).

92. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 37 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 34¹⁹ straipsnio 1 dalis, ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 38 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 34¹⁹ straipsnis, siūloma nustatyti, kad apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) gamintojai ir (ar) importuotojai pirmą kartą pavesti organizacijai organizuoti atitinkamo apmokestinamojo gaminio atliekų tvarkymą ir vykdyti kitas pareigas ar pakeisti organizaciją, kuri ateinančiais kalendoriniais metais jų pavedimu vykdys pareigas, galės ne vėliau kaip iki einamųjų metų gruodžio 1 dienos. Gamintojai ir (ar) importuotojai, pavedę savo pareigas vykdyti vienai organizacijai, negalės pavesti savo pareigų vykdymo kitai organizacijai einamųjų kalendorinių metų laikotarpiu, išskyrus atvejus, kai organizacijai išduotos licencijos galiojimas yra sustabdytas arba panaikintas. Šiuo atveju gamintojai ir (ar) importuotojai savo pareigas vykdyti kitai organizacijai galės pavesti sekančią dieną po ankstesnei organizacijai išduotos licencijos galiojimo sustabdymo, bet ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo dienos, kai jos licencijos galiojimas panaikinamas. Taip bus užtikrintas efektyvesnis apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymas, nes bus užtikrintas tikslus organizacijos užimamos rinkos dalies paskaičiavimas (pagal Gamintojų ir importuotojų, kurie Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekia elektros ir elektroninę įrangą, pakuotes, padangas, užimamos rinkos dalies nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. D1-589, 12 punktą rinkos dalys skaičiuojamos vieną kartą), pagal kurią bus organizuojamas autoservisuose, padangų platinimo vietose, DGAS aikštelėse surinktų padangų atliekų išvežimas ir sutvarkymas, taip pat bus galima tiksliai patikrinti, ar organizacijos užimama rinkos dalis atitinka licencijai gauti nustatytą 10 procentų ribą. Be to, bus laiko gamintojų ir importuotojų pareigas perimančiai organizacijai organizuoti, kad būtų sutvarkytas papildomas apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų kiekis, kuris reikalingas norint įvykdyti įsipareigojimus naujai prisijungusiems gamintojams ir importuotojams. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 37 straipsnio 1 dalyje numatyti pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo. Tokie pat pakeitimai numatyti ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 38 straipsnyje, kur nauja redakcija, kuri įsigalios 2025 m. sausio 1 d., dėstomas ATĮ 34¹⁹ straipsnis ir nustatomas naujas reikalavimas organizacijai dėl užimamos rinkos dalies.

93. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 38 straipsniu, kuriuo nauja redakcija dėstomas ATĮ 34¹⁹ straipsnis (naujos redakcijos 34¹⁹ straipsnio 2 dalis) ir , siūloma nustatyti, kad visų arba dalies apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymui organizuoti organizacija galės būti steigiama, jei apmokestinamųjų gaminių (visų arba dalies) atliekų tvarkymo organizavimą jai paves Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekiantys atitinkamus apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumulatorius) gamintojai ir (ar) importuotojai, kurių bendra užimama rinkos dalis, kuri Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka apskaičiuojama pagal šių gamintojų ir importuotojų, ir dalyvių deklaruotą ataskaitiniu laikotarpiu Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekėtų padangų kiekį, yra ne mažesnė kaip 10 procentų. Dėl to organizacijų kontrolė bus paprastesnė ir efektyvesnė, nes nebus sąlygų nekontroliuojamam organizacijų steigimuisi. Kadangi būtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 45 straipsnio 2 dalimi atitinkamai keičiamas 34²⁸ straipsnio 1 dalies 3 punktas, kuris taip pat įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

94. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 40 straipsnio 2 ir 3 (įsigalios nuo 2025 m. sausio 1 d.) dalimis, kuriomis pakeičiama AT 34² straipsnio 8 dalis, siūloma nustatyti, kad apmokestinamųjų gaminių gamintojas ar importuotojas tuo pačiu laikotarpiu galėtų dalies apmokestinamųjų gaminių

⁴¹ 2023 m. lapkričio 3 d. GPAIS duomenys.

pareigas pavesti vienai, dalies kitai organizacijai, t. y. būtų numatyta galimybė tuo pačiu laikotarpiu pasirinkti atitinkamų apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymą organizuoti skirtingose organizacijose, nes pagal ATĮ 34²⁴ straipsnį licencijos gali būti išduodamos visų apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymui organizuoti arba apmokestinamųjų gaminių (baterijų ir akumuliatorių) atliekų tvarkymui organizuoti, arba apmokestinamųjų gaminių (padangų) atliekų tvarkymui organizuoti. Dėl to būtų sudaryta galimybė apmokestinamųjų gaminių gamintojui ir importuotojui tuo pačiu metu pasirinkti finansiškai naudingiausią atitinkamų apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymą organizuojančią organizaciją. Apmokestinamųjų gaminių gamintojams sumažėtų apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo kaštai.

95. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 36 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas ATĮ 34¹⁸ straipsnio 4 dalies 1 punktas, siūloma nustatyti, kad padangų platintojai, nereikalaudami papildomai sumokėti, privalo priimti kliento (fizinio, juridinio asmens ir asmens, neturinčio juridinio asmens statuso) atiduodamas padangų atliekas tuo atveju, jeigu jo perkamų ar ne seniau kaip prieš vienus metus pirktų padangų vienetų skaičius yra lygus arba didesnis už atiduodamų padangų atliekų vienetų skaičių ir perkamų ar pirktų padangų rūšis atitinka atiduodamų padangų atliekų rūšį, t. y. padangų platintojai turės nemokamai priimti padangų atliekas ne tik padangų pirkimo metu, bet ir po pirkimo, t. y. klientui pasikeitus padangas. Dėl to bus aiškiau padangų platintojams ir visuomenei, kokias padangas, kiek padangų ir kada galima priduoti nemokamai.

96. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 24 straipsnio 4 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 34⁴ straipsnio 7 dalis, ir ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 36 straipsnio 6 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 34¹⁸ straipsnio 8 dalis, siūloma nustatyti, kad transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančios įmonės privalės priimti nemokamai ne tik iš fizinių asmenų, bet ir juridinių asmenų bei asmenų, neturinčių juridinio asmens statuso, techninės priežiūros ir remonto metu susidariusias apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekas ir iš transporto priemonių (ne tik iš lengvųjų automobilių, bet ir lengvųjų krovininių automobilių bei triračių motorinių transporto priemonių, išskyrus trirates motorines transporto priemones su simetriškai išdėstytais ratais) išimtas naudotas dalis. Taip pat siūloma aiškiai nustatyti transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančioms įmonėms turėti laikinojo laikymo vietas transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto veiklos metu susidariusių apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekomis iki šių atliekų perdavimo tokias atliekas turinčiam teisę tvarkyti atliekų tvarkytojams, nes šioms įmonėms yra prievolė nemokamai iš klientų priimti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekas. Siūlomas teisinis reguliavimas leis užtikrinti transporto priemonių remonto metu susidariusių atliekų (padangų, filtrų, amortizatorių ir kitų dalių) tinkamą sutvarkymą. Tiesioginis reikalavimo įrašymas turėti atskirą apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekų laikino laikymo zoną užtikrins, kad šia veikla galės užsiimti tik įmonės, kurios užtikrins tinkamą apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekų sutvarkymą.

97. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 36 straipsnio 5 dalimi, kuria pakeičiama ATĮ 34¹⁸ straipsnio 7 dalis, siūloma aiškiai nustatyti, kad mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekomis sumokėjimas už nevykdytą apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekų tvarkymo užduotį neatleidžia apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) gamintojo ir importuotojo nuo ATĮ nustatytų pareigų vykdymo. Taip pat siūloma aiškiai nustatyti, kad apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekų tvarkymo užduočių įvykdymas neatleidžia apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas, akumuliatorius ir padangas) gamintojų ir importuotojų nuo pareigos surinkti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas, akumuliatorius ir padangas) atliekas iš transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių, o padangų gamintojų ir importuotojų nuo pareigos surinkti padangų atliekas iš transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių, padangų platinimo vietų ir DGAS aikštelių. Dėl to bus aiškiau apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) gamintojams ir importuotojams apie jiems priklausančias vykdyti pareigas. Bus užtikrintas transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančiose įmonėse,

padangų platinimo vietose ir DGAS aikštelėse susidariusių atliekų sutvarkymas. Mokesčio už aplinkos teršimą sumokėjimas nebus traktuojamas kaip vienas iš atliekų tvarkymo organizavimo būdų. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

98. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 36 straipsnio 9 dalimi, kuria ATĮ 34¹⁸ straipsnis papildomas 15 dalimi, siūloma nustatyti, kad apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) importuotojas, įregistravęs savo veiklą trečiojoje valstybėje, privalėtų paskirti savo veiklą Lietuvos Respublikoje įregistravusį juridinį ar fizinį asmenį įgaliotuoju atstovu, atsakingu už ATĮ nustatytų pareigų vykdymą Lietuvos Respublikoje. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos užtikrins, kad apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) importuotojas, kuris yra trečiosios šalies įmonė, registruota pridėtinės vertės mokesčio mokėtoju per paskirtą Lietuvos Respublikoje esantį fiskalinį agentą, tačiau nėra registruota Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre, neturi Lietuvos Respublikoje fizinės buveinės, vykdytų ATĮ nustatytas pareigas. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

99. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 36 straipsnio 9 dalimi, kuria ATĮ 34¹⁸ straipsnis papildomas 14 dalimi, siūloma nustatyti, kad naudotų padangų restauruotojas, kuris Lietuvos Respublikoje restauruoja padangas, kurias Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais patiekė kiti subjektai, tokias restauruotas padangas grąžina į rinką (tiesia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais), bet už jas neišrašo padangų atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų, neturėtų prievolės vykdyti ATĮ nustatytas pareigas padangų gamintojams ir importuotojams. Taip sumažės administracinė ir finansinė našta 5 įmonėms, restauruojančioms naudotas padangas. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

100. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 36 straipsnio 9 dalimi, kuria papildomas ATĮ 34¹⁸ straipsnis 13 dalimi, siūloma nustatyti, kad apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumulatorius) Lietuvos Respublikos teritorijoje pagaminantiems ar įvežantiems į Lietuvos Respublikos teritoriją ir savoms reikmėms sunaudojantiems gamintojams ir (ar) importuotojams nereikės aplinkos ministro nustatyta tvarka šviesti ir informuoti visuomenę apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo klausimais. Dėl to 35 įmonėms sumažės finansinė ir administracinė našta. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

101. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 40 straipsnio 4 dalimi, kuria ATĮ 34²² straipsnis papildomas 9¹ dalimi, siūloma numatyti pareigą organizacijoms sudaryti galimybę visuotiniame organizacijos narių susirinkime stebėtojų teisėmis dalyvauti visiems joms pareigų vykdymą pavedusiems gamintojams ir importuotojams, kurie to pageidauja. Taip būtų užtikrintas didesnis gamintojų ir importuotojų įsitraukimas į kolektyvų atliekų tvarkymo organizavimą, didesnė atsakomybė priimančioms sprendimus, kaip vykdomos ATĮ ir PPATĮ gamintojams ir importuotojams nustatytos pareigos. Kadangi nebūtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalios iš karto po paskelbimo.

102. Vietoj reikalavimo, kurio tinkamo laikymosi neįmanoma įvertinti (reikalavimo, kad organizacijos nariai ir pavedimo davėjai neveiktų atliekų tvarkytojų ir su jais susijusių subjektų naudai ir interesams) ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 40 straipsnio 5 dalimi pakeičiama ATĮ 34²² straipsnis 12 dalis, numatant, kad organizacija privalo pavedimo sutartyse, sudarytose su gamintojais ir importuotojais, numatyti įsipareigojimą padengti jiems nuostolius, jei reikėtų mokėti mokesį už aplinkos teršimą organizacijai neįvykdžius pavedimo sutartyje numatyto įsipareigojimo įvykdyti Vyriausybės nustatytas gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo užduotis. Taip stiprinama organizacijų atsakomybė ir gamintojams, importuotojams suteikiama daugiau saugumo, kad jiems bus padengti nuostoliai, jei reikėtų mokėti mokesį už aplinkos teršimą organizacijai neįvykdžius įsipareigojimo užtikrinti, kad bus sutvarkytas nustatytai užduočiai pasiekti reikalingas gaminių ar pakuočių atliekų kiekis. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalios 2024 m. lapkričio 1 d.

103. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 41 straipsniu tikslinamas ATĮ 34²³ straipsnio 4 dalyje nurodytos veiklos patikrinimo techninės užduoties pavadinimas atsižvelgiant į tai, kad ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 28 dalimi pripažįstama netekusi galios ATĮ 2 straipsnio 68 dalis, kurioje minimas trumpinys „veiklos patikrinimo techninė užduotis“. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis patikslinimas įsigaliotų iš karto po paskelbimo.

104. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 42 straipsnio 1 ir 2 dalimis, kuriomis keičiami ATĮ 34²⁴ straipsnio 2 ir 3 punktai, patikslinami apmokestinamųjų gaminių ir įeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo organizavimo licencijų pavadinimai, nes pagal ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 2 punkte ir ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 2 punkte apibrėžtas gamintojo ir importuotojo sąvokas ATĮ nuostatos taikomos ne tik į kito gaminio sudėtį neįeinančioms baterijoms ir akumuliatoriams (apmokestinamosioms baterijoms ir akumuliatoriams), bet ir į kito gaminio (prietaiso, transporto priemonės) sudėtį įeinančioms baterijoms ir akumuliatoriams, kurie nepriskirti apmokestinamiesiems gaminiams. ATĮ pakeitimo projekto 41 straipsnio 1 dalyje nurodyta apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo organizavimo licencija suteiktą teisę organizuoti atliekų tvarkymą visų rūšių apmokestinamųjų gaminių (padangų, filtrų, amortizatorių, neįeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir akumuliatorių) ir tų baterijų, kurios nepriskiriamos apmokestinamiesiems gaminiams – neapmokestinamos pagal MATĮ. t. y. kurios įeina į kito gaminio sudėtį. ATĮ pakeitimo projekto 41 straipsnio 2 dalyje nurodyta licencija baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo organizavimo licencija suteiktą teisę organizuoti tvarkymą tik baterijų ir akumuliatorių atliekų – tiek tų baterijų, kurios priskiriamos apmokestinamiesiems gaminiams, tiek tų, kurios apmokestinamiesiems gaminiams nepriskiriamos (įeinančios į kito gaminio sudėtį). Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

105. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 42 straipsnio 3–5 dalimis, kuriomis keičiami ATĮ 34²⁴ straipsnio 6–8 punktai, patikslinami EEĮ atliekų tvarkymo organizavimo licencijų pavadinimai, kad atitiktų pasikeitusį EEĮ kategorijų klasifikavimą. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 42 straipsnio 7 dalimi ATĮ 34²⁴ straipsnis papildomas 14 punktu numatant naują pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją – konkrečių gaminių pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją. Ši nauja pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencija galės būti išduodama organizuoti konkrečių gaminių, pvz., AAP, atskiro surinkimo sistemą. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui (pvz., GPAIS patobulinimui), šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 44 straipsnio 1 ir 2 dalimis, kuriomis keičiamas ATĮ 34²⁶ straipsnio 1 dalies 2 punktas ir straipsnis papildomas 2¹ punktu, siūloma gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimą, dalyvavimą organizuojant tokių atliekų tvarkymą savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose ir Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduočių įvykdymą laikyti atskiromis licencijuojamos veiklos sąlygomis. Nustatčius šias atskiras licencijuojamos veiklos sąlygas, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 46 straipsnio 3 dalimi atitinkamai tikslinamas ATĮ 34²⁸ straipsnio 3 dalies 3 punktas. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 44 straipsnio 5 ir 6 dalimis, kuriomis keičiami ATĮ 34²⁶ straipsnio 1 dalies 12 ir 13 punktai, numatoma, kad ATĮ 34⁵ straipsnio 3 ir 4 dalyse, 34¹⁶ straipsnio 3 ir 4 dalyse, 34¹⁹ straipsnio 2, 3, 4 dalyse organizacijoms nustatytos pareigos sudaryti sutartis dėl ENTP, alyvos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo finansavimo priskiriamos licencijuojamos veiklos sąlygoms (kaip ATĮ 34²⁶ straipsnio 1 dalies 8–10 punktuose numatyta EEĮ ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo atveju). Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo. Atsižvelgiant į tai, kad 2025 m. sausio 1 d. ATĮ 34⁵ straipsnio 3 ir 4 dalys taps 4 ir 5 dalimis, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 44 straipsnio 6 dalimi atitinkamai tikslinama ATĮ 34²⁶ straipsnio 1 dalies 12 punkto redakcija, kuri įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

106. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 44 straipsnio 3 dalimi tikslinamas ATĮ 34²⁶ straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytos auditoriaus ataskaitos pavadinimas atsižvelgiant į persvarstytą 4400-asis

TSP standartą, kuris numato, kad auditoriai rengia sutartų procedūrų ataskaitą. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

107. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 44 straipsnio 4 dalimi pripažįstamas netekusiu galios ATĮ 34²⁶ straipsnio 1 dalies 6 punktas atsisakant reikalavimo organizacijoms teikti informaciją apie praėjusį kalendorinį ketvirtį vykdytas atliekų tvarkymo veiklos organizavimo plane, atliekų tvarkymo finansavimo schemoje, visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais programoje numatytas priemonės. Dauguma tokių priemonių būna tęstinės, vykdomos kelis kalendorinius ketvirčius. Todėl jų įvykdymo rezultatas vertinamas, kai licencijuojamos veiklos priežiūrą atliekančiai institucijai pateikiama metinė organizacijos veiklos ataskaita. Nurodytas įpareigojimas dėl ketvirčio informacijos įgyvendinamas per GPAIS suformuojant ir patvirtinant ketvirčio suvestines. Tokį įpareigojimą turi vykdyti 8 organizacijos. Atsižvelgiant į tai ir vertinant, kad ketvirčio suvestinės suformavimas ir patvirtinimas GPAIS truktų ne ilgiau kaip 2 valandas, manytina, kad tokio informacinio įpareigojimo sukeliama administracinė našta laikytina nereikšminga. Todėl, vadovaujantis Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos⁴² 5 punktu, vertinimas ir apskaičiavimas pagal nustatytas išlaidų kategorijas neturėtų būti atliekamas (administracinė našta neskaiciuojama). Kadangi būtina patikslinti įgyvendinamąjį teisės aktą ir patobulinti GPAIS, šis pakeitimas įsigalios 2025 m. sausio 1 d. Atsisakius ATĮ 34²⁶ straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytos licencijuojamos veiklos sąlygos, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 46 straipsnio 4 dalimi atitinkamai patikslinamas 34²⁸ straipsnio 3 dalies 1 punktas. Šis pakeitimas taip pat įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

108. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 45 straipsnio 1 dalimi keičiama ATĮ 34²⁷ straipsnio 1 dalis numatant, kad licencija gali būti keičiama ne tik pasikeitus licencijos turėtojo rekvizitams, bet ir Europos Sąjungos ir (ar) Lietuvos Respublikos teisės aktams. Be to, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 45 straipsnio 2 dalimi ATĮ 34²⁷ straipsnis papildomas 2¹ dalimi, numatant, kad paaiškėjus, kad licencijos duomenys neatitinka gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimą reglamentuojančių teisės aktų, licencijas išduodanti institucija apie tai informuoja licencijos turėtoją ir pakeičia licenciją, kad jos duomenys atitiktų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

109. Atsižvelgus į STT analizėje pateiktas rekomendacijas, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 46 straipsniu, kuriuo keičiamas ATĮ 34²⁸ straipsnio 1 dalies 3 punktas, siūloma atsisakyti nuostatų, numatančių, kad už pareigų, kurios nepriskirtos licencijuojamos veiklos sąlygoms, nesilaikymą organizacija gali būti įspėta apie galimą licencijos galiojimo sustabdymą. Bet siūloma palikti nuostatas, kad organizacija gali būti įspėta apie galimą licencijos galiojimo sustabdymą, jei neatitinka reikalavimo dėl užimamos rinkos dalies. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalios iš karto po paskelbimo. Atsižvelgiant į tai, kad ATĮ 34⁵ straipsnio 2 dalies ir 34¹⁹ straipsnio 2 dalies pakeitimai, numatantys reikalavimą dėl rinkos dalies organizacijai, kuri organizuos apmokestinamųjų gaminių atliekų ar ENTP tvarkymą, įsigalios 2025 m. sausio 1 d., ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 46 straipsnio 2 dalimi atitinkamai keičiama ATĮ 34²⁸ straipsnio 1 dalies 3 punkto redakcija, kuri įsigalios 2025 m. sausio 1 d. Vietoj įspėjimo apie galimą licencijos galiojimo sustabdymą už reikalavimo visuomenės švietimui ir informavimui gaminių ar pakuočių atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais nevykdymą siūloma taikyti AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 8 straipsnyje numatytas baudas: pirmąkart nustačius pažeidimą – nuo 0,5 procento iki 3,5 procento organizacijos gautų pajamų. Baudos dydis diferencijuojamas vertinant, kiek mažiau pajamų nei įpareigota įstatymu organizacija skyrė visuomenei šviesti ir informuoti atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais. Už pakartotinį pažeidimą siūloma numatyti 1,5 karto didesnę baudą – nuo 0,75 procento iki 5,25 procento organizacijos gautų pajamų. Be to, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 46 straipsnio 6 dalimi ATĮ 34²⁸ straipsnis papildomas 4¹ dalimi, numatančia, kad licencijos galiojimas nestabdomas, jeigu licencijos turėtojas per įspėjimą nurodytą terminą pateikė įrodymus, kad nutraukė savo veiksmus, kurie lėmė ATĮ 34²⁸ straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių ir (ar) pažeidimų

⁴² Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos patvirtinimo“.

atsiradimą, pašalino tokių veiksmų padarinius, atlygino žalą (jei tokia nustatyta), kompensavo tokių licencijos turėtojo veiksmų susidariusius nuostolius (jei tokie susidarė licencijos turėtoji neįvykdžius prisiimtų įsipareigojimų), sumokėjo įstatymuose nustatytas sankcijas už tokius pažeidimus (jei tokios sankcijos nustatytos), arba pateikė įrodymus, kad ATĮ 34²⁸ straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių ir (ar) pažeidimų negalėjo panaikinti dėl aplinkybių, nepriklausančių nuo licencijos turėtojo valios ir pastangų. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 46 straipsnio 5 dalimi atitinkamai patikslinama ATĮ 34²⁸ straipsnio 4 dalis numatant, kad šios dalies nuostatos dėl licencijos galiojimo stabdymo netaikomos ATĮ 34²⁸ straipsnio 4¹ dalyje nurodytu atveju. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigaliojė iš karto po paskelbimo.

110. ATĮ pakeitimo projekto 46 straipsnio 7 dalimi keičiama ATĮ 34²⁸ straipsnio 6 dalis atsisakant nuostatų, numatančių, kad įspėjimas apie galimą licencijos galiojimo sustabdymą vadinamas poveikio priemone. Atsisakius šių nuostatų, ATĮ 34²⁸ straipsnio 6 dalyje numatoma, kad reikalavimas įspėti licencijos turėtoją apie ketinimą stabdyti licencijos galiojimą nustatant terminą trūkumams pašalinti netaikomas, kai termino trūkumams pašalinti nustatyti negalima, nes tai pažeistų visuomenės interesą, ir dėl to licencijos galiojimas turi būti sustabdomas nedelsiant. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigaliojė iš karto po paskelbimo.

111. Atsižvelgus į STT siūlymą, ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 47 straipsniu, kuriuo ATĮ 34²⁹ straipsnis papildomas 3 dalimi, siūloma numatyti, kad organizacijai, kuriai gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencija panaikinta ATĮ 34²⁹ straipsnio 1 dalies 3 ar 4 punkte nurodytu pagrindu (jeigu sustabdžius licencijos galiojimą per licencijas išduodančios institucijos nustatytą terminą neišnyko sprendime sustabdyti licencijos galiojimą nurodytos aplinkybės ir (ar) nepanaikinti tokiam sprendime nurodyti pažeidimai ir nepateikti dokumentai, įrodantys, kad išnyko šios aplinkybės ir (ar) panaikinti šie pažeidimai, ir nustatytas pažeidimų pašalinimo terminas yra pasibaigęs arba paaiškėjus, kad organizacija pateikė suklaidotus dokumentus), nauja licencija gali būti išduodama ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo licencijos galiojimo panaikinimo dienos. Jei prašymas išduoti naują licenciją būtų pateiktas nepasibaigus nurodytam terminui, licencijas išduodanti institucija atsisakytų išduoti naują licenciją motyvuojant minėtu reikalavimu, kad nagrinėjamu atveju nauja licencija negali būti išduodama nepasibaigus minėtam 6 mėnesių terminui. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigaliojė iš karto po paskelbimo.

112. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 48 straipsniu, kuriuo keičiamas ATĮ 34³⁰ straipsnis, ir PPATĮ pakeitimo projekto 4 straipsniu, kuriuo PPATĮ 7¹ straipsnio 2 dalis papildoma 3 punktu, siūloma numatyti išimtis, kad pareiga registruotis GPAIS ir vykdyti kitas gamintojams, importuotojams nustatytas pareigas netaikomos valstybės institucijoms, kurios Lietuvos teritorijoje pagamina ar į Lietuvos teritoriją įveža (importuoja) ir naudoja institucijos reikmėms ar perleidžia kitoms valstybės institucijoms gaminius (elektros ir elektroninę įrangą, baterijas ir akumulatorius, apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumulatorius), transporto priemones, alyvą), kurie skirti naudoti krašto apsaugos tikslams. Numatoma, kad atliekos, susidariusios naudojant minėtus gaminius, tvarkomos ATĮ 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigaliojė iš karto po paskelbimo.

113. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 49 straipsnio 3 dalimi, kuria keičiama ATĮ 34³¹ straipsnio 4 dalis, siekiant aiškumo, patikslinama, kad gaminių atliekų naudotojai turi teisę išrašyti gaminių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus, jei gaminių atliekas paruošia naudoti ir panaudoja ne mažesniu už Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytą efektyvumą. Taip pat patikslinama, kad šiame ATĮ straipsnyje minimais gaminių ir pakuočių sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčiais teisę išrašyti atliekų naudotojais suprantami atliekų tvarkytojai, kurie perdirba ar panaudoja energijai gauti gaminių ir (ar) pakuočių atliekas arba paruošia naudoti gaminių atliekas. Kadangi dėl šių techninių patikslinimų reikės tikslinti įgyvendinamąjį teisės aktą (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 184 patvirtintą Tvarkytojų sąrašo sudarymo tvarkos aprašą), šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

114. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 54 straipsniu, kuriuo keičiama 35 straipsnio 3 dalis, siūloma įtvirtinti savivaldybių atsakomybę už Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo plane savivaldybėms nustatytų kiekybinių užduočių, susijusių su komunalinių atliekų, už kurių tvarkymą

neatsakingi gamintojai ir (ar) importuotojai, rūšiuojamuoju surinkimu ir perdirbimu (toliau – savivaldybių atsakomybė), neįgyvendinimą nustatant joms pareigą prisidėti prie finansinės sankcijos, kuri būtų skirta Europos Komisijos Lietuvos Respublikai už Direktyvos 2008/98/EB⁴³ 11 straipsnio 2 dalies c, d, e punktuose ir (ar) 5 dalyje nustatytų tikslų nepasiekimą. Pakeitimais siekiama didesnės savivaldybių motyvacijos vykdyti joms nustatytas užduotis. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d. Pakeitimas atliekamas atsižvelgiant į tai, kad:

- Europos Komisija (toliau – EK) 2023 m. birželio 8 d. išplatino pranešimą, kad iš viso 18 Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių narių kyla rizika nepasiekti Direktyvoje 2008/98/EB nustatyto 55 % tikslo 2025 m. dėl komunalinių atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo (toliau – užduotis). Lietuvai pateiktoje išankstinio perspėjimo ataskaitoje EK pateikė rekomendaciją dėl savivaldybių finansinio skatinimo ar baudimo už atliekų tvarkymo užduočių nepasiekimą.

- Seimo Aplinkos apsaugos komitetas posėdžio, įvykusio 2023 m. spalio 25 d., 2023 m. lapkričio 8 d. protokolu Nr. 107-P-39 pavedė Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai pateikti siūlymus dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo, jame numatant savivaldybių atsakomybę už teisės aktuose joms numatytų užduočių atliekų tvarkymo srityje neįgyvendinimą.

Kiekvienos savivaldybės prisidėjimo sumą (toliau – PS) apskaičiuos Aplinkos ministerija pagal formulę: $PS = (\text{finansinės sankcijos suma}) \times (\text{atliekų kiekis, kurio trūksta iki savivaldybės kiekybinių užduočių pasiekimo atitinkamais kalendoriniais metais, už kuriuos paskirta finansinė sankcija}) / (\text{bendras visų savivaldybių, kurios nepasiekia savivaldybės kiekybinių užduočių, atliekų kiekis, kurio trūksta iki VAPTP toms savivaldybėms nustatytų kiekybinių užduočių pasiekimo atitinkamais kalendoriniais metais, už kuriuos paskirta finansinė sankcija}) \times 0,8$.

Siūloma nustatyti savivaldybių atsakomybę už Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo plane nustatytų kiekybinių užduočių, susijusių su komunalinių atliekų rūšiuojamuoju surinkimu ir perdirbimu (toliau šioje dalyje – savivaldybės kiekybinės užduotys), neįgyvendinimą ne pilna apimtimi, o 80 proc. Nors rūšiuojamojo surinkimo ir perdirbimo užduočių įgyvendinimas priklauso ir nuo kitų subjektų, tačiau savivaldybės, vykdydamos savarankiškąją komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo funkciją, gali taikyti įvairius įrankius ir priemones koordinuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyvių veiksmus ir skatinant jų bendradarbiavimą, kontroliuojant ir prižiūrint atliekų rūšiavimo procesą, skatinant atliekų paruošimo pakartotinai naudoti ir perdirbimo procesus. Valstybė šiuo atveju turi tik teisės aktų, numatančių bendruosius atliekų tvarkymo reikalavimus, leidimo įrankį. Visi konkretus komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimai ir sąlygos, atliepiančios kiekvienos savivaldybės specifiškumą, numatyti savivaldybių teisės aktuose, vadovaudamosi kuriais savivaldybės gali operatyviai priimti sprendimus, padėsiančius spręsti su atliekų tvarkymu susijusių užduočių vykdymu susijusias problemas. Todėl valstybei paliekama 20 proc. atsakomybės.

Formulė remiasi principu, kad savivaldybės, kurios neįvykdo nustatytų atliekų tvarkymo užduočių, turi padengti finansinę sankciją proporcingai jų nesėkmei pasiekti šias užduotis. Savivaldybės, kurios mažiau atsilieka nuo nustatytų tikslų, mokės mažesnę sankcijos dalį, o daugiau atsiliekančios – didesnę dalį. Formulėje atsižvelgiama į tai, kiek kiekviena savivaldybė atsilieka nuo jai priskirtų atliekų tvarkymo užduočių ir kaip šis atsilikimas susijęs su bendru visų užduoties nevykdančių savivaldybių atsilikimu. Tokiu būdu užtikrinamas teisingas sankcijų paskirstymas, kad kiekviena savivaldybė mokėtų tik už savo nesėkmę, o ne už kitų.

115. Formulė sukurs ekonominį stimulą savivaldybėms vykdyti nustatytas atliekų tvarkymo užduotis. Savivaldybės, kurios nevykdo užduočių, bus tiesiogiai finansiškai baudžiamos, kas turėtų skatinti jas imtis veiksmų, kad įvykdytų šias užduotis. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 55 straipsniu, kuriuo keičiama 35¹ straipsnio 1 dalis, siūloma, atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo įstatymo projekto siūlymus atsisakyti individualaus ENTP ir apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) atliekų tvarkymo organizavimo būdo, atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus.

⁴³ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/851 (toliau - Direktyva 2008/98/EB).

116. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 50 straipsniu, kuriuo keičiamas 34³² straipsnis, ir 52 straipsniu, kuriuo keičiamas 34³⁵ straipsnis, siūloma nustatyti, kad gamintojai ir (ar) importuotojai ATĮ nustatytą finansavimo pareigą privalo vykdyti kiekvienais metais, pervesdami už praėjusius kalendorinius metus lėšas, kurių apskaičiavimo, mokėjimo ir paskirstymo tvarką nustato aplinkos ministras.

Nustatydamas tokią tvarką, aplinkos ministras įpareigojamas laikytis kriterijų, kad gamintojai ir (ar) importuotojai savivaldybių teikiamų paslaugų, susijusių su atitinkamų šiukšlių ir atliekų tvarkymu, visas išlaidas kompensuotų neviršydamis išlaidų, būtinų ekonomiškai efektyviai teikti tokias paslaugas, o lėšos būtų apskaičiuojamos ir paskirstomos skaidriai.

Siūloma nustatyti, kad referenciniai skaičiai būtų nustatomi aplinkos ministro įsakymu trejų kalendorinių metų laikotarpiui iki einamojo trejų kalendorinių metų laikotarpio antrų kalendorinių metų rugpjūčio 31 d.

Apibrėžiami referencinių skaičių nustatymo pagrindai, t. y. numatoma, kad referenciniai skaičiai nustatomi pagal aplinkos ministro nustatyta tvarka atliekamų tyrimų, kurių visas išlaidas turi padengti gamintojai ir importuotojai, duomenis.

Atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo įstatymu nustatomą gamintojų ir (ar) importuotojų finansavimo prievolės įvykdymo būdą (mokant finansinius įnašus pagal daugiametes fiksuotas sumas), ATĮ pakeitimo įstatymo 44 straipsniu, kuriuo keičiamas 34²⁶ straipsnis, panaikinamos ATĮ nuostatos, numatančios pareigą kiekvienais kalendoriniais metais iki vasario 1 d. gamintojams ir (ar) importuotojams su savivaldybėmis (arba savivaldybių įsteigtais juridiniais asmenimis, atsakingais už komunalinių atliekų tvarkymą) sudaryti sutartis dėl šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo, taip pat sutartis dėl atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo.

Panaikinus numatytą prievolę sudaryti sutartis su savivaldybėmis (arba jų įsteigtais juridiniais asmenimis), siūloma ATĮ pakeitimo įstatymo 50 straipsnio 2 dalimi, kuria keičiama 34³² straipsnio 4 dalis, ir ATĮ pakeitimo įstatymo 52 straipsnio 2 dalimi, kuria keičiama 34³⁵ straipsnio 4 dalis, panaikinti ir ATĮ nuostatas, kuriomis buvo reglamentuota gamintojų ir (ar) importuotojų galimybė veikti kolektyviai – steigti Organizacijas, kurios būtų buvusios atsakingos tik už tokios finansavimo prievolės vykdymą (sutarčių sudarymą) ir nebūtų atsakingos už jokių kitų pareigų įgyvendinimą (nei už šiukšlių ir atliekų tvarkytojų parinkimą, nei už sutarčių su jais sudarymą, nei už gamintojų ir importuotojų registraciją, nei už gamintojų ir importuotojų pateiktų Lietuvos rinkai vienkartinį plastikinių gaminių apskaitos ataskaitų teikimą į Gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinę sistemą GPAIS).

Atitinkamai ATĮ pakeitimo įstatymo 42 straipsniu, kuriuo keičiama 34²⁴ straipsnis, siūloma panaikinti ir ATĮ numatytas atskiras licencijų rūšis tokioms organizacijoms:

1) tabako gaminių su filtrais ir filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, atliekų ir šiukšlių išrinkimo ir tvarkymo finansavimo organizavimo licenciją;

2) drėgnųjų servetėlių ir oro balionėlių šiukšlių išrinkimo ir tvarkymo finansavimo organizavimo licenciją.

Siūlomu reguliavimu gamintojai ir (ar) importuotojai patys bus atsakingi už jiems pagal aplinkos ministro nustatytą tvarką paskaičiuotų finansavimo lėšų mokėjimą pagal aplinkos ministro patvirtintą tvarką (todėl ATĮ pakeitimo įstatymo 51 ir 53 straipsniuose numatytas ATĮ 34³³, 34³⁴, 34³⁶, 34³⁷ straipsnių pripažinimas netekusiais galios).

Savivaldybėms nebereikės sudaryti sutarčių, todėl nebebus jų sudarymo ir administravimo naštos.

Siūlomas teisinis reguliavimas yra palankesnis ūkio subjektams, todėl naujos nuostatos įsigalios nuo 2024 m. lapkričio 1 d. Įgyvendinantys teisės aktai rengiami lygiagrečiai Įstatymo projekto svarstymui ir bus priimti iš karto po Įstatymo projekto priėmimo.

117. Siekiant teisinio aiškumo, PPATĮ pakeitimo projekto 1 straipsniu, kuriuo keičiamos PPATĮ 2 straipsnio 19 ir 24 dalys, siūloma patikslinti termino „pakuočių sunaudojimas savoms reikmėms“ apibrėžtį, atsisakant sąvokų apibrėžčių atkartojimo susijusiuose įstatymuose, siūloma pripažinti netekusiomis galios sąvokas „importuotojas“ ir „tiekinas Lietuvos Respublikos vidaus

rinkai“, patikslinti PPATĮ 2 straipsnio 30 dalį numatant, kad kitos PPATĮ vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos ATĮ ir MATĮ, taip pat MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 4 dalimi papildyti MATĮ 2 straipsnyje nustatytą tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai sąvoką tuščių pakuočių terminu. Šie techniniai patikslinimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

118. PPATĮ pakeitimo projekto 7 straipsniu, kuriuo PPATĮ papildomas 10¹ straipsniu, kur, kad būtų aiškiau, viename straipsnyje išdėstomi visi su AAP pakuočių atliekų tvarkymo organizavimu susiję reikalavimai. Šiame straipsnyje siūloma numatyti teisę AAP Lietuvos rinkai tiekiantiems gamintojams ir importuotojams steigti organizaciją, kuri organizuos AAP pakuočių atliekų tvarkymą (toliau – AAP organizacija), diegti AAP prekių pakuočių atliekų atskiro surinkimo sistemą. Įgyvendindami PPATĮ 7 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytą pareigą ir organizuodami AAP pakuočių atliekų tvarkymą, AAP Lietuvos rinkai tiekiantys gamintojai, importuotojai ir AAP organizacijos, kaip ir pagal dabartinį reglamentavimą, turėtų sudaryti sutartis su atliekų tvarkytojais, kad šie surinktų AAP pakuočių atliekas, paruoštų naudoti ir panaudotų (ar išvežtų panaudoti į kitas valstybes nares), taip pat galėtų sudaryti sutartis su AAP prekiaujančiais pardavėjais, kad šie nemokamai priimtų iš asmenų tuščias AAP pakuotes ir jas perduotų minėtiems atliekų tvarkytojams. Taip būtų sudaromos prielaidos surinkti švarių perdirbti tinkamų žaliavų. Vertinant ribotas AAP pardavėjų galimybes priimti visas asmenų atnešamas tuščias AAP pakuotes (įskaitant, pvz., įsigytas iš kitų pardavėjų, kurie nedalyvauja sistemoje, ar pardavėjų, kurie neįregistravę savo veiklos teisės aktų nustatyta tvarka), racionalu ir proporcinga, kad AAP pardavėjai turėtų teisę atsisakyti priimti tokias pakuotes, jei jau priėmė visą jų parduotų AAP pakuočių kiekį. Taip galbūt būtų skaidrinama rinka ir mažėtų asmenų noras pirkti AAP iš šešėlinės rinkos, iš AAP pardavėjų, kurie neregistravę savo veiklos. Be to, surinkus tuščias AAP pakuotes, kurias rinkai patiekė oficialūs gamintojai ir importuotojai, sumažėtų rizika, kad šias pakuotes asmenys galėtų neteisėtai panaudoti išpilstyti neaiškios kilmės, kokybės, neregistruotus AAP ir parduoti šešėlinėje rinkoje. Lietuvos rinkai AAP tiekiantys gamintojai ir importuotojai, tikėtina, tiekia ir kitokius supakuotus produktus. AAP produktų prekių pakuočių atliekų tvarkymą nusprendusiems organizuoti per AAP organizaciją, gamintojams ir importuotojams turėtų būti sudaryta galimybė kitų pakuočių (į kurias supakuoti kiti produktai), atliekų tvarkymo organizavimą pavesti kitai Pakuočių organizacijai. Manytina, kad racionalu ir proporcinga būtų numatyti, kad reikalavimas, kad gamintojai ir importuotojai pakuočių atliekų tvarkymą tuo pačiu laikotarpiu gali pavesti tik vienai organizacijai, nebūtų taikomas, pakuočių atliekų tvarkymą pavedant organizuoti organizacijoms, kurios įdiegia atskiro surinkimo sistemas, kur surenkamos tik organizacijai pareigas pavedusių gamintojų ir importuotojų konkrečių gaminių pakuočių atliekos. Taip būtų sudaryta galimybė gamintojams ir importuotojams vienai Pakuočių organizacijai pavesti organizuoti tvarkymą tik tam tikrų gaminių pakuočių atliekų (pvz., įsteigti atskirą Pakuočių organizaciją, kuri organizuos AAP pakuočių atliekų atskirą surinkimą ir šių surinktų atliekų sutvarkymą), kitai Pakuočių organizacijai – organizuoti visų kitų pakuočių, kurias Lietuvos rinkai tiekia gamintojai ir importuotojai, atliekų tvarkymą. Atsižvelgiant į tai, ATĮ pakeitimo projekto 40 straipsnio 3 dalimi keičiama ATĮ 34²² straipsnio 8 dalis numatant, kad reikalavimas, kad gamintojas ir importuotojas tuo pačiu metu pakuočių atliekų tvarkymą gali pavesti tik vienai Organizacijai, netaikomas pakuočių atliekų tvarkymą pavedant organizuoti organizacijoms, kurios įdiegia atskiro surinkimo sistemas, kur surenkamos tik organizacijai pareigas pavedusių gamintojų ir importuotojų konkrečių gaminių pakuočių atliekos. Kadangi reikalingas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalioję 2025 m. sausio 1 d.

119. PPATĮ pakeitimo projekto 3 straipsnio 1 dalimi, kuria keičiamas PPATĮ 7 straipsnio 1 dalies 4 punktas, ir 6 straipsnio 2 dalimi, kuria keičiamas PPATĮ 10 straipsnio 5 dalis, siūloma nustatyti, kad gamintojai ir importuotojai finansuoja komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų, kurios savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose Atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnio 10 dalies 3 punkte nurodytomis priemonėmis surenkamos kartu su pakuočių atliekomis, rūšiuojamojo surinkimo sistemos

infrastruktūrą, jos įrengimą, priežiūrą, atnaujinimą, plėtrą ir komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir minėtų kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugų teikimą, šių paslaugų ir veiklų administravimą turi finansuoti proporcingai jos dalyvių ir organizuoti pakuočių atliekų tvarkymą sutartiniais pagrindais pavedusių gamintojų ir importuotojų užimamai rinkos daliai. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2024 m. spalio 1 d. Pagal gamintojų ir importuotojų organizacijų teikiamą informaciją opia išlieka problema dėl komunalinėse atliekose susidarančioms pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms (popieriui ir kartonui, stiklui, metalams, plastikui) surinkti ir rūšiuoti skirtuose konteineriuose (toliau – rūšiavimo konteineriai) randamų priemaišų (kitų atliekų, kurios netinka perdirbti) ir jų tvarkymo finansavimo. Pakeitimai padėtų užkirsti kelią nuolatinėms savivaldybių ir gamintojų, importuotojų ir jų organizacijų ginčams dėl to, kas ir kokia dalimi turi finansuoti minėtas su komunalinių atliekų sraute susidarančiomis pakuočių atliekomis ir kitomis antrinėmis žaliavomis, kurios savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose Atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnio 10 dalies 3 punkte nurodytomis priemonėmis surenkamos kartu su pakuočių atliekomis, susijusias sąnaudas.

PPATĮ 7 straipsnio 1 dalies 4 punkto ir PPATĮ 10 straipsnio 5 dalies pakeitimai susiję su:

1) ATĮ 30 straipsnio 3 dalies 15 punkto pakeitimu, kuriuo siūloma savivaldybėms priskirti komunalinių atliekų turėtojų vykdomo komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietoje kokybės priežiūros ir kontrolės funkciją,

2) ATĮ 30 straipsnio 8 dalies pakeitimu, kuriuo siūloma įpareigoti Aplinkos ministeriją parengti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos administravimo reikalavimus ir rūšiuojamuoju surinkimo būdu surenkamų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų sąrašą,

Visi šie pakeitimai kartu padės sukurti veiksmingesnę ir atsakingesnę atliekų tvarkymo sistemą, mažins išteklių praradimą, mažins taršą ir prisidės prie ekologiškai sąmoningos visuomenės kūrimo.

PPATĮ pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 1 dalimi ir 6 straipsnio 2 dalimi keičiamų PPATĮ 7 straipsnio 1 dalies 4 punkto ir 10 straipsnio 5 dalies nuostatas, pagal kurias numatyta įpareigoti supakuotų produktų gamintojus ir importuotojus finansuoti rūšiavimo konteineriuose randamų ne tik pakuočių atliekų, bet ir kitų atliekų tvarkymą, nustatyta tvarka notifikuoti EK ir ES valstybėms narėms (iki 2024 m. gegužės 28 d. laukiama EK atsakymo).

Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2024 m. spalio 1 d. (jeigu bus gautas palankus EK atsakymas dėl notifikuotų PPATĮ nuostatų).

120. PPATĮ pakeitimo projekto 3 straipsnio 2 dalimi, kuriuo keičiama PPATĮ 7 straipsnio 3 dalis, siūloma aiškiai nustatyti, kad mokesčio už aplinkos teršimą sumokėjimas neatleidžia gamintojo ir importuotojo nuo PPATĮ gamintojams ir importuotojams nustatytų pareigų (pvz., apmokėti komunalinių atliekų tvarkymo sistemose surenkamų pakuočių atliekų tvarkymo išlaidas, šviesti ir informuoti visuomenę pakuočių atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais) vykdymo. Mokestis už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis – ekonominė priemonė, taikoma už neįvykdytas Vyriausybės nustatytas pakuočių atliekų tvarkymo užduotis. Neatsižvelgiant į tai, ar deklaruotas ir sumokėtas mokestis už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis, gamintojams ir importuotojams, kurie nevykdo pareigos organizuoti pakuočių atliekų tvarkymą, būtų taikoma atsakomybė (bauda) pagal Aplinkos apsaugos įstatymo 108 straipsnį. Kadangi nebūtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalios iš karto po paskelbimo.

121. Siekiant teisinio aiškumo, PPATĮ pakeitimo projekto 6 straipsnio 1 dalimi, kuria keičiama PPATĮ 10 straipsnio 1 dalis, siūloma apibrėžti terminą, per kurį gamintojai ir importuotojai gali pareigų vykdymą einamaisiais metais pavesti kitai Pakuočių organizacijai, kai sustabdomas arba panaikinamas licencijos galiojimas Pakuočių organizacijos, kuriai jie buvo pavedę pareigų vykdymą einamaisiais metais. Pareigas perimančiai Pakuočių organizacijai turi likti laiko organizuoti papildomą pakuočių atliekų kiekį, kuris reikalingas norint įvykdyti įsipareigojimus naujai prisijungusiems gamintojams ir importuotojams. Be to, nurodytu atveju gamintojams ir importuotojams prisijungus prie kitos Pakuočių organizacijos, reikės perskaičiuoti Pakuočių organizacijų užimamas rinkos dalis – kiekviena iš Pakuočių organizacijų likusius einamųjų metų

mėnesius finansuos savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemose atskirai surenkamų pakuočių atliekų tvarkymą pagal perskaičiuotas rinkos dalis. Atsižvelgiant į tai, siūloma numatyti, kad sustabdžius ar panaikinus esamos Pakuočių organizacijos licencijos galiojimą, per vieną mėnesį, kai sustabdomas ar panaikinamas ankstesnės Pakuočių organizacijos licencijos galiojimas, gamintojai ir importuotojai galės kitai Pakuočių organizacijai pavesti vykdyti pareigas einamaisiais metais, bet pavesti pareigas vykdyti paskutinįjį metų ketvirtį, t. y. po rugsėjo 30 dienos galės, jei Pakuočių organizacija sutiks įsipareigoti likusiais einamųjų metų mėnesiais įvykdyti gamintojams ir (ar) importuotojams nustatytas pareigas. Taip bus užtikrinta, kad metų pabaigoje nauji pavedimai sudaromi Pakuočių organizacijoms įsivertinus, ar liks pakankamai laiko spėti per likusius einamųjų metų mėnesius įvykdyti įsipareigojimus naujai prisijungusiems gamintojams ir importuotojams. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalios iš karto po paskelbimo.

122. Siekiant teisinio aiškumo, PPATĮ pakeitimo projekto 6 straipsnio 3 dalimi, kuria keičiama PPATĮ 10 straipsnio 5¹ dalis, patikslinama, kad Pakuočių organizacija licencijas išduodančiai institucijai pateikia banko garantiją ir (ar) laidavimo draudimo sutartį, įrodančią, kad bus finansuojamas komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkymas. Taip suteikiama teisė organizacijai nuspręsti, ar visai reikiamai garantuoti finansavimą sumai ims vieną dokumentą (arba banko garantiją, arba laidavimo draudimo sutartį) ar tą sumą garantuos keliais dokumentais (keliomis banko garantijomis arba keliomis laidavimo draudimo sutartimis, arba ir banko garantija, ir laidavimo draudimo sutartimi). Analogiškai kaip numatyta ATĮ 11 straipsnio 2 dalyje atliekas naudojančioms ar šalinančioms įmonėms kaip prievolių užtikrinimo dokumentą pateikti laidavimo draudimo sutartį ir (ar) banko garantiją, ir (ar) maksimaliąją hipoteką. Rašant jungtuką „ir (ar)“ atitinkamai ATĮ pakeitimo projekte patikslinamos ir ATĮ 34² straipsnio 3 dalies, 34⁵ straipsnio 2 dalies (nuo 2025 m. sausio 1 d. pasikeitus numeracijai – 3 dalies), 34¹² straipsnio 2 dalies, 34¹⁶ straipsnio 2 dalies, 35¹ straipsnio 1 dalies nuostatos. Šie techniniai patikslinimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

123. Siekiant teisinio aiškumo, PPATĮ pakeitimo projekto 6 straipsnio 4 dalimi, kuria PPATĮ 10 straipsnis papildomas nauja 5² dalimi, siūloma numatyti, kad naujos Pakuočių organizacijos garanto suma apskaičiuojama remiantis esamų Pakuočių organizacijų pateiktų garantų duomenų vidurkiu ir naujos Pakuočių organizacijos planuojama užimti rinkos dalimi. Šis techninis patikslinimas įsigalios iš karto po paskelbimo.

124. PPATĮ pakeitimo projekto 6 straipsnio 5 dalimi, kuria keičiama PPATĮ 10 straipsnio 6 dalis, siūloma numatyti teisę, o ne pareigą Pakuočių organizacijoms sudaryti kontrolės tarybą, siekiant išvengti situacijų, kad, pvz., pakuočių atliekų tvarkytojų asociacijoms atsisakius į kontrolės tarybą skirti savo atstovus, kontrolės taryba negalėtų veikti, o Pakuočių organizacija neproporcingai būtų laikoma nevykdanti PPATĮ numatytos pareigos sudaryti kontrolės tarybą. Taip pat siūloma atsisakyti nuostatų, kad į organizacijos inicijuojamą kontrolės tarybą skiriamas ir Aplinkos ministerijos atstovas ir taip nebedubliuoti valstybinės aplinkos apsaugos kontrolės funkcijų. Neatsižvelgiant į tai, Pakuočių organizacijoms lieka ATĮ 34²² straipsnio 14 dalyje nustatyta pareiga vykdyti organizacijos narių, pavedimo davėjų ir atliekų tvarkytojų, su kuriais sudarė pakuočių atliekų tvarkymo sutartis, sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolę. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalios iš karto po paskelbimo.

125. Siekiant, kad Pakuočių organizacijų sudaromų organizacijų ir jų sudaromų kontrolės tarybų veikla būtų atviresnė ir skaidresnė, PPATĮ pakeitimo projekto 6 straipsnio 9 dalimi, kuria PPATĮ 10 straipsnis papildomas 12, 13 ir 14 dalimis, siūloma numatyti pareigą, kad Pakuočių organizacija ir kontrolės taryba (jei Pakuočių organizacija sudaro kontrolės tarybą, kad ši kontroliuotų, kaip atliekų tvarkytojai, su kuriais Pakuočių organizacija turi atliekų tvarkymo sutartis, ir gamintojai, importuotojai, kurie pavedė Pakuočių organizacijai vykdyti gamintojams ir importuotojams nustatytas pareigas, vykdo sutartinius įsipareigojimus) turi pranešti Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos ir Aplinkos apsaugos agentūrai apie kontrolės metu nustatytus galimus teisės aktų reikalavimų pažeidimų atvejus, taip pat pareigą kontrolės tarybai

kasmet pateikti ją įsteigusiai Pakuočių organizacijai apibendrintą informaciją apie sutartinių įsipareigojimų kontrolės rezultatus (kiek organizuota subjektų patikrinimų, kiek nustatyta sutartinių įsipareigojimų nesilaikymo atvejų, kiek pastebėta atvejų, kad subjektai galimai nesilaikė pakuočių atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, ar apie šiuos atvejus informuota licencijuojamos veiklos priežiūrą vykdanči institucija ir (ar) aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdanči institucija), o Pakuočių organizacijai – šią informaciją paskelbti savo interneto svetainėje. Atsižvelgus į tai, kad veikia tik 2 Pakuočių organizacijos, kurios turėtų kiekvienais metais savo interneto svetainėje pateikti apibendrintą informaciją apie šių organizacijų inicijuotų kontrolės tarybų sutartinių įsipareigojimų kontrolės rezultatus ir šio informacinio įpareigojimo atlikimas užtruktų ne ilgiau kaip 2 valandas, manytina, kad sukeliamas administracinė našta laikytina nereikšminga. Todėl, vadovaujantis Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos 5 punktu, vertinimas ir apskaičiavimas pagal nustatytas išlaidų kategorijas neatliekamas (administracinė našta neskaičiuojama).

Kadangi su suinteresuotomis organizacijomis diskutuojant apie minėtus pakeitimus, susijusius su kontrolės tarybomis, konstatuota, kad aktualu, jog jie įsigaliotų kaip įmanoma greičiau, šie pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo. Tačiau numatoma, kad iki šių pakeitimų įsigaliojimo dienos sudarytų kontrolės tarybų sudėtis ir steigimo sutartys turi būti iki 2024 m. lapkričio 1 d. patikslintos, kad atitiktų minėtus reikalavimus kontrolės tarybų ir jų steigimo sutarčių sudarymui.

126. Siekiant stiprinti Pakuočių organizacijų vykdomą sutartinių įsipareigojimų kontrolę, PPATĮ pakeitimo projekto 6 straipsnio 8 dalimi, kuria PPATĮ 10 straipsnis papildomas 12 dalimi, siūloma numatyti teisę Pakuočių organizacijoms atlikti atliekų tvarkytojų, su kuriais turi pakuočių atliekų tvarkymo sutartis, patikrinimus siekiant įsitikinti, ar teisinga atliekų tvarkytojų pateikiama informacija apie sutvarkomą pakuočių atliekų kiekį. Kadangi nebūtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalios iš karto po paskelbimo.

127. Siekiant teisinio aiškumo, PPATĮ 7² straipsnio 1 dalies 4 punkte detalizuojama, kad į gamintojų ir importuotojų privalomas apmokėti vienkartinį plastikinių gaminių atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, ir šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo, apdorojimo išlaidas įskaičiuojamos išlaidos, patiriamos nustatant susijusius referencinius skaičius.

128. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu siūloma papildyti MATĮ 1 straipsnį 4 dalimi, įtvirtinančia nuostatas, susijusias su duomenų apsauga.

129. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalimi siūloma atsisakyti MATĮ 2 straipsnio 6 dalies, atsižvelgiant į tai, kad sąvoka „kombinuotoji pakuotė“ apibrėžta PPATĮ 2 straipsnio 6¹ dalyje. Be to, atsižvelgiant į tai, kad vadovaujantis ATĮ 2 straipsnio 67 dalies ir 34³¹ straipsnio nuostatomis, į Tvarkytojų sąrašą įrašomi pakuočių atliekų tvarkytojai, kurie išveža perdirbti pakuočių atliekas į valstybes nares, t. y. į kitas Europos Sąjungos valstybes nares ar Europos ekonominės erdvės valstybes, siekiant teisinio aiškumo, atitinkamai siūloma patikslinti MATĮ 2 straipsnio 12 dalyje apibrėžto termino „perdirbamoji pakuotė“ dalį (MATĮ 2 straipsnio 12 dalies 2 punktą) naudojant terminą „valstybės narės“ vietoj termino „Europos Sąjungos valstybės narės“. Šis techninis patikslinimas įsigalios iš karto po paskelbimo.

130. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 2 dalimi, kuria keičiama MATĮ 2 straipsnio 11 dalis (naujos redakcijos MATĮ 2 straipsnio 11 dalies 3 punktas), siūloma nustatyti, kad nuslėpta tarša būtų laikoma, jei klaidingai nurodyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodantys dokumentai, sutvarkyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų kiekiai, nes MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu keičiamo MATĮ 9 straipsnio 9 dalies 9 punkte numatoma, kad mokesčio mokėtoju, kuris nurodė neegzistuojantį (fiktyvų) atliekų tvarkytojo ir (ar) gamintojų ir importuotojų organizacijos tariamai išrašytą gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodantį dokumentą ir (ar) patvirtinimą, kuriuo remiantis pasinaudota mokesčio lengvata, ir tariamai sutvarkytą gaminių ir (ar) pakuočių atliekų kiekį, apskaičiuojamas privalomas sumokėti mokestis už aplinkos teršimą ir skiriama ekonominė sankcija. Taip pat naujos redakcijos MATĮ 2 straipsnio 11 dalies 4 punktu siūloma nustatyti, kad nuslėpta tarša būtų laikoma nevykdyta ar pradėta vykdyti pradėjus mokestinį patikrinimą gaminių ir (ar) pakuočių apskaita aplinkos ministro nustatyta tvarka,

nes MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu keičiamo MATĮ 9 straipsnio 9 dalies 8 ir 10 punktuose numatyta, kad mokesčio mokėtojai, kuris aplinkos ministro nustatyta tvarka vykdė gaminių ir (ar) pakuočių apskaitą, tačiau nuslėpė Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekų gaminių ir (ar) pripildytų pakuočių kieki, arba iki mokestinio patikrinimo pradžios nevykdė aplinkos ministro nustatyta tvarka privalomos gaminių ir (ar) pakuočių apskaitos, apskaičiuojamas privalomas sumokėti mokestis už aplinkos teršimą ir skiriama ekonominė sankcija. Šie pakeitimai įsigalios nuo naujo mokestinio laikotarpio, t. y. 2025 m. sausio 1 d., nes pagal Mokesčių administravimo įstatymo 3 straipsnio 3 punktą Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymai, nustatantys naują mokestį, naują mokesčio tarifą, mokesčio lengvatą, sankcijas už mokesčių įstatymų pažeidimus arba iš esmės pakeičiantys apmokestinimo tam tikru mokesčiu tvarką ar apmokestinimo teisinio reglamentavimo bei taikymo principus, turi įsigalioti ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo jų paskelbimo dienos.

131. Siekiant teisinio aiškumo, MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, kuriuo keičiamas MATĮ 9 straipsnis (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 3 dalies 6 punktas), siūloma aiškiai reglamentuoti, jog mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis lengvata vienkartinės pripildytas pakuotes Lietuvos rinkai tiekiantys gamintojai ir importuotojai gali pasinaudoti turėdami galiojančius dokumentus, patvirtinančius Vyriausybės nustatytos pakuočių atliekų naudojimo ir (ar) perdirbimo užduoties įvykdymą. Kadangi MATĮ 9 straipsnio 3 dalies 6 punktas keistas MATĮ Nr. XIV-2173 pakeitimo įstatymu, kuris įsigalios 2025 m. sausio 1 d., MATĮ Nr. XIV-2173 pakeitimo įstatymo projektu atitinkamai patikslinamas MATĮ Nr. XIV-2173 pakeitimo įstatymo 2 straipsnis. Šie patikslinimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

132. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, kuriuo keičiamas MATĮ 9 straipsnis (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 3 dalies 7 punktas), siūloma numatyti, kad nuo 2025 m. vienkartinių neperdirbamųjų pakuočių atveju mokestis apskaičiuojamas už visą tieką Lietuvos rinkai kieki. Vertinant tai, kad nuo 2025 m. vienkartinėms pakuotėms nustatytos tik perdirbimo užduotys, vienkartinės neperdirbamąsias pakuotes Lietuvos rinkai tiekiantiems gamintojams ir importuotojams mokėtina mokesčio suma neturėtų būti mažinama proporcingai panaudotam energijai gauti neperdirbamųjų pakuočių atliekų kiekiui. Kadangi užduotys tik perdirbimui nustatytos nuo 2025 m., šis patikslinimas įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

133. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, kuriuo keičiamas MATĮ 9 straipsnis (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 4, 7 ir 8 dalys), siūloma atsisakyti nuostatų, kad mokesčio mokėtojai privalo pildyti mokesčio už aplinkos teršimą gaminių ir pakuočių deklaracijas VMI mokesčių apskaitos informacinėje sistemoje – mokesčiui apskaičiuoti reikalingi duomenys būtų deklaruojami GPAIS. Atsisakius šių deklaracijų pildymo minėtoje VMI informacinėje sistemoje, būtų sumažinta administracinė našta gamintojams ir importuotojams, nes mokėtina mokesčio suma būtų automatiškai apskaičiuojama pagal gamintojų ir importuotojų GPAIS suvestus ir patvirtintus duomenis metinėje gaminių ir pakuočių apskaitos ataskaitoje; mokesčio mokėtojai GPAIS patvirtinus apskaičiuotą mokėtiną mokesčio sumą, GPAIS pagal duomenų teikimo sutartyje tarp Aplinkos apsaugos agentūros ir VMI nustatytą tvarką ir terminus mokesčio mokėtojo identifikacinius duomenis ir apskaičiuotą mokėtiną mokesčio už aplinkos teršimą sumą automatiškai perduos į VMI mokesčių apskaitos informacinę sistemą. Be to, taip būtų didinama gamintojų ir importuotojų atsakomybė vykdyti gaminių ir pakuočių apskaitą GPAIS. Atsižvelgiant į tai, kad metinės gaminių ir pakuočių apskaitos ataskaitas gamintojai ir importuotojai turi suformuoti ir patvirtinti ne vėliau kaip per 50 kalendorinių dienų nuo kalendorinių metų pabaigos, siūloma nustatyti vėlesnį mokesčio už aplinkos teršimą gaminių ir pakuočių atliekomis sumokėjimo terminą – kovo 1 d. (vietoj vasario 15 d.). Kadangi norint įgyvendinti šiuos pakeitimus reikės atitinkamai patobulinti GPAIS ir VMI mokesčių apskaitos informacinę sistemą, pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

134. Norint, kad savivaldybės ir komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriai galėtų tiksliau prognozuoti ir apskaičiuoti būtinąsias sąnaudas, kurios įtraukiamos skaičiuojant vietinę rinkliavą ar įmoką už komunalinių atliekų tvarkymą, ir įvertinus tai, kad 2023 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujas sąvartyno mokesčio tarifas, siūloma MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 5 straipsnio

2 dalimi MATĮ 7 straipsnį papildyti 11 dalimi numatant, kad atitinkamais mokestiniais metais apskaičiuojant sąvartyno mokesčiui taikomą vartotojų kainų indeksą mokestinio laikotarpio liepos mėnesio kainos būtų lyginamos su 2023 m. liepos mėnesio kainomis. Likusiems mokesčiams už aplinkos teršimą siūloma palikti dabar galiojančią vartotojų kainų indekso skaičiavimo tvarką, bet siekiant aiškumo ir nuoseklumo ją dėti naujai papildomoje MATĮ 7 straipsnio 10 dalyje, o MATĮ 7 straipsnio 9 dalį patikslinti joje paliekant tik bendrąsias nuostatas, kad vartotojų kainų indeksą apskaičiuoja Valstybinė duomenų agentūra, mokesčiai už aplinkos teršimą indeksuojami, kai apskaičiuotas vartotojų kainų indeksas lygus 101 arba didesnis. Šie pakeitimai įsigalios 2024 m. liepos 1 d.

135. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, kuriuo pakeičiamas MATĮ 9 straipsnis, (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 9 dalis), siūloma numatyti, kad mokesčio mokėtojui nuslėpus ir (ar) nedeklaravus taršos, patiekto Lietuvos Respublikos vidaus rinkai gaminių ir (ar) pakuočių kiekio ar pašalinto sąvartyne atliekų kiekio, vietoj mokesčio dvigubu tarifu už nuslėptą ar nedeklaruotą taršą, nuslėptą patiektą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai gaminių ar pakuočių kiekį, nurodytą fiktyvų mokesčio mokėtojui tariamai išrašytą gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodantį dokumentą, kuriuo remiantis mokesčio mokėtojas pasinaudojo MATĮ 6 straipsnio 4 dalyje nurodyta mokesčio lengvata, ir tariamai sutvarkytą gaminių ir (ar) pakuočių atliekų kiekį, nuslėptą sąvartyne pašalintų atliekų kiekį būtų apskaičiuojamas privalomas sumokėti mokestis ir skiriama ekonominė sankcija, lygi šio privalomo sumokėti mokesčio dydžiui. Privalomo sumokėti mokesčio dydį siūloma skaičiuoti, nuslėptą (nedeklaruotą) taršos, patiektų Lietuvos Respublikos vidaus rinkai gaminių ir (ar) pakuočių, sąvartyne pašalintų atliekų kiekį, patiektų Lietuvos Respublikos vidaus rinkai gaminių ir (ar) pakuočių kiekį, kuriam kaip teisę į mokesčio lengvatą mokesčio mokėtojas nurodė tariamai jam išrašytą gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodantį dokumentą ir tariamai sutvarkytą tokių atliekų kiekį, dauginant iš (atitinkamai) MATĮ 1–5 prieduose nurodyto tarifo, indeksavimo koeficiento, tarifo koregavimo koeficiento (kai transporto priemonė atitinka bent vieną iš MATĮ 7 priede nustatytų techninių ypatumų). Keistųsi tik finansinės atsakomybės apskaičiavimo principai, bet ne pinigų suma, kurią mokesčio mokėtojas turės sumokėti už nuslėptą taršą. Atsisakoma principo, kad už nuslėptą taršą skaičiuojamas mokestis mokesčio tarifu padauginant iš koeficiento 2. Vietoje to, detalizuojama išskiriant privalomą susimokėti mokestį ir to paties dydžio ekonominę sankciją, t. y. mokesčio nesumokėjęs asmuo, kaip ir visi tokio mokesčio mokėtojai, turės sumokėti tą mokestį (mokesčio sumą), kurį privalėjo sumokėti, o už tai, kad nevykdė savo mokestinės prievolės turėtų būti skiriama ekonominė sankcija tokio dydžio, kiek tas asmuo turėjo sumokėti mokesčio. Toks detalizavimas mokesčio už aplinkos teršimą sistemą padarys aiškesnę ūkio subjektams (t. y. bus aiški takoskyra tarp mokėjų, kurie aplinkos taršos srityje laikytini mokesčiu, o kurie laikytini bauda), supaprastins bylų nagrinėjimą Mokestinių ginčų komisijoje ir teismuose, palengvins VMI darbą. Taip pat siūloma numatyti, kad, kai neįmanoma nustatyti nuslėptos taršos, Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekto gaminių ir (ar) pripildytų pakuočių kiekio, t. y. kai mokesčio mokėtojas nevykdė (atitinkamai) gaminių ir (ar) pakuočių apskaitos, į aplinką išmestų teršalų apskaitos, Lietuvos Respublikoje sunaudotų degalų kiekio apskaitos ir neteikė apskaitos dokumentų mokesčio administratoriui (jo pareigūnui), neteikė mokesčio deklaracijos iki mokestinio patikrinimo pradžios, skiriama ekonominė sankcija, kuri apskaičiuojama taip pat, kaip dabar numatyto mokestis: mokesčio mokėtojo per tikrinamąjį mokestinį laikotarpį gautas pajamas dauginant iš koeficiento 0,02. Jeigu apskaičiuota ekonominės sankcijos suma mažesnė kaip 10 000 eurų, skiriama 10 000 eurų ekonominė sankcija. Šie pakeitimai įsigalios nuo naujo mokestinio laikotarpio, t. y. 2025 m. sausio 1 d.

136. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, kuriuo pakeičiamas MATĮ 9 straipsnis, (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 10 dalis), atsižvelgiant į MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu keičiamą MATĮ 9 straipsnį (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 9 dalį), siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus, kad ekonominė sankcija sumokama arba išieškoma Mokesčių administravimo įstatyme nustatyta tvarka.

137. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 8 straipsnio 1 dalimi, kuria keičiama MATĮ 11 straipsnio 4 dalis, atsižvelgiant į MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu keičiamą

MATĮ 9 straipsnį (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 9 dalį), siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus, kad atliekant mokestinį patikrinimą vertinami GPAIS pateikti duomenys mokesčio už aplinkos teršimą gaminių ir (ar) pakuočių atliekomis deklaravimui ir kad GPAIS duomenys, turintys įtakos prievolės dydžiui, nevertinami, jeigu jie buvo pateikti jau prasidėjus mokestiniam patikrinimui, kurio pradžia laikoma pranešimo dėl mokestinio patikrinimo išsiuntimo elektroniniu paštu arba registruotu laišku diena.

138. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalimi, kuria keičiama MATĮ 11 straipsnio 5 dalis, atsižvelgiant į MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu keičiamą MATĮ 9 straipsnį (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 10 dalį), siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus, kad ginčai dėl delspinigių ir ekonominių sankcijų, susijusių su mokesčiu už aplinkos teršimą, apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo privaloma ikiteismine tvarka nagrinėjami Mokestinių ginčų komisijoje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

139. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiamas MATĮ 4 straipsnio 3 punktas, MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 3 dalimi, kuria MATĮ 4 straipsnis papildomas 9 punktu, siūloma išplėsti padangų gamintojo ir importuotojo atsakomybės principo taikymą, nustatant, kad ATĮ nustatytas padangų gamintojams ir importuotojams pareigas vykdytų transporto priemonių, kurioms netaikomas gamintojo atsakomybės principas, įmonės bei komplektinių ratų gamintojai bei importuotojai. Tikimasi, kad sumažės finansinė našta padangų gamintojams ir importuotojams, tiekiantiems vidaus rinkai padangas, neįeinančias į kito gaminio sudėtį, taip pat sumažės nesutvarkytų padangų atliekų kiekiai. Atsirastų administracinė ir finansinė našta 548⁴⁴ transporto priemonių, kurioms netaikomas gamintojo ir importuotojo atsakomybės principas, įmonėms. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

140. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 9 straipsniu, kuriuo keičiamas MATĮ 3 priedas, siūloma dvi padangų kategorijas palikti, tačiau nustatyti vieningą mokesčio tarifą ir Atliekų tvarkymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, palikti padangų atliekų priskyrimą vienam kodui („naudoti nebetinkamos padangos“), t. y. padangų atliekų nereikėtų išskirstyti į 2 kategorijas, kad padangų gamintojai ir (ar) importuotojai nepriklausomai nuo tiekiamų vidaus rinkai verslo tikslais padangų rūšies galėtų tvarkyti visas padangų atliekas, nes padangų atliekų tvarkymą organizuojančių 3 iš 4 organizacijų (VŠĮ „Padangų importuotojų organizacija“, Gamintojų ir importuotojų asociacija ir Autogamintojų ir importuotojų asociacija), kurių užimama rinkos dalis yra 67,96 proc.⁴⁵, nuomone krovinių padangų atliekų tvarkymo užduočių negalima įvykdyti dėl šių priežasčių:

1) Lietuvos logistikos įmonės dažniausiai veža krovinis Europos Sąjungos viduje, o ne Lietuvoje. Todėl susidaro situacija, kad naujos sunkvežimių padangos perkamos Lietuvoje, vilkikai išvažiuoja dirbti į Europos Sąjungą ir padangoms susidėvėjus jos nėra grąžinamos į Lietuvą.

2) Kai kurios įmonės perka krovinines padangas Lietuvoje ir jas perparduoda kitose valstybėse narėse, t. y. Lietuvoje nesusidaro šių padangų atliekos.

Esant krovininių padangų atliekų trūkumui, yra rizika, kad atliekų perdirbėjai nekontroliuojamai kels krovininių padangų atliekų perdirbimo kainas, remiantis tuo, kad trūksta tam tikrų atliekų, taip pat yra rizika nelegaliam krovininių padangų atliekų importui.

Esant vienam mokesčio tarifui skirtingoms padangų kategorijoms, aplinkos valstybinę kontrolę atliekanti institucija turės teisinį aiškumą apskaičiuojant mokestį už neįvykdytą padangų atliekų tvarkymo užduotį (ekonominę sankciją), o stambių (ypač krovininių, autobusų) padangų gamintojams ir importuotojams bus sudarytos sąlygos pasiekti padangų atliekų tvarkymo užduotį, nes jų trūkstamą kiekį galės padengti kitų padangų atliekomis (ypač lengvųjų automobilių padangų atliekomis, kurių šiuo metu yra perteklius).

Siūloma abejoms padangų kategorijoms (motociklų ir lengvųjų automobilių padangoms bei autobusų, krovininių automobilių, žemės ūkio, miško ūkio, orlaivių, statybos ir pramonės paskirties

⁴⁴ Aplinkos ministerijos duomenys pagal info.lt skelbiamus duomenis.

⁴⁵ <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/atliekos/gamintoju-ir-importuotoju-uzimamos-rinkos-dalys/gamintoju-ir-importuotoju-bei-ju-organizaciju-uzimamos-padangu-rinkos-dalys>.

transporto priemonių padangoms ir kitoms padangoms, sveriančioms daugiau kaip 3 kg) nustatyti vienodą mokesčio tarifą (536 Eur/t), kuris skatintų padangų gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijas laiku ir tinkamai sutvarkyti padangų atliekas, t. y. užtikrintų padangų atliekų mažinimą ir perdirbimą, ir kuo mažiau mokėti mokesčio už aplinkos teršimą gaminių atliekomis. 2023 m. skirtumai tarp padangų atliekų sutvarkymo kaštų pagal padangų rūšis (2 lentelė) nėra dideli (11-20 Eur), todėl mokesčio dydžio tarifui skaičiuoti siūloma naudoti mažiausią padangų atliekų sutvarkymo kainą (119 Eur/t). Siūlomas nustatyti 536 Eur/t mokesčio tarifo dydis apskaičiuotas 2023 m. rinkoje esančią mažiausią padangų atliekų surinkimo ir tvarkymo kainą (119 Eur/t) padidinus pagal santykį 1:4,5, naudotą nustatant dabar galiojančius tarifus. Dėl to motociklų ir lengvųjų automobilių padangoms mokesčio tarifo dydis padidės nuo 300 iki 536 eurų, o autobusų, krovininių automobilių, žemės ūkio, miško ūkio, orlaivių, statybos ir pramonės paskirties transporto priemonių padangoms ir kitoms padangoms, sveriančioms daugiau kaip 3 kg, mokesčio tarifo dydis sumažės nuo 600 iki 536 eurų. Kadangi būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

Padangos rūšis	Padangų atliekų surinkimo ir sutvarkymo kaina, Eur už toną be PVM, 2023 m.		
	VšĮ „Padangų importuotojų organizacija“ (užimama rinkos dalis 50,50 proc.) ⁴⁶	Autogamintojų ir importuotojų asociacija (užimama rinkos dalis 8,49 proc.) ⁴⁷	Gamintojų ir importuotojų asociacija (užimama rinkos dalis 8,97 proc.) ⁴⁸
Motociklų	119	132	165
Lengvųjų automobilių	119	132	165
Autobusų	119	148	185
Krovininių automobilių	119	148	185
Žemės ūkio paskirties	130	148	185
Miško ūkio paskirties	130	148	185
Orlaivių	130	148	185
Statybos paskirties	130	148	185
Pramonės paskirties	130	148	185

2 lentelė

141. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 4 straipsniu, kuriuo panaikinamas MATĮ 6 straipsnio 8 dalies 1 punktas, ir MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsniu, kuriuo pakeičiamas MATĮ 8 priedas, siūloma nuo 2025 m. sausio 1 d. nustatyti sąvartynų operatoriams mokesčio už fosfogipso atliekų šalinimą nepavojingų atliekų sąvartyne tarifo dydį – 0,50 euro/t, nuo 2030 m. sausio 1 d. – 0,75 euro/t, nuo 2035 m. sausio 1 d. – 1 euro/t. Šiuo metu nėra atrasta didelio kiekio fosfogipso panaudojimo galimybių ir sunku užtikrinti greitą visų susidarančių fosfogipso atliekų (iki 2,5 mln. t/metus) šalinimo nutraukimą. Atsižvelgiant į tai, kad pasirengti ir įgyvendinti fosfogipso atliekų panaudojimą reikalingas ilgesnis periodas ir, kad tai nebūtų finansinė našta įmonei AB „Lifosa“, kuri apribotų investicijas į atliekų panaudojimą nustatomas nuoseklus mokesčio tarifo augimas.

142. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 10 straipsniu, kuriuo pakeičiamas MATĮ 7 priedas, siūloma nuo 2025 m. sausio 1 d. ne keliais judantiems mechanizms, kuriuose įrengtas vidaus degimo variklis, atitinkantis Reglamente (ES) 2016/1628 nustatytas V etapo išmetamų teršalų ribines vertes, nustatyti mokesčio už aplinkos teršimą iš mobiliųjų taršos šaltinių tarifo koregavimo koeficientą 0,4, o ne keliais judančiam transportui, kuris pagamintas mažiau kaip prieš 5 metus ir

⁴⁶ VšĮ „Padangų importuotojų organizacija“ 2023 m. liepos 14 d. el. paštu pateikti duomenys.

⁴⁷ Autogamintojų ir importuotojų asociacijos 2023 m. liepos 14 d. el. paštu pateikti duomenys.

⁴⁸ Gamintojų ir importuotojų asociacijos 2023 m. liepos 14 d. el. paštu pateikti duomenys.

neatitinka Reglamento (ES) 2016/1628 reikalavimų, nustatyti tarifo koregavimo koeficientą 0,5. Šiuo metu neužtikrintas sąžiningas mokesčių naštos paskirstymas atsižvelgiant į principą „teršėjas moka“. Toks mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimui nustatytų tarifo koregavimo koeficientų pakeitimas būtų logiškas ir teisingas. Ūkinės veiklos vykdytojai būtų skatinami mažinti taršą nukreipiant investicijas į mažiau taršias technologijas. Keičiamu MATĮ 7 priedu nustatomi mokesčio koregavimo koeficientai ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 3 dalies nuostatomis numatoma, kad pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

143. MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas MATĮ 4 straipsnio 8 punktas, MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalimi, kuria pakeičiamas MATĮ 9 straipsnio 5 dalies 3 punktas, MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, kuriuo pakeičiamas MATĮ 9 straipsnis, siūloma nustatyti, kad nuo mokesčio už aplinkos teršimą būtų atleidžiami žemės ūkio technikos paveldėtojai, kai į registracijos liudijimą įrašomas naujas valdytojas mirus ankstesniam valdytojui.

144. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 ir 3 straipsniais siūloma nustatyti, kad Atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytų reikalavimų nepavojingųjų ir pavojingųjų atliekų rūšiavimui nesilaikymas užtrauktų tokio paties dydžio baudas, atsižvelgiant į netinkamai tvikomų atliekų kiekį, kaip ir atliekų laikinojo laikymo, surinkimo, vežimo ir (ar) apdorojimo reikalavimų pažeidimai.

145. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 4 straipsniu ir 5 straipsniu (įsigaliosiančiu 2025 m. sausio 1 d.), kuriais keičiamas AAĮ 94 straipsnis, siūloma:

1) Patikslinti AAĮ 94 straipsnio pavadinimą pagal Gaminių apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitų teikimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. D1-290, nurodytus ataskaitų pavadinimus. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 5 straipsniu, įsigaliosiančiu 2025 m. sausio 1 d., siūloma keisti AAĮ 94 straipsnio pavadinimą pagal ATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūlomą tikslinti ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 3 punkte baterijų ir (ar) akumuliatorių gamintojo sąvoką, įsigaliosiančią 2025 m. sausio 1 d., siūloma vietoj „mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių atliekomis deklaracijų teikimą“ naudoti „mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių atliekomis deklaravimą“, nes MATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūloma nuo 2025 m. sausio 1 d. atsisakyti šių deklaracijų teikimo.

2) Atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus AAĮ 94 straipsnio 1 dalyje (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 2 dalis): patikslinti sąvoką „alyvų“ į „alyvos“, vietoj žodžių „tiekimu Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apskaitos vykdymas“ įrašyti bendresnį žodį „apskaita“, nes „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai“ pagal MATĮ 2 straipsnio 2 dalies 18 punktą tinka tik apmokestinamiesiems gaminiams, o kitiems gaminiams (alyvai, transporto priemonėms, į prietaisus ar transporto priemones įmontuotoms baterijoms ir akumuliatoriams) pagal ATĮ 2 straipsnio 64 dalį turėtų būti „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai *verslo tikslais*“. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 5 straipsniu, kuriuo keičiama AAĮ 94 straipsnio 1 dalis (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 2 dalis), siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus pagal ATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūlomą tikslinti ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 3 punkte baterijų ir (ar) akumuliatorių gamintojo sąvoką, įsigaliosiančią 2025 m. sausio 1 d. Galiojanti AAĮ 94 straipsnio 3 dalis įpareigoja skirti baudą už bet kokią neteisingai vykdomą alyvos, apmokestinamųjų gaminių, į prietaisus ar transporto priemones įmontuotų baterijų ir (ar) akumuliatorių, elektros ir elektroninės įrangos (toliau – EEĮ) ir transporto priemonių (toliau – gaminių) apskaitą, t. y. ir už neteisingai apskaitytus didesnius gaminių kiekius (įmonės nenaudai). Be to, pagal AAĮ 94 straipsnio 1 dalį (pirmiau numato įspėjimą už gaminių apskaitą nesilaikant teisės aktuose nustatytų reikalavimų) įvykdžius rašytinio įspėjimo sąlygą susitvarkyti apskaitą (įmonei tai padarius), vis tiek išlieka bauda pagal AAĮ 94 straipsnio 3 dalį už neteisingų duomenų pateikimą apskaitoje, t. y. panaikina AAĮ 47 straipsnio esmę (duodamas rašytinis įspėjimas trūkumams pašalinti) įmonei leisti pasitaisyti netaikant finansinės nuobaudos, o neįvykdžius įspėjimo tektų taikyti dvigubą baudimą (t. y. pagal AAĮ 94 straipsnio 1 ir 3 dalis). Dėl to AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 4 ir 5 straipsniais, kuriais keičiama AAĮ 94 straipsnio 1 dalis (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 2 dalis) ir pripažįstama netekusi galios AAĮ 94 straipsnio 3 dalis, siūloma nustatyti, kad atsakomybė pagal galiojančią AAĮ 94 straipsnio 3 dalį (siūlomu keitimu

sujungiama su AAĮ 94 straipsnio 1 dalimi, naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 2 dalimi) už neteisingų duomenų apmokestinamųjų gaminių, į prietaisus ar transporto priemones įmontuotų baterijų ir (ar) akumuliatorių (nuo 2025 m. sausio 1 d. įeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir (ar) akumuliatorių) apskaitoje ir (ar) apskaitos ataskaitoje pateikimą būtų taikoma tuo atveju, kai juridinis asmuo nepataiso apskaitos duomenų po raštiško įspėjimo, t. y. siūloma pirmą kartą padarius pažeidimą taikyti tik įspėjimą, kaip tai numatyta ir už gaminių apskaitą nesilaikant teisės aktuose nustatytų reikalavimų pagal galiojančią AAĮ 94 straipsnio 1 dalį, t. y. juridinis asmuo nebūtų baudžiamas, jei pirmą kartą gaminių apskaitoje ir (ar) apskaitos ataskaitoje nurodo mažesnius kiekius ar įmonės nenaudai didesnius gaminių kiekius. MATĮ 9 straipsnio 8 dalies 8 punktas numato, kad mokesčio mokėtojai, nuslėpus patiektą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apmokestinamųjų gaminių kiekį, apskaičiuojamas mokestis už nuslėptą taršą (nuo 2025 m. sausio 1 d. pagal MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsnį, kuriuo pakeičiamas MATĮ 9 straipsnis (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 9 dalis), siūloma numatyti, kad mokesčio mokėtojai, nuslėpus ir (ar) nedeklaravus patiekto Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apmokestinamųjų gaminių kiekio, vietoj mokesčio dvigubu tarifu už nuslėptą patiektą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apmokestinamųjų gaminių kiekį, būtų apskaičiuojamas privalomas sumokėti mokestis ir skiriama ekonominė sankcija, lygi šio privalomo sumokėti mokesčio dydžiui), t. y. mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių atliekomis deklaracijoje, pateiktoje Valstybinei mokesčių inspekcijai, arba nuo 2025 m. sausio 1 d. GPAIS deklaruotuose duomenyse nustačius nuslėptą apmokestinamųjų gaminių kiekį, automatiškai duomenys apskaitoje ir apskaitos ataskaitoje tampa pateikti neteisingais ir dėl to atsiranda rizika ūkio subjektui finansinę sankciją taikyti du kartus už tą patį pažeidimą, t. y. pagal MATĮ už nuslėptą taršą ir pagal AAĮ 94 straipsnio 3 dalį už neteisingą apmokestinamųjų gaminių apskaitą. Dėl to AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 4 ir 5 straipsniais, kuriais keičiama AAĮ 94 straipsnio 1 dalis (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 2 dalis) ir pripažįstama netekusia galios AAĮ 94 straipsnio 3 dalis, siūloma nustatyti, kad AAĮ 94 straipsnio 1 dalyje (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 2 dalyje) ir 3 dalyje (sujungiama su AAĮ 94 straipsnio 1 dalimi, naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 2 dalimi) numatyta atsakomybė būtų taikoma už pažeidimus einamųjų metų apmokestinamųjų gaminių apskaitoje, o už pažeidimus mokestinio patikrinimo metu (tikrinama praėjusių metų apskaita) būtų taikomas MATĮ nustatytas mokestis (nuo 2025 m. sausio 1 d. ekonominė sankcija) už nuslėptą taršą. Atsižvelgiant į tai, kad siūlomoje keisti ANK 250 straipsnio 3 dalyje (alyva), 252 straipsnio 7 dalyje (apmokestinamieji gaminiai, įeinančios į kito gaminio sudėtį baterijos ir (ar) akumuliatoriai), 255 straipsnio 3 dalyje (transporto priemonės) numatyta administracinė atsakomybė (nuo 450 iki 850 eurų) už neteisingų duomenų pateikimą gaminių apskaitoje ir gaminių apskaitos tvarkymą pažeidžiant teisės aktų reikalavimus yra neproporcingai didesnė už AAĮ 94 straipsnio 1 dalyje (nuo 300 iki 600 eurų už gaminių apskaitą nesilaikant teisės aktuose nustatytų reikalavimų) ir 3 dalyje (nuo 600 iki 1 400 eurų už neteisingų duomenų pateikimą gaminių apskaitoje) numatytą atsakomybę, siūloma padidinti ekonominę sankciją taip (nuo 900 iki 1 700 eurų), kad ji būtų dvigubai didesnė už administracinę atsakomybę ir būtų tokio pat dydžio, kaip AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 12 ir 13 straipsniais siūlomoje keisti AAĮ 107 straipsnio 1 dalyje (naujos redakcijos AAĮ 107 straipsnio 2 dalyje). Atitinkamai AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 4 straipsniu ir 5 straipsniu (įsigaliosiančiu 2025 m. sausio 1 d.), kuriais siūloma keisti AAĮ 94 straipsnio 2 dalį (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 3 dalis), siūloma dvigubai padidinti ekonominę sankciją (nuo 1 800 iki 3 400 eurų) už tą patį pažeidimą padarytą pakartotinai. Minėtais siūlomais pakeitimais bus sudaryta galimybė įmonei pasitaisyti, nebus baudžiama už didesnius apskaitytus gaminių kiekius, nebus prielaidų du kartus bausti už tą patį pažeidimą apmokestinamųjų gaminių atveju. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 5 straipsnis įsigalios 2025 m. sausio 1 d., nes jis susijęs su MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, įsigaliosiančiu 2025 m. sausio 1 d. Dėl AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 4 straipsniu ir 5 straipsniu (įsigaliosiančiu 2025 m. sausio 1 d.), kuriais pripažįstama netekusia galios AAĮ 94 straipsnio 3 dalis ir dėl pakeistos dalių numeracijos, kad ekonominių sankcijų dydžiai būtų dėstomi didėjančia tvarka, siūloma AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu atlikti redakcinio pobūdžio patikslinimus AAĮ 47 straipsnyje.

3) AAĮ 94 straipsnio 3 dalyje (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 2 dalyje) vietoj žodžių „akivaizdžiai neteisingi ar suklustoti duomenys“ vartoti žodžius „neteisingi duomenys“, kad aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę atliekanti institucija galėtų lengviau pritaikyti ekonominę sankciją ir jai nereikėtų įrodinėti neteisingų duomenų akivaizdumo fakto ar duomenų suklustojimo fakto. Siūloma patikslinti AAĮ 94 straipsnio 3 dalyje (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 2 dalyje) nurodytų ataskaitų pavadinimus pagal Gaminių apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitų teikimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. D1-290, nurodytus ataskaitų pavadinimus. AAĮ 94 straipsnio 3 dalyje ekonominę sankciją už neteisingų duomenų alyvos, EEĮ ar transporto priemonių apskaitoje ir (ar) šių gaminių apskaitos ataskaitoje pateikimą siūloma perkelti į šio straipsnio naujas 5–8, 13–16, 21–24 dalis, nustatant ekonominės sankcijos dydį priklausomą nuo pažeidimo masto. Siūloma papildyti AAĮ 94 straipsnį 5–8 dalimis, nustatant, kad po rašytinis išpėjimo trūkumams pašalinti ekonominė sankcija įmonei neteisingų duomenų transporto priemonių apskaitoje ir (ar) apskaitos ataskaitoje pateikimo atveju būtų skaičiuojama priklausomai nuo nuslėpto patiekto Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais transporto priemonių kiekio (vienetais). Ekonominės sankcijos dydžiui skaičiuoti naudotas 110 eurų įkainis už 1 transporto priemonę, nustatytas ENTP tonos tvarkymo kainą⁴⁹ (9 eurai be PVM) padidinus 10 kartų. Siūloma papildyti AAĮ 94 straipsnį 13–16 dalimis, nustatant, kad po rašytinis išpėjimo trūkumams pašalinti ekonominė sankcija įmonei neteisingų duomenų alyvos apskaitoje ir (ar) apskaitos ataskaitoje pateikimo atveju būtų skaičiuojama priklausomai nuo nuslėpto patiekto Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais alyvos kiekio (tonomis). Ekonominės sankcijos dydžiui skaičiuoti naudotas 70 eurų įkainis už 1 toną alyvos, nustatytas alyvos atliekų tonos tvarkymo kainą⁵⁰ (6 eurai be PVM) padidintus 10 kartų. Siūloma papildyti AAĮ 94 straipsnį 21–24 dalimis, nustatant, kad po rašytinis išpėjimo trūkumams pašalinti ekonominė sankcija įmonei neteisingų duomenų EEĮ apskaitoje ir (ar) apskaitos ataskaitoje pateikimo atveju būtų skaičiuojama priklausomai nuo nuslėpto patiekto Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais EEĮ kiekio (tonomis). Ekonominės sankcijos dydžiui skaičiuoti naudotas 1 300 eurų įkainis už 1 toną EEĮ, nustatytas EEĮ atliekų tvarkymo vidurkį 450 eurų (3 lentelė) padidinus 3 kartus. Siūlomas griežtesnės atsakomybės nustatymas leis sumažinti pažeidimų skaičių ir bus užtikrinamas teisingos apskaitos vedimas.

4) AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 4 ir 5 straipsniais, kuriuo keičiama AAĮ 94 straipsnio 4 dalis (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 1 dalis), siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus pagal Gaminių apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitų teikimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. D1-290, nurodytus ataskaitų pavadinimus. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 5 straipsniu, kuriuo keičiama AAĮ 94 straipsnio 4 dalis (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 1 dalis), siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus pagal ATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūlomą tikslinti ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 3 punkte baterijų ir (ar) akumuliatorių gamintojo sąvoką, įsigaliosiančią 2025 m. sausio 1 d., ir vietoj „mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių atliekomis deklaracijų nepateikimą“ naudoti „mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių atliekomis nedeklaravimą“, nes MATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūloma nuo 2025 m. sausio 1 d. atsisakyti deklaracijų teikimo, nustatyti ekonominę sankciją už duomenų nedeklaravimą GPAIS kaip numatyta MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu keičiamame MATĮ 9 straipsnyje (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 7 dalis).

5) AAĮ 94 straipsnio 5 dalyje (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 4 dalyje) numatytą ekonominę sankciją nuo 1400 iki 3000 už alyvos, EEĮ ar transporto priemonių apskaitos nevykdymą

⁴⁹ Autogamintojų ir importuotojų asociacijos internetiniame puslapyje <https://agia.lt/narystes-kainos/> 2023 m. balandžio 19 d. skelbiama eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo kaina yra 9 Eur be PVM už 1 transporto priemonę. Gamintojų ir importuotojų asociacijos internetiniame puslapyje skelbiama <https://sutartys.gia.lt/images/2023-ENTP-tvarkymo-organizavimo-sutartis-2pdf.pdf> 2023 m. balandžio 19 d. eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo kaina yra 9 Eur be PVM už 1 transporto priemonę.

⁵⁰ Autogamintojų ir importuotojų asociacijos internetiniame puslapyje <https://agia.lt/narystes-kainos/> 2023 m. balandžio 19 d. skelbiama alyvos atliekų tvarkymo kaina yra 6 Eur be PVM už 1 toną. Gamintojų ir importuotojų asociacijos internetiniame puslapyje skelbiama <https://sutartys.gia.lt/images/2023-Alyvos-atlieku-tvarkymo-organizavimo-sutartis.pdf> 2023 m. balandžio 19 d. skelbiama alyvos atliekų tvarkymo kaina yra 6 Eur be PVM už 1 toną.

perkelti į šio straipsnio 9–12, 17–20, 25–28 dalis, nustatant ekonominės sankcijos dydį priklausomą nuo pažeidimo masto. Ekonominės sankcijos dydis už apskaitos nevykdymą paskaičiuotas AAĮ 94 straipsnio naujose 5–8, 13–16, 21–24 dalyse numatytą ekonominės sankcijos už neteisingų duomenų alyvos, EEĮ ar transporto priemonių apskaitoje ir (ar) šių gaminių tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apskaitos ataskaitoje pateikimą, dydį padvigubinus, nes apskaitos nevykdymas pagal savo pobūdį yra didesnis pažeidimas už neteisingų duomenų pateikimą apskaitoje ir apskaitos ataskaitoje. AAĮ 94 straipsnio 5 dalyje (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 4 dalyje) siūloma atsisakyti atsakomybės už apmokestinamųjų gaminių apskaitos nevykdymą, nes pagal MATĮ 9 straipsnio 8 dalies 9 punktą ir nuo 2025 m. sausio 1 d. pagal MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsnį, kuriuo pakeičiamas MATĮ 9 straipsnis (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 9 dalies 10 punktas) mokesčio mokėtoju, kuris nuslėpė Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekų apmokestinamųjų gaminių kiekį, kai mokesčio mokėtojas nevykdė gaminių apskaitos, apskaičiuojamas mokestis (nuo 2025 m. sausio 1 d. skiriama ekonominė sankcija) per tikrinamąjį mokestinį laikotarpį gautas pajamas dauginant iš koeficiento 0,02 (jeigu apskaičiuota mokėtina mokesčio suma yra mažesnė už 10 000 eurų, mokamas 10 000 eurų mokestis už aplinkos teršimą gaminių atliekomis). Priešingu atveju atsiranda rizika ūkio subjektui finansinę sankciją taikyti du kartus už tą patį pažeidimą, t. y. pagal MATĮ už nuslėptą taršą ir pagal AAĮ už apskaitos nevykdymą. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 5 straipsniu, įsigaliosiančiu 2025 m. sausio 1 d., siūloma AAĮ 94 straipsnio 5 dalyje (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 4 dalyje) atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus pagal ATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūlomą tikslinti ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 3 punkte baterijų ir (ar) akumuliatorių gamintojo sąvoką, įsigaliosiančią 2025 m. sausio 1 d.

146. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 6 straipsniu, kuriuo keičiamas AAĮ 95 straipsnis, siūloma atlikti redakcinio pobūdžio patikslinimus pagal ATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūlomas tikslinti ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 3 punkte ir ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 3 punkte baterijų ir (ar) akumuliatorių gamintojo ir importuotojo sąvokas. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 6 straipsnis, atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 7 ir 8 dalių įsigaliojimo terminą (2025 m. sausio 1 d.), įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

147. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, kuriuo keičiamas AAĮ 99 straipsnis, siūloma atlikti redakcinio pobūdžio patikslinimus dėl teisinio aiškumo, kad atsakomybė už visuomenės neinformavimą gaminių atliekų tvarkymo klausimais šiame straipsnyje taikoma gamintojui ir importuotojui, individualiai organizuojančiam gaminių atliekų tvarkymą.

148. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 8 straipsnio 1 dalimi, kuriuo keičiama AAĮ 102 straipsnio 3 dalis, siūloma aiškiai nustatyti, kad ATĮ numatytos pareigos sudaryti sutartis nevykdymas užtraukia baudą nuo 6 000 iki 14 000 eurų. Taip pat dėl teisinio aiškumo, atsižvelgiant į ATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūlomas keisti gamintojo ir importuotojo sąvokas (naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 1 ir 3 punktai bei naujos redakcijos ATĮ 2 straipsnio 38 dalies 1 ir 3 punktai), kuriomis siūloma aiškiai atskirti į kito gaminio sudėtį neįeinančias baterijas ir akumulatorius, kurie priskiriami apmokestinamiesiems gaminiams, nuo ir į kito gaminio (pvz., prietaiso, transporto priemonės) sudėtį įeinančių baterijų ir akumuliatorių, kurie nėra priskirti apmokestinamiesiems gaminiams, siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pakeitimus vietoj žodžių „baterijos ir akumulatoriai“ vartoti žodžius „įeinančios į kito gaminio sudėtį baterijos ir (ar) akumulatoriai“, nes neįeinančias į kito gaminio sudėtį baterijas ir (ar) akumulatorius apima vartojamas žodis „apmokestinamieji gaminiai“.

149. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 8 straipsniu, kuriuo AAĮ 102 straipsnis papildomas 7 ir 8 dalimis ir kuris įsigalios 2025 m. sausio 1 d., siūloma už ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 24 straipsnio 5 dalyje, kuria ATĮ 34⁴ straipsnis papildomas 9 dalimi, kuri įsigalios 2025 m. sausio 1 d., ENTP demontuotojams nustatytų reikalavimų sudaryti sutartis su transporto priemonių gamintoju ir (ar) importuotoju organizacijomis nesilaikymą numatyti ekonominę sankciją nuo 2 000 iki 4 000 eurų (už pakartotinį pažeidimą ekonominę sankciją nuo 14 000 iki 23 000 eurų). Ekonominės sankcijos dydis nustatytas pagal už panašaus pobūdžio pažeidimą numatytą ekonominės sankcijos dydį (AAĮ 102 straipsnio 3 ir 4 dalys).

150. Įvertinus STT analizėje pateiktą rekomendaciją, kad dalis ATĮ 34²² straipsnyje nustatytų reikalavimų laikymosi (nesilaikymo) klausimų gali būti išspręsti civilinės teisės priemonėmis, pvz., teikiant ieškinius dėl pažeistų teisių gynimo, o už kitų reikalavimų, kurie nepriskirti licencijuojamos veiklos sąlygoms, vertėtų numatyti proporcingas sankcijas, AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 9 straipsniu, kuriuo AAĮ papildomas 102² straipsniu, siūlant numatyti sankcijas organizacijoms, jei jos nevykdo reikalavimo visuomenei šviesti ir informuoti atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais skirti ne mažiau kaip 3 procentus organizacijos gautų pajamų – baudą nuo 0,5 procento iki 3,5 procento organizacijos gautų pajamų kalendoriniais metais, kuriais organizacija nevykdė pareigos visuomenei šviesti ir informuoti atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais skirti ne mažiau kaip 3 procentus organizacijos gautų pajamų. Baudos dydis diferencijuojamas vertinant, kiek mažiau pajamų nei įpareigota įstatymu organizacija skyrė visuomenei šviesti ir informuoti atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais. Kadangi nebūtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

151. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 10 straipsniu, kuriuo AAĮ papildomas 102³ straipsniu, siūloma nustatyti ekonominę sankciją už Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos alyvos, EEĮ atliekų ar ENTP tvarkymo užduoties neįvykdymą. Ekonominės sankcijos už aplinkos ministro nustatytos alyvos atliekų tvarkymo kiekybinės užduoties neįvykdymą dydį įmonei siūloma skaičiuoti priklausomai nuo nesutvarkyto alyvos atliekų kiekio (tonomis). Ekonominės sankcijos dydžiui skaičiuoti naudotas 70 eurų įkainis, nustatytas alyvos atliekų tonos tvarkymo kainą (6 eurai be PVM) padidinus 10 kartų. Ekonominės sankcijos už Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos ENTP tvarkymo kokybinės užduoties neįvykdymą siūloma nustatyti ekonominę sankciją nuo 5 400 iki 12 000 eurų. Siūlomas baudos dydis paskaičiuotas ANK 255 straipsnio 7 dalyje nustatytą baudos dydį (2 700 iki 6 000 eurų) už ENTP tvarkymo kokybinės užduoties neįvykdymą padidinus 2 kartus. Ekonominių sankcijų už Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų EEĮ atliekų tvarkymo kiekybinių užduočių neįvykdymą dydžius įmonei siūloma skaičiuoti priklausomai nuo nesutvarkyto EEĮ atliekų kiekio (tonomis). Ekonominių sankcijų dydžiams skaičiuoti naudoti Gamintojų ir importuotojų organizacijoms išduodamų dokumentų, įrodančių, kad elektros ir elektroninės įrangos, alyvos, baterijų ir akumuliatorių atliekų ar eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymas bus finansuojamas, sudarymo ir vykdymo, lėšų, gautų pagal šias sutartis, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo taisyklėse, patvirtintose aplinkos ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. D1-576 „Dėl Gamintojų ir importuotojų organizacijoms išduodamų dokumentų, įrodančių, kad elektros ir elektroninės įrangos, alyvos, baterijų ir akumuliatorių atliekų ar eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymas bus finansuojamas, sudarymo ir vykdymo, lėšų, gautų pagal šias sutartis, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyti tvarkymo įkainiai (3 lentelė), kurie yra naudojami banko garantijos ir laidavimo draudimo sutarties dydžio nustatymui, padidinus dviem kartais. Atsižvelgiant į ekonominių sankcijų įvedimą už EEĮ atliekų tvarkymo kiekybinių užduočių neįvykdymą, kurios užtikrins EEĮ užduočių įvykdymą, bus atsisakoma banko garantijos ir (ar) laidavimo draudimo sutarties dėl šių užduočių įvykdymo. Atsakomybės nustatymas sumažins pažeidimų riziką ir padidins atliekų sutvarkymo kiekius. Kadangi, banko garantijos ir (ar) laidavimo draudimo sutarties atsisakymo atveju, būtinas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, taip pat ATĮ pakeitimo projekto nuostatos, numatančios prievolę vykdyti alyvos ir ENTP tvarkymo užduotis, įsigalios 2025 m. sausio 1 d., šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

Elektros ir elektroninės įrangos tvarkymo įkainiai, nustatyti aplinkos ministro:

Grupė	Elektros ir elektroninės įranga (pagal kategorijas)	Įkainiai, eurai už toną*
1.	Temperatūros keitimo įranga (1)	376
2.	Ekranai, monitoriai ir įranga, kurioje yra ekranų, kurių paviršiaus plotas didesnis nei 100 kv. cm (2)	304

Grupė	Elektros ir elektroninės įranga (pagal kategorijas)	Įkainiai, eurai už toną*
3.	Lempos (3)	1 042
4.	Stambi įranga (bent vienas iš išorinių matmenų didesnis nei 50 cm) (4)	231
5.	Smulki įranga (nė vienas iš išorinių matmenų neviršija 50 cm) (5)	405
6.	Smulki IT ir telekomunikacijų įranga (nė vienas iš išorinių matmenų neviršija 50 cm) (6)	347

3 lentelė

152. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsniu, kuriuo keičiamas AAĮ 105 straipsnis, siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus.

153. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 12 straipsniu, kuriuo keičiamas AAĮ 107 straipsnio pavadinimas, siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus: vietoj termino „Lietuvos Respublikos vidaus rinkai patiektų tuščių pakuočių apskaita“ vartoti terminą „pakuočių apskaita“, kad pakuočių apskaitos pavadinimas atitiktų PPATĮ 7 straipsnio 1 dalies 5 punkto nuostatas. Kadangi nereikalingas pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios iškart po paskelbimo. Tokie patatikslinimai numatyti ir AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnio 1 dalyje (naujos redakcijos AAĮ 107 straipsnio 2 dalyje) ir 4 dalyje (naujos redakcijos AAĮ 107 straipsnio 1 dalyje), kur dėstomi 2025 m. sausio 1 d. įsigaliosiantys AAĮ 107 straipsnio pavadinimas ir 4 dalis (naujos redakcijos AAĮ 107 straipsnio 1 dalis), kuriuose siūloma vietoj „mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis deklaracijų teikimą“ naudoti „mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis deklaravimą“ (analogiškai kaip ir MATĮ pakeitimo įstatymo projekte ir ANK pakeitimo įstatymo projekte).

154. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 12 ir 13 straipsniais, kuriais keičiama AAĮ 107 straipsnio 1 dalis (naujos redakcijos AAĮ 107 straipsnio 2 dalis), siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pataisymą: vietoj termino „apskaitos vykdymas“ vartoti terminą „apskaita“. Galiojanti AAĮ 107 straipsnio 3 dalis įpareigoja skirti baudą už bet kokią neteisingai vykdomą pakuočių apskaitą, t. y. ir už neteisingai apskaitytus didesnius pakuočių kiekius (įmonės nenaudai). Be to, pagal AAĮ 107 straipsnio 1 dalį (pirmiau numato įspėjimą už pakuočių apskaitą nesilaikant teisės aktuose nustatytų reikalavimų) įvykdžius rašytinio įspėjimo sąlygą susitvarkyti apskaitą (įmonei tai padarius), vis tiek išlieka bauda pagal AAĮ 107 straipsnio 3 dalį už neteisingų duomenų pateikimą apskaitoje, t. y. panaikina AAĮ 47 straipsnio esmę (duodamas rašytinis įspėjimas trūkumams pašalinti) įmonei leisti pasitaisyti netaikant finansinės nuobaudos, o neįvykdžius įspėjimo tektų taikyti dvigubą baudimą (t. y. pagal AAĮ 107 straipsnio 1 ir 3 dalis). Dėl to AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 12 straipsniu ir 13 straipsniu (įsigaliosiančiu 2025 m. sausio 1 d.), kuriais keičiama AAĮ 107 straipsnio 1 dalis (naujos redakcijos AAĮ 107 straipsnio 2 dalis) ir pripažįstama netekusia galios AAĮ 107 straipsnio 3 dalis, siūloma nustatyti, kad atsakomybė pagal galiojančią AAĮ 107 straipsnio 3 dalį (siūlomų keitimų sujungiami su AAĮ 107 straipsnio 1 dalimi, naujos redakcijos AAĮ 107 straipsnio 2 dalimi) už neteisingų duomenų pakuočių apskaitoje ir (ar) apskaitos ataskaitoje pateikimą būtų taikoma tuo atveju, kai juridinis asmuo nepataiso apskaitos duomenų po raštiško įspėjimo, t. y. siūloma, kad nustačius, kad buvo pateikti neteisingi duomenys, pirma įspėti apie pažeidimą, kaip tai numatyta ir pagal galiojančią AAĮ 107 straipsnio 1 dalį (už pakuočių apskaitą nesilaikant teisės aktuose nustatytų reikalavimų), t. y. juridinis asmuo nebūtų iškart baudžiamas nustačius, kad pakuočių apskaitoje ir (ar) apskaitos ataskaitoje nurodė neteisingus duomenis. MATĮ 9 straipsnio 8 dalies 8 punktas numato, kad mokesčio mokėtojai, nuslėpus patiektą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai pakuočių kiekį, apskaičiuojamas mokestis už nuslėptą taršą. Nuo 2025 m. sausio 1 d. įsigaliosiančiu MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, kuriuo pakeičiamas MATĮ 9 straipsnis (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 9 dalis) siūloma numatyti, kad mokesčio mokėtojai nuslėpus ir (ar) nedeklaravus patiekto

Lietuvos Respublikos vidaus rinkai pakuočių kiekio, vietoj mokesčio dvigubu tarifu už nuslėptą patiektą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai pakuočių kiekį būtų apskaičiuojamas privalomas sumokėti mokestis ir skiriama ekonominė sankcija, lygi šio privalomo sumokėti mokesčio dydžiui, t. y. mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis deklaracijoje, pateiktoje Valstybinei mokesčių inspekcijai, arba nuo 2025 m. sausio 1 d. GPAIS deklaruotuose duomenyse nustačius nuslėptą pakuočių kiekį, automatiškai duomenys apskaitoje ir apskaitos ataskaitoje tampa pateikti neteisingais ir dėl to atsiranda rizika ūkio subjektui finansinę sankciją taikyti du kartus už tą patį pažeidimą, t. y. pagal MATĮ už nuslėptą taršą ir pagal AAĮ 107 straipsnio 3 dalį už neteisingą pakuočių apskaitą. Dėl to AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 12 straipsniu ir 13 straipsniu (įsigaliosiančiu 2025 m. sausio 1 d.), kuriais keičiama AAĮ 107 straipsnio 1 dalis (naujos redakcijos AAĮ 107 straipsnio 2 dalis) ir pripažįstama netekusi galios AAĮ 107 straipsnio 3 dalis, siūloma nustatyti, kad AAĮ 107 straipsnio 1 dalyje (naujos redakcijos AAĮ 107 straipsnio 2 dalyje) ir 3 dalyje (sujungiamo su AAĮ 107 straipsnio 1 dalimi, naujos redakcijos AAĮ 107 straipsnio 2 dalimi) numatyta atsakomybė būtų taikoma už pažeidimus einamųjų metų pakuočių apskaitoje, o už pažeidimus mokestinio patikrinimo metu (tikrinama praėjusių metų apskaita) būtų taikomas MATĮ nustatytas mokestis (nuo 2025 m. sausio 1 d. ekonominė sankcija) už nuslėptą taršą. Atsižvelgiant į tai, kad siūlomoje keisti ANK 248 straipsnio 5 dalyje numatyta administracinė atsakomybė (nuo 450 iki 850 eurų) už neteisingų duomenų pateikimą pakuočių apskaitoje ir pakuočių apskaitos tvarkymą pažeidžiant teisės aktų reikalavimus yra neproporcingai didesnė už AAĮ 107 straipsnio 1 dalyje (nuo 150 iki 300 eurų už pakuočių apskaitą nesilaikant teisės aktuose nustatytų reikalavimų) ir 3 dalyje (nuo 250 iki 850 eurų už neteisingų duomenų pateikimą pakuočių apskaitoje) numatytą atsakomybę, siūloma padidinti ekonominę sankciją taip (nuo 900 iki 1 700 eurų), kad ji būtų dvigubai didesnė už administracinę atsakomybę būtų tokio pat dydžio, kaip AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 4 ir 5 straipsniais siūlomoje keisti AAĮ 94 straipsnio 1 dalyje (naujos redakcijos AAĮ 94 straipsnio 2 dalyje). Atitinkamai AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 12 straipsniu ir 13 straipsniu (įsigaliosiančiu 2025 m. sausio 1 d.), kuriais siūloma keisti AAĮ 107 straipsnio 2 dalį (naujos redakcijos AAĮ 107 straipsnio 3 dalis), siūloma dvigubai padidinti ekonominę sankciją (nuo 1 800 iki 3 400 eurų) už tą patį pažeidimą padarytą pakartotinai. Minėtais siūlomais pakeitimais bus sudaryta galimybė įmonei pasitaisyti, nebus baudžiama už didesnius apskaitytus pakuočių kiekius, nebus prielaidų du kartus bausti už tą patį pažeidimą. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnis įsigalios 2025 m. sausio 1 d., nes jis susijęs su MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, įsigaliosiančiu 2025 m. sausio 1 d. Dėl AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 12 straipsniu ir 13 straipsniu (įsigaliosiančiu 2025 m. sausio 1 d.), kuriais pripažįstama netekusi galios AAĮ 107 straipsnio 3 dalis ir dėl pakeistos dalių numeracijos, kad ekonominių sankcijų dydžiai būtų dėstomi didėjančia tvarka, siūloma AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu atlikti redakcinio pobūdžio patikslinimus AAĮ 47 straipsnyje.

155. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 12 ir 13 straipsniais, kuriais keičiama AAĮ 107 straipsnio 4 dalis (naujos redakcijos AAĮ 107 straipsnio 1 dalis), siūloma už pakuočių apskaitos ataskaitos ir (ar) mokesčio už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis deklaracijos nepateikimą (nuo 2025 m. sausio 1 d. mokesčio už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis nedeklaravimą) padidinti ekonominę sankciją taip (nuo 500 iki 800 eurų), kad ji būtų dvigubai didesnė už administracinę atsakomybę (nuo 250 iki 400), numatytą siūlomo keisti ANK 241 straipsnio 1 dalyje. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnis įsigalios 2025 m. sausio 1 d., nes jis susijęs su MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, įsigaliosiančiu 2025 m. sausio 1 d.

156. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 12 ir 13 straipsniais pripažįstama netekusi galios AAĮ 107 straipsnio 5 dalis, numatanti atsakomybę už pakuočių apskaitos nevykdymą, nes pagal MATĮ 9 straipsnio 8 dalies 9 punktą ir nuo 2025 m. sausio 1 d. pagal MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsnį, kuriuo pakeičiamas MATĮ 9 straipsnis (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 9 dalies 10 punktas) mokesčio mokėtojai, kuris nuslėpė Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekiamų pakuočių kiekį, kai mokesčio mokėtojas nevykdė pakuočių apskaitos, apskaičiuojamas mokestis (nuo 2025 m. sausio 1 d. ekonominė sankcija) per tikrinamąjį mokestinį laikotarpį gautas pajamas dauginant iš

koeficiento 0,02 (jeigu apskaičiuota mokėtina mokesčio suma yra mažesnė už 10 000 eurų, mokamas 10 000 eurų mokestis už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis). Priešingu atveju atsiranda rizika ūkio subjektui taikyti finansinę sankciją du kartus už tą patį pažeidimą, t. y. pagal MATĮ už nuslėptą taršą ir pagal AAĮ už apskaitos nevykdymą. Minėtu siūlomų pakeitimų nebus prielaidos du kartus bausti už tą patį pažeidimą. AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 13 straipsnis įsigalios 2025 m. sausio 1 d., nes jis susijęs su MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, įsigaliosiančiu 2025 m. sausio 1 d.

157. ANK pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu, kuriuo keičiama ANK 241 straipsnio 1 dalis, siūloma vietoj „mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių ar pakuočių atliekomis deklaracijos nepateikimas“ naudoti „mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių ir (ar) pakuočių atliekomis nedeklaravimas“, nes MATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūloma nuo 2025 m. sausio 1 d. atsisakyti šių deklaracijų teikimo, nustatyti administracinę atsakomybę už duomenų nedeklaravimą GPAIS kaip numatyta MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu keičiamame MATĮ 9 straipsnyje (naujos redakcijos MATĮ 9 straipsnio 7 dalis). Atsižvelgiant į tai, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

158. ANK pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu, kuriuo keičiama ANK 241 straipsnio 2 dalis, siūloma dėl teisinio aiškumo ir nuoseklumo vietoj žodžių „klaidingi duomenys“ vartoti žodžius „neteisingi duomenys“ (pagal Lietuvių kalbos žodyną žodis „neteisingas“ yra sinonimas žodžiui „klaidingas“). Taip pat siūloma patikslinti, kad vietoj atsakomybės už neteisingų duomenų mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių ir (ar) pakuočių atliekomis deklaracijoje pateikimą būtų taikoma atsakomybė už mažesnio, negu nustatyta, mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių ir (ar) pakuočių atliekomis deklaravimą, nes MATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūloma nuo 2025 m. sausio 1 d. atsisakyti šių deklaracijų teikimo. Atsižvelgiant į tai, šie pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

159. ANK pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalimi, kuria keičiama ANK 248 straipsnio 1 dalis, siūloma patikslinti pakuočių apskaitos pavadinimą, kad atitiktų PPATĮ 7 straipsnio 1 dalies 5 punkte naudojamą pakuočių apskaitos pavadinimą. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

160. ANK pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 2 dalimi, kuria pripažįstama netekusi galios ANK 248 straipsnio 3 dalis, ir ANK pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 4 dalimi, kuria papildomas ANK 248 straipsnis 5¹ dalimi, siūloma už pakuočių apskaitos netvarkymą atsisakyti įspėjimo, nes nustatyta baudos minimali riba yra pakankamai aukšta, palyginus su ANK 25 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta minimalia baudos riba (10 eurų). Taip pat siūloma nustatyti didesnę baudą už pakuočių apskaitos nevykdymą, nes bauda (nuo 230 iki 430 eurų) yra mažesnė už baudą, kuri taikoma už lengvesnio pobūdžio pažeidimą – neteisingų duomenų pateikimą apskaitoje (ANK 248 straipsnio 5 dalis; bauda nuo 450 iki 850 eurų). Todėl už pakuočių apskaitos nevykdymą numatomas dvigubai didesnis baudos dydis (nuo 900 iki 1 900 eurų) nei numatyta bauda už neteisingų duomenų pateikimą pakuočių apskaitoje. Taip pat siūloma atsisakyti atsakomybės už pakuočių atliekų apskaitos netvarkymą, nes ji numatyta ANK 247 straipsnio 37 dalyje. Siūloma keisti ANK 248 straipsnio dalių numeraciją, nes ANK specialiosios dalies straipsniuose dalys paprastai dėstomos nuosekliai pagal sankcijų griežtumą, t. y. pradedant mažesnėmis baudomis ir baigiant didžiausiomis baudomis. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

161. ANK pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 3 dalimi, kuria keičiama ANK 248 straipsnio 5 dalis, siūloma dėl teisinio aiškumo ir nuoseklumo vietoj žodžių „klaidingi duomenys“ vartoti žodžius „neteisingi duomenys“ (pagal Lietuvių kalbos žodyną žodis „neteisingas“ yra sinonimas žodžiui „klaidingas“) ir patikslinti, kad atsakomybė taikoma už neteisingų duomenų pakuočių apskaitoje ir (ar) apskaitos ataskaitose pateikimą bei pakuočių apskaitos tvarkymą pažeidžiant teisės aktų reikalavimus kaip tai numatyta keičiamo AAĮ 107 straipsnio 2 dalyje. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

162. ANK pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 1 dalimi, kuria pripažįstama netekusi galios ANK 249 straipsnio 2 dalis, ir ANK pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 3 dalimi, kuria papildomas ANK 249 straipsnis 10¹ dalimi, siūloma nustatyti didesnę baudą už EEĮ apskaitos

nevykdymą, nes bauda (nuo 230 iki 430 eurų) yra mažesnė už lengvesnio pobūdžio pažeidimui, kaip neteisingų duomenų pateikimas apskaitoje, taikomą baudą (ANK 249 straipsnio 6 dalis; nuo 450 iki 850 eurų). Todėl už EEĮ apskaitos nevykdymą numatomas dvigubai didesnis baudos dydis (nuo 900 iki 1 900 eurų) nei numatyta bauda už neteisingų duomenų pateikimą EEĮ apskaitoje. ANK 249 straipsnio 2 dalį, apimančią EEĮ apskaitos netinkamą tvarkymą, prijungti prie ANK 249 straipsnio 6 dalies, numatančios atsakomybę už neteisingų duomenų pateikimą apskaitoje, taip padidinant administracinę atsakomybę (vietoj baudos nuo 230 iki 430 eurų nustatant baudą nuo 450 iki 850 eurų), nes pagal keičiamo AAĮ 94 straipsnio 2 dalį šiems pažeidimams taikoma vienoda ekonominė sankcija ir šie pažeidimai pagal savo pobūdį panašūs, bei įvardijant „EEĮ įrangos apskaitos tvarkymas pažeidžiant teisės aktų reikalavimus“ kaip numatyta AAĮ 94 straipsnio 2 dalyje. Siūlomas griežtesnės atsakomybės nustatymas leis sumažinti pažeidimų skaičių. Siūloma keisti ANK 249 straipsnio dalių numeraciją, nes ANK specialiosios dalies straipsniuose dalys paprastai dėstomos nuosekliai pagal sankcijų griežtumą, t. y. pradedant mažesnėmis baudomis ir baigiant didžiausiomis baudomis. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

163. ANK pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalimi, kuria keičiama ANK 249 straipsnio 6 dalis, siūloma vietoj žodžių „klaidingi duomenys“ naudoti žodžius „neteisingi duomenys“ (pagal Lietuvių kalbos žodyną žodis „neteisingas“ yra sinonimas žodžiui „klaidingas“). Priėmus pakeitimus nuostata bus aiškesnė ir prisidės prie teisės akto nuoseklumo. Siūloma numatyti administracinę atsakomybę už EEĮ apskaitos tvarkymą pažeidžiant teisės aktų reikalavimus kaip tai numatyta keičiamo AAĮ 94 straipsnio 2 dalyje. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šie pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

164. ANK pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 4 ir 5 dalimis, kuriomis papildomas ANK 249 straipsnis 10^2 ir 10^3 dalimis, siūloma numatyti baudas už neįvykdytas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytas EEĮ atliekų tvarkymo užduotis. ANK 249 straipsnio 10^2 dalyje siūloma numatyti baudą už penkiasdešimt procentų ir mažiau nesutvarkytą EEĮ atliekų kiekį negu buvo numatyta užduotyje (minimali bauda 900 eurų apskaičiuota šių atliekų tvarkymo vidurkio kainą padidinus 2 kartus, maksimali bauda 1 800 eurų apskaičiuota šių atliekų tvarkymo vidurkį padidinus 4 kartus). ANK 249 straipsnio 10^3 dalyje siūloma numatyti baudą už daugiau kaip penkiasdešimt procentų nesutvarkytą EEĮ atliekų kiekį negu buvo numatyta užduotyje (minimali bauda 1 800 eurų apskaičiuota šių atliekų tvarkymo vidurkio kainą padidinus 4 kartus, maksimali bauda 4 500 eurų apskaičiuota imant šių atliekų tvarkymo vidurkį padidinus 10 kartų). Taip bus užtikrinamas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų EEĮ užduočių įvykdymas. Atsižvelgiant į ekonominių sankcijų įvedimą už EEĮ atliekų tvarkymo kiekybinių užduočių neįvykdymą (AAĮ pakeitimo įstatymo projekto 9 straipsnis, kuriuo AAĮ papildomas 102^3 straipsniu), bus atsisakoma banko garantijos ir (ar) laidavimo draudimo sutarties dėl šių užduočių neįvykdymo. Kadangi būtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, šis pakeitimas įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

165. ANK pakeitimo įstatymo projekto 4 straipsniu, kuriuo keičiamas ANK 250 straipsnis, siūloma:

1) ANK 250 straipsnio 1 dalį patikslinti (atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus) pagal ATĮ pakeitimo įstatymo projektu tikslinamą sąvoką „tiekinas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“.

2) ANK 250 straipsnio 3 dalį, apimančią alyvos apskaitos netinkamą tvarkymą, prijungti prie ANK 250 straipsnio 4 dalies, numatančios atsakomybę už neteisingų duomenų pateikimą apskaitoje, taip padidinant administracinę atsakomybę (vietoj baudos nuo 230 iki 430 eurų nustatant baudą nuo 450 iki 850 eurų), nes pagal keičiamo AAĮ 94 straipsnio 2 dalį šiems pažeidimams taikoma vienoda ekonominė sankcija ir šie pažeidimai pagal savo pobūdį panašūs bei įvardijant „alyvos apskaitos tvarkymas pažeidžiant teisės aktų reikalavimus“ kaip numatyta keičiamo AAĮ 94 straipsnio 2 dalyje. Aiškiai nustatyti, kad bauda gali būti skiriama juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims.

3) ANK 250 straipsnio 3 dalies nuostatą dėl baudos nuo 230 iki 430 eurų už alyvos tiekimą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais apskaitos netvarkymą perkelti į naujos redakcijos

ANK 250 straipsnio 8 dalį, kurioje siūloma nustatyti baudos dydį nuo 900 iki 1 600 eurų. Baudos dydis apskaičiuotas ANK 250 straipsnio 4 dalyje nustatytą baudą nuo 450 iki 800 eurų už neteisingų duomenų pateikimą alyvos tiekimo rinkai apskaitos ataskaitoje padidinus 2 kartus, nes apskaitos netvarkymas yra sunkesnis pažeidimas nei neteisingų duomenų pateikimas. Siūlomas griežtesnės atsakomybės nustatymas leis sumažinti pažeidimų skaičių.

4) ANK 250 straipsnio 4 dalyje vietoj žodžių „klaidingi duomenys“ naudoti žodžius „neteisingi duomenys“ (pagal Lietuvių kalbos žodyną žodis „neteisingas“ yra sinonimas žodžiui „klaidingas“). Priėmus pakeitimus nuostata bus aiškesnė ir prisidės prie teisės akto nuoseklumo.

5) ANK 250 straipsnio 6 dalį perkelti į naujos redakcijos ANK 250 straipsnio 2 dalį, nes ANK specialiosios dalies straipsniuose dalys dėstomos nuosekliai pagal sankcijų griežtumą, t. y. pradedant mažesnėmis baudomis ir baigiant didžiausiomis baudomis. Siūloma patikslinti (atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus) pagal ATĮ pakeitimo projektu tikslinamą sąvoką „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ bei atsisakyti administracinės nuobaudos – įspėjimo už alyvos tiekimą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais neįsiregistravus Gamintojų ir importuotojų registravimo sąvade, paliekant baudą nuo 150 iki 1 450 eurų. Administracinės nuobaudos – įspėjimo kaip neefektyvios poveikio priemonės atsisakymas leis sumažinti pažeidimų skaičių, taip pat sumažins administracinę naštą bei darbo sąnaudas valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę atliekantiems pareigūnams forminant rašytinius įspėjimus.

6) ANK 250 straipsnio 8 dalį (naujos redakcijos ANK 250 straipsnio 7 dalis) patikslinti (atlikti techninio pobūdžio pataisymus), atsižvelgiant į pasikeitusią ANK 250 straipsnio dalių numeraciją ir nustatyti didesnę atsakomybę už pakartotinius pažeidimus alyvos tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais apskaitos tvarkyme ir alyvos atliekų perdavime atliekų tvarkytojams. Siūlomas griežtesnės atsakomybės už pakartotinius pažeidimus nustatymas leis sumažinti pažeidimų skaičių.

7) ANK 250 straipsnio 9 dalį ir 11 dalį (naujos redakcijos ANK 250 straipsnio 10 dalis) pakeisti pagal ATĮ pakeitimo įstatymo projekto siūlymą, kad alyvos atliekų tvarkymo užduotis galės nustatyti ne tik Vyriausybė, bet ir jos įgaliota institucija (aplinkos ministras).

8) ANK 250 straipsnio 10 dalyje (naujos redakcijos ANK 250 straipsnio 11 dalyje) numatytą atsakomybės formuluotę „alyvos atliekų netvarkymas ir nedalyvavimas alyvos atliekų tvarkymo sistemoje“ patikslinti taip, kaip numatyta AAĮ 102 straipsnio 1 dalyje: „įstatymuose ir kituose teisės aktuose alyvos gamintojams ir importuotojams nustatytos pareigos neatlygintinai surinkti alyvos atliekas iš transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių ir šias atliekas pervežti ir perduoti alyvos atliekų tvarkytojams arba kompensuoti transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančioms įmonėms ar atliekų tvarkytojams alyvos atliekų surinkimo ir vežimo tvarkyti Lietuvos Respublikos teritorijoje išlaidas nevykdymas“.

9) Siūloma keisti ANK 250 straipsnio dalių numeraciją, nes ANK specialiosios dalies straipsniuose dalys paprastai dėstomos nuosekliai pagal sankcijų griežtumą, t. y. pradedant mažesnėmis baudomis ir baigiant didžiausiomis baudomis.

Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, ANK 250 straipsnio pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

166. ANK pakeitimo įstatymo projekto 5 straipsniu, kuriuo keičiamas ANK 252 straipsnis, siūloma:

1) Naujos redakcijos ANK 252 straipsnio 2 dalyje (buvusi ANK 252 straipsnio 1 dalis) neapmokestinamųjų baterijų ir (ar) akumuliatorių (įeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir (ar) akumuliatorių) gamintojams ir importuotojams nustatyti atsakomybę už neįsiregistravimą Gamintojų ir importuotojų sąvade.

2) Naujos redakcijos ANK 252 straipsnio 1 dalyje (buvusi ANK 252 straipsnio 2 dalis) atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus, atsižvelgiant į MATĮ 2 straipsnio 18 dalyje pateiktą sąvoką „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai“. Siūloma neapmokestinamųjų baterijų ir (ar) akumuliatorių (įeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir (ar) akumuliatorių) gamintojams ir importuotojams nustatyti atsakomybę už ataskaitų nepateikimą iki nustatytų terminų.

3) Naujos redakcijos ANK 252 straipsnio 10 dalyje (buvusi ANK 252 straipsnio 3 dalis) atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus, atsižvelgiant į MATĮ 2 straipsnio 18 dalyje pateiktą sąvoką „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai“. Siūloma nustatyti didesnę baudą už apmokestinamųjų gaminių apskaitos nevykdymą, nes bauda (nuo 230 iki 430 eurų) yra mažesnė už lengvesnio pobūdžio pažeidimui kaip neteisingų duomenų pateikimas apskaitoje taikomą baudą (ANK 252 str. 7 d.; nuo 450 iki 850 eurų). Didesnis baudos dydis (nuo 900 iki 1 900 eurų) paskaičiuotas padvigubinus baudą už neteisingų duomenų pateikimą apskaitoje. ANK 252 straipsnio 3 dalį, apimančią apmokestinamųjų gaminių apskaitos netinkamą tvarkymą, prijungti prie ANK 252 straipsnio 7 dalies, numatančios atsakomybę už neteisingų duomenų pateikimą apskaitoje, taip padidinant administracinę atsakomybę (vietoj baudos nuo 230 iki 430 eurų nustatant baudą nuo 450 iki 850 eurų), nes pagal keičiamo AAĮ 94 straipsnio 2 dalį šiems pažeidimams taikoma vienoda ekonominė sankcija ir šie pažeidimai pagal savo pobūdį panašūs bei įvardijant „apmokestinamųjų gaminių apskaitos tvarkymas pažeidžiant teisės aktų reikalavimus“ kaip numatyta AAĮ 94 straipsnio 2 dalyje. Siūlomas griežtesnės atsakomybės nustatymas leis sumažinti pažeidimų skaičių. Taip pat siūloma nustatyti atsakomybę už neteisingą apskaitos vykdymą ir apskaitos tvarkymą pažeidžiant teisės aktų reikalavimus neapmokestinamųjų baterijų ir (ar) akumuliatorių (įeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir (ar) akumuliatorių) gamintojams ir importuotojams.

4) Naujos redakcijos ANK 252 straipsnio 5 dalyje nustatyti atsakomybę už atsisakymą priimti padangų atliekas autoservisuose, padangų platinimo vietose, DGAS aikštelėse net tik juridiniams asmenims (AAĮ 97 straipsnio 1 dalis), bet ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims. Baudos dydis nuo 300 iki 850 eurų yra analogiškas baudos dydžiui už tokio pat pobūdžio nusižengimą (atsisakymą priimti nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių atliekas) nustatytą ANK 252 straipsnio 6 dalyje. Be to, naujos redakcijos ANK 252 straipsnio 9 dalimi siūloma nustatyti didesnę atsakomybę (baudos dydis nuo 200 iki 1 500 eurų), kai pažeidimas padaromas pakartotinai, t. y. pakartotinai atsisakoma priimti padangų atliekas. Siūlomu pakeitimu siekiama paskatinti padangų atliekų priėmimą pagrindiniuose jų susidarymo šaltiniuose (autoservisuose ir pas padangų platintojus). Siūlomas griežtesnės atsakomybės už pakartotinius pažeidimus nustatymas leis sumažinti pažeidimų skaičių.

5) Naujos redakcijos ANK 252 straipsnio 7 dalyje vietoj žodžių „klaidingi duomenys“ vartoti žodžius „neteisingi duomenys“ (pagal Lietuvių kalbos žodyną žodis „neteisingas“ yra sinonimas žodžiui „klaidingas“), kad teisės aktas būtų nuoseklus ir aiškus, atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus. Taip pat siūloma nustatyti tokią pačią atsakomybę ne tik už neteisingų duomenų pateikimą apmokestinamųjų gaminių tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apskaitos ataskaitoje ir (ar) apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitoje, bet ir už neteisingų duomenų pateikimą apmokestinamųjų gaminių tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apskaitoje. Taip pat siūloma neapmokestinamųjų baterijų ir (ar) akumuliatorių (įeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir (ar) akumuliatorių) gamintojams ir importuotojams nustatyti atsakomybę už neteisingų duomenų pateikimą apskaitoje ar atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitoje, kaip tai numatyta apmokestinamųjų baterijų ir (ar) akumuliatorių atžvilgiu. Siūlomu pakeitimu siekiama atgrasyti asmenis nuo neteisingos apskaitos vedimo, bus užtikrintas lygiateisiškumo principas.

6) Naujos redakcijos ANK 252 straipsnio 8 dalyje nustatyti atsakomybę už neapmokestinamųjų baterijų ir (ar) akumuliatorių (įeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir (ar) akumuliatorių) atliekų perleidimą asmenims, neturintiems teisės tvarkyti šias atliekas, kaip tai numatyta apmokestinamųjų baterijų ir (ar) akumuliatorių atžvilgiu. Dėl siūlomo keitimo sumažės rizika, kad netinkamai bus sutvarkytos atliekos, bus užtikrintas lygiateisiškumo principas.

7) Naujos redakcijos ANK 252 straipsnio 11 dalyje nustatyti atsakomybę už identiškus pažeidimus (įstatymuose numatytos pareigos organizuoti surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą apmokestinamųjų gaminių atliekų, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiekus Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apmokestinamuosius gaminius, arba sudaryti sutartis nevykdymą), numatytus keičiamoje AAĮ 102 str. 3 d., ne tik juridiniams asmenims, bet ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims. Baudos dydis nuo 2 700 iki 6 000 Eur yra

analogiškas baudos dydžiui už tokio pat pobūdžio nusižengimą nustatytą keičiamo ANK 250 straipsnio 10 dalyje (naujos redakcijos ANK 250 straipsnio 11 dalyje) ir keičiamo ANK 255 straipsnio 8 dalyje.

Kadangi ANK 252 straipsnio keitimai susiję su ATĮ pakeitimo įstatymo projektu siūloma tikslinti ATĮ 2 straipsnio 36 dalies 3 punkte baterijų ir (ar) akumuliatorių gamintojo sąvoką, įsigaliosiančią 2025 m. sausio 1 d., tai ANK 252 straipsnio pakeitimai įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

167. ANK pakeitimo įstatymo projekto 6 straipsniu, kuriuo keičiamas ANK 255 straipsnis, siūloma:

1) patikslinti (atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus) ANK 255 straipsnio 2 dalį (naujos redakcijos ANK 255 straipsnio 1 dalis) pagal ATĮ pakeitimo projektu tikslinamą sąvoką „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“.

2) patikslinti (atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus) ANK 255 straipsnio 1 dalį (naujos redakcijos ANK 255 straipsnio 2 dalis) pagal ATĮ pakeitimo projektu tikslinamą sąvoką „tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais“ ir atsisakyti administracinės nuobaudos – įspėjimo už transporto priemonių tiekimą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais neįsiregistravus Gamintojų ir importuotojų registravimo sąvade, paliekant baudą nuo 150 iki 1 450 eurų. Administracinės nuobaudos – įspėjimo kaip neefektyvios poveikio priemonės atsisakymas leis sumažinti pažeidimų skaičių, taip pat sumažins administracinę naštą bei darbo sąnaudas valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę atliekantiems pareigūnams forminant rašytinius įspėjimus.

3) ANK 255 straipsnio 5 dalį, apimančią transporto priemonių apskaitos netinkamą tvarkymą, prijungti prie ANK 255 straipsnio 3 dalies, numatančios atsakomybę už neteisingų duomenų pateikimą apskaitoje, taip padidinant administracinę atsakomybę (vietoj baudos nuo 230 iki 430 eurų nustatant baudą nuo 450 iki 850 eurų), nes pagal keičiamo AAĮ 94 straipsnio 2 dalį šiems pažeidimams taikoma vienoda ekonominė sankcija ir šie pažeidimai pagal savo pobūdį panašūs bei įvardijant „transporto priemonių apskaitos tvarkymas pažeidžiant teisės aktų reikalavimus“ kaip numatyta AAĮ 94 straipsnio 2 dalyje. Patikslinti (atlikti techninio pobūdžio pataisymus) ANK 255 straipsnio 5 dalį, nustatant, kad bauda gali būti skiriama juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims. Siūloma ANK 255 straipsnio 5 dalyje numatytą baudą nuo 230 iki 430 eurų už transporto priemonių apskaitos netvarkymą padidinti (nuo 900 iki 1 600 eurų). Baudos dydis apskaičiuotas ANK 255 straipsnio 3 dalyje nustatytą baudą nuo 450 iki 800 eurų už neteisingų duomenų pateikimą transporto priemonių apskaitoje padidinus 2 kartus, nes apskaitos netvarkymas yra sunkesnis pažeidimas nei neteisingų duomenų pateikimas apskaitoje. Siūlomas griežtesnės atsakomybės nustatymas leis sumažinti pažeidimų skaičių.

4) ANK 255 straipsnio 3 dalyje vietoj žodžių „klaidingi duomenys“ vartoti žodžius „neteisingi duomenys“ (pagal Lietuvių kalbos žodyną žodis „neteisingas“ yra sinonimas žodžiui „klaidingas“). Priėmus pakeitimus nuostata bus aiškesnė ir prisidės prie teisės akto nuoseklumo.

5) pakeisti ANK 255 straipsnio 4 dalį, atliekant redakcinio pobūdžio pataisymus dėl pasikeitusios dalių numeracijos.

6) patikslinti (atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus) ANK 255 straipsnio 6 ir 7 dalis pagal ATĮ pakeitimo įstatymo projekto siūlymą, kad ENTP tvarkymo užduotis galės nustatyti ne tik Vyriausybė, bet ar jos įgaliota institucija (aplinkos ministras). Taip pat siūloma nustatyti, kad atsakomybė būtų taikoma ne už kiekybinių užduočių neįvykdymą, o už 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių 7 straipsnio 2 dalies b punkte nustatytą kokybinių užduočių neįvykdymą.

7) ANK 255 straipsnio 8 dalyje numatytą atsakomybės formuluotę „eksploatuoti netinkamų transporto priemonių netvarkymas ir nedalyvavimas eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo sistemoje“ patikslinti taip, kaip numatyta siūlomo keisti AAĮ 102 straipsnio 3 dalyje: „Įstatymuose numatytos pareigos organizuoti surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą eksploatuoti netinkamų transporto priemonių, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiekiamas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais transporto priemones, arba sudaryti sutartis nevykdymas“.

8) Siūloma keisti ANK 255 straipsnio dalių numeraciją, nes ANK specialiosios dalies straipsniuose dalys paprastai dėstomos nuosekliai pagal sankcijų griežtumą, t. y. pradedant mažesnėmis baudomis ir baigiant didžiausiomis baudomis.

Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, ANK 255 straipsnio pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

168. ANK pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu, kuriuo keičiamas ANK 608 straipsnio 2 dalies 3 punktas, siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus, atsižvelgiant į ANK pakeitimo įstatymo projektu keičiamo ANK 255 straipsnio pasikeitusią dalių numeraciją. Kadangi nebūtinai pereinamasis laikotarpis prisitaikymui, ANK 608 straipsnio 2 dalies 3 punkto pakeitimai įsigalios iš karto po paskelbimo.

169. ANK pakeitimo įstatymo projekto 8 straipsniu, kuriuo keičiamas ANK 608 straipsnio 2 dalies 3 punktas, siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus, atsižvelgiant į ANK pakeitimo įstatymo projektu keičiamo ANK 252 straipsnio pasikeitusią dalių numeraciją. Šis pakeitimas įsigalios 2025 m. sausio 1 d.

170. ANK pakeitimo įstatymo projekto 9 straipsniu, kuriuo keičiamas ANK priedo 26 punktas, siūloma atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus, pakeičiant nuorodą į 2023 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/1542 dėl baterijų ir baterijų atliekų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB bei Reglamentas (ES) 2019/1020 ir panaikinama Direktyva 2006/66/EB, vietoj nuorodos į 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir Direktyvos 91/157/EEB panaikinimo su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/849. Kadangi minėtas reglamentas bus taikomas nuo 2025 m. rugpjūčio 18 d., šis pakeitimas įsigalios 2025 m. rugpjūčio 18 d.

171. Kiti įstatymų pakeitimų projektuose numatyti pakeitimai – techninio ir (ar) redakcinio pobūdžio.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Poveikis atitinkamai sričiai (aplinkai ir klimato kaitai): priėmus ANK, AAĮ, ATĮ, PPATĮ ir MATĮ pakeitimus tikėtinas teigiamas poveikis:

1. gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo sektoriui, nes ūkinės veiklos neįregistravimo faktas neatleis gaminių ir pakuočių gamintojų ir importuotojų nuo ATĮ nustatytos pareigos organizuoti atliekų tvarkymą ir atsakomybės už šios pareigos nevykdymą;

2. padangų atliekų tvarkymo sektoriui, nes ATĮ ir MATĮ pakeitimų projektais siūloma į padangų atliekų tvarkymo sistemą įtraukti daugiau dalyvių, kuriems būtų taikomos padangų gamintojams ir (ar) importuotojams ATĮ nustatytos pareigos: transporto priemonių, kurioms netaikomas gamintojo ir importuotojo atsakomybės principas, ir komplektinių ratų gamintojus ir (ar) importuotojus. Siekiant užtikrinti efektyvią kontrolę ir visų padangų gamintojų ir (ar) importuotojų, kuriems ATĮ yra nustatyta pareiga, įtraukimą į padangų atliekų tvarkymo sistemą, siūloma atsisakyti apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius), atliekų tvarkymo organizavimo individualiai, jį vykdant tik per organizacijas. Siūloma suteikti teisę stambių padangų (krovininių automobilių, žemės ūkio, miško ūkio, orlaivių, statybos ir pramonės paskirties transporto priemonių padangų ir kitų padangų, sveriančių daugiau kaip 3 kg) gamintojams ir (ar) importuotojams tvarkyti motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekas. Atsakomybės už atsisakymą priimti padangų atliekas nustatymas ne tik juridiniams asmenims, bet ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims bus skatinamas sąžiningas, atsakingas verslas, ugdoma sąmoninga visuomenė, netoleruojanti neteisėtus veikos, kuria daroma žala aplinkai ir sveikatai, siekiant asmeninės naudos kitų sąskaita. Šie teisinio reglamentavimo pokyčiai sudarys prielaidas surinkti ir sutvarkyti daugiau padangų atliekų, kas sumažins aplinkos taršą padangų atliekomis;

3. alyvos atliekų tvarkymo sektoriui, nes ATĮ pakeitimo projektu siūloma nustatyti alyvos atliekų tvarkymo kiekybinę užduotį, t. y. bus surinkta ir sutvarkyta daugiau alyvos atliekų. Taip pat nustatius baudas ir ekonomines sankcijas pagal pažeidimo mastą už alyvos tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais apskaitos netvarkymą ar neteisingų duomenų nurodymą apskaitoje, daroma prielaida, kad sumažės nesąžiningai veikiančių alyvos gamintojų ir (ar) importuotojų ir padidės sutvarkytų alyvos atliekų kiekiai;

4. ENTP tvarkymo sektoriui, nes ATĮ pakeitimo projektu siūloma nustatyti ENTP tvarkymo kokybines užduotis, t. y. bus tinkamai sutvarkytos visose ENTP demontavimo įmonėse susidarančios neigiamą ar teigiamą rinkos vertę turinčios ar neturinčios rinkos vertės transporto priemonių dalys. Taip pat nustatius baudas už ENTP tvarkymo kokybinių užduočių neįvykdymą ir baudas bei ekonomines sankcijas už transporto priemonių tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais apskaitos netvarkymą ar neteisingų duomenų nurodymą apskaitoje, daroma prielaida, kad sumažės nesąžiningai veikiančių ENTP demontuotojų bei transporto priemonių gamintojų ir (ar) importuotojų ir padidės tinkamai sutvarkytų iš ENTP susidarančių atliekų kiekiai;

5. pakuočių atliekų tvarkymo sistemai, nes pagal PPATĮ pakeitimo projekte numatytą siūlymą Pakuočių organizacijų sudarytai kontrolės tarybai pranešant Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos ir Aplinkos apsaugos agentūrai apie šios tarybos vykdytos kontrolės metu nustatytus galimus teisės aktų reikalavimų nesilaikymo atvejus, skaidresnė bus pakuočių atliekų tvarkymo sistema. Be to, Pakuočių organizacijoms savo interneto svetainėse skelbiant apibendrintą informaciją apie kontrolės tarybų vykdytos sutartinių įsipareigojimų kontrolės rezultatus, viešesne taps tokių kontrolės tarybų veikla. O įdiegus atskirą AAP prekinių pakuočių atliekų tvarkymo sistemą, bus surenkama daugiau perdirbti tinkamų pakuočių atliekų;

6. sumažės fosfogipso atliekų šalinimo apimtys;

7. ūkinės veiklos vykdytojai bus skatinami mažinti taršą nukreipiant investicijas į mažiau taršias technologijas;

8. EEĮ atliekų tvarkymo sektoriui, nes siūlomos nustatyti sankcijos už Vyriausybės nustatytą EEĮ atliekų tvarkymo užduočių neįvykdymą padidins EEĮ atliekų surenkamumą.

Neigiamų pasekmių priėmus Rinkliavų įstatymo pakeitimo projektą, MATĮ Nr. XIV-2173 pakeitimo įstatymo projektą ir ATĮ Nr. XIV-407 pakeitimo įstatymo projektą nenumatoma.

Poveikis valstybės finansams:

1. Priėmus ATĮ pakeitimus sumažės finansinė našta valstybės institucijoms, kurios Lietuvos Respublikos teritorijoje pagamina ar įveža į Lietuvos Respublikos teritoriją alyvą, transporto priemones, apmokestinamuosius gaminius ar kitus supakuotus gaminius, kurie skirti krašto apsaugos tikslams, nes joms nereikės registruotis GPAIS ir vykdyti gaminių ir pakuočių apskaitos aplinkos ministro nustatyta tvarka. Savivaldybėms (ar jų įsteigtiems juridiniams asmenims, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą) sumažės našta, susijusi su tabako gaminių su filtrais (t. y., cigarečių, cigarilių, kaitinamojo tabako) ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, viešose vietose randamų atliekų ir šiukšlių, drėgnųjų servetėlių ir oro balionėlių, kurių sudėtyje yra plastiko, viešose vietose randamų šiukšlių tvarkymo finansavimu, nes nebereikės sudaryti sutarčių su gamintojais ir importuotojais.

2. Priėmus MATĮ pakeitimus, įsigaliosiančius 2025 m. sausio 1 d., kuriais padidinamas mokesčio tarifas motociklų ir lengvųjų automobilių padangoms ir sumažinamas tarifas stambioms padangoms, atsižvelgiant į prognozuojamą didesnę motociklų ir lengvųjų automobilių padangų atliekų sutvarkymo kiekį ir nuo 2025 m. didėjančią nuo 80 proc. iki 85 proc. padangų atliekų sutvarkymo kiekybinę užduotį, prognozuojama, kad poveikio valstybės finansams nebus. Mokesčio už aplinkos teršimą paskirtis ne fiskalinė, o aplinkosauginė, todėl jo tikslas – ne kuo daugiau surinkti lėšų, bet paskatinti padangų gamintojus ir (ar) importuotojus sutvarkyti kuo daugiau atliekų.

Atsižvelgiant į sąvartynuose šalinamų atliekų kiekio prognozes, vertinama, kad priėmus MATĮ pakeitimus, numatančius, kad sąvartyno mokesčiui taikomas indeksavimo koeficientas skaičiuojamas mokestinių metų liepos mėnesio kainas lyginant su 2023 metų (o ne 2018 metų)

kainomis, pvz., 2026 metais deklaruojant 2025 metų duomenis į valstybės biudžetą nebūtų gaunama apie 3,6 mln. Eur planuotų pajamų.

Numatant, kad mokesčio mokėtojams už nuslėptą taršą be prievolės sumokėti mokesį už nuslėptą taršą, būtų skiriama ir tokio paties dydžio, kaip privalomo sumokėti mokesčio, ekonominė sankcija, įplaukų į valstybės biudžetą dydis nepasikeistų, nes privalomo sumokėti mokesčio už nuslėptą taršą ir šio mokesčio dydžio sankcijos suma būtų lygi dabar taikomam mokesčiui dvigubu tarifu.

Priėmus MATĮ pakeitimo įstatymo projektą ir nustačius, kad nuo 2025 m. sausio 1 d. ne keliais judantiems mechanizmom, kuriuose įrengtas vidaus degimo variklis, atitinkantis Reglamente (ES) 2016/1628 nustatytas V etapo išmetamų teršalų ribines vertes, mokesčio už aplinkos teršimą iš mobiliųjų taršos šaltinių tarifo koregavimo koeficientas bus 0,4, o ne keliais judančiam transportui, kuris pagamintas mažiau kaip prieš 5 metus ir neatitinka Reglamento (ES) 2016/1628 reikalavimų, tarifo koregavimo koeficientas bus 0,5, už 2025 metus deklaruoti ir į valstybės biudžetą 2026 metais sumokėti mokesčiai už aplinkos teršimą iš mobiliųjų taršos šaltinių, kai transporto priemonė atitinka bent vieną iš MATĮ 7 priede nustatytų techninių ypatumų, galimai padidės 2%.

Priėmus MATĮ pakeitimus ir nuo 2025 m. sausio 1 d. sąvartynų operatoriams nustačius, o nuo 2030 m. sausio 1 d. nuosekliai didinant mokesčio už fosfogipso atliekų šalinimą nepavojingųjų atliekų sąvartyne tarifo dydį ir pilnu pajėgumu (iki 2,5 mln. t/metus) tęsiant susidarantių fosfogipso atliekų šalinimą sąvartyne, prognozuojama, kad kasmet 2026–2030 metais į valstybės biudžetą būtų gaunama iki 1,25 mln. eurų, kasmet 2031–2035 metais į valstybės biudžetą būtų gaunama iki 1,88 mln. eurų, kasmet 2036 metais ir vėliau į valstybės biudžetą būtų gaunama iki –2,5 mln. eurų mokesčio už fosfogipso atliekų šalinimą nepavojingųjų atliekų sąvartyne.

3. Neigiamų pasekmių priėmus PPATĮ, AAI, ATĮ Nr. XIV-407, ANK, MATĮ Nr. XIV-2173, Rinkliavų įstatymo pakeitimų projektus nenumatoma.

Poveikis administracinei naštai:

Priėmus ATĮ pakeitimus administracinė našta sumažės:

1. alyvos gamintojams ir (ar) importuotojams, kurie vykdo tik alyvos išvežimą iš Lietuvos Respublikos, t. y. eksportą ar tranzitą, nes nereikės registruotis aplinkos ministro nustatyta tvarka GPAIS, nes dėl jų veiklos nesusidaro alyvos atliekos Lietuvoje;

2. alyvos gamintojams ir (ar) importuotojams, kurie Lietuvos Respublikos teritorijoje pagamina ar įveža į Lietuvos Respublikos teritoriją alyvą ir ją sunaudoja savo reikmėms, nes nereikės kas ketvirtį teikti informacijos apie vykdytas visuomenės švietimo ir informavimo priemones;

3. apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) gamintojams ir (ar) importuotojams, kurie Lietuvos Respublikos teritorijoje pagamina ar įveža į Lietuvos Respublikos teritoriją apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumuliatorius) ir juos sunaudoja savo reikmėms, nes nereikės kas ketvirtį teikti informacijos apie vykdytas visuomenės švietimo ir informavimo priemones;

4. transporto priemonių gamintojams, kurie vykdo tik transporto priemonių išvežimą iš Lietuvos Respublikos, t. y. eksportą, nes nereikės registruotis aplinkos ministro nustatyta tvarka GPAIS;

5. naudotų padangų restauravimą Lietuvos Respublikoje vykdančioms ūkio subjektams, nes nereikės teikti ketvirčio suvestinės apie organizuotą atliekų tvarkymą ir vykdytas visuomenės švietimo ir informavimo priemones;

6. savo reikmėms nedidelius kiekius alyvos, vidaus degimo variklių degalų, įsiurbiamo oro arba tepalų filtrus, jų dalis ar komponentus, autotransporto priemonių amortizatorius ir padangas įvežančioms į Lietuvos Respublikos teritoriją ar pagaminančioms Lietuvos Respublikos teritorijoje įmonėms, nes joms nebūtų taikomos ATĮ nustatytos apmokestinamųjų gaminių gamintojų ir (ar) importuotojų pareigos;

7. ne profesinę atliekų vežimo veiklą (vežant atliekas nereguliariai) vykdančioms įmonėms, nes jos neturės prievolės registruotis ATVR;

8. asmenims dirbantiems įmonėse, kurios eksploatuoja sąvartynus, surenka, veža, apdoroja pavojingąsias atliekas, degina atliekas, ir turintiems atitinkamą aplinkos ministro patvirtintą profesinę kvalifikaciją nustatčius, kad atliekų tvarkytojų kompetencija tobulinama kas 5 metus;

9. atliekų apdorojimo veiklą vykdančioms įmonėms, atitinkančioms aplinkos ministro nustatytus kriterijus dėl išimties turėti taršos ar TIPK leidimus atliekų apdorojimui, nes sumažės administracinė ir finansinė našta, susijusi su paraiškos taršos ar TIPK leidimui gauti pateikimu ir šių leidimų pakeitimu;

10. EEĮ atliekų tvarkytojams nebereikės įsirašyti į Tvarkytojų sąrašą.

11. Tabako gaminių su filtrais (t. y., cigaretėms, cigarilėms, kaitinamojo tabako) ir (ar) filtrams, parduodamiems naudoti kartu su tabako gaminiais, taip pat drėgnųjų servetėlių bei oro balionėlių, kurių sudėtyje yra plastiko, gamintojams ir importuotojams administracinė našta nesikeis, nes vietoj sutarčių sudarymui skiriamų išteklių, juos reikės skirti įmokų mokėjimo mechanizmui.

Priėmus ATĮ pakeitimus administracinė našta padidės transporto priemonių gamintojų ir (ar) importuotojų organizacijoms, nes joms kas metus reikės pateikti dokumentus, įrodančius sutarties sudarymą su visais ENTP tvarkytojais.

Priėmus MATĮ pakeitimus administracinė našta padidės:

1. transporto priemonių, kurioms netaikomas gamintojo ir importuotojo atsakomybės principas, bei komplektinių ratų gamintojams ir (ar) importuotojams, kurie transporto priemones, kurioms netaikomas gamintojo atsakomybės principas, ir komplektinius ratus tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais, nes turės vykdyti ATĮ nustatytas padangų gamintojams ir importuotojams pareigas (GPAIS registruotis, tvarkyti apskaitą, teikti ketvirčio suvestines apie organizuotą padangų atliekų tvarkymą ir vykdytas visuomenės švietimo ir informavimo priemones bei teikti apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veikos ataskaitas);

2. fosfogipso atliekų šalinimą vykdančioms asmenims, nes atsiras prievolė teikti mokesčio už aplinkos teršimą deklaracijas.

Priėmus MATĮ pakeitimus administracinė našta sumažės apmokestinamųjų gaminių ir pripildytų pakuočių gamintojams ir (ar) importuotojams, nes jiems nebus prievolės teikti mokesčio už aplinkos teršimą deklaracijas.

Neigiamų pasekmių priėmus PPATĮ, AAĮ, ANK, ATĮ Nr. XIV-407, MATĮ Nr. XIV-2173, Rinkliavų įstatymo pakeitimų projektus nenumatoma.

Priėmus ATĮ ir MATĮ pakeitimus, administracinė našta ir prisitaikymo prie reguliavimo našta ūkio subjektams per vienerius kalendorinius metus sumažės apie 798 tūkst. Eur.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priėmus ATĮ, ATĮ Nr. XIV-407, MATĮ, MATĮ Nr. XIV-2173, PPATĮ, ANK, AAĮ ir Rinkliavų įstatymo pakeitimų projektuose siūlomus pakeitimus, neigiamų pasekmių korupcijai ir kriminogeninei situacijai neturėtų būti.

Priėmus PPATĮ įstatymo pakeitimo projekte numatytus pakeitimus, numatančius AAP prekinių pakuočių atliekų atskiro surinkimo sistemą, kai AAP pardavėjai iš asmenų priims oficialių AAP gamintojų ir importuotojų tiekiamą rinkai AAP tuščias prekes pakuotes, bet ne didesnę kiekį už parduotą tokių AAP produktų kiekį, būtų skaidrinama rinka ir mažėtų asmenų noras pirkti AAP iš šešėlinės rinkos, AAP pardavėjų, kurie neregistravę savo veiklos. Be to, surinkus tuščias AAP pakuotes, kurias rinkai patiekė oficialūs gamintojai ir importuotojai, sumažės rizika, kad šias pakuotes asmenys galėtų neteisėtai panaudoti išpilstyti neaiškos kilmės, kokybės, neregistruotus AAP ir parduoti šešėlinėje rinkoje.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 1 dalimi, kuria pakeičiamas MATĮ 4 straipsnio 3 punktas, ir MATĮ pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 3 dalimi, kuria papildomas MTĮ 4 straipsnis 9 punktu, nustačius prievolę transporto priemonių, kurioms netaikomas gamintojo ir importuotojo atsakomybės principas, bei komplektinių ratų gamintojams ir (ar) importuotojams vykdyti ATĮ nustatytas pareigas padangų gamintojams ir importuotojams, bus sudarytos vienodos konkurencinės sąlygos padangų verslui, nes dėl transporto priemonių, kurioms netaikomas gamintojo atsakomybės principas, ir komplektinių ratų gamintojų ir (ar) importuotojų veiklos susidariusių padangų atliekų tvarkymo nereikės organizuoti tik padangų kaip atskirų gaminių gamintojams ir importuotojams.

ATĮ pakeitimo įstatymo 4 straipsniu sudaromos išimties nustatytus kriterijus atitinkantiems ūkio subjektams vykdyti veiklą be papildomų reikalavimų – atliekų vežėjų ir surinkėjų registracijos ATVR.

ATĮ pakeitimo įstatymo 6 straipsniu nustačius, kad atliekų tvarkytojų kompetencija tobulinama kas 5 metus leis sumažinti finansines išlaidas tobulinant asmenų, turinčių atitinkamoje atliekų tvarkymo srityje įgautas žinias patvirtinantis pažymėjimą, kompetenciją (pagal dabar galiojančias ATĮ nuostatas, asmenys, turintys atitinkamoje atliekų tvarkymo srityje įgautas žinias patvirtinantis pažymėjimą, kompetenciją turi tobulinti kas trejus metus; vienam asmeniui dalyvavimas mokymuose kompetencijai patobulinti kainuoja apie 150 Eur.).

ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 36 straipsnio 9 dalimi, kuria papildomas AT 34¹⁸ straipsnis 14 dalimi, atleidus naudotų padangų restauruotojus, kurie Lietuvos Respublikoje restauruoja Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais jau tiektas naudotas padangas ir jas tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais, nuo pareigos organizuoti padangų atliekų tvarkymą ir šviesti bei informuoti visuomenę padangų atliekų tvarkymo klausimais, tikėtina paskatins naudotų padangų restauravimo verslą ir sumažins padangų atliekų susidarymą.

ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 38 straipsniu, kuriuo pakeičiamas ATĮ 34¹⁹ straipsnis (naujos redakcijos ATĮ 34¹⁹ straipsnio 1 dalis), ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 40 straipsnio 2 ir 3 dalimis, kuriomis pakeičiama ATĮ 34²² straipsnio 8 dalis, nustačius, kad apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) gamintojas ir (ar) importuotojas tuo pačiu laikotarpiu galės dalies apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) pareigas pavesti vienai, dalies kitai organizacijai, t. y. būtų numatyta galimybė tuo pačiu laikotarpiu pasirinkti atitinkamų apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymą skirtingose organizacijose, tikėtina, kad apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) gamintojams ir (ar) importuotojams sumažės apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumulatorius) atliekų tvarkymo kaštai.

Priimti ANK ir AAĮ pakeitimų projektai sudarys geresnes ir palankesnes sąlygas veikiantiems pagal teisės aktuose nustatytus reikalavimus ir dėl to patiriantiems didesnius kaštus (išlaidas), nei tie, kurie nesilaiko nustatytų reikalavimų gaudami naudos ar patirdami mažesnes sąnaudas tiek laiko, tiek finansine prasme.

PPATĮ, AAĮ, ANK, ATĮ Nr. XIV-407, MATĮ Nr. XIV-2173 ir Rinkliavų įstatymo pakeitimo projektai verslo sąlygoms ir jo plėtrai įtakos neturės.

8. Ar įstatymų pakeitimų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

ATĮ, ATĮ Nr. XIV-407, MATĮ, MATĮ Nr. XIV-2173, PPATĮ, ANK, AAĮ ir Rinkliavų įstatymo pakeitimų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus ATĮ Nr. XIV-407, ATĮ, PPATĮ, MATĮ, MATĮ Nr. XIV-2173, ANK ir AAĮ pakeitimų projektus, nereikės priimti ar keisti teisės aktų.

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektų nuostatos atitinka Europos Sąjungos dokumentams ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus ATĮ pakeitimus, reikės keisti:

1. Gamintojų ir importuotojų registravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 27 d. įsakymą Nr. D1-291 „Dėl Gamintojų ir importuotojų registravimo taisyklių patvirtinimo“, 1 ir 5 punktus, nustatant, kad GPAIS turės registruotis tik tie alyvos, transporto priemonių ir apmokestinamųjų gaminių gamintojai ir (ar) importuotojai, kurie juos tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais. Šio teisės akto pakeitimą numatyta patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

2. Gaminių apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitų teikimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. D1-290 „Dėl Gaminių apskaitos ir atliekų tvarkymo organizavimo veiklos ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“, nustatant, kad alyvos, transporto priemonių ir apmokestinamųjų gaminių apskaitą turės vykdyti šių gaminių gamintojai ir (ar) importuotojai, kurie juos tiekia Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais. Šio teisės akto pakeitimą numatyta patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

3. Gamintojų ir importuotojų, kurie Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekia elektros ir elektroninę įrangą, pakuotes, padangas, užimamos rinkos dalies nustatymo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. D1-589 „Dėl Gamintojų ir importuotojų, kurie Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekia elektros ir elektroninę įrangą, pakuotes, padangas, užimamos rinkos dalies nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, atsisakant 9 punkto dėl užimamos rinkos dalies skaičiavimo individualiai padangų atliekų tvarkymą organizuojantiems padangų gamintojams ir importuotojams bei papildant nuostatomis dėl transporto priemonių gamintojų ir importuotojų organizacijos užimamos rinkos dalies skaičiavimo tvarkos bei motociklų ir lengvųjų automobilių padangų gamintojų ir importuotojų užimamos rinkos dalies skaičiavimo tvarkos. Šio teisės akto pakeitimą numatyta patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

4. Gamintojų ir importuotojų organizacijoms išduodamų dokumentų, įrodančių, kad elektros ir elektroninės įrangos, alyvos, baterijų ir akumuliatorių atliekų ar eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymas bus finansuojamas, sudarymo ir vykdymo, lėšų, gautų pagal šias sutartis, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. D1-576 „Dėl Gamintojų ir importuotojų organizacijoms išduodamų dokumentų, įrodančių, kad elektros ir elektroninės įrangos, alyvos, baterijų ir akumuliatorių atliekų ar eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymas bus finansuojamas, sudarymo ir vykdymo, lėšų, gautų pagal šias sutartis, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo, patikslinant banko garantijoje ir laidavimo draudimo sutartyje nurodomos lėšų sumos apskaičiavimui taikomo įkainio dydį, paskaičiuotą pagal ENTP neigiamą rinkos vertę turinčių atliekų ir (ar) rinkos vertės neturinčių atliekų paruošimo naudoti ir (ar) šalinti, vežimo ir naudojimo vidutines sąnaudas. Šio teisės akto pakeitimą numatyta patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

5. Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašą,

patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. D1-359 „Dėl Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, patikslinant nuostatas, susijusias su individualaus ENTP ir apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo organizavimo būdo atsisakymu, taip pat patikslinant nuostatas dėl EEĮ atliekų tvarkymo turint Europos standartą. Šio teisės akto pakeitimą numatyta patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

6. Turinčių teisę išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus atliekų tvarkytojų sąrašo sudarymo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 184 „Dėl Turinčių teisę išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus atliekų tvarkytojų sąrašo sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patikslinant, kad į Tvarkytojų sąrašą nereikia atskirai įsirašyti tvarkantiems EEĮ atliekas ir turintiems Europos standartą, nes jie bus įtraukiami automatiškai įsirašant į ATVR ir patvirtinant sutikimą būti įtrauktiems į atliekų tvarkytojų sąrašą. Šio teisės akto pakeitimą numatyta patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

7. Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 18 „Dėl Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijavimo taisyklių patvirtinimo“, patikslinant, kad šios taisyklės taikomos ir išduodant, keičiant, stabdant ar naikinant galiojimą baterijų ir akumuliatorių, įskaitant įeinančius į kito gaminio sudėtį, atliekų tvarkymo organizavimo licenciją, įspėjant apie galimą tokios licencijos galiojimo sustabdymą. Šio teisės akto pakeitimą numatyta patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

8. Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. D1-259 „Dėl Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių patvirtinimo“, nustatant išimtis dėl leidimų turėjimo. Šio teisės akto pakeitimą numatyta patvirtinti iki 2025 m. balandžio 30 d.

9. Gamintojų ir importuotojų organizacijos veiklos organizavimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos rengimo, derinimo ir ataskaitų bei informacijos apie jų vykdymą teikimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. D1-57 „Dėl Gamintojų ir importuotojų organizacijos veiklos organizavimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos rengimo, derinimo ir ataskaitų bei informacijos apie jų vykdymą teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatant transporto priemonių gamintojų ir importuotojų organizacijoms pareigą teikti informaciją apie sudarytas sutartis su ENTP tvarkytojais, taip pat atsisakyti nuostatų apie ketvirčio suvestinių suformavimą ir patvirtinimą. Šio teisės akto pakeitimą numatyta patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

10. Atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, detalizuojant padangų atliekų apskaitos vykdymą. Šio teisės akto pakeitimą siūloma patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

11. Atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, kuriomis nustatomas aplinkos ministro įgaliojimas institucijoms nustatyti reikalavimus atliekų apskaitos tvarkymui ir ataskaitų apie atliekų susidarymą ir tvarkymą teikimui, ir nustatant kriterijus, kuriais vadovaujantis pripažįstama, kad atliekų surinkimas ir (ar) vežimas nėra šių įmonių profesinė veikla. Šio teisės akto pakeitimą siūloma patvirtinti iki 2025 m. balandžio 30 d.

12. Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 „Dėl Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklių patvirtinimo“, papildant sąrašą sąnaudų, kurias savivaldybės galės traukti į jų skaičiuojamą rinkliavos dalį. Šio teisės akto pakeitimą siūloma patvirtinti iki 2024 m. rugpjūčio 31 d.

13. Taryba turės pakeisti Komunalinių atliekų tvarkymo regioninių kainų nustatymo metodiką, patvirtintą Tarybos 2022 m. gruodžio 30 d. nutarimu Nr. O3E-1804 „Dėl Komunalinių atliekų tvarkymo regioninės kainos nustatymo metodikos patvirtinimo“, papildant sąrašą sąnaudų,

kurios galės būti įtrauktos į regioninę kainą. Šio teisės akto pakeitimą siūloma patvirtinti iki 2024 m. rugpjūčio 31 d.

14. Gamintojų ir importuotojų organizacijų banko garantijų ar laidavimo draudimo sutarčių, įrodančių, kad bus finansuojamas komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkymas, sudarymo, pateikimo ir jų reikalavimų vykdymo, lėšų, gautų pagal šiuos dokumentus, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. D1-168 „Dėl Gamintojų ir importuotojų organizacijų banko garantijų ar laidavimo draudimo sutarčių, įrodančių, kad bus finansuojamas komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkymas, sudarymo, pateikimo ir jų reikalavimų vykdymo, lėšų, gautų pagal šiuos dokumentus, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ atsisakant nuostatų, kad Pakuočių organizacijų pateiktų garantų lėšos pervedamos į valstybės biudžetą kaip Atliekų prevencijos ir tvarkymo programos lėšos. Šio teisės akto pakeitimą siūloma patvirtinti iki 2024 m. spalio 31 d.

15. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 29 d. nutarimą Nr. 1691 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą“, suteikiant Aplinkos ministerijai įgaliojimus nustatyti kiekybines alyvos atliekų naudojimo ir (ar) perdirbimo užduotis bei kokybines ENTP pakartotinio naudojimo, naudojimo ir (ar) perdirbimo užduotis. Šio teisės akto pakeitimą siūloma patvirtinti iki 2024 m. lapkričio 30 d.

16. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimą Nr. 1458 „Dėl Konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašo ir Valstybės rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“ papildant naujomis pakočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijų rūšimis ir patikslinant kai kurių gaminių atliekų tvarkymo organizavimo licencijų pavadinimus. Šio teisės akto pakeitimą siūloma patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Priėmus MATĮ pakeitimus, reikės keisti:

1. Mokesčio už aplinkos teršimą deklaracijos FR0523 formos pildymo taisyklės ir mokesčio už aplinkos teršimą deklaracijos FR0524 formos pildymo taisyklės, patvirtintas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr. VA-61/D1-658 „Dėl Mokesčio už aplinkos teršimą deklaracijų FR0521, FR0522, FR0523 ir FR0524 formų ir jų pildymo taisyklių patvirtinimo“, atsisakant mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių atliekomis deklaracijos FR0523 formos ir mokesčio už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis deklaracijos FR0524 formos. Šio teisės akto pakeitimą numatyta patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

2. Mokesčio už aplinkos teršimą sąvartyne šalinamomis atliekomis deklaracijos KIT717 formą ir jos priedą KIT717F, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2016 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. D1-5/VA-1 „Dėl Mokesčio už aplinkos teršimą sąvartyne šalinamomis atliekomis deklaracijos KIT717 formos pildymo taisyklių, Mokesčio už aplinkos teršimą sąvartyne šalinamomis atliekomis deklaracijos KIT717 formos ir jos priedo KIT717F patvirtinimo“, numatant naują sąvartyne šalinamų atliekų rūšies kodą „05 – nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamos fosfogipso atliekos“. Šio teisės akto pakeitimą numatyta patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

3. Mokesčio už aplinkos teršimą ir nuslėptą taršą gaminių atliekomis apskaičiavimo tvarkos, Mokesčio už aplinkos teršimą ir nuslėptą taršą pakuočių atliekomis apskaičiavimo tvarkos, Mokesčio už aplinkos teršimą ir nuslėptą taršą iš mobiliųjų taršos šaltinių apskaičiavimo tvarkos, Mokesčio už aplinkos teršimą ir nuslėptą taršą iš stacionariųjų taršos šaltinių apskaičiavimo tvarkos ir Mokesčio už aplinkos teršimą ir nuslėptą taršą sąvartyne šalinamomis atliekomis apskaičiavimo tvarkos aprašus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2021 m. kovo 10 d. įsakymu Nr. D1-143 „Dėl Mokesčio už aplinkos teršimą ir nuslėptą taršą apskaičiavimo už 2021 ir vėlesnius metus tvarkos aprašų patvirtinimo“, patikslinant mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimo tvarką. Šių teisės aktų pakeitimus numatyta patvirtinti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Priėmus AAĮ ir ANK pakeitimus, reikės keisti:

1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. D1-576 patvirtintas Gamintojų ir importuotojų organizacijoms išduodamų dokumentų, įrodančių, kad elektros ir elektroninės įrangos, alyvos, baterijų ir akumuliatorių atliekų ar eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymas bus finansuojamas, sudarymo ir vykdymo, lėšų, gautų pagal šias sutartis, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo taisyklės. Bus atsisakoma reikalavimo banko garantija ar laidavimo draudimo sutartimi užtikrinti EEĮ atliekų tvarkymo kiekybinių užduočių įvykdymą, kadangi AAĮ ir ANK bus nustatytos ekonominės sankcijos už šių užduočių neįvykdymą.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. 61 patvirtintas Dokumentų, įrodančių, kad elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas bus finansuojamas, sudarymo ir jų reikalavimų vykdymo, lėšų, gautų pagal šiuos dokumentus, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo taisyklės bei Elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo užduočių aprašą. Bus atsisakoma nuostatų, kad banko garantija ir (ar) laidavimo draudimo sutartimi nereikėtų užtikrinti EEĮ atliekų kiekio (ne mažesnio kaip EEĮ atliekų tvarkymo kiekybinė užduotis), tvarkymo finansavimą. Banko garantija ar laidavimo draudimo sutartis bus tik kaip priemonė, užtikrinanti EEĮ atliekų tvarkymą EEĮ gamintojų ir (ar) importuotojų bei jų organizacijos nemokumo atveju. AAĮ ir ANK bus įvestos ekonominės sankcijos už šių užduočių neįvykdymą. Elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo užduočių apraše bus apibrėžtos EEĮ sąvokos, minimos ANK ir AAĮ pakeitimo projektuose.

Priėmus ATĮ pakeitimus:

1. Iki 2024 m. gruodžio 31 d. aplinkos ministras patvirtins kiekybines alyvos atliekų naudojimo ir (ar) perdirbimo užduotis (preliminariai nuo 2025 m. – 39 proc., nuo 2026 m. – 42 proc., 2027 m. – 45 proc.; procentas bus patikslintas, atsižvelgiant į aktualiausias alyvos atliekų surinkimo duomenis ir į Europos Komisijos rekomendacijas) bei kokybines ENTP pakartotinio naudojimo, naudojimo ir (ar) perdirbimo užduotis (nuo 2025 m. *95 proc. pakartotinis naudojimas ir naudojimas eksploatuoti netinkamų transporto priemonių svorio; 85 proc. pakartotinis naudojimas ir perdirbimas eksploatuoti netinkamų transporto priemonių svorio*).

2. Iki 2025 m. gegužės 1 d. aplinkos ministras nustatys minimalius reikalavimus specialistų neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokymo ir periodinio kompetencijos tobulinimo programų, kurių paskirtis – suteikti ar tobulinti žinias apie teisės aktais nustatytus reikalavimus atliekų tvarkymui ir atliekų tvarkytojams, (toliau – mokymo programos) turiniui, mokymo programų derinimo tvarką, reikalavimus specialistų mokymo kursus pagal savo parengtas ir su aplinkos ministro įgaliota institucija suderintas mokymo programas vykdysiančioms įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms.

3. Iki 2025 m. gegužės 1 d. Atliekų tvarkymo specialistų mokymo ir kompetencijos tobulinimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. D1-588 „Dėl atliekų tvarkymo specialistų mokymo ir kompetencijos tobulinimo tvarkos patvirtinimo ir mokymo įstaigų mokymo programų vertinimo komisijos sudarymo“, bus pripažinta netekusia galios.

4. Iki 2024 m. gruodžio 31 d. aplinkos ministras patvirtins komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos administravimo reikalavimus, rūšiuojamuoju surinkimo būdu surenkamų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų sąrašą.

5. Iki 2024 m. spalio 31 d. savivaldybių tarybos patvirtins komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės ir rinkliavos ar įmokos dydžio nustatymo teisės aktus.

6. Iki 2025 m. vasario 1 d. aplinkos ministro įgalios institucijos nustatys reikalavimus atliekų apskaitos tvarkymui ir ataskaitų apie atliekų susidarymą ir tvarkymą teikimui.

7. Iki 2025 m. vasario 1 d. Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. D1-367 „Dėl Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“, bus pripažintos netekusiomis galios.

8. Iki 2024 m. rugpjūčio 31 d. aplinkos ministras patvirtins lėšų, skirtų finansuoti tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, atliekų ir šiukšlių,

drėgnų servetėlių ir oro balionėlių šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo, apdorojimo išlaidas, apskaičiavimo, mokėjimo ir paskirstymo tvarką.

9. Iki 2024 m. rugpjūčio 31 d. aplinkos ministras patvirtins referencinių skaičių nustatymo tvarką.

Priėmus PPATĮ pakeitimus:

1. Iki 2024 m. gruodžio 31 d. aplinkos ministras pakeis Organizacijų, kurios pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą nėra perkančiosios organizacijos, pirkimų tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. D1-563 „Dėl Organizacijų, kurios pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą nėra perkančiosios organizacijos, pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ numatant, kad šio aprašo nuostatos taikomos ir PPATĮ 10¹ straipsnyje nurodytoms AAP organizacijoms.

2. Iki 2025 m. vasario 1 d. aplinkos ministro įgaliosios institucijos (Aplinkos apsaugos agentūra su Aplinkos apsaugos departamentu prie Aplinkos ministerijos) patvirtins pakuočių apskaitos tvarkymo ir pakuočių apskaitos ataskaitų teikimo tvarką.

3. Iki 2025 m. vasario 1 d. aplinkos ministras pakeis Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 348 „Dėl Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ numatant, kad pakuočių apskaitos tvarkymo ir pakuočių apskaitos ataskaitų teikimo reikalavimus ir tvarką tvirtina aplinkos ministro įgaliosios institucijos (Aplinkos apsaugos agentūra su Aplinkos apsaugos departamentu prie Aplinkos ministerijos).

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Priėmus ATĮ, ATĮ Nr. XIV-407, MATĮ Nr. XIV-2173, PPATĮ, ANK, AAĮ ir Rinkliavų įstatymo pakeitimus, jų įgyvendinimas papildomų valstybės biudžeto asignavimų nepareikalaus.

Pagal pateiktus VMI duomenis, MATĮ pakeitimo įstatymo projekto įgyvendinimas pareikalaus išlaidų. Preliminariu VMI vertinimu, priėmus MATĮ pakeitimo įstatymo projektą bus atliekamos Mokesčio už aplinkos teršimą sąvartyne šalinamomis atliekomis deklaracijos KIT717 formos, taip pat Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobiliųjų taršos šaltinių deklaracijos FR0521 formos korekcijos, šių formų versijos keisti nereikės. Taip pat bus keičiama mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių deklaracijos FR0522 forma kuriant naują šios formos versiją. Preliminariais VMI skaičiavimais, šių deklaracijų ir jas apdorojančių VMI mokesčių apskaitos informacinių sistemų pakeitimams atlikti prireiks nuo 80 000 iki 130 000 eurų papildomų lėšų.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Nėra.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„alyva“, „transporto priemonė“, „atliekos“, „atliekų tvarkyba“, „aplinkos politika“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Atkreiptinas dėmesys, kad ATĮ ir ATĮ pakeitimo įstatymo nuostatos, susijusios su tabako gaminiais su filtrais (t. y., cigaretėmis, cigarilėmis, kaitinamojo tabako gaminiais) ir (ar) filtrais, parduodamais naudoti kartu su tabako gaminiais, neapima elektroninių cigarečių, kuriose nėra tabako ar filtrų, bet yra elektronikos dalys. Tokioms elektroninėms cigaretėms Lietuvoje, kaip visoje Europos Sąjungoje, taikomas elektros ir elektroninės įrangos gamintojo atsakomybės principas.